

Народна банка на Република Македонија

**Квартален извештај
октомври, 2008**

СОДРЖИНА

Резиме	3
I. Макроекономски движења	6
1.1. Меѓународно економско опкружување	6
1.2. Економска активност	10
Домашна понуда	10
Домашна побарувачка	17
1.3. Вработеност и плати	22
1.4. Биланс на плаќања	25
1.5. Инфлација	34
Прилог 1: Индекс на цени на недвижности за Република Македонија	39
II. Монетарна политика	41
2.1. Монетарни агрегати	45
2.2. Кредитни пласмани	49
2.3. Каматни стапки	53
Прилог 2: Промени во референтните каматни стапки на одделни централни банки	54
III. Јавни финансии	60
IV. Пазар на капитал	65
Прилог 3: Светската финансиска криза и балканските берзи	68
V. Макроекономски проекции	71
Статистички прилог	77

* Кварталниот извештај содржи анализа на макроекономските движења главно во вториот квартал на 2008 година и расположливите податоци за движењата во третиот квартал на 2008 година, заклучно со 01.10.2008 година.

Резиме

Македонската економија продолжи да расте со интензивно темпо и во вториот квартал. Значителниот раст на БДП во вториот квартал покажува сè поголемо искористување на потенцијалот на економијата, при што позитивната промена во сите гранки дава сигнал за поголема диверзификација на изворите на растот. Показателите на страната на побарувачката укажуваат на умерена прераспределба на движечките фактори на економскиот раст од финалната потрошувачка кон инвестициите, што претставува показател за можното зголемување на продуктивноста на македонската економија на среден рок. И покрај ефектот на растечката побарувачка врз инфлацијата, сепак најголемиот дел од промените на инфлацијата во овој период се должат на факторите на страната на понудата. Годишната инфлација, согласно со споредбената основа од претходната година, почна значително да забавува, така што досегашните инфлациски остварувања се подобри во однос на проекциите и укажуваат на значително забавување на годишниот раст на инфлацијата до крајот на годината, иако одредени ризици и натаму се присутни. Растот на домашната побарувачка, очекувано подразбира и увозни притисоци, што заедно со влошувањето на условите на размена и натамошното намалување на приватните трансфери го одржа трендот на проширување на дефицитот во тековната сметка. Во рамки на банкарскиот систем, притисоците од растечката конкуренција и натаму го стеснуваат каматните распони, при што кредитната експанзија продолжи, но со забавено темпо.

Интензивниот раст на домашната и поумерените поместувања во надворешна побарувачка придонесоа за раст на понудата во економијата и значајно годишно зголемување на БДП во вториот квартал од 6,5%. Во доменот на економската активност, овој квартал е карактеристичен не само по високата стапка на раст, туку и по поместувањата во структурата на факторите на раст, како на страната на побарувачката, така и на страната на понудата. Интензивниот раст на бруто-инвестициите (процент реален раст од 76,3%¹ во вториот квартал), покажува постепено зголемување на нивното значење за економијата, што е неопходен предуслов за постигнување високи, но одржливи стапки на економски раст. Одржувањето на темпото на раст на домашното производство и увозот на капитални производи, проектираните високи државни капитални расходи, како и високите и стабилни стапки на раст на корпоративното кредитирање се индикатори за задржување на инвестициската активност. Иако ваквиот раст на инвестициите може да отвори голем јаз споредено со вкупното штедење во економијата и да креира надворешни дебаланси, сепак на среден рок се очекува тој да доведе до пораст на продуктивноста и промена на трендовите во надворешниот сектор. Растот на личната потрошувачка продолжи и во второто тримесечје, при што очекувањата за забавување на растот на дел од главните извори на нејзино финансирање укажуваат на забавување на нејзиниот раст во наредниот период. Во прилог на ваквите очекувања оди падот на приватните трансфери, забавувањето на растот на кредитирање на населението, повисокото ценовно ниво на храната и енергија, што се очекува делумно да ги инхибира останатите сегменти на личната потрошувачка, како и малиот реален раст на платите заклучно со јули. Растот во сите гранки на економијата и доминантниот придонес на индустријата (придонес од 2,8 п.п) и градежништвото (придонес од 1,5 п.п.), наспроти досегашната доминантна улога на услужниот сектор се главните карактеристики на понудата во вториот квартал. Согласно со растот на инвестициите, поволните движења во градежништвото (коишто имаат позитивни повеќекратни ефекти врз економијата), како и високите директни инвестиции, се очекува брзината на растот на економијата да продолжи со слично темпо до крајот на годината. Сепак, неповолни ризици во овој домен, што можат да доведат до понизок раст во однос на очекуваниот, постојат, и главно можат да се согледаат во неповолната конјunktura на светскиот пазар на метали, забавениот раст на главните трговски партнери, како и очекувањата за побавен раст на личната потрошувачка.

Стабилизирањето на инфлацијата продолжи и во третиот квартал, при што годишната инфлација во септември се сведе на 7,1% (просечната инфлација изнесува 9,3%), а доминантна улога и натаму имаат цените на храната и енергија, со придонес од 86%. Имајќи ја предвид споредбената основа од претходната година, забавувањето на инфлацијата не изненадува, иако темпото е поинтензивно од очекуваното, главно како резултат на пониските цени на храната. Имајќи предвид дека според досегашната динамика не се очекува значително влијание на интензитетот на домашната побарувачка врз инфлацијата до крајот на годината, се очекува

¹ Номиналниот раст е дефлациониран со индексот на цени на производители на индустриски производи.

надолжниот тренд на инфлацијата да продолжи до крајот на годината. Сепак, нестабилноста на глобалните цени на храната и енергијата и најавата за зголемување на домашните цени на електричната енергија претставуваат фактори на ризик што би можеле да делуваат врз проектираната траекторија на инфлацијата до крајот на годината.

Големиот јаз во интензитетот на растот на увозот (41,9%) и извозот (14,6%) и во вториот квартал на 2008 година доведе до значително проширување на трговскиот дефицит од 2,2 пати споредено со истиот период од преходната година. Иако увозните притисоци, делумно можат да се објаснат со растот на инвестициите и личната потрошувачка, сепак во голем дел тие претставуваат одраз на растечкиот тренд на цените на енергенсите на светскиот пазар. Условите на размена дополнително беа влошени со падот на цените на никелот на светскиот пазар, како надворешен шок, што значително влијае врз извозните остварувања. Високата изложеност на движењата на глобалниот пазар упатуваат на потребата од креирање извозна структура чијашто чувствителност на шокови ќе биде помала, со што ќе се намали ризичноста на целокупниот надворешен сектор. Имајќи го предвид досегашното темпо на раст на увозот и очекувањата за натамошно намалување на цената на никелот, до крајот на годината се очекува дополнително проширување на трговскиот дефицит. Од аспект на финансирањето на тековната сметка, вториот квартал е карактеристичен по доминантното учество на директните инвестиции, нето, во структурата на капиталните текови, што покажува дека привремениот висок тековен дефицит треба да се финансира преку долгорочни, стабилни капитални текови.

Растечката конкуренција во банкарскиот систем и натаму претставува главен движечки фактор на деловната политика на банките. Ова особено може да се согледа преку каматната политика на банките, каде што трендот на намалување на активните и пораст на пасивните каматни стапки укажува на активната политика на банките за зголемување на нивното пазарно учество на кредитниот и депозитниот пазар. Во вториот квартал, и покрај забавувањето на годишниот раст на примарните извори на финансирање на банките, кредитната активност на банките продолжи со засилено темпо, така што кредитите одобрени на приватниот сектор забележаа годишен раст од 43,2%. Сепак, по јуни 2008 година, согласно со очекувањата, кредитниот раст почна да забавува и во август годишната промена се сведе на 39,9%, при поинтензивно забавување на растот на кредитите на населението, споредено со растот на корпоративното кредитирање. Очекувањата до крајот на годината се во насока на натамошно забавување на кредитирањето на приватниот сектор и кореспондираат со досега преземените монетарни мерки, очекуваното стеснување на депозитната база на банките (главно заради одливи за исплата на дивиденди), како и влошувањето на условите на надворешно финансирање (предизвикани од финансиската криза), што може да ја стесни лепезата на алтернативни извори на финансирање на банките. Сепак, ризиците околу ваквото сценарио и натаму се големи и се однесуваат како на кредитирањето на населението, така и на корпоративното кредитирање. Имено, слабата каматна еластичност на побарувачката на кредити на населението може да ги релативизира веќе преземените, како и најавените мерки на банките за поригоризни услови на одобрување на потрошувачки кредити, иако од друга страна, повисоките цени на храната и енергијата може да ги ограничат другите видови на потрошувачка и да ја намалат побарувачката на кредити. Во рамки на корпоративниот сектор, сигналите коишто покажуваат задржување на инвестицискиот циклус, укажуваат на можноста за зголемување на побарувачката на кредити од страна на претпријатијата, иако потенцијалните ризици од светската финансиска криза ги релативизираат ваквите очекувања.

Растечката надворешна нерамнотежа и притисоците што беа креирани на девизниот пазар, ризиците од прелевање на растот на цените на храната и енергијата врз останатите ценовни сегменти, растот на инфлациските очекувања, како и притисоците што доаѓаат од банкарскиот систем преку пребрзиот раст на кредитирањето на населението се главните фактори што условија монетарна реакција со пораст на каматните стапки на благајничките записи на НБРМ. Во вториот квартал, НБРМ ја зголеми каматната стапка за 1 процентен поен, со што референтната каматна стапка достигна 7%, а во јули беа преземени дополнителни монетарни мерки за забавување на растот на кредитите на населението (Одлука за задолжителен депозит). Ваквите мерки, заедно со растот на капиталните приливи, придонесоа за стабилизирање на движењата на девизниот пазар, каде од мај наваму НБРМ континуирано интервенира со нето-откуп на девизи. Воедно, започна очекуваното стабилизирање на инфлацијата, чијашто брзина засега е поголема од очекуваната, а кредитниот раст иако и натаму е висок, има забавена динамика. Сепак, неизвесноста и ризиците коишто влијаат врз монетарната политика и натаму се

големи. Имено, ризиците поврзани со глобалните движења на цените на храната и енергијата (и покрај неодамнешниот тренд на нивно намалување) создаваат неизвесност околу динамиката на домашните цени, продлабочувањето на дефицитот во тековната сметка, во зависност од обемот и динамиката на капиталните приливи може неповолно да се одрази на девизниот пазар, а можната промена на фискалната поставеност до крајот на годината, исто така преставува потенцијален извор на одредени макроекономски ефекти. Ваквиот неизвесен амбиент создава потреба од континуирано следење на клучните ризици и преземање дополнителна монетарна реакција доколу е тоа потребно, со цел одржување на стабилноста на девизниот курс и ценовната стабилност во економијата.

I.

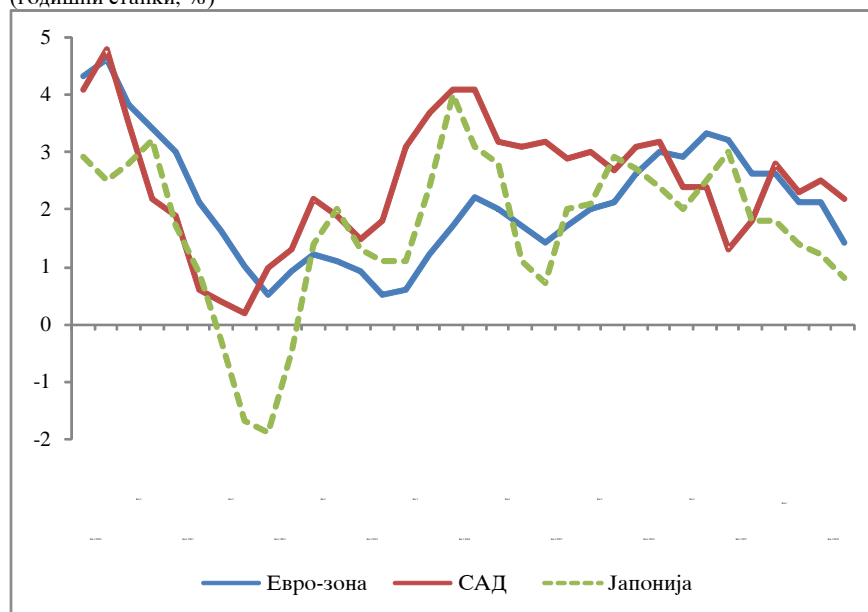
Макроекономски движења

1.1. Меѓународно економско опкружување²

Глобалната економија во изминатиов период ја карактеризира стагнација на економската активност, континуирани инфлаторни притисоци и општ висок степен на несигурност. Постојаните тензии на финансиските пазари, во комбинација со повисоките цени и прилагодувањата на пазарот на недвижности во повеќето напредни економии продолжија да го забавуваат глобалниот раст. Притоа, глобалните реперкусии од опаѓањето на економијата на САД врз глобалниот економски циклус се релативно големи. Во меѓувреме, постојаниот раст на брзорастечките економии, предизвикан од растечката домашна побарувачка продолжи да го поддржува севкупниот глобален раст. Во согласност со ваквите движења, се проценува забавување на глобалниот раст од 5% во 2007 година на 4,1% во 2008 година (во јули 2008 година беше направена нагорна ревизија за 0,4 п.п.). Инфлациските движења и кај развиените и кај брзорастечките економии имаат растечки тренд, под притисок на цените на нафтата и неенергетските производи. Генерално, стапката на инфлација во првите седум месеци на 2008 година во земјите на ОЕЦД изнесуваше 4,8%, додека базичната инфлација (исклучувајќи ги храната и енергијата) порасна за 2,3%.

*Забавување на
глобалниот економски
раси*

Графикон 1
Реален БДП кај развиените економии
(годишни стапки, %)

Извор: ЕУРОСТАТ.

*Забавување на
економскиот раси во
евро-зоната во вториот
квартал на 2008 година*

По силната економска експанзија во првиот квартал на 2008 година, забавениот раст на инвестициите и на приватната потрошувачка предизвикаа стагнација на економскиот раст во евро-зоната во вториот квартал на 2008 година. Така, реалниот БДП се намали за 0,2% во вториот квартал на годината во однос на првиот квартал на 2008 година, при забележителен квартален пад во

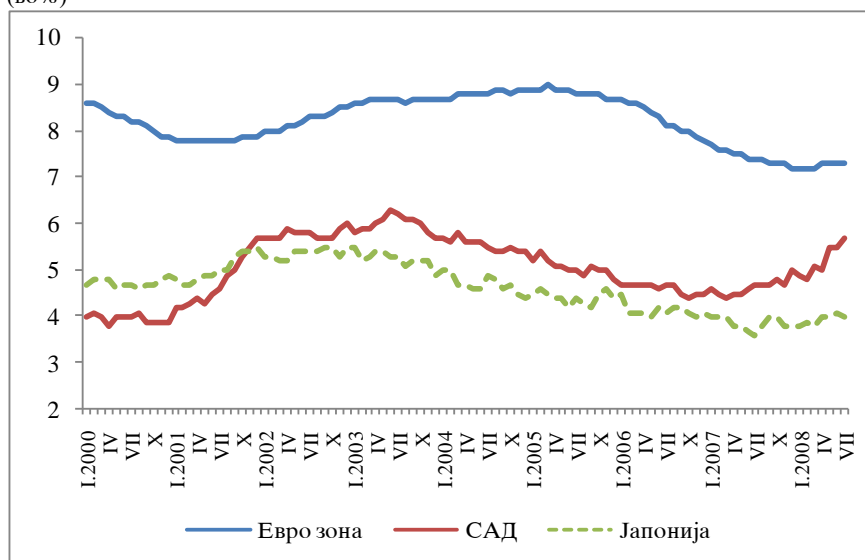
² Анализата во најголем дел се темели врз Светскиот економски преглед на ММФ, ажурирано во јули 2008 (IMF World Economic Outlook, July 2008 update) и Месечните извештаи на ЕЦБ (ECB Monthly Reports).

најголемите економии во евро-зоната (Германија: 0,5%; Франција и Италија: 0,3%) со исклучок на Шпанија (0,1%). Забавувањето делумно ја одразува високата споредбена основа на невообичаениот силен раст во првите месеци на годината, кога главно поради невообичаено топлата зима во повеќе делови во Европа беше засилена градежната активност. Повисоките цени на стоките и глобалното економско забавување, дополнително ја забавија економијата во евро-зоната. На годишно ниво, реалниот раст на БДП изнесуваше скромни 1,4% и е понизок за 0,7 п.п. во однос на годишниот раст во првото тримесечје на 2008 година (2,1%). Негативните резултати на квартално ниво кај индустријата, градежништвото, како и кај трговијата, транспортот и комуникациите се главните причинители за слабиот реален годишен раст на БДП. Следствено, најновите макроекономски проекции на ЕЦБ укажуваат на надолна ревизија на просечниот годишен реален раст на БДП, кој се проценува да изнесува помеѓу 1,1% и 1,7% во 2008 година. Тренд на стагнирање во вториот квартал од годината забележува и индексот на странската ефективна побарувачка³, каде се забележува надолан тренд на стапките на годишен пораст.

Забавениот економски раст во евро-зоната го прекина трендот на намалување на стапката на невработеност. Така, во вториот квартал од годината беше регистрирана стапка на невработеност од 7,3% што е за 0,1 п.п. повисоко во споредба со претходниот квартал. Истиот тренд продолжи и во месец јули. Споредбено со евро-зоната, кај другите развиени економии, САД и Јапонија, и натаму е забележана пониска стапка на невработеност (5,3% и 4%, соодветно), но во однос на претходниот квартал од годината и кај нив е забележано зголемување (за 0,4 п.п. во САД и 0,2 п.п. во Јапонија).

Графикон 2
Стапка на невработеност*
(во%)

*Прилагодена на сезонските влијанија.
Извор: ЕУРОСТАТ

³ Странската ефективна побарувачка е пресметана како збир од пондерираните индекси на бруто домашниот производ на најзначајните трговски партнери на Република Македонија. Пондерите се пресметани врз основа на учеството на овие земји во македонскиот извоз. Податоците за бруто домашниот производ за земјите-трговски партнери на Македонија се од базата на податоци на ЕУРОСТАТ (New Cronos database), додека проектираните податоци се од публикацијата „Consensus Forecast“, септември 2008 година. Во пресметката на индексот се вклучени Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија и Шпанија.

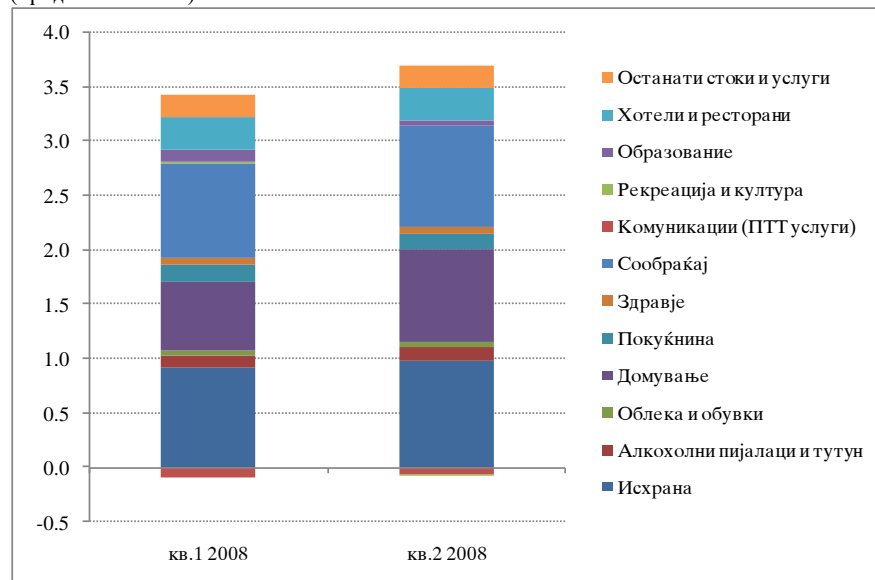

Континуиран пораст на инфлацијата во евро-зоната

Интензивирањето на годишната стапка на инфлација во евро-зоната продолжи и во вториот квартал на 2008 година, така што таа достигна историско ниво од 3,6%, а кулминацијата беше регистрирана во јули 2008 година, кога нивото на потрошувачките цени беше повисоко за 4,1%. Ваквото загрижувачко ниво на инфлацијата во најголема мера е резултат на директните и индиректните ефекти од досегашните високи цени на енергијата и храната на глобално ниво. Покрај тоа, забрзаното зголемување на платите во последниот период, во време кога растот на продуктивноста на трудот бележи забавување, доведува до значајно зголемување на трошоците по единица труд, коишто предизвикаа дополнителни инфлаторни притисоци. За наредниот период, врз база на терминските договори (фјучерс-пазарите) за цените на стоките, годишната стапка на инфлација, веројатно во наредниот период ќе се задржи далеку над нивото конзистентно за ценовната стабилност, а постепено забавување се очекува во текот на 2009 година. Според последните проекции на ЕЦБ⁴, просечната годишна стапка на инфлација во евро-зоната во 2008 година се очекува да се движи помеѓу 3,4% и 3,6%. Повисоките проекции на инфлацијата за 2008 година главно ги рефлектираат повисоките цени на енергијата, а во помала мера, повисоките цени на храната и услугите одошто претходно се претпоставуваше. Ризиците за ценовната стабилност на среднорочен период остануваат високи. Овие ризици ги вклучуваат можноста за повторно зголемување на цените на примарните производи, како и можноста за нивен поинтензивен индиректен ефект врз потрошувачките цени.

Графикон 3

Придонес на одделните категории од хармонизираниот индекс на потрошувачките цени во евро-зоната за годишната стапка на инфлација (придонеси во п.п.)

Извор: ЕУРОСТАТ и пресметки на Народна банка на Република Македонија.

Во вториот квартал на 2008 година просечниот номинален девизен курс САД-долар/евро изнесуваше рекордни 1,56, при што еврото продолжи да апрецира за 4,1% во споредба со претходниот квартал. Континуираното зајакнување на еврото во однос на валутата

⁴ Извор: Месечен билтен на Европска централна банка, септември 2008 година.

на САД главно ги рефлектира пазарните очекувања за проширување на каматните диференцијали, во склад со перцепциите за економијата во евро-зоната како релативно поотпорна на глобалното забавување. Меѓутоа, во август 2008 година вредноста на еврото значително се намали и се тргуваше по курс под 1,50 САД-долари, главно поврзано со согледувањата во поглед на релативните економски остварувања во САД и во евро-зоната.

Спротивно од глобалните движења, поволната економска активност кај земјите од регионот продолжи и во текот на вториот квартал на 2008 година, со релативно висока просечна реална стапка на раст на БДП⁵ од 5,2%. Сепак, ваквата стапка е пониска од претходниот квартал, поради значајното забавување на економскиот раст во Турција. Економскиот раст се очекува да забавува во наредниот квартал поради забавената активност кај индустријата во повеќе земји во текот на јули и август 2008 година. По достигнувањето највисоко ниво на инфлација во вториот квартал, во текот на третото тримесечје од годината се забележува смирување на инфлацијата кај поголемиот дел од земјите. Притоа, забавувањето на годишните стапки на инфлација беше најизразено во Србија, Косово и Македонија. Исто така, поволни поместувања се забележани и на пазарот на работна сила, каде е забележан пад на стапката на невработеност кај сите земји од регионот во текот на вториот квартал на 2008 година.

Цената на суровата нафта⁶ во вториот квартал забележа рекорден годишен пораст од 83,2%, додека во однос на претходниот квартал таа е повисока за 26,9% и во просек изнесува 121,1 САД-долари за барел. Ваквата динамика продолжи и во јули 2008 година, при што цените достигнаа рекордно просечно ниво од 132,5 САД-долари за барел. Притоа, во август 2008 година цените се намалуваа и во просек се движеа околу 114,6 САД-долари за барел, но во споредба со истиот месец од претходната година тие се повисоки за 63,4%. Ваквото месечно намалување се должи делумно на неочекуваните повисоки залихи во САД и на помалку негативните остварувања кај понудата. Во поглед на движењата на главните пазарни фундаменти, побарувачката реагира на повисоките цени со забавениот увоз на земјите на ОЕЦД, иако сè уште се компензира од силниот раст на побарувачката кај брзорастечките економии. Од страна на понудата, состојбата е делумно подобрена по значајното зголемување на производството од страна на ОПЕК во јули 2008 година. И покрај ваквите движења, рамнотежата на понудата и побарувачката во глобалниот пазар на нафта и понатаму е недоволна, при што ризикот за иден пораст на цените останува на високо ниво и е поврзан со сензитивноста на цените на геополитичкиот амбиент.

Историско највисоко ниво на цените на енергијата

⁵ При пресметување на просечната стапка на раст на БДП се земени предвид само следните земји: Република Македонија, Србија, Хрватска, Црна Гора и Турција, поради недостаток на квартални податоци за Албанија, Босна и Херцеговина и Косово. Извор: заводите за статистика и централните банки на соодветните земји.

⁶ Цената на суровата нафта претставува просек од следните видови нафта: „дејтид брент“, „вест тексас интермедиум“ и „дубаи фатех“.

Графикон 4
Движење на индексот на светските цени на примарните производи и суровата нафта
(просечен месечен ценовен индекс, 2005=100)

*Спот-цената на суровата нафта претставува просек од следните видови нафта: „дејтид брент“, „вест тексас интермедиум“ и „дубаи фатех“.

**Ценовниот индекс на примарните (неенергетски) производи претставува пондерираниот просек од спот цените на храната, пијалаците, земјоделските сировини и металите.

Извор: ММФ, Светски економски преглед, месечна база податоци, август 2008 година.

Во вториот квартал на 2008 година, цените на примарните (неенергетски) производи⁷ забележаа годишен пораст од 16,6%, но по регистрираниот рекорден пораст во јули 2008 година е забележан месечен пад во август 2008 година. Така, годишно намалување бележат цените на металите поради глобалното економско забавување и намалувањето на транспортните трошоци. Во поглед на прехранбените производи, цените на пченката и сојата во текот на вториот квартал забележаа висок годишен пораст, но во август 2008 година цените се намалија под нивоата регистрирани во јули 2008 година, поради поволните временски услови кои навестуваат пораст на понудата. По рекордниот пораст во првиот квартал од годината цената на пченицата во текот на вториот квартал бележи значајно квартално намалување од 15,8%, чиј тренд продолжи и во првите два месеца на третиот квартал, што е резултат на подобрените временски услови во дел на САД.

1.2. Економска активност

Домашина ѝонуда

Подобреното деловно окружување, приливите врз основа на директни инвестиции, како и зголемените јавни капитални инвестиции создадоа поволни предуслови за натамошно забрзување на економскиот раст. Така, бруто домашниот производ во второто тримесечје на 2008 година оствари забележителна годишна стапка на раст од 6,5%, која претставува втора највисока стапка регистрирана во периодот по 2001 година (највисока стапка од 6,7% беше остварена

Висок раст на економијата во второто тримесечје...

⁷ Ценовниот индекс на примарните производи ги вклучува: цените на храната, пијалаците, земјоделските сировини и металите.

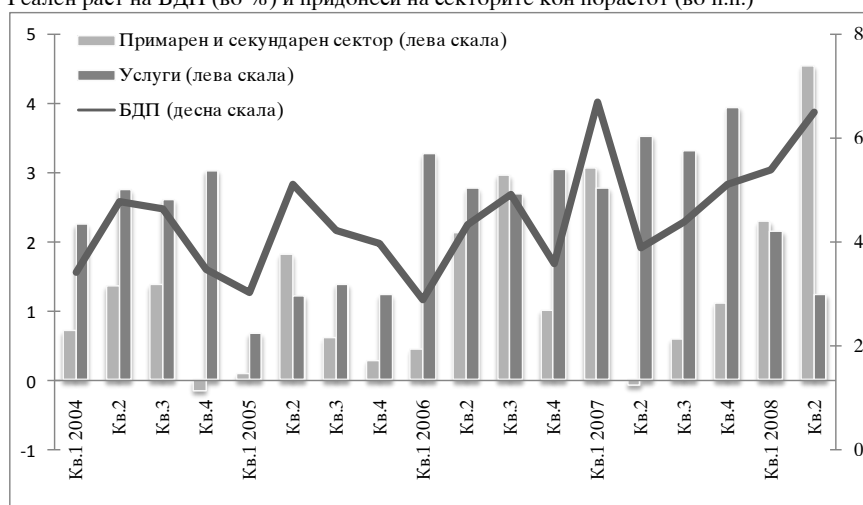

во првиот квартал на 2007 година). Сепак, треба да се има предвид и релативно ниската споредбена основа од вториот квартал на 2007 година (при стапка на раст од 3,9%).

Остварениот економски раст во второто тримесечје значајно ја надмина проектираната стапка од околу 5%. Сепак, падот на цените на металите на светскиот пазар и неговите ефекти врз дел од извозната индустрија претставуваат фактор на ризик, што може да доведе до забавување на економијата и остварување пониска стапка на раст во однос на очекуваната. Стапката на раст во вториот квартал е повисока од просечната којашто е забележана во земјите од Западен Балкан (5,2%), при што единствено во Црна Гора е регистриран повисок раст, растот во Србија е сличен, додека растот во останатите земји е значајно помал.

Графикон 5

Реален раст на БДП (во %) и придонеси на секторите кон порастот (во п.п.)

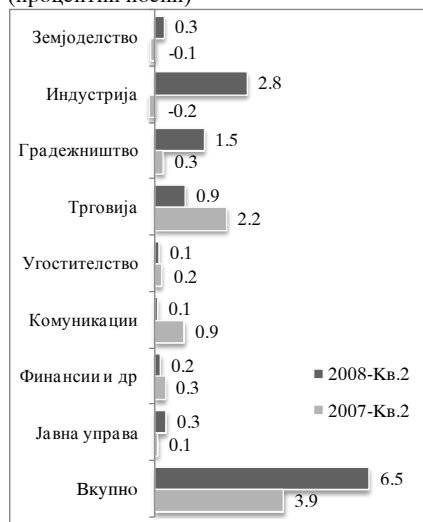
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија.

...со поизразен придонес на примарниот и секундарниот сектор

Од почетокот на 2008 година македонската економија бележи позитивни поместувања во насока на поголем придонес на примарниот и секундарниот сектор во создавањето на додадената вредност во однос на придонесот на услужните дејности, што укажува на постепено јакнење на производната база на економијата. Овој тренд беше уште поизразен во второто тримесечје на годината, кога придонесот на производниот сектор повеќекратно го надмина придонесот на услужниот сектор. Притоа, како двигатели на растот се јавуваат, пред сè индустријата и градежништвото. Порастот во земјоделството продолжи и во вториот квартал, поттикнат од повољните временски услови, од стимулациите од страна на државата, како и од зголемената побарувачка на извоз. Забавување на растот е забележано кај трговијата и угостителството, додека сообраќајот и врските, како и финансиското посредување стагнираат во второто тримесечје на 2008 година.

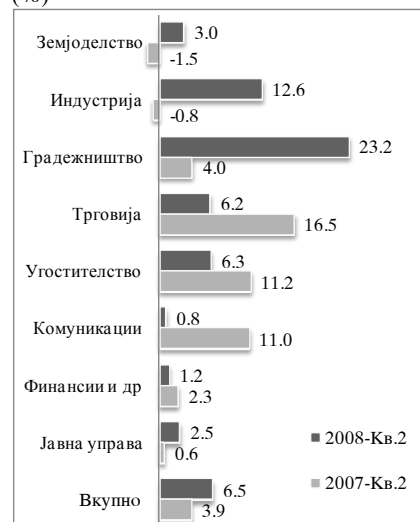

Графикон 6
Придонеси на компонентите кон
пораст на БДП
(процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Графикон 7
Годишни стапки на раст на БДП и
компонентите
(%)

Извор: Државен завод за статистика.

Висок расиј кај индустријата

Во вториот квартал на 2008 година **индустриското производство** забележа значителен раст од 12,6%, при зголемено производство кај сите три индустриски сектори. Порастот кај *рударскиот сектор* (13,6%) и натаму е под доминантно влијание на успешното функционирање на рудниците на метали, како и на дополнителниот придонес од рестартираните рудници на метали кон крајот на минатата година. Значаен придонес има и зголемиот ископ на лигнит, како суровина за производство на електрична енергија. Следствено, забележано е зголемено производство на електрична енергија кај термоцентралите. Од друга страна, неповолните временски услови доведоа до намалено производство кај хидроцентралите, поради што *енерџејскиот сектор* забележа скроман пораст од 1,9%. Притоа, во услови на недоволно домашно производство, зголемените потреби за електрична енергија предизвикани од порастот на економската активност се рефлектираа во висок пораст на увозот на електрична енергија и во вториот квартал.

Зголемиот интензитет на производство од страна на *преработувачките дејности* продолжи и во вториот квартал, кога е забележан пораст кај 14 од дваесетте дејности, на кои отпаѓаат 72,3% од вкупниот обем на производство. И натаму најзначаен е придонесот на производството на основни метали, кое продолжува со високиот пораст и покрај стагнацијата кај извозот заради актуелните транспортни проблеми и падот на цените на металите. Притоа, проблемите со извозот доведоа до поизразено зголемување на залихите на овие производи за 33,2%⁸ во однос на истиот период од минатата година. Порастот на залихите упатува на можен пораст на обемот на извоз на основни метали во идниот период, но заради несигурноста во врска со движењето на цените, вредноста на извозот и ефектите врз билансот на плаќања сепак се неизвесни. Забележлив е порастот на производството и кај нафтната индустрија, што се должи на ниската споредбена основа од претходната година заради проблемите со извозот на косовскиот пазар. Високи стапки на раст се

⁸ Според податоци од Државниот завод за статистика.

регистрирани и кај електричните машини и апарати, другите сообраќајни средства и мебелот, кои кореспондираат со порастот на извозот кај овие дејности.

Графикон 8

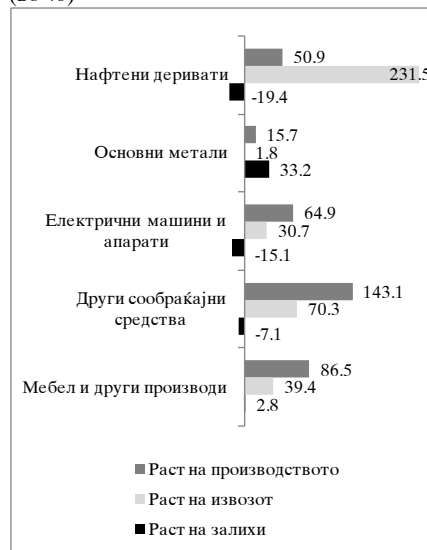
Придонеси на одделни индустрии кон порастот на индустриското производство (втор квартал на 2008) (во п.п.)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија.

Графикон 9

Годишен пораст кај обемот на производство, на извоз и на залихи кај одделни индустрии (во %)

Извор: Државен завод за статистика.

Зголемена градежна активност

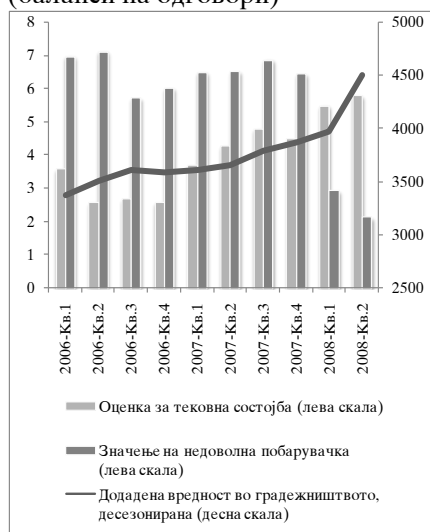
Зголемената **градежна активност** од крајот на претходната година дополнително е зајакната во второто тримесечје на 2008 година. Високата стапка на раст од значајни 23,2% се јавува во услови на подобрена состојба во дејноста и на зголемена побарувачка⁹, во услови на високи капитални инвестиции од страна на државата, коишто на годишна основа во второто тримесечје се повисоки за три четвртини.

Анализирано по вид на градба, најголем дел од вредноста на извршените градежни работи во вториот квартал на 2008 година се однесува на објекти од нискоградба (патишта), кои бележат и најголем годишен пораст. Висок пораст има и кај хидроградбата (канализација, хидроцентрали), каде вредноста на извршените работи е двојно зголемена. Ваквата распределба на градежните работи укажува на раст на инвестициите во инфраструктурата, што е битен предуслов за натамошен раст на домашните инвестиции, како и за привлекување дополнителни странски инвестиции.

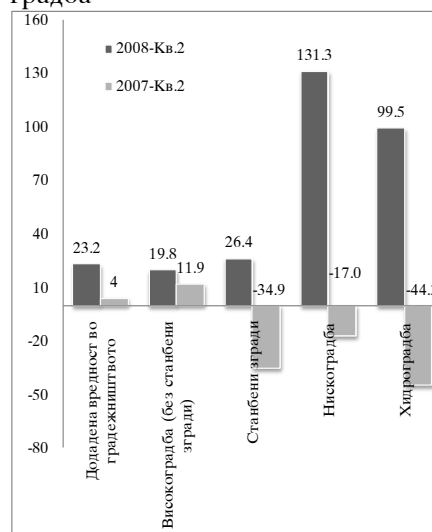
⁹ Анкета за деловни тенденции во градежништвото за втор квартал 2008 година, Државен завод за статистика на Република Македонија.

Графикон 10
Додадена вредност во
градежништво (милиони денари)
и согледувања на менаџерите
(баланси на одговори)*

Графикон 11
Реални годишни стапки на раст
кај градежништвото и номинален
пораст по поодделни видови на
градба

* Балансите на пондерираните одговори, прикажани на левата скала, го покажуваат движењето на показателите, а не вистинската големина. Балансите на одговорите се добиени со пондерирање на индивидуалните одговори. Притоа, одговорите на менаџерите се квалитативни (добра, лоша, пораст, намалување и сл.), а не квантитативни. Очекувањата се одговори од претходната анкета, за наредниот тримесечен период.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија..

Забавување кај трговијата...

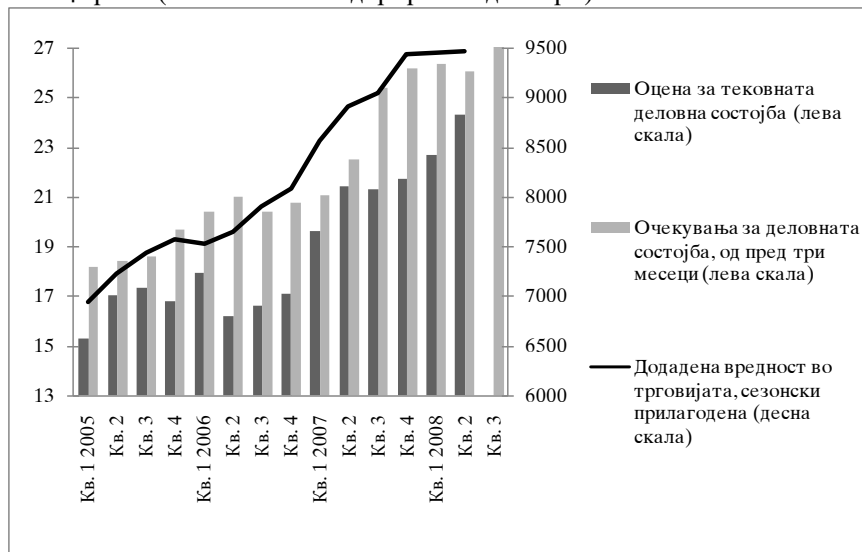
Трговијата, како дејност којашто во изминатите четири години постојано имаше најзначаен придонес за порастот на економската активност, во второто тримесечје бележи натамошно забавување на растот, како продолжување на динамиката од првото тримесечје од годината. Забавувањето на растот на трговијата упатува и на позабавен раст на личната потрошувачка, што може делумно да се објасни, во услови на раст на потрошувачките цени, со нејзината ценовна еластичност. Притоа, според Анкетата за деловни тенденции во трговијата, деловната состојба во дејноста бележи понатамошно подобрување, а очекувањата за иднината не укажуваат на влошување на состојбата, туку напротив, на мало подобрување во третиот квартал.¹⁰

¹⁰ Анкета за деловни тенденции во трговијата за втор квартал 2008 година, Државен завод за статистика на Република Македонија.

Графикон 12

Додадена вредност во трговијата (милиони денари) и согледувања на менаџерите (баланси на пондерирани одговори)

Балансите на одговорите, прикажани на левата скала, го покажуваат движењето на показателите, а не вистинската големина.

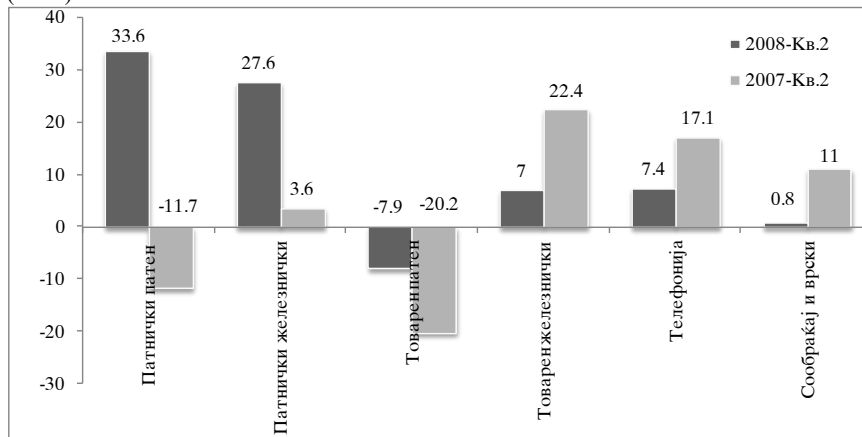
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија..

*... и стагнација кај
информацион и
комуникацион*

Слично како кај трговијата, активноста во секторот „сообраќај и врски“, којашто постојано бележеше високи стапки на пораст од 2005 година наваму, по нискиот пораст од првиот квартал на 2008 година, во второто тримесечје бележи стагнација. Ваквите движења се јавуваат во услови на забавен раст кај телекомуникациите и железничкиот товарен превоз и висок пораст кај превозот на патници, при пад единствено кај патниот товарен превоз. Со оглед на тоа што во додадената вредност на овој сектор доминантно учество имаат дејностите коишто се карактеризираат со позитивна промена, изненадува ниската стапка на раст утврдена за вкупниот сектор во вториот квартал.

Графикон 13

Реални стапки на раст кај дејностите на секторот „сообраќај и врски“ (во %)

Извор: Државен завод за статистика. Податоците за патничкиот превоз се во патнички километри, податоците за товарниот превоз се во тонски километри, а податоците за телекомуникациите се во минути.

*Оптимистички сигнали и
за третиот квартал на
2008 година...*

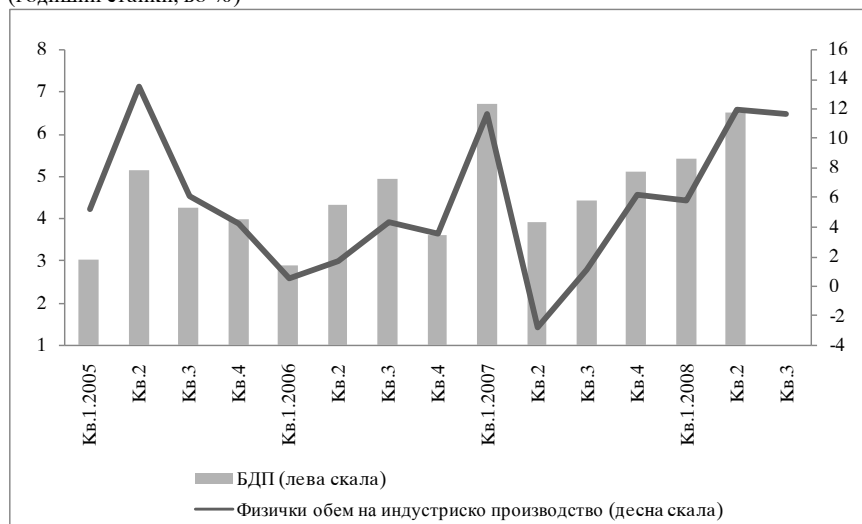
Според првичните расположливи податоци, економската активност продолжува со слични движења и во третото тримесечје од

годината. Имено, годишниот пораст на обемот на индустриското производство од 11,6% (за периодот јули - август) упатува на раст и на бруто домашниот производ, во чие создавање индустријата и натаму зазема најзначајно место.

Графикон 14

Реални стапки на раст на индустриско производство и БДП
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика.

Притоа, високиот раст на индустриското производство се јавува во услови на намалено производството на електрична енергија и забавен раст кај рударството. Преработувачките дејности, кои доминираат во индустриското производство, и покрај високиот раст од 13,5%, бележат мало структурно влошување. Имено, бројот на индустрии со позитивни промени е намален на 12 (57,2% од производството), а дури 70% од порастот на индустриското производство произлегува од дејноста „метални производи во металопреработувачката фаза“, каде што обемот е зголемен повеќе од трипати, заради ниската споредбена основа од минатата година и зголемен извоз на косовскиот пазар. За истакнување е и натаму значајниот придонес на печатарската дејност кон вкупниот пораст, како и стагнацијата кај производството на основните метали, која се јавува како последица на проблемите со транспортот и со падот на светските цени на металите. Со тоа кумулативниот пораст на индустриското производство во првите осум месеци од годината изнесува 9,7%.

..и очекувања за
нейроменети трендови во
четвртиот квартал.

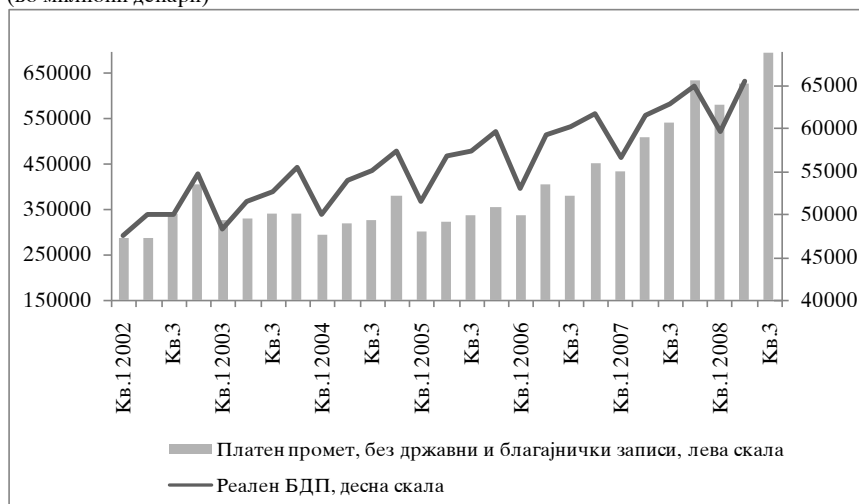
Врз основа на очекувањата на менаџерите од преработувачката индустрија¹¹, продолжување на трендот на интензивен пораст на индустриското производство може да се очекува и во наредните месеци. Притоа, најзначаен ризик во поглед на индустриското производство претставува падот на цените на металите на светските берзи, особено на никелот, што може да влијае врз намалување на производството кај најзначајната дејност - основните метали. Останува неизвесно како ќе се одрази светската финансиска криза врз домашното производство, чишто потенцијални негативни ефекти може да се пренесат преку намалување на побарувачката на извоз, како и преку поскапување на кредитите.

¹¹ Анкета за деловни тенденции во преработувачката индустрија, август 2008 година, Државен завод за статистика на Република Македонија.

Движењата кај трансакциите во *илајиниој* *промеј* ги следат движењата кај економската активност во последните неколку квартали. Оттука, врз основа на остварувањата кај платниот промет во третиот квартал, се очекува продолжување на растот и кај економската активност.

Графикон 15
Платен промет и БДП
(во милиони денари)

Извор: Државен завод за статистика и Народна банка на Република Македонија.

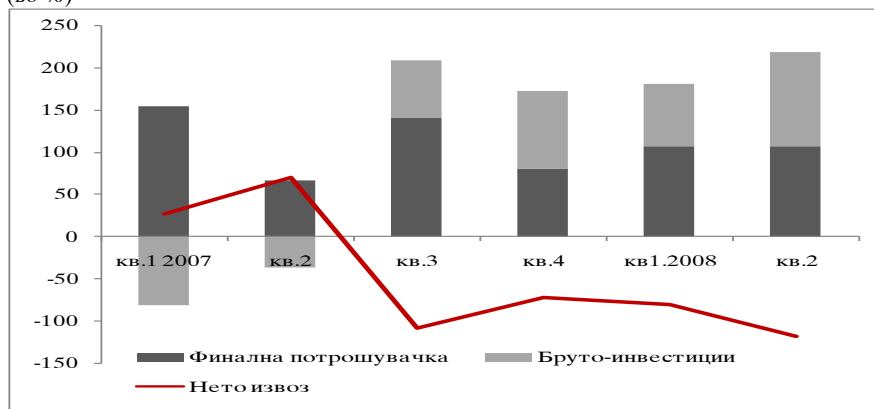
Домашина побарувачка

Остварувањата во реалната економија во вториот квартал на годината во голем дел беа под влијание на силниот притисок од домашната побарувачка. Натамошниот раст на финалната потрошувачка (лична и јавна потрошувачка) и засилената инвестициска потрошувачка се одразија со реален раст на домашното производство, како на производи за широка потрошувачка, така и на капитални производи. Сепак, поголемиот дел од инвестициската потрошувачка и дел од личната потрошувачка беше покриен со увоз, што во услови на поумерен раст на странската побарувачка на домашни производи, доведе до продлабочување на трговскиот дефицит.

Најамошен раси на домашна побарувачка и во вториот квартал на 2008 година...

Графикон 16
Придонеси на расходните агрегати во номиналниот годишен раст на БДП
(во %)

...во услови на зголемена лична потрошувачка...

Во услови на зголемена лична и јавна потрошувачка, растечкиот тренд на **финалната потрошувачка**¹² се задржа и во вториот квартал на годината (номинален годишен раст од 18,6%). Се проценува дека движењата на финалната потрошувачка главно се условени од **личната потрошувачка**, којашто во изминатиот период е главниот носител на економскиот раст. Информации за силен раст на потрошувачката на домаќинствата се наоѓаат во сè поголемиот промет во трговијата на мало и во зголемената реализација на приходите од ДДВ (номинален годишен раст од 18,8% и 12%, соодветно). Доколку се изолира ефектот од инфлацијата во вториот квартал, годишниот реален раст на прометот и на приходите изнесува 8% и 2%, соодветно.

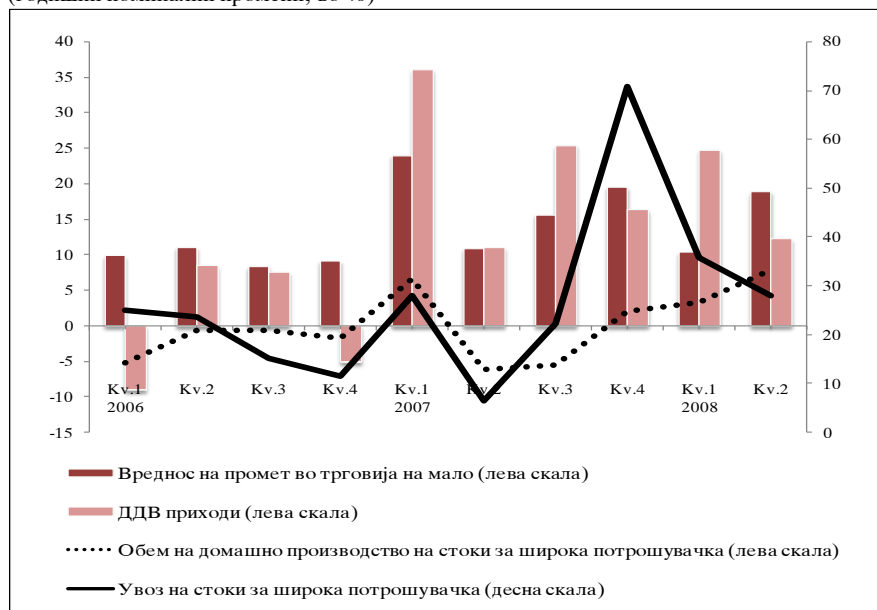
Зголемената лична потрошувачка веќе извесен временски период го стимулира увозот на стоки за широка потрошувачка. Во вториот квартал на 2008 година, вредноста на увозот на овие производи забележа висок годишен раст од 28%, но сепак растот е забавен во споредба со претходните два квартала. Ваквите тенденции соодветствуваат со постепено зголемување на домашното производство на производи за широка потрошувачка¹³, кое веќе втор квартал по ред бележи солидни стапки на реален раст (во вториот квартал од 7,8%).

¹² ДЗС не ги објавува компонентите на финалната потрошувачка (за личната и јавната потрошувачка). За нив е направена проценка во Дирекцијата за истражување при НБРМ.

¹³ Обемот на домашното производство на производи за широка потрошувачка е добиен како нормализиран пондерирани збир на индексите на обемот на производство на нетрајни производи за широка потрошувачка и на обемот на производство на трајни производи за широка потрошувачка. Во согласност со пондерите на индустриското производство, поголема тежина во пресметката има производството на нетрајни производи за широка потрошувачка (95%).

Графикон 17
Движење на индикативните категории за личната потрошувачка
(годишни номинални промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и Министерство за финансии.

...подржан од расиоѝ
на доходѝ и
кредитѝиѝ.

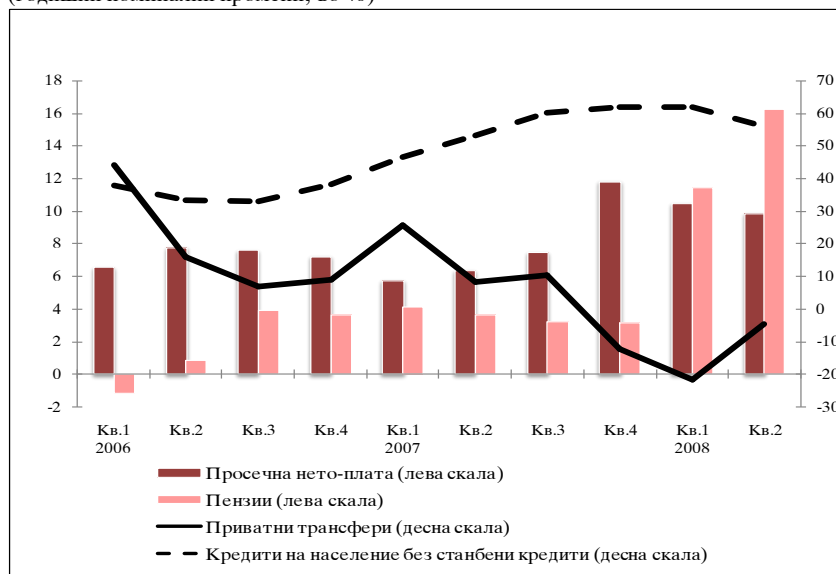
Растот на личната потрошувачка значајно е подржан од порастот на доходот на населението и од постојаниот кредитен раст. Просечната нето-плата во економијата во вториот квартал на 2008 година забележа номинален раст од 9,9% (главно заради ниската споредбена основа од 2007 година), што претставува мало забавување во однос на годишниот раст регистриран во првиот квартал на годината (10,5%). Сепак, во услови на високи стапки на инфлација, реалниот годишен раст на просечната нето-плата веќе втор квартал по ред е минимален. Од друга страна, номиналниот раст на пензиите кој е значително повисок (16% на годишна основа делумно се должи на промената во формулата за пресметка¹⁴ на пензиите и на јануарското зголемување на пензиите¹⁵), услови реално зголемување на пензиите за 5,8%. Дополнителните извори на средства на населението од странство, тековните приватни трансфери, во второто тримесечје од годината бележат забавен годишен пад (4,6% наспроти 22% во претходниот квартал), што укажува на постепено стабилизирање на приливите од овие извори. Ваквите движења кај споменатите извори на доход на населението, во услови на постојан раст на личната потрошувачка укажуваат дека значаен дел од потрошувачката на домаќинствата се финансира преку банкарски кредити. Така, задолжувањето на населението продолжува со силен интензитет и во вториот квартал на годината (со годишен раст од 56%), и покрај неговото релативно забавување (62% во претходниот квартал).

¹⁴ Според новата формула за пресметка на пензиите, којашто започна да се применува од јануари 2008 година, растот на пензиите го следи растот на инфлацијата и на платите во однос 50:50. Во претходната формула, поголемо значење во пресметката имаа трошоците на живот (инфлацијата) во однос на растот на платите (80:20).

¹⁵ Во јануари 2008 година беше донесена одлука за зголемување на пензиите и тоа: за 20% за пензиите пониски од 6.000 денари, 15% за пензиите од 6.000 до 10.800 денари, 12% за пензиите од 18.000 до 15.000 денари и зголемување од 10% за пензиите над 15.000.

Графикон 18
Извори на финансирање на личната потрошувачка
(годишни номинални промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика, Народна банка на Република Македониј и Министерство за финансии.

Во услови на одржување на предвремени парламентарни избори, во вториот квартал на 2008 година **јавниот потрошувачка** забележа извесно засилување. Тековните трошења на државата за стоки и услуги беа зголемени за 35% (наспроти претходниот квартал кога годишниот раст изнесуваше 20%), додека годишниот раст на платите во јавниот сектор (вклучително и трансферите за плати до локалните власти) се задржа на 13%. Високиот пораст на трошоците за стоки и услуги на централната влада беше делумно неутрализиран со пониското трошење на Фондот за здравство (за разлика од претходниот квартал).

Засилената инвестициска активност од крајот на 2007 година продолжи и во 2008 година. **Бруто-инвестициите** во вториот квартал на 2008 година, во однос на истиот период од претходната година, беа двојно зголемени, така што претставуваат битен двигател на растот на економијата. Се оценува дека најголемиот дел од инвестициите се поддржани од државата, на што укажува годишниот раст на капиталните расходи во државниот буџет (расходи за фиксни средства и трансфери до фондот за патишта), кој веќе трет квартал се одржува на високо ниво (во вториот квартал на 2008 година изнесува 86%). Покрај инвестициите на државата, зголемен интерес за инвестирање постои и кај корпоративниот сектор, на што укажува засиленост на кредитите за претпријатијата (38% на годишна основа). Ваквите тенденции се одразуваат во зголемување на вредноста на извршените градежни работи, којашто во вториот квартал забележа годишен раст од 56% (наспроти 29% во претходниот квартал).

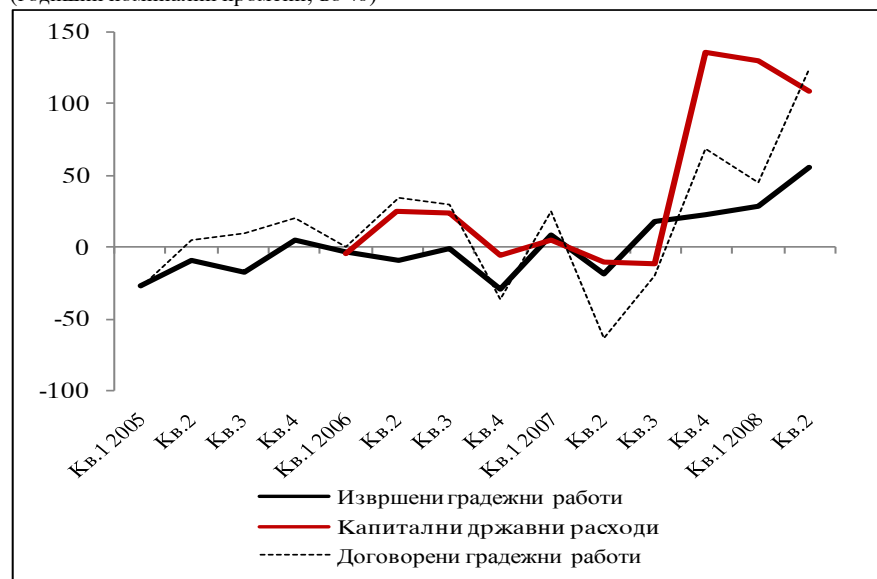
*Продолжува
интензивниот раст на
инвестициите*

Графикон 19

Државни капитални инвестиции, извршени и договорени градежни работи

(годишни номинални промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и Министерство за финансии.

Покрај индикаторите од градежништвото, поткрепа за зголемените инвестиции се добива и од трговската размена со странство. Имено, увозот на машини и опрема бележи високи стапки на годишен раст од средината на 2007 година (42% во вториот квартал на 2008 година). Воедно, домашното производство на капитални производи е засилено и неколку квартали по ред одржува годишен реален раст од околу 28%.

Графикон 20

Бруто-инвестиции, увоз на средства за работа и домашно производство на средства за работа

(годишни номинални промени, во %)

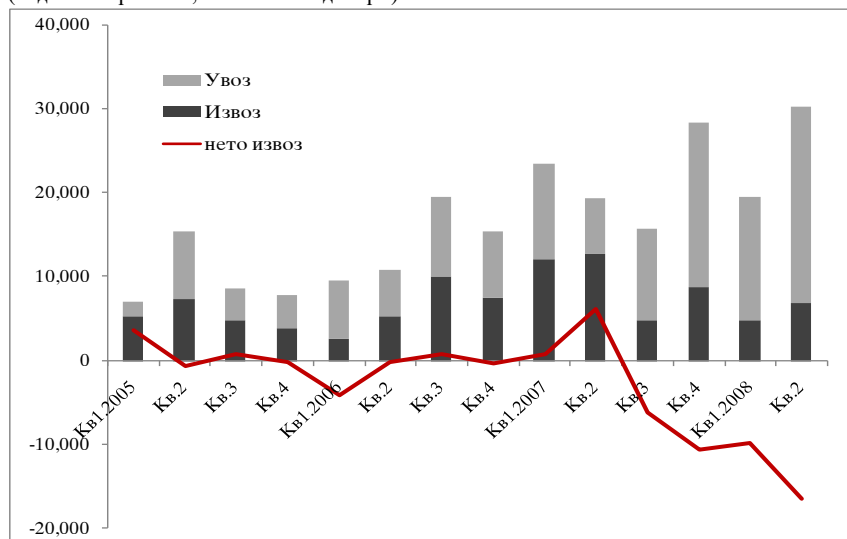
Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Интензивираната домашна побарувачка од крајот на 2007 година создаде притисоци во надворешниот сектор. Согласно со

продолжените тенденции кај финалната потрошувачка и засилената инвестициска потрошувачка, а во услови на недоволна домашна понуда и при влошени услови на размена (пораст на цени на енергентите и пад на цените на металите), во вториот квартал на 2008 година, вредноста на увозот на стоки и услуги забележа висок годишен раст од 39%. Извозот не го следи засиления раст на увозот (номинален годишен раст од 14%), што се одрази со значително проширување на дефицитот.

Графикон 21
Движења кај извозот, увозот и нето-извозот на стоки и услуги
(годишни промени, во милиони денари)

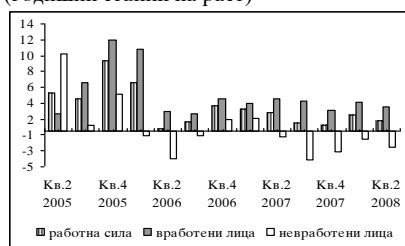
* пораст означува продлабочување на дефицитот.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

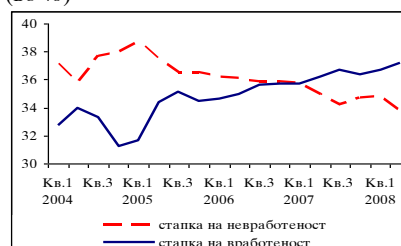
1.3. Вработеност и плати

Порастот на економската активност во вториот квартал на 2008 година беше проследен со натамошно подобрување на состојбата на пазарот на работна сила во економијата. Стапката од 3% годишен пораст на вработеноста укажува на продолжување на позитивниот тренд кај вработеноста започнат од вториот квартал на 2005 година. Во услови на пад на невработеноста од 2%, порастот на вкупната работна сила е во целост условен од поголемиот број на вработени лица. Ваквите движења на пазарот на трудот во второто тримесечје од годината условија натамошен пораст на стапката на вработеност (37,2%) и пад на стапката на невработеност (33,8%).

Графикон 22
Активно население, вработени и невработени лица
(годишни стапки на раст)

Графикон 23
Стапка на вработеност и на невработеност
(во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија, Анкета за работна сила.

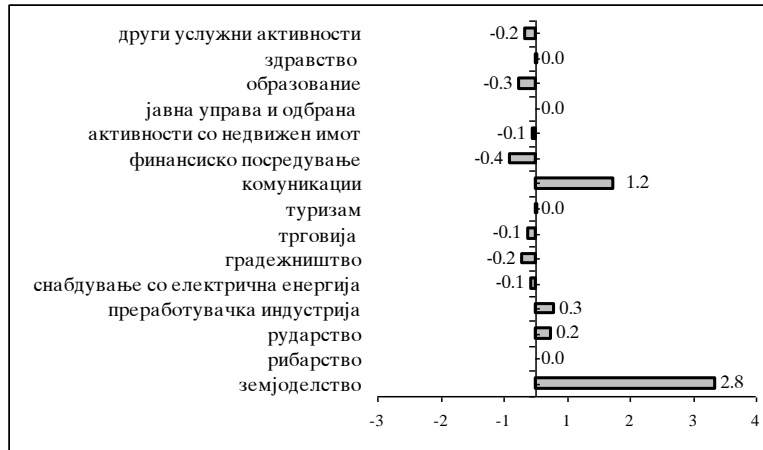

Порастот на вработеноста во вториот квартал на 2008 година, како и во претходниот квартал, речиси во целост може да се објасни преку движењата во земјоделството и во транспортот и комуникациите. Во согласност со активните мерки за поддршка на земјоделството од почетокот на 2008 година, бројот на лицата вработени во земјоделството се зголеми за околу 15%, при умерен пораст на додадената вредност во овој релативно трудоинтензивен сектор, што донекаде упатува и на можно намалување на нерегистрираната вработеност. Во останатите економски сектори бројот на вработени лица е релативно стабилен (незабележително намалување или задржување на речиси истото ниво од вториот квартал на 2007 година).

Движењата на пазарот на работна сила до крајот на 2008 година се карактеризираат со висок степен на неизвесност. Од една страна, очекувањата за натамошен економски раст и зголемени странски инвестиции во економијата упатуваат на потенцијално зголемување на побарувачката на работна сила и отворање нови работни места. Од друга страна, падот на цените на металите на светските берзи може неповолно да се одрази врз индустриското производство и врз вработеноста во индустријата. Исто така, неизвесноста околу надворешната побарувачка и следствено нејзините ефекти врз домашното производство, можат да се прелеат и на пазарот на работна сила.

Графикон 24

Придонеси на најзначајните сектори кон порастот на вкупниот број на вработени лица во вториот квартал на 2008 година (во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

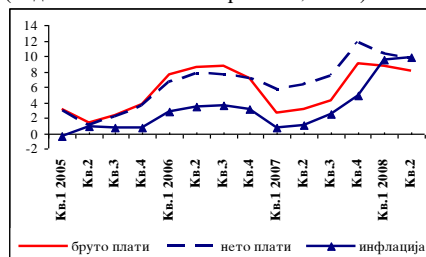
Во доменот на платите, во вториот квартал на 2008 година се задржуваат речиси истите движења како во првото тримесечје, односно умерени квартални и високи годишни зголемувања, како ефект на споредбената основа. Така, во однос на претходниот квартал, просечните номинални исплатени нето и бруто-плати¹⁶ бележат умерен пораст од 1,7%. Како резултат на ниската споредбена основа од минатата година, високи номинални стапки на годишен пораст се остварени и во вториот квартал на 2008 година, односно

¹⁶ Извор за платите: Државен завод за статистика. Вкупните исплатени бруто-плати опфаќаат: исплатени нето-плати за извештајниот месец, платен персонален данок и платени придонеси (за пензиско и инвалидско осигурување, за здравствено осигурување, за вработување, за професионално заболување и за водостопанство). Податоците се однесуваат на исплатените плати, независно на кој месец се однесуваат.

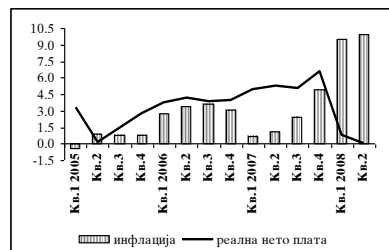

9,9% кај нето и 8,1% кај бруто-платите. Понискиот интензитет на раст кај бруто-платите произлегува од намалената стапка на персоналниот данок на доход од почетокот на 2008 година. Инфлацијата од 9,9% на годишна основа во целост го апсорбира номиналното зголемување на платите. Имено, нето-платите реално се непроменети, додека бруто-платите бележат реален пад од 1,6% во однос на истиот период од претходната година.

Графикон 25
Просечна исплатена бруто и нето плата
(годишни номинални промени, во %)

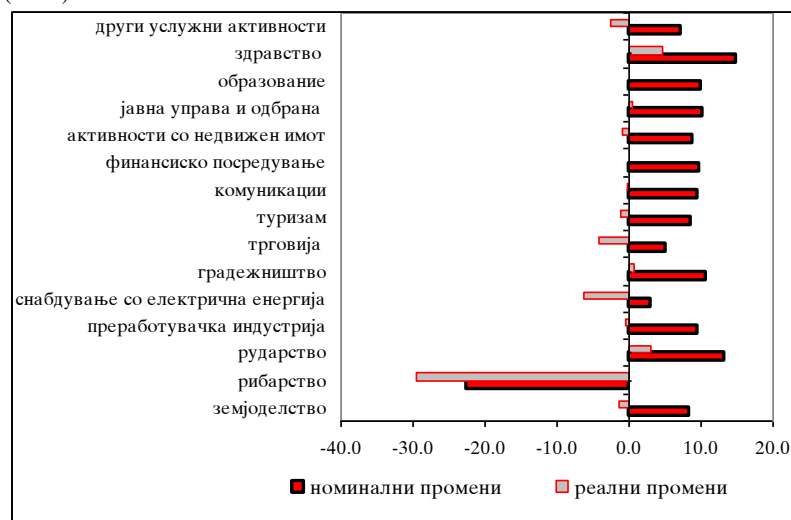
Графикон 26
Реална нето плата
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Во сите дејности од економијата е забележан номинален годишен пораст на просечните нето-плати, со исклучок на платите во рибарството. Позначаен пораст на платите е регистриран во рударството (13,2%) и во градежништвото (10,8%), што соодветствува и со порастот на активноста во овие дејности во вториот квартал. Зголемувањето на платите во јавниот сектор, реализирано во последниот квартал на 2007 година, услови повисоки номинални нето-плати во јавната управа и одбрана за 10,3%, во образованието за 10% и во здравството за 14,9% во вториот квартал на 2008 година.

Графикон 27
Годишни промени во просечната исплатена нето-плата по сектори во вториот квартал на 2008 година
(во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

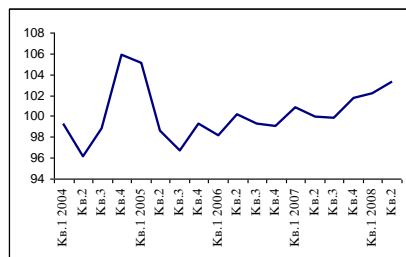
Продуктивноста на трудот во вториот квартал е зголемена за 3,4% на годишна основа, во услови на повисок пораст на домашното производство во однос на порастот на вработеноста. Од друга страна, сè уште повисокиот номинален раст на бруто-платите придонесува за повисоки номинални трошоци по единица труд за 4,5% и следствено,

зголемени трошоци за работна сила на производителите. Сепак, трендот на пораст во однос на претходниот квартал е значително забавен, со оглед на интензивниот пораст на продуктивноста.

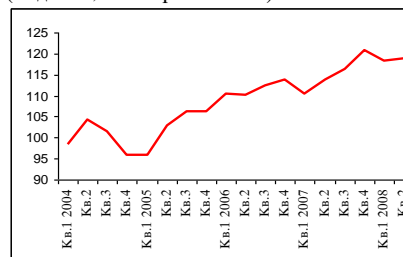
Графикон 28
Продуктивност во економијата

(индекси, база просек 2004)

Графикон 29
Номинални трошоци по единица
труд

(индекси, база просек 2004)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија, пресметки и анализи на Народна банка на Република Македонија..

Трендот од првите два квартала на 2008 година продолжи и во јули 2008 година, кога повторно се забележани високи номинални годишни стапки на раст на исплатените просечни нето и бруто-плати (за 10,5% и 8,6%, соодветно). Како што беше нагласено, овој пораст е резултат на ниската споредбена основа од претходната година. Номиналните нето-плати се повисоки во сите економски сектори, со исклучок на водостопанството. Најзначаен пораст е забележан во преработувачката индустрија (11,5%), градежништвото (16,8%), хотели и ресторани (10,4), јавната управа и одбрана (13,6%) и во здравството (11,1%).

До крајот на 2008 година се очекува дополнително зголемување на номиналниот пораст на платите како резултат на најавеното зголемување на платите во државната администрација од 10% (почнувајќи од октомври 2008 година), а со тоа и соодветни идни прилагодувања во нивото на пензиите на почетокот на наредната година. Доколку порастот на платите во јавната администрација предизвика пораст на платите и во приватниот сектор, може да се очекува поизразено зголемување на домашната потрошувачка. Исто така, доколку порастот не биде компензиран со зголемена продуктивност, ваквото движење на платите може да предизвика пораст на трошоците на производителите, што би предизвикало дополнителни притисоци врз нивото на цените.

1.4. Биланс на плаќања

Високиот раст на економијата, во услови на интензивен раст на домашните инвестиции очекувано имплицираше и притисоци на страна на увозот, особено во доменот на увоз на суровини, инвестициски производи и опрема. Ваквата структура на увозни притисоци е очекувана за економија што минува низ процесот на конвергенција, при што на среден рок се очекува тие притисоци да се намалат, при истовремен пораст на извозниот капацитет на економијата. Сепак, во овој квартал, голем дел од проширувањето на трговскиот дефицит се објаснува со влошувањето на условите на размена (пад на цените на никелот и раст на светските цени на енергијата), што упатува на потреба од промена на извозната структура и намалување на чувствителноста на надворешниот сектор на шоките во цените на светските пазари, за што можат да

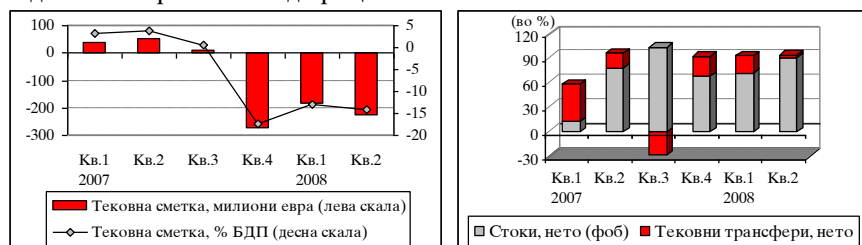
*Висок дефицит во
џековнајта смейка во
вншнот квартал*

придонесат и новите директни инвестиции. Проширувањето на трговскиот дефицит, при истовремено натамошно намалување на тековните трансфери го задржаа трендот на растечки дефицит во тековната сметка.

Графикон 30

Тековна сметка и придонес на одделните поголеми компоненти во годишната промена на дефицитот во тековната сметка

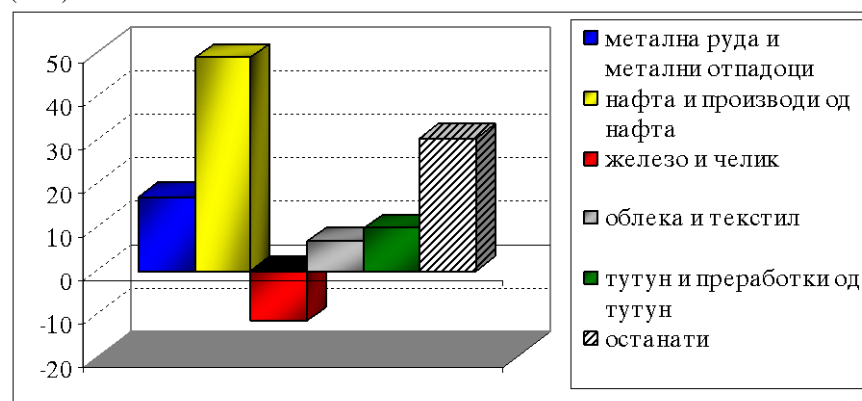
Извор: Народна банка на Република Македонија.

*Понајтамошно
јродлабочување на
трговскиот
дефицит...*

Во вториот квартал, растот на увозот во голема мера го надмина растот на извозот (годишен пораст од 41,9% и 14,6%, соодветно), со што трговскиот дефицит забележа зголемување од 2,2 пати во споредба со истиот квартал на 2007 година. Речиси половина од растот на извозот е одраз на извозот на нафтени деривати, а дополнителен позитивен импулс (придонес од 16,8%) има и извозот на руди. Во услови на пад на цените на никелот и транспортни проблеми забележан е пад на извозот на железо и челик (за 3,9%), додека перформансите на останатите извозници во оваа гранка и натаму се поволни. Можното забавување на растот во економиите каде што се пласира најголемиот дел од македонскиот извоз претставува потенцијален фактор на ризик за динамиката на извозот во наредниот период. Со тоа уште повеќе би дошол до израз ефектот на недоволната странска побарувачка, што заедно со конкурентниот увоз, според Анкетата за деловни тенденции во преработувачката индустрија, се едни од најзначајните фактори коишто го ограничуваат домашното производство, а со тоа и извозот.

Графикон 31

Придонес на одделни производи кон промената на извозот (во%)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Растот на домашната побарувачка, делумно поддржан и со натамошната кредитна експанзија, приливот на странски инвестиции, увозната зависност на некои од поголемите компоненти на извозот, како и растот на цените на енергентите и порастот на домашната побарувачка на овие производи беа причина за високиот годишен раст на увозот. Притоа, 36,8% од растот на увозот во вториот квартал се

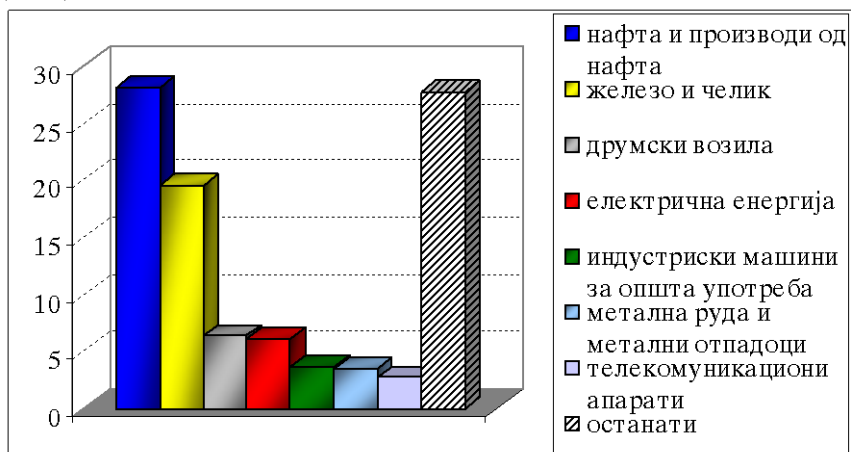
*...јри јобрз расј на
увозот во однос на
извозот на стоки*

должат на увозот на енергија и претставува комбиниран количинско-ценовен ефект. Големината на ценовниот ефект кај увозот на енергија може едноставно да се процени со вреднување на количинскиот увоз во вториот квартал со цените од истиот период на претходната година. Ваквата едноставна симулација покажува дека во овој случај увозот на енергија во вториот квартал би бил понизок за 75 милиони евра, или за 31,1% од вкупниот реализиран увоз на енергија. Зголеменото производство во индустријата предизвика зголемен увоз на сировини, во најголем дел железо и челик, руди, текстил и хартија, додека зголемените инвестиции (домашни и странски) придонесоа за пораст на увозот на опрема, пред сè индустриски машини, телекомуникациски апарати и електрични машини.

Графикон 32

Придонес на одделни производи кон промената на увозот во вториот квартал на 2008 година
(во %)

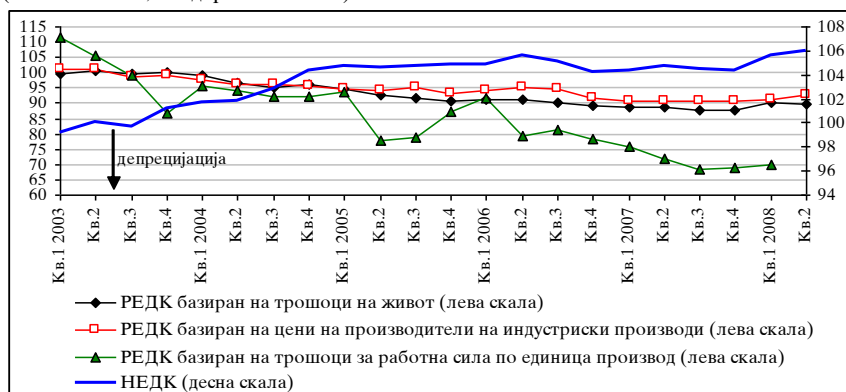

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Во вториот квартал на 2008 година е забележана годишна апрецијација на номиналниот ефективен девизен курс на денарот (НЕДК) од 1,2%, што во услови на примена на фиксен девизен курс на денарот во однос на еврото, се должи на апрецијацијата на денарот во однос на американскиот долар, руската рубља и турската лира. Следствено, во анализираниот квартал, РЕДК според индексот на трошоците на живот, бележи апрецијација од 1,1% на годишна основа, додека кај РЕДК, според индексот на цените на производители на индустриски производи, апрецијацијата од 2,2% во однос на вториот квартал на 2007 година се должи и на позабрзаниот пораст на домашните од странските цени. Притоа, со оглед на движењата кај домашните цени, кои бележат забавена годишна стапка на раст, а во услови на постепена апрецијација на американскиот долар во однос на еврото (со што американскиот долар се приближува до нивото од претходната година), може да се очекува забавување на трендот на апрецијација на РЕДК, па дури и негова депрецијација.

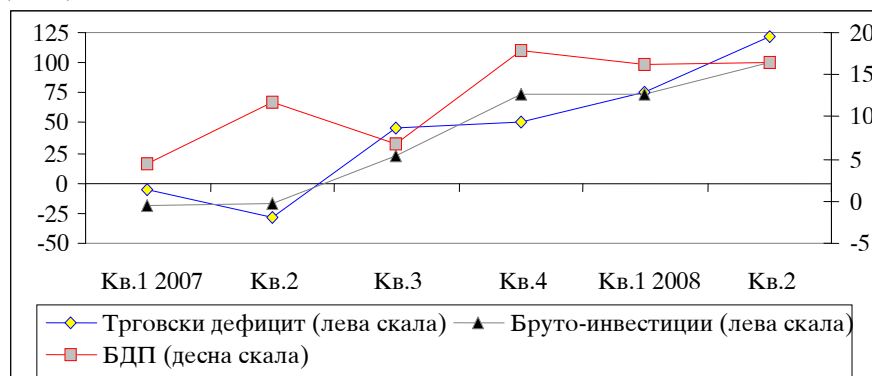
Графикон 33
Индекс на РЕДК* и НЕДК на денарот
(база 2003=100, пондери НТР=2006)

*Индекс под 100 означува зголемена извозна конкурентност.
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Интензивниот раст на цените на нафтата, што придонесе за пораст на увозната инфлација и зголемување на домашните цени, при истовремен пад на цената на никелот, доведе до влошување на условите на размена. Најновите движења на цената на нафтата, во насока на нејзино намалување, можат да условат мало забавување на негативниот тренд кај условите на размена. Од друга страна, цената на никелот го продолжува надолжниот тренд, што може да доведе до пад кај извозните цени и да го намали позитивниот ефект од намалените цени на нафтата. Доколку продолжи економскиот раст со исто темпо, а во услови на значајна доходна еластичност на увозот, тоа може да доведе до понатамошно влошување на трговскиот биланс и тековната сметка, односно зголемување на надворешната нерамнотежа. Од друга страна, со оглед на процесот на конвергенција на македонската економија кон поразвиените економии, повисокиот трговски дефицит може да се смета како привремен ефект, кој на среден рок би бил неутрализиран преку растот и диверзификацијата на извозот.

Графикон 34
Годишни стапки на промени кај трговскиот дефицит, БДП и бруто-инвестициите
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија и Државен завод за статистика на Република Македонија.

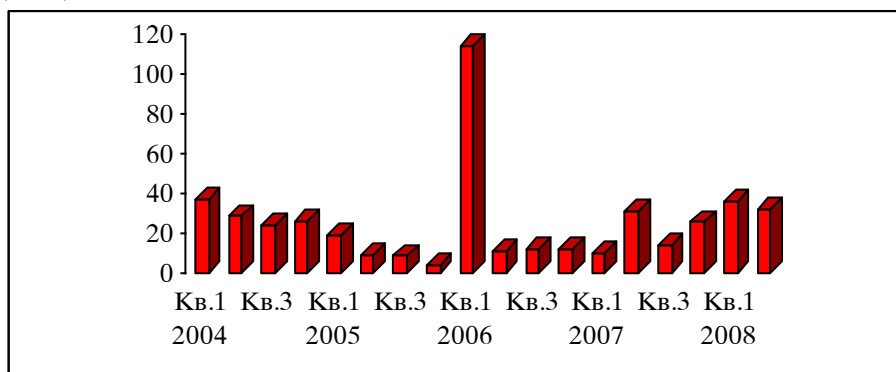
Во овој контекст, позитивен сигнал претставува промената на стапката на покриеност на трговскиот дефицит со директни инвестиции, којашто во првата половина на 2008 година изнесува околу 33%, наспроти 20% покриеност во истиот период на 2007

година. Ова покажува надминување на дел од разликата помеѓу извозот и увозот со релативно стабилен извор на финансирање, којшто воедно на среден рок може да придонесе и за стеснување или елиминирање на негативниот извозно-увозен јаз.

Графикон 35

Покриеност на трговскиот дефицит со странски директни инвестиции*
(во %)

*Приватизација на „ЕСМ“ во првиот квартал на 2006 година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

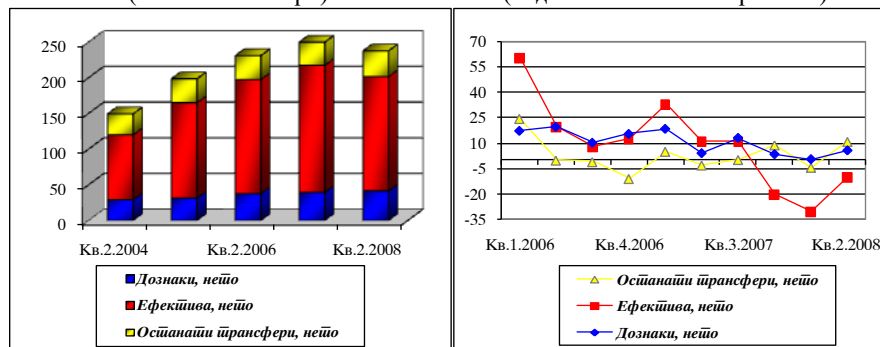
*Дефицит кај услугите и
доходот и минимален пад
на приватните трансфери*

Иако странските директни инвестиции, генерално, имаат позитивни ефекти врз економијата, сепак тие може да предизвикаат и значителни одливи врз основа на репатријација на добивката. Така најголем дел од нето-одливите од доход, кои изнесуваат 16,3 милиони евра (пораќ од 76,9% во однос на вториот квартал на 2007 година), отпаѓаат на одливи врз основа на доход на нерезиденти од директни инвестиции. Во анализираниот период се забележани нето-одливи во износ од 8,6 милиони евра кај ставката услуги, за разлика од суфицитот од 1,1 милион евра остварен во истиот квартал од претходната година, што се должи главно на намалените нето-приливи од инвестициски работи и повисоките нето-одливи врз основа на транспортни услуги, во услови на зголемен увоз на стоки. Истовремено, во второто тримесечје на 2008 година е забележан минимален пад кај суфицитот на тековните трансфери (од 2,6%) во однос на истиот квартал на 2007 година, што во услови на пораст на официјалните трансфери¹⁷, произлегува од намалените нето-приливи врз основа на приватни трансфери. Притоа, стабилизирањето на инфлацијата доведе до стабилизирање и на менувачкиот пазар, така што во вториот квартал на 2008 година бележиме забавена стапка на пад кај нето-приливите врз основа на менувачкото работење.

¹⁷ Во јуни 2008 година пристигна холандска донација во износ од 7 милиони евра.

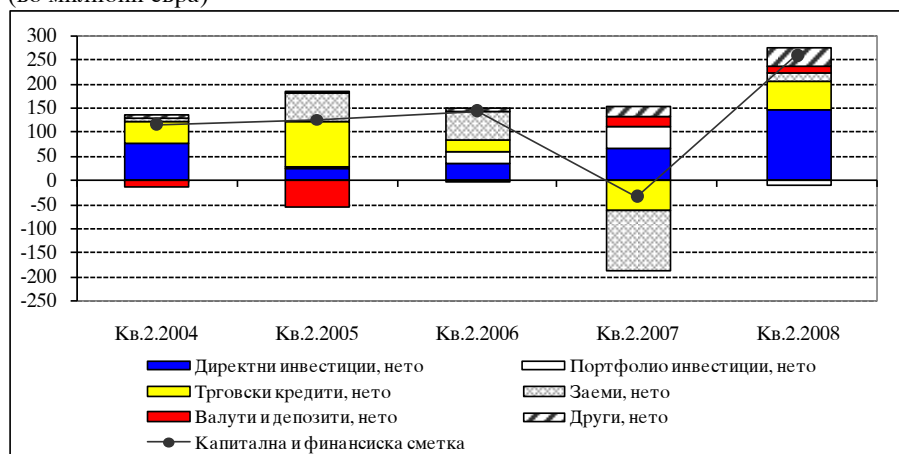
Графикон 36
Динамика на приватни трансфери по компоненти на нето-основа
(во милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во вториот квартал на 2008 година, во капиталната и финансиската сметка беа остварени забележителни нето-приливи во износ од 261 милион евра (наспроти нето-одливите во истиот период на 2007 година, заради високите отплати на јавниот долг), така што остварените нето-приливи го надминаа високиот дефицит на тековната сметка.

Графикон 37
Компоненти на финансиската сметка
(во милиони евра)

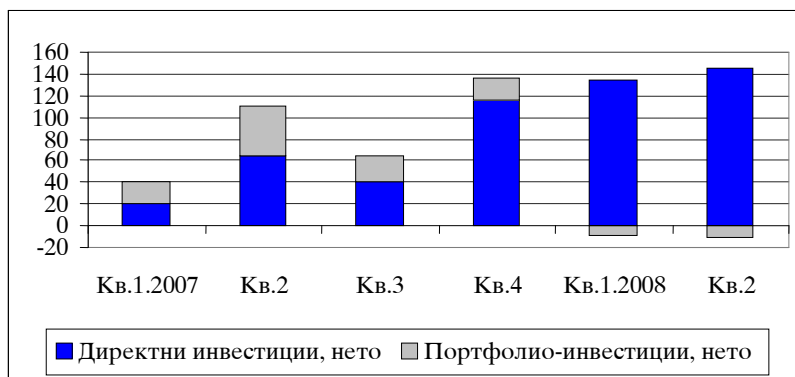

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Најголем дел од нето-приливите во капитално финансиската сметка (или 55,7%) потекнуваат од директните инвестиции, од кои 70,1% се однесуваат на кредити и заеми на меѓусебно поврзани субјекти. Високите приливи врз основа на директни инвестиции укажуваат на поволните перцепции на странските инвеститори за амбиентот за инвестирање во македонската економија. Зголемените странски инвестиции придонесоа и за намалување на притисоците за депрецијација на девизниот курс на девизниот пазар, присутни во април 2008 година кога и НБРМ реагира со нето-продажба на девизи, така што во наредните два месеца беше регистриран нето-откуп на девизи од страна на НБРМ. Наспроти тоа, забавената активност на Македонската берза започната од крајот на минатата година продолжи и натаму, при што во услови на ликвидносна криза во земјите најголеми инвеститори во хартии од вредност учеството на нерезидентите на страна на продажбата забележа раст и доведе до нето-одливи на портфолио-инвестиции од 11,2 милиона евра.

Графикон 38
Директни и портфолио-инвестиции
(во милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Покрај зголемените нето-приливи од недолжничко финансирање, во второто тримесечје на 2008 година е забележано повисоко нето-задолжување од странство врз основа на долгорочни кредити и заеми, пред сè заради пониските отплати, трговски кредити, во услови на висок трговски дефицит, како и зголемување на достасаните неплатени обврски врз основа на претходно земени кредити и заеми. Притоа, во услови на понатамошно намалување на каматната разлика помеѓу домашната активна девизна каматна стапка и ЕУРИБОР, во наредниот период може да се очекува намалено задолжување во странство на приватниот сектор. Од друга страна, влегувањето на фискалното салдо во зоната на дефицит упатува на можноста за зголемување на надворешниот долг на јавниот сектор, како еден од изворите на финансирање на буџетскиот дефицит.

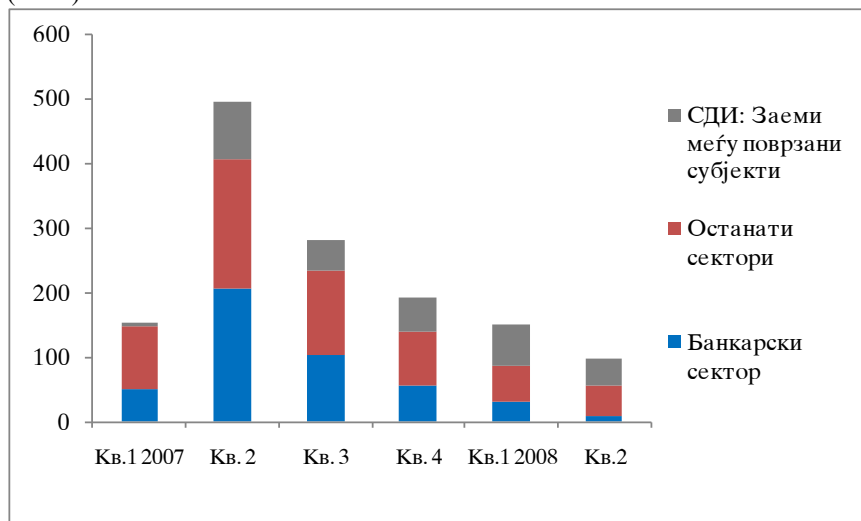
На крајот на вториот квартал, бруто надворешниот долг¹⁸ изнесува 3.008,7 милиони евра, што претставува пораст од 570 милиони евра во однос на истиот период од претходната година. Во услови на буџетски суфицит и непостоење потреба од поголемо надворешно задолжување на државата, ваквите поместувања во долгот, пред сè се објаснуваат со растот на задолжувањето на небанкарскиот приватен сектор и со порастот на заемите меѓу поврзани субјекти. Од аспект на банкарскиот сектор, иако неговото надворешно задолжување бележи раст, сепак темпото и натаму е релативно умерено.

¹⁸ Од 2007 година, НБРМ започна да изготвува и да објавува податоци за бруто надворешниот долг.

Графикон 39

Придонес на одделни сектори во годишниот пораст на бруто надворешниот долг
(во %)

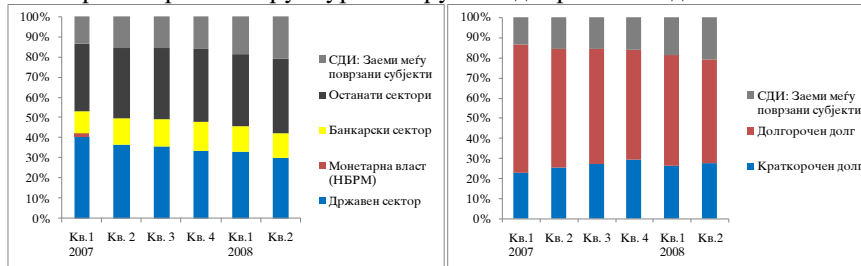

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во рамки на бруто надворешниот долг, доминантното структурно учество на останатите сектори во економијата е повисоко за 1,3 процентни поени во однос на претходниот квартал, а зголемување бележи и задолжувањето врз основа на заеми меѓу поврзани субјекти (2 процентни поена). Анализирани од аспект на одделните инструменти, доминантно учество и понатаму имаат заемите (45,5%), додека рочната структура е релативно рамнотежена.

Графикон 40

Секторска и рочна структура на бруто надворешниот долг

*Категоријата СДИ: Заеми меѓу поврзани субјекти е композитна категорија, којашто вклучува обврски врз основа на повеќе инструменти (заеми, трговски кредити, хартии од вредност).

Извор: Народна банка на Република Македонија..

Индикаторите на надворешната задолженост покажуваат дека просторот за надворешно задолжување е релативно голем. Притоа, ниската, односно умерена надворешна задолженост на македонската економија, во услови кога се очекува процесот на конвергенција да придонесе за задржување на релативно висок дефицит во тековната сметка, покажува дека надворешното задолжување може да се користи како извор на финансирање на краток рок, без притоа да се доведе во прашање неговата одржливост.

Табела 1
Показатели на степенот на задолженост на Република Македонија^{1/}

Показатели	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008
Бруто надворешен долг/БДП (критериум: умерена задолженост 30-50%)	48,2	47,6	48,7	52,9	48,8	53,4
Бруто надворешен долг/Извоз на стоки и услуги (критериум: помала задолженост 0-165%)	89,5	88,4	90,3	98,2	82,3	90,2
Сервисирање на долг/Извоз на стоки и услуги* (критериум: умерена задолженост 18-30%)	19,1	28,3	8,0	8,5	5,3	3,6
Отплати на камата/Извоз на стоки и услуги* (критериум: помала задолженост 0-12%)	2,1	2,2	2,1	2,9	1,5	1,2

1/ Пресметка на Народна банка на Република Македонија, според методологијата на Светска банка (кај индикаторите сервисирање на долг и отплати на камата, тригодишниот просек на извоз на стоки, услуги и доход е подеднакво дистрибуиран по квартали).

* Податоците за сервисирањето на долгот и отплатите на камата не се ревидирани.

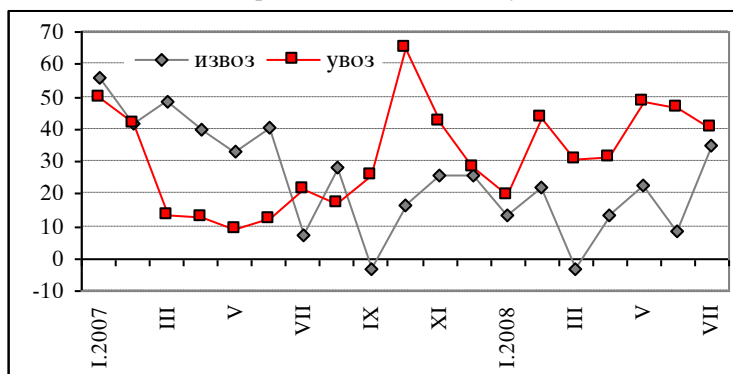
Извор: Народна банка на Република Македонија..

На 30.06.2008 година, *бруто девизните резерви* изнесуваа 1.543,4 милиони евра и се повисоки за 24 милиони евра во однос на крајот на претходниот квартал, или 12 милиони евра споредено со крајот на 2007 година. Притоа, реализираниот нето-откуп на девизи од страна на НБРМ на девизниот пазар, како и издвоените износ на задолжителна резерва на банките во девизи¹⁹, делумно неутрализирали со пресметаната нереализирана негативна ценовна разлика врз основа на хартии од вредност, се главните фактори на кварталниот пораст на бруто девизните резерви. Така, на крајот на вториот квартал на 2008 година, бруто девизните резерви овозможуваат покриеност од 3,1 месец на увозот на стоки (ф.о.б.) и одливот на услуги од наредната година²⁰.

Трендот на позабрзан раст на увозот во однос на растот на извозот се потврдува и со најновите податоци за надворешната трговија за јули 2008 година, коишто покажуваат годишен пораст на трговскиот дефицит од 48,5%. Притоа, порастот на извозот од 35,2% е резултат пред сè на зголемениот извоз на железно и челик, нафтни деривати и метална руда со придонес од 28,3%, 16,3% и 16,2%. Во јули 2008 година, во услови на увозна зависност на економијата и повисоки цени на енергентите, увозот забележа пораст од 40,5% на годишна основа, при што зголемениот увоз на железно и челик, нафта и нафтни деривати, електрична енергија, индустриски машини и возила се главните производи кои придонесоа за ваквиот пораст (придонес од 22,1%, 15,8%, 9,6%, 8,1% и 7,4%, соодветно).

Графикон 41

Годишни стапки на промена на извозот и увозот на стоки

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

¹⁹ На 11.02.2008 година, стапи во сила Одлуката на НБРМ за задолжителна резерва на банки, со која се изврши проширување на опфатот на задолжителната резерва со вклучување нови категории сметки од билансите на банките.

²⁰ Според проекцијата на билансот на плаќања изготвена во август 2008 година.

Во јули 2008 година, индексот на реалниот ефективен девизен курс на денарот дефлациониран со индексот на трошоците на живот е на истото ниво од јули 2007 година, додека РЕДК на денарот, дефлациониран со индексот на цените на производителите на индустриски производи, го продолжи трендот на апрецијација, но со забавено темпо (од 3,3% во јуни 2008 година на 2,6%). На менувачкиот пазар, во периодот јули - август 2008 година, нето-приливите од менувачко работење бележат годишен пад од 6%, додека на кумулативна основа, остварениот нето-откуп од менувачки пазар од 415,4 милиони евра е понизок за 16,8% во однос на истиот период на 2007 година.

На 31.08.2008 година, бруто девизните резерви изнесуваа 1.599,6 милиони евра и во споредба со крајот на јуни 2008 година се повисоки за 68,2 милиона евра, при висок нето-откуп на девизи од страна на НБРМ на девизниот пазар, врз основа на капитални приливи.

1.5. Инфлација

Согласно со очекувањата, во третиот квартал на 2008 година инфлациските притисоци во македонската економија започнаа да се намалуваат. Постепеното исцрпување на ефектот од ниската споредбена основа, заедно со вообичаеното сезонско намалување на цените на храната може да се сметаат за главни фактори што ја движат траекторијата на инфлацијата во овој период. Поместувањата во надворешното окружување, односно трендот на намалување на светските цени на храната и енергијата се смета дека засега имаат делумен ефект, при што доколку ваквиот тренд се задржи и во иднина, може да се очекува значително намалување на притисоците од увозните врз домашните цени. Од аспект на интензитетот на ефектите на домашните фактори врз инфлацијата, и покрај досегашното проинфлаторно влијание, до крајот на годината во овој домен не се очекуваат поголеми промени. И покрај високиот раст на инвестициската побарувачка и проекциите за раст на јавната потрошувачка, очекувањата за забавување на личната потрошувачка во наредниот период, како и намалените притисоци од надворешната побарувачка во услови на забавување на глобалниот раст, се очекува да придонесат за натамошно забавување на инфлацијата по 2008 година.

Така, во третото тримесечје, цените забележаа квартален пад од 0,9%, што во целост се должи на пониските цени на храната (за 3,4% во однос на претходниот квартал). Исто така, освен исхраната, дополнително дефлаторно влијание имаа и пониските цени на облеката и обувките, како и намалените трошоци за одржување на возилата (поради намалувањето на задолжителното осигурување на возилата во септември 2008 година и намалениот надоместок за користење на јавните патништа). Од друга страна, повисоките цени на греењето²¹ имаа позначајно инфлаторно влијание, додека постојани инфлаторни притисоци и натаму предизвикуваат цените на горивата (под влијание на високото ниво на цените на суровата нафта на светските берзи), цените на храната и пијалаците во угостителските објекти и малопродажните цени на пијалаците.

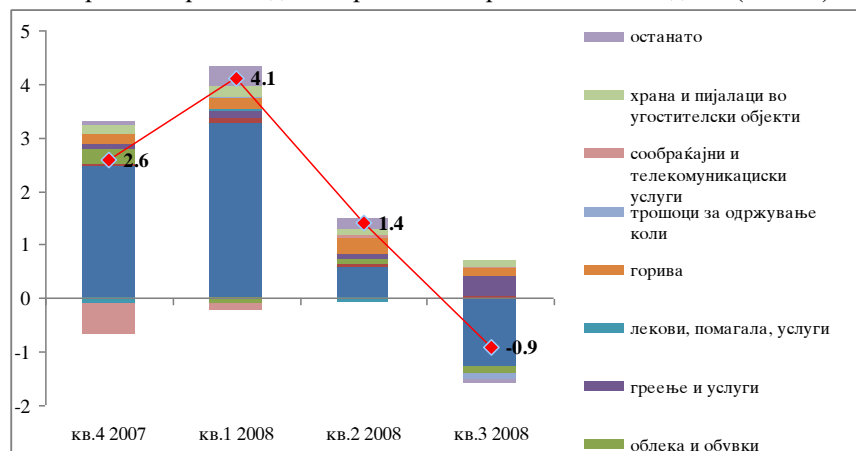
*Квартален пад на цените
во македонската
економија во третото
квартал на 2008 година*

²¹ Врз основа на одлука на РКЕ, цената на топлинската енергија за греење во август 2008 година беше зголемена кај „Топлификација“ АД Скопје и „Скопје Север“ АД Скопје за 60,3% и 30,2%, соодветно.

Графикон 42

Квартална промена на инфлацијата (во %) и придонес на одделни категории на производи во третиот квартал на 2008 година (во п.п.)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија..

Забавување на годишната стапка на инфлација во шрејшој квартал на 2008 година (8,4%)

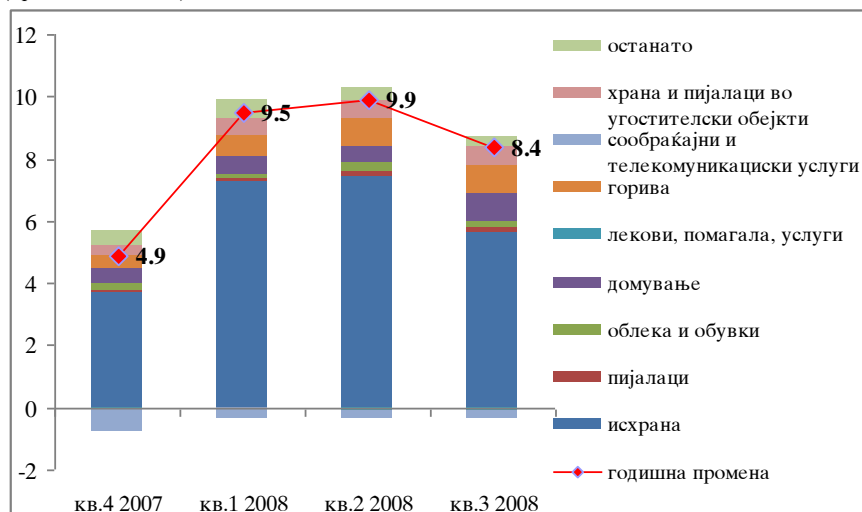
Прекинатиот тренд на ценовен раст на исхраната услови забавување на просечната годишна стапка на раст на цените, којашто во третиот квартал на 2008 година се сведе на 8,4% (наспроти 9,9% во претходниот квартал). Но, и натаму ценовното ниво на исхраната (со годишен раст од 14,7%) сочинува 67% од годишната инфлација во кварталот, а интензивираниот раст на цените на горивата, особено во јули и август, придонесува со 10,5% наспроти 8,4% во претходниот квартал. Значаен придонес (8,4%) врз вкупната просечна годишна стапка на инфлација имаат и повисоките цени на грееењето во третиот квартал од годината. Во рамки на производите за исхрана, најголем придонес имаат повисоките цени на житните производи (лебот и печивата), на свежото и преработено млеко, свежото месо и маслото за јадење, додека свежиот зеленчук има спротивен ефект. Пониско ниво на цените е регистрирано кај телекомуникациските услуги (поради зголемената конкуренција во овој сектор), како и кај сообраќајните услуги и цените на лековите (заради пониската стапка на ДДВ од октомври 2007 година²²).

²² Со одлука на Владата е извршено намалување на данокот на додадена вредност на лековите, медицинските и ортопедски помагала, како и на компјутерската опрема и јавниот превоз, од 18% на 5%, со примена од октомври 2007 година.

Графикон 43

Придонес на одделни категории од инфлациониот индекс за годишната стапка на инфлација (придонеси во п.п.)

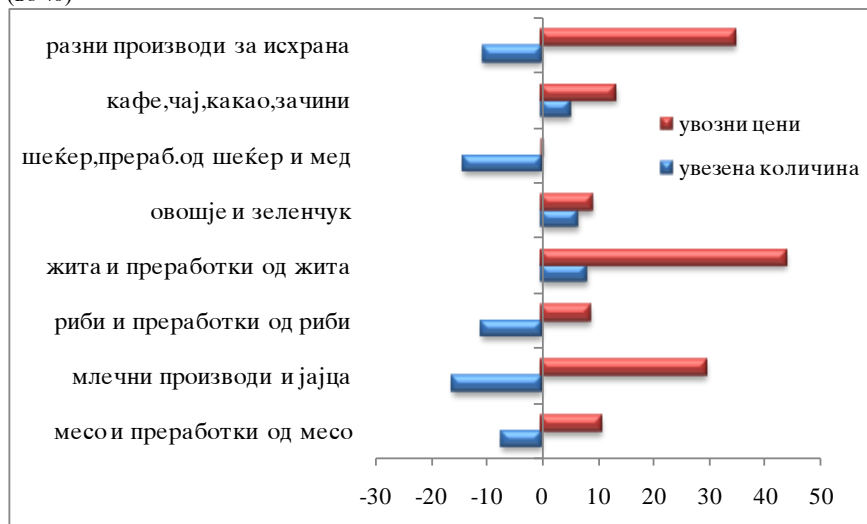

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија..

Од аспект на цените на храната како доминантна категорија во инфлациониот индекс, во првите седум месеци на 2008 година увезените количини на производите за исхрана бележат намалување (од 0,2%) во однос на истиот период од 2007 година, при раст на домашната понуда и истовремено намалени извезени количини на овие производи. Овие поместувања, заедно со сегашното намалување на светските цени на храната упатуваат на значително намалување на притисокот од увозните цени врз домашните цени на храната.

Графикон 44

Годишна промена на увозните цени и увезената количина на производите за исхрана во периодот јануари - јули 2008 година (во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Анализирано од аспект на динамиката, почнувајќи од јули 2008 година, стапката на инфлација континуирано бележи негативни месечни промени, коишто придонесоа за значајно забавување на годишните стапки на раст. Така, годишната стапка на инфлација во септември изнесуваше 7,1% и претставува најниска регистрирана

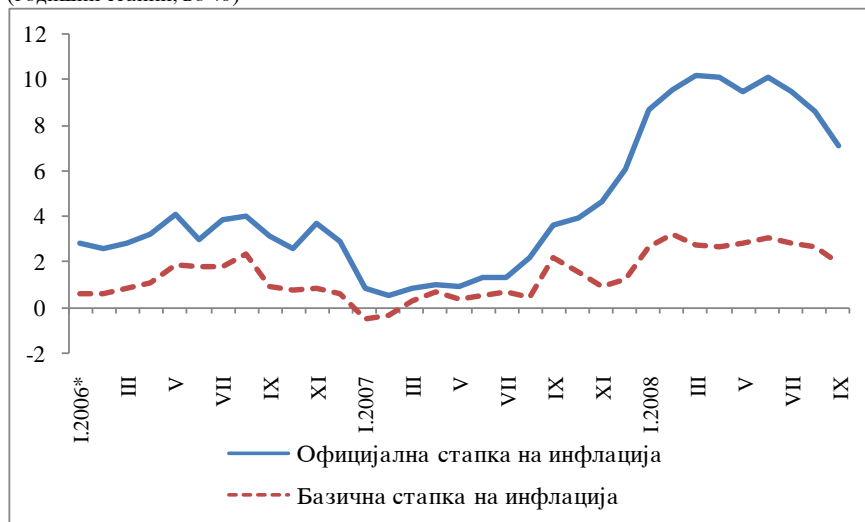

стапка од почетокот на годината. Ваквите поволни движења се очекува да продолжат и во наредниот квартал, кога намалувањето ќе биде позабележително, имајќи ја предвид споредбената основа од претходната година.

Забавениот годишен раст на просечната стапка на инфлација во третиот квартал од годината услови забавување на кумулативната стапка на инфлација, којашто **во периодот јануари - септември 2008** година изнесува, во просек, 9,3% (во првата половина на 2008 година изнесуваше 9,7%). Околу 73% од досегашниот кумулативен пораст на цените се должат на повисоките цени на храната, додека заедничкиот придонес на храната и енергијата изнесува околу 86%. Исто така, благо забавување е забележано и кај базичната стапка на инфлација којашто кумулативно изнесува 2,7%, при стабилно ниво од 2,5% во третиот квартал од годината. Нејзиното одржување на стабилно ниво претставува оптимистички сигнал дека ефектот од зголемената побарувачка и индиректниот ефект од порастот на цените на енергијата и другите инпути врз инфлацијата постепено се смируваат.

Стабилно ниво на базичната стапка на инфлација

Графикон 45
Остварена и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

*во 2006, освен храната и енергијата исклучен е и тутунот.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија..

Повисоки инфлациски очекувања на економските субјекти за 2008 година

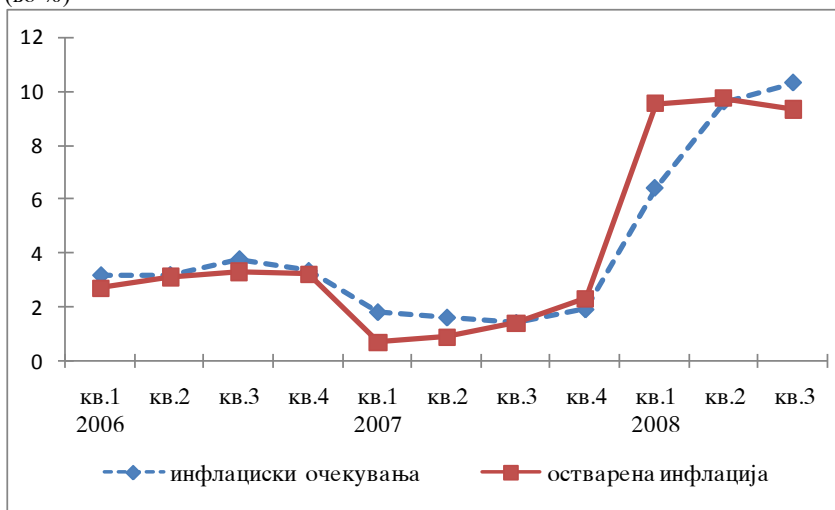
Инфлациските очекувања²³ на економските субјекти постојано се зголемуваат од почетокот на годината и според последната анкета спроведена во почетокот на кварталот, тие се повисоки од регистрираната инфлација во третиот квартал на 2008 година. Така, до крајот на 2008 година, анкетираниите субјекти очекуваат инфлацијата да изнесува околу 10% (според анкетата спроведена во претходниот квартал очекуваната стапка на инфлацијата за 2008 година изнесуваше 9,6%).

²³ Податоците за инфлациските очекувања се дадени според резултатите од Анкетата за инфлациски очекувања на субјектите во Македонија спроведена во почетокот на вториот квартал на 2008 година.

Графикон 46

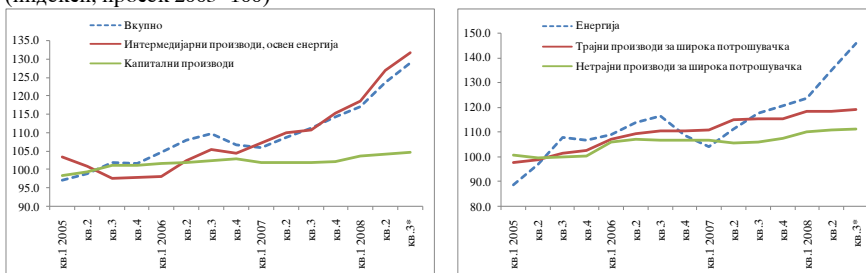
Инфлациски очекувања во тековниот квартал за просечната стапка на инфлација во годината и остварена просечна инфлација за годината заклучно со тековниот квартал (во %)

Извор: Анкета за инфлациските очекувања и пресметки на Народна банка на Република Македонија; Државен завод за статистика.

Графикон 47

Движење на цените на домашните производители (индекси, просек 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на Народна банка на Република Македонија.

*Податоците за кв.3 2008 се однесуваат на периодот јули-август 2008 година.

Постојани инфлаторни притисоци од цените на домашните производители

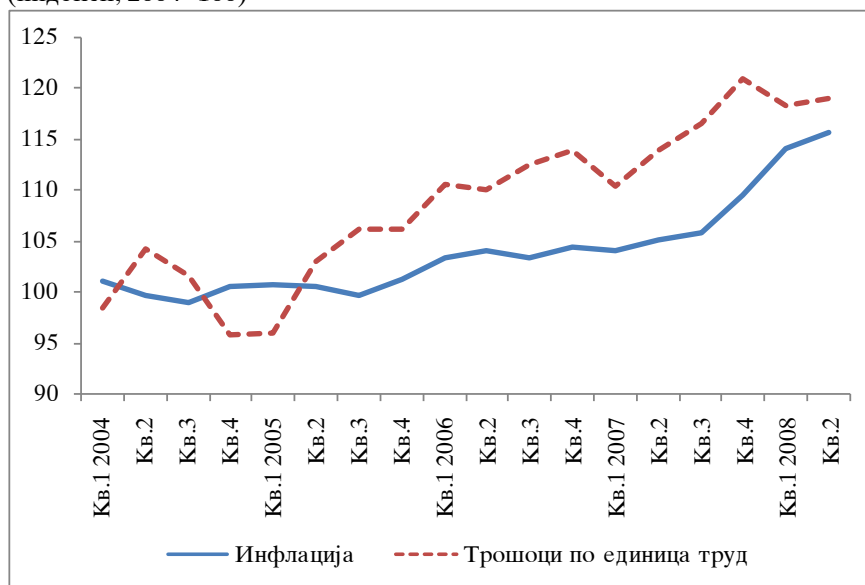
Постојаното зголемување на цените на производителите на индустриски производи започнато од последниот квартал на 2007 година, продолжи со позасилена динамика во текот на вториот квартал на 2008 година, кога годишната стапка на раст изнесуваше 13,6%. Високиот пораст на овие цени главно е резултат на натамошните повисоки цени на производителите на нафтени деривати и на прехранбените производи и пијалаци. Значајниот пораст на цените на домашните производители регистриран кај групите производи коишто се составен дел на потрошувачката на домаќинствата (енергија и производи за широка потрошувачка), упатува на засилување на инфлаторните притисоци од домашните производители од почетокот на годината. Растечкиот тренд кај цените на домашните производители продолжува и во првите два месеца од третиот квартал на 2008 година, со висока годишна стапка на раст од 15,5%, но со забележано смирување на ценовното ниво во август 2008 година.

*Забавување на расходи
на трошоците по
единица труд*

Во вториот квартал, номиналните трошоци по единица труд бележат годишен пораст од 4,5%, но со побавна динамика во однос на претходниот квартал (годишен раст од 7,2%). Порастот на трошоците по единица труд е натамошниот висок номинален пораст на бруто-платите, што пред сè се должи на споредбената основа од претходната година. Анализата на влијанието на трошоците по единица труд врз инфлацијата укажува дека реалниот сектор на економијата, од овој аспект продуцирал одредени инфлаторни притисоци. Сепак, значајно е што овие притисоци не се интензивираат, со оглед на забавувањето на номиналните трошоци по единица труд на годишна основа и непроменетоста на квартална основа.

Графикон 48
Инфлација и трошоци по единица труд во економијата
(индекси, 2004=100)

Извор: Пресметки на Народна банка на Република Македонија.

Прилог 1

Индекс на цени на недвижности за Република Македонија

Поттикната од важноста на цените на недвижностите за вкупната економија, особено од актуелноста на проблематиката за транзициските земји и од актуелната финансиска криза, Дирекцијата за истражување на Народна банка на Република Македонија конструира индекс на цени на недвижности во Република Македонија. Индексот овозможува не само следење на движењето на цените на недвижностите, туку и согледување на импликациите што ги имаат тие за економијата.

Индексот е конструиран со квартална динамика, за период прв квартал 2000 - трет квартал 2008 година, користејќи податоци за 4861 стан, за територијата на Скопје, преку хедонистичкиот метод.

Хедонистичките ценовни индекси се базираат врз хедонистичките ценовни модели, според кои цената на еден производ е функција којашто произлегува од неговите карактеристики. Така, во нашиот случај цената на станот е функција којашто произлегува од големината, населбата во која се наоѓа, катот, од тоа дали станот има централно греење и од тоа дали станот е нов. Наодите покажуваат

дека овие фактори објаснуваат околу 90% од движењата кај цената, што е исклучително добро споредено со други слични студии.

Основната предност на хедонистичкиот метод при конструкцијата на ценовните индекси во однос на конвенционалните методи (кои се темелат врз следењето на цената на еден ист производ низ време) е експлицитното препознавање на влијанието на квалитетот врз цената. Оттука, хедонистичките индекси овозможуваат пресметување на чистата промена во цената, односно промена во цената којашто не е резултат на подобрувањето на производот. Токму заради ова, овие ценовни индекси најчесто се пресметуваат за производи коишто рапидно се менуваат - високотехнолошки производи, компјутери, автомобили, но и станови. Добиениот хедонистички метод, заедно со индексот на просечната цена по м², е прикажан во графиконот.

Графикон 49

Хедонистички индекс на цените на становите и индекс на просечна цена по 1 м²

Извор: Народна банка на Република Македонија

Анализата на динамиката на индексот покажува дека цената на становите во третиот квартал на 2008 година е повисока од цената на становите во првиот квартал на 2000 година за 72%. Притоа, порастот кај просечната цена по 1 м² бил 78%, што означува дека околу 6 процентни поени од фактичкиот пораст кај цената се должат на подобриот квалитет. Гледајќи го движењето на индексот, можат да се издвојат три периода. Во првиот период, од 2000 до 2004 година, становите поскапуваат за вкупно 44,8%, односно во просек за 9,7% годишно, или во просек за 2,3% квартално. Во вториот период, од 2004 година до третиот квартал на 2007 година, цените генерално стагнираат. Во последните четири квартала, од четвртиот квартал на 2007 година до третиот квартал на 2008, становите повторно поскапуваат, во просек за 5,8% во однос на претходен квартал. Во третото тримесечје на 2008 година тие се поскапи за 25,2% во однос на истиот квартал од минатата година, но сепак во однос на претходниот квартал стапката на раст на цената на становите забавува и изнесува 3,2%.

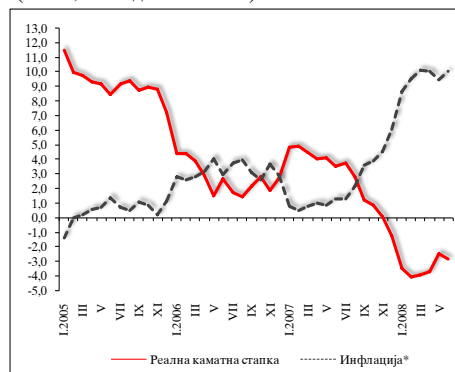
II.

Монетарна политика

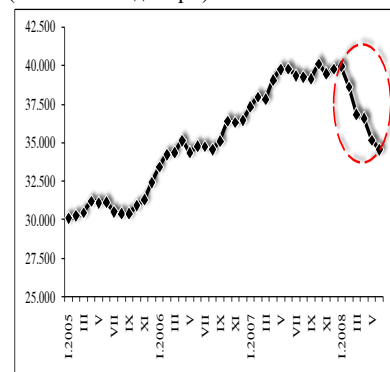
*Зголемување на
каматната стапка на
благајничките записи на
7% во мај 2008 година...*

Во вториот квартал, НБРМ ја зголеми референтната каматна стапка за еден процентен поен, со што каматната стапка на благајничките записи достигна 7%. И покрај непроменетоста на очекувањата за постепено исцрпување на ефектите од глобалниот раст на цените на храната и енергијата врз домашната инфлација до крајот на годината, сепак други фактори ѝ одеа во прилог на потребата од дополнителна монетарна реакција. Така, поместувањата во надворешниот сектор, каде што се очекува влошувањето на условите на размена, растечката домашна побарувачка и падот на приватните трансфери до крајот на годината значително да ја влошат тековната сметка, укажаа на потенцијалните притисоци врз девизниот пазар. Воедно, следењето на инфлациските очекувања покажа нивно постепено зголемување, што го зголемува ризикот од вградување на ваквите очекувања во одлуките на економските субјекти и креирање дополнителни инфлациски притисоци на среден рок. Дополнителен ризик за инфлацијата претставува и забрзаниот раст на платите (нецелосно компензиран со порастот на продуктивноста), како и притисоците од личната потрошувачка, поддржана од континуираниот раст на расположивиот доход и падот на нето финансиското штедење на населението.

Графикон 50
Каматна стапка на благајнички
записи на НБРМ и инфлација
(во %, на годишно ниво)

Графикон 51
Нето- штедење на
населението**
(во милиони денари)

*Тековен месец во однос на истиот месец од претходната година.

** Разлика помеѓу вкупни депозити и вкупни кредити на населението.

Извор: Народна банка на Република Македонија и Државен завод за статистика.

*...и превземање на
дојдливите мерки во
насока на забавување на
кредитниот раст*

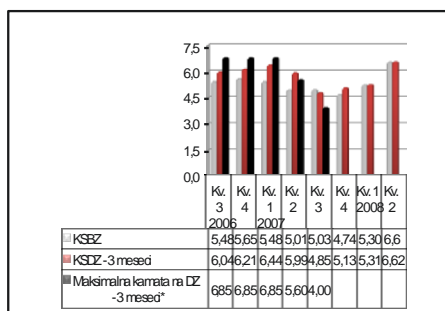
Долготрајните последици коишто може да ги остави рапидниот раст на кредитите на населението врз внатрешната и надворешната рамнотежа на економијата се причина поради која монетарните власти при преземање дополнителни мерки за забавување на кредитниот раст, вообичаено целно ги насочуваат мерките кон сегментот на кредитирање на населението. Воедно, иако финансиското продлабочување е процес низ којшто неминовно се поминува, сепак доколку тој брзо се одвива, може да доведе до создавање дебаланси во економијата. Од овие причини, и имајќи го предвид трендот на рапиден раст на потрошувачките кредити на населението и перспективите за негово задржување во следниот период, на 12.06.2008 година, НБРМ донесе Одлука за задолжителен депозит²⁴, којшто банките го издвојуваат, доколку кредитирањето на

²⁴ Со оваа Одлука, банките и штедилниците се обврзани да издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, доколку нивниот раст на кредитите на населението ги надминува предвидените стапки на раст. При тоа, стапките на раст на кредитите на населението за

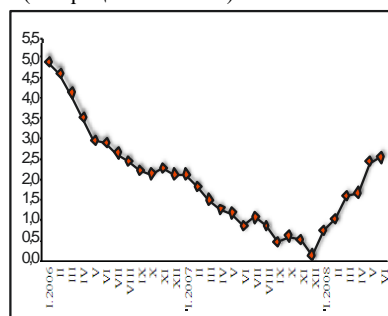

населението ги надминува поставените ограничувања. Ваквата одлука има за цел да ја забави брзината на растот на кредитите на населението и со тоа да овозможи превенција од потенцијалните идни ризици.

Графикон 52
Каматни стапки*
(во %, на годишно ниво)

Графикон 53
Каматна разлика помеѓу
благајнички записи на
НБРМ-28 дена и ЕУРИБОР -
еден месец
(во процентни поени)

*Просек за кварталот од просечната пондерирана каматна стапка, освен за максималната каматна стапка, која се однесува на каматата на последната аукција во кварталот. Во октомври 2007 година, Министерството за финансии ги укина максималните каматни стапки и воведо шпекулативен процентуален поен, кој беше одреден на ниво од 0,02 за тримесечните државни записи.

КСБЗ - каматна стапка на благајнички записи

КСДЗ - 3 месеци - каматна стапка на тримесечни трезорски записи.

Извор: Народна банка на Република Македонија, Министерството за финансии и Централна банка на Холандија (www.statistics.dnb.nl).

**Најамошно
проширување на
каматната разлика**

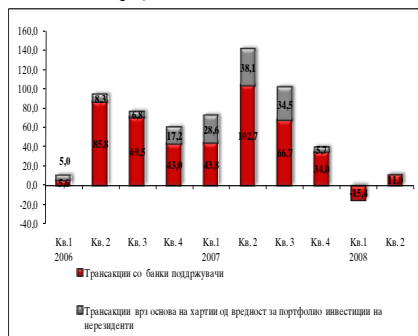
Поинтензивниот пораст на домашната каматна стапка во однос на порастот на каматите на странските пазари, доведе до натамошно проширување на каматната разлика помеѓу благајничките записи и едномесечниот ЕУРИБОР (2,2 процентни поена, во просек, во вториот квартал, наспроти 1,1 процентен поен во претходниот квартал). Имајќи го предвид проширувањето на разликата помеѓу домашната и странската каматна стапка, може да се очекува зголемена привлечност на инвестициите во благајнички записи, наспроти депонирањето средства на сметките на банките во странство, што треба да придонесе и за натамошно стабилизирање на девизниот пазар. Сепак, во вториот квартал, просечната побарувачка на благајнички записи беше речиси на нивото на достасаниот износ, при што состојбата на благајничките записи забележа скромна квартална промена во насока на креирање ликвидност.

секој месец се дадени во Одлуката на кумулативна основа во однос на состојбата на кредитите на населението на 31.05.2008 година. Согласно со Одлуката, пропишаната годишна стапка на раст на кредитите на населението во декември 2008 година изнесува 40%, а НБРМ исплаќа камата на задолжителниот депозит од 1%, на годишно ниво.

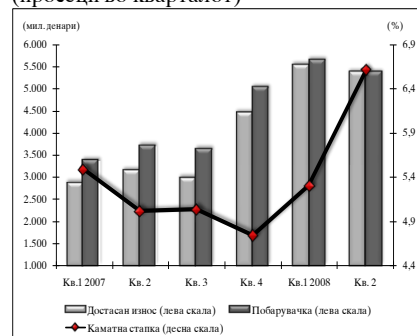
Графикон 54

Интервенции на девизен пазар од страна на НБРМ
(кумулативен износ во кварталот, во милиони евра)

Графикон 55

Достасан износ, побарувачка и каматна стапка на благајнички записи на НБРМ
(просеци во кварталот)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Креирање ликвидности преку автономниите фактори...

Наспроти недостатокот на девизи во текот на првите четири месеци на годината, во текот на мај и јуни дојде до стабилизирање на движењата на девизниот пазар. Преземените монетарни мерки, коишто делуваа во насока на смирување на инфлациските очекувања, како и дополнителните капитални приливи во економијата, се фактори коишто овозможиле реализација на нето-откуп на девизи од страна на НБРМ, што делуваше во насока на креирање ликвидност во банкарскиот систем. Во иста насока делуваа и денарските депозити на државата кај НБРМ, при редовно сервисирање на обврските на државата врз основа на издадените структурни обврзници за старото девизно штедење и за денационализација (во април и јуни). Вака креираната ликвидност во мал дел беше повлечена преку готовите пари во оптек и готовината во благајна на банките, така што вкупните ликвидни средства на банките забележаа пораст на квартална основа.

...и повисока просечна дневна ликвидност на банките во вториот квартал на 2008 година

Во вториот квартал на 2008 година, банките одржуваа во просек повисока дневна ликвидна позиција (за 6,3% во споредба со претходниот квартал), издвојувајќи во просек 3,6% над обврската за задолжителна резерва (во денари)²⁵. Издвоените вишок на ликвидни средства е речиси идентичен со просекот од претходниот квартал (3%) и е значително понизок во однос на просекот од истиот квартал на 2007 година (6,6%), укажувајќи на порационално управување со ликвидноста од страна на банките.

²⁵ Период на одржување (исполнување) на обврската за задолжителна резерва на банките се смета периодот од 11. ден во тековниот месец до 10. ден во следниот месец. Вишокот се однесува на вишокот издвоени средства на сметката на банките кај НБРМ над обврската за задолжителна резерва.

Табела 2
Креирање и повлекување ликвидност*
(во милиони денари)

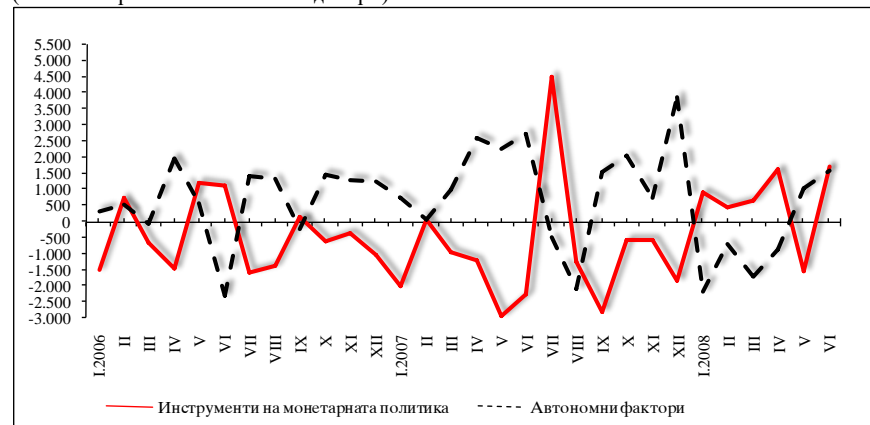
	31.03.2008 година	Промени по месеци			Вкупно	30.06.2008 година
		април	мај	јуни		
Ликвидни средства на банките (сметка на банките кај НБРМ)	7.871	689	-293	3.117	3.513	11.384
Креирање ликвидносѝ					4.175	
1. Нето девизна актива	93.487	-1.351	256	2.057	962	94.449
1. Нето домашна актива	-67.824	2.756	-636	1.093	3.213	-64.611
<i>од што:</i>						
Благајнички записи на НБРМ	-21.686	1.075	-2.582	1.624	117	-21.569
Државни записи за монетарни цели	-1.776	565	1.080	131	1.776	0
Денарски депозити на државата кај НБРМ ¹	-15.557	1.097	594	616	2.307	-13.250
Девизни депозити на државата кај НБРМ	-5.156	232	194	-297	129	-5.027
Останати ставки, нето	-24.714	-213	78	-981	-1.116	-25.830
Повлекување ликвидносѝ					-662	
1. Готови пари во оптек	15.746	-601	-61	228	-434	16.180
2. Готовина во благајна на банките	2.046	-115	148	-261	-228	2.274

¹ Не се опфатени државните записи за монетарни цели.

* Позитивна промена - креирање ликвидност; негативна промена - повлекување ликвидност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 56
Инструменти на монетарната политика и автономни фактори на креирање и повлекување ликвидност*
(месечни промени во милиони денари)

*Позитивна промена - креирање ликвидност; негативна промена - повлекување ликвидност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Следење на
поинвенцијалниѝе ризици
до крајот на годината

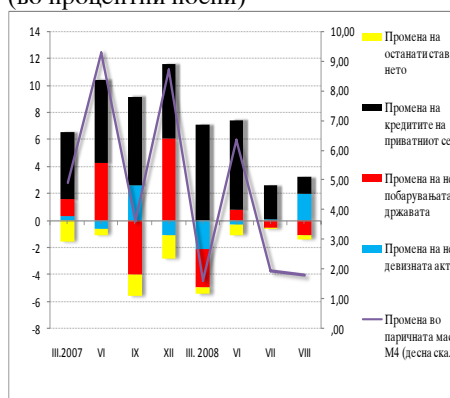
Позитивните поместувања на девизниот пазар продолжија во континуитет и во текот на третиот квартал на годината, кога позитивниот јаз помеѓу понудата и побарувачката на девизи овозможи интервенции од страна на НБРМ со нето-откуп на висок износ на девизи. Притоа, капиталните приливи врз основа на директни инвестиции, задно со стабилизирањето на очекувањата на економските субјекти, во голема мера придонесоа за промена на трендот на движењата на девизниот пазар. Воедно, инфлациските движења во овој период соодветствуваат со очекувањата за забавување на растот на цените и укажуваат на значително намалување на годишниот раст на цените до крајот на годината. И покрај ваквите позитивни поместувања, сепак постојат ризици со коишто може монетарната политика потенцијално да се соочи до крајот на 2008 година, а главно се однесуваат на неизвесноста поврзана со глобалните движења на цените на храната и енергијата, очекуваното проширување на дефицитот во тековната сметка, како и промените во курсот на фискалната политика, коишто се главниот фактор за движењата до крајот на годината, каде се планира високиот буџетски суфицит остварен досега (1,8% од БДП) да помине во зоната на дефицитот до крајот на годината (1,5% од БДП).

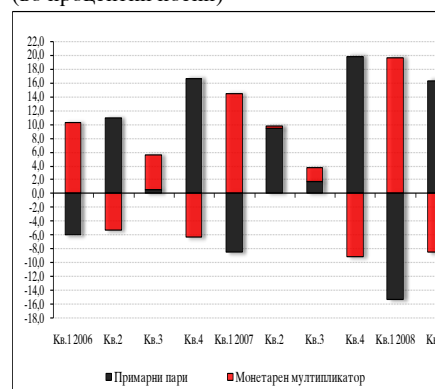
2.1. Монетарни агрегати

Во вториот квартал на 2008 година, најшироката парична маса M4 продолжи да расте, со квартална стапка на раст од 6,3%. Сепак, годишниот раст на паричната маса забавуваше во текот на целиот квартал и во првите два месеца од третото тримесечје (сведувајќи се на своето најниско ниво од 20% во јули 2008 година). И покрај тоа што просечната стапка на раст од 22,5% во вториот квартал укажува на помал раст на парична маса во однос на 2007 година (29% просечен раст), сепак таа значително го надминува просекот од претходните неколку години. Одржувањето релативно високи стапки на монетарен раст и во текот на вториот квартал на 2008 година соодветствува со зголемената економска активност и високиот номинален пораст на платите. Од друга страна пак, забавувањето на стапките на монетарниот раст може да се поврзе со влијанието на неизвесното економско окружување и зголемувањето на инфлацијата и инфлациските очекувања врз склоностите на приватниот сектор за распределување на слободните финансиски средства. Истовремено, надолниот тренд на приватните трансфери од странство (коишто сочинуваат нешто повеќе од 20% од тековните приходи на населението) предизвика осцилации кај расположливиот доход, што генерира послаб на раст на паричната понуда. Забавениот монетарен раст, исто така, кореспондира и со движењата на финансиските пазари, особено на берзата, каде што падот на цените и намалениот интерес за инвестирање доведоа до одлив на портфолио-инвестициите. Намалување на динамиката на паричниот раст е остварена и преку државниот сектор, како резултат на остварениот висок буџетски суфицит и акумулирањето средства на сметката на државата.

Графикон 57
Придонес во порастот на
паричната маса M4
(во процентни поени)

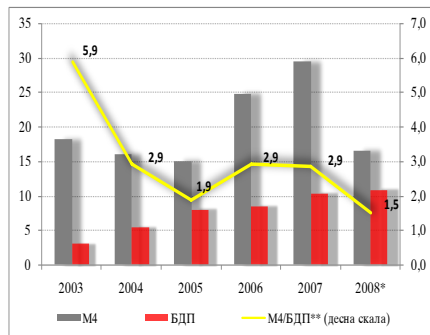
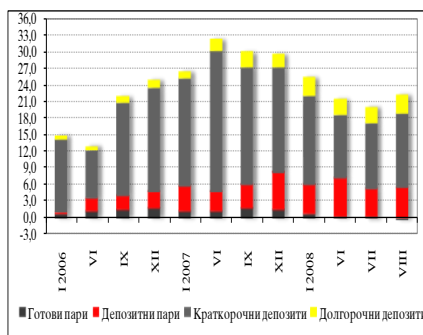
Графикон 58
Придонес во кварталниот пораст
на паричната маса M4
(во процентни поени)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 59

Стапки на монетарен и економски раст
(во %)Придонес во порастот на М4
(во процентни поени)

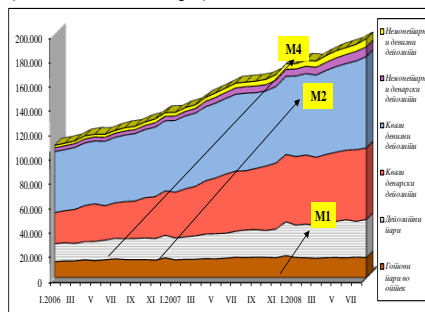
* Проекција

** Однос помеѓу стапките на промена на М4 и БДП.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

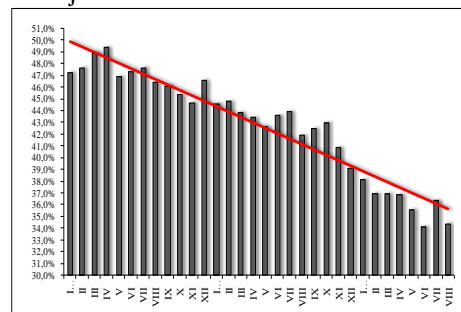
Од аспект на структурата на најшироката парична маса М4, готовите пари во оптек и депозитните пари учествуваа со 3,9% и 38,9% во новокреираната парична маса, наспроти нивниот негативниот придонес во првите три месеци на 2008 година. Сепак, краткорочните депозити и понатаму остануваат доминантна компонента во структурата на М4, со придонес од 42,5% на квартална основа. Трендот на намалување на учеството на готовите пари во оптек во структурата на монетарниот агрегат М1 продолжи и во периодот април - август 2008 година (35,5% во просек, наспроти 43,2% во истиот период 2007 година), со исклучок на јули, кога ефектот од вообичаените сезонски движења се рефлектира во повисоко ниво на готови пари во оптек, над просекот за анализираниот период. Анализираниот аспект на валутната структура на најшироката парична маса, од почетокот на 2008 година се забележани определени поместувања во насока на побрз раст на девизните депозити во споредба со претходната година. Сепак, денарската компонента (вклучувајќи ги и депозитни пари) во голема мера придонесе за растот на паричната маса во вториот квартал на 2008 година (придонес од 58,5%).

Графикон 60

Компоненти на монетарните агрегати
(во милиони денари)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 61

Учество на готовите пари во оптек
во паричната маса М1 и тренд-линија

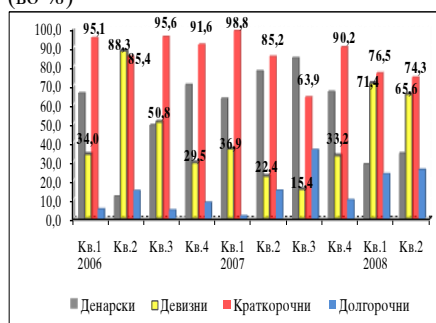
*Продолжува растот на
вкупниот делозити на
приватниот сектор на
квартална основа*

Во вториот квартал на 2008 година, вкупните депозити на приватниот сектор (без депозитните пари) растеа со речиси истата динамика како и во претходниот квартал и остварија стапка на раст од 4,7%. Континуираниот пораст на девизните депозити наспроти забавената динамика на раст на депозитите во домашна валута, услови

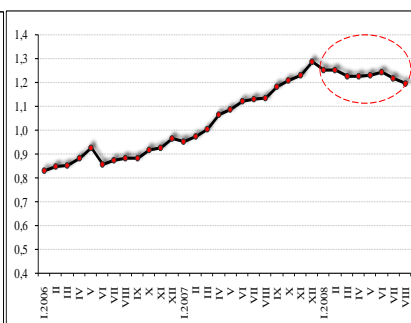

натамошни поместувања во валутната структура на вкупните депозити. Имено, во текот на првите осум месеци од 2008 година, валутните преференци на населението и корпоративниот сектор беа под влијание на повисоката инфлација и неизвесното економско окружување. Во такви услови, заради избегнување потенцијални ризици, економските субјекти се ориентираа кон зголемено девизно штедење. Истовремено, овие фактори придонесоа и за забавување на растот на вкупните депозити, сведувајќи ја годишната стапка на раст на најниското ниво во изминатите две години од 18,7% во јуни 2008 година. Сепак, треба да се има предвид дека во јули и август, стапките на раст на депозитната база повторно се движеа во нагорна линија, надминувајќи го просекот за вториот квартал (во август вкупните депозити се зголемија за 22,3%, наспроти просечниот квартален пораст од 21%), укажувајќи на постепено стабилизирање на очекувањата на економските субјекти паралелно со намалувањето на инфлацијата. Од рочен аспект, најголемиот дел од новосоздадената депозитна база и понатаму се должи на краткорочното штедење, при континуирано зголемување на учеството на долгорочните депозити.

Графикон 62
Придонес во кварталниот пораст на вкупните депозити (во %)

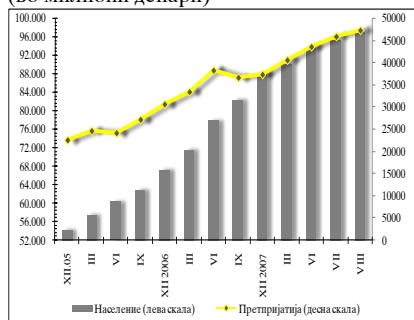
Графикон 63
Сооднос денарски*-девизни депозити

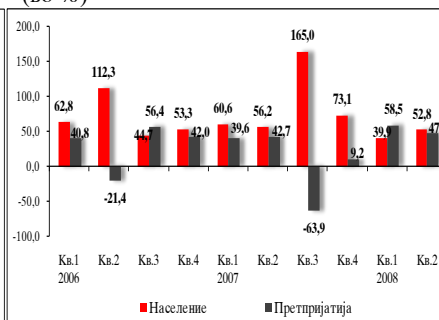
* Вклучува депозитни пари.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 64
Депозити на населението и претпријатијата (во милиони денари)

Графикон 65
Придонес во кварталниот пораст на вкупните депозити (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Забавување на штедењето на населението, при зголемен раст на депозитите на претпријатијата на годишна основа

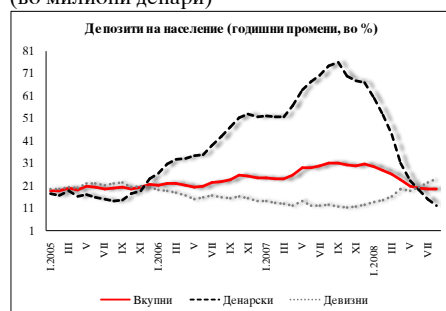
Во поглед на секторската структура, податоците за вториот квартал на 2008 година ја потврдуваат состојбата од претходните квартали (со исклучок на првите три месеци од 2008 година) за поголем придонес на депозитите на населението во новокреираната депозитна база. Така, депозитите на населението растеа со квартална стапка на раст од 3,7% и имаа придонес во порастот на вкупните депозити од 52,8%. Сепак, почнувајќи од јануари 2008 година до последниот расположлив податок за август, растот на овие депозити

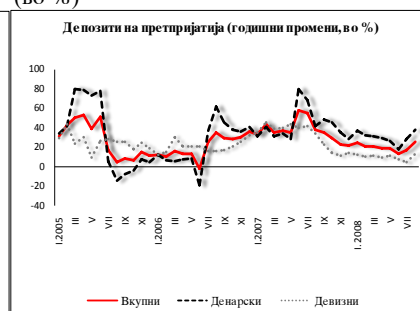
на годишна основа бележи континуирано забавување, сведувајќи се на најниското ниво во изминатите три години коешто изнесуваше 19,6% во август 2008 година. И покрај високиот номинален раст на платите, намалениот прилив по основ на тековни примања од странство, како и неизвесноста за идните макроекономски движења, условија помала склоност на населението кон штедење. Имајќи предвид дека штедењето на населението претставува доминантна компонента во структурата на финансиската актива²⁶, неговото намалување би можело да доведе до евентуално намалување и на финансиската актива.

Депозитите на корпоративниот сектор забележаа квартален раст од 7,3%, што придонесе за зајакнување на нивното структурно учество во вкупните депозити. Со тоа, по едногодишниот континуиран тренд на опаѓање, во август 2008 година нивното учество во вкупните депозити се врати на речиси истото ниво како на крајот на август 2007 година. Врз високата акумулација на сметките на претпријатијата, особено во август 2008 година, определено влијание може да има и зголемената претпазливост во период на подготовка за исплата на дивиденди. Воедно, евидентниот раст на долгорочните депозити на претпријатијата (од 38,9% во август, наспроти просечниот годишен раст од 20,8% во вториот квартал) покажува и каматна еластичност на корпоративниот сектор, во услови на континуиран раст на пасивните камати на банките.

Графикон 66
Валутна структура на депозитите
на населението
(во милиони денари)

Графикон 67
Валутна структура на депозитите
на претпријатијата
(во %)

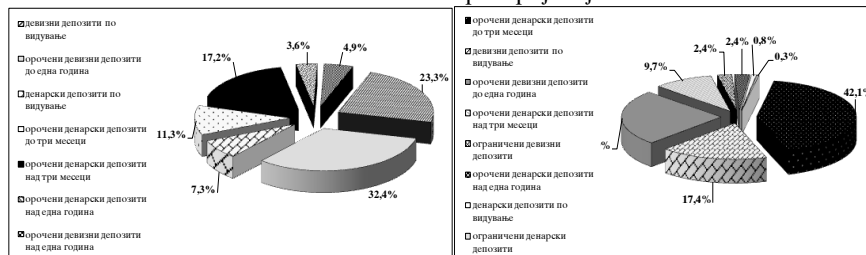

Извор: Народна банка на Република Македонија.

²⁶ Финансиската актива на населението ги опфаќа финансиските средства коишто се во сопственост на населението. Тука спаѓаат: депозитите кај банките во Република Македонија, обврзниците и останатите должнички хартии од вредност (записи, сертификати и сл.), уделите и акциите, вредноста на бруто-премиите за животна осигурување, вредноста на влоговите во приватните пензиски фондови. На крајот на 2007 година, учеството на вкупните депозити во структурата на финансиската актива изнесуваше 57,9%, додека нивниот придонес во годишниот пораст изнесуваше 111,9%. Извор: Извештај за финансиска стабилност во Република Македонија во 2007 година.

Графикон 68
Структура на депозитите на населението и претпријатијата
(просечно учество во вториот квартал на 2008 година)
население претпријатија

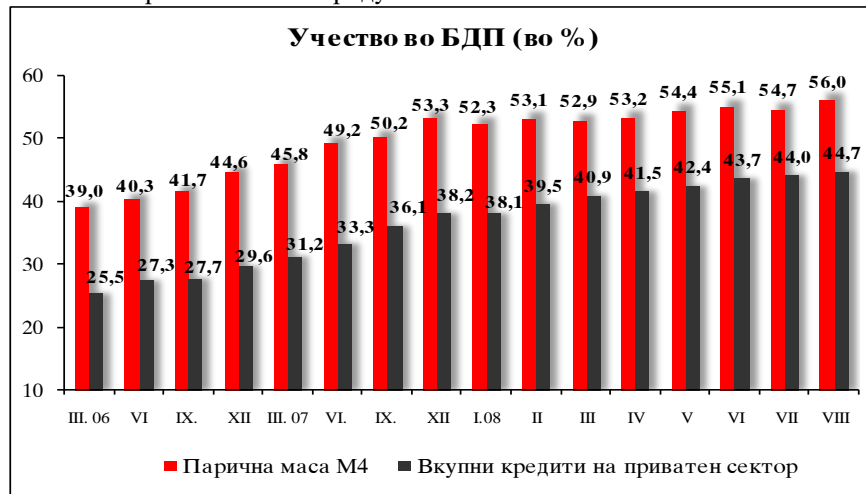
Извор: Народна банка на Република Македонија.

2.2. Кредитни пласмани

И покрај забавениот раст на паричната маса, банките продолжија со интензивната кредитна активност и во вториот квартал на 2008 година (со квартален пораст на кредитите од 8,9%), во услови на добра капитална позиција, како и можност за користење на девизната актива, како извори за финансирање. Сепак, се очекува дека преземените мерки во доменот на монетарната политика во 2008 година ќе придонесат до забавен раст на кредитите на приватниот сектор. Умерената брзина на кредитниот раст е неопходен предуслов за спречување на потенцијалните негативни ефекти на кредитната експанзија врз инфлациските остварувања и надворешната рамнотежа.

Конјинуиран раси на кредитише на приватниот сектор ...

Графикон 69
Степен на финансиско посредување

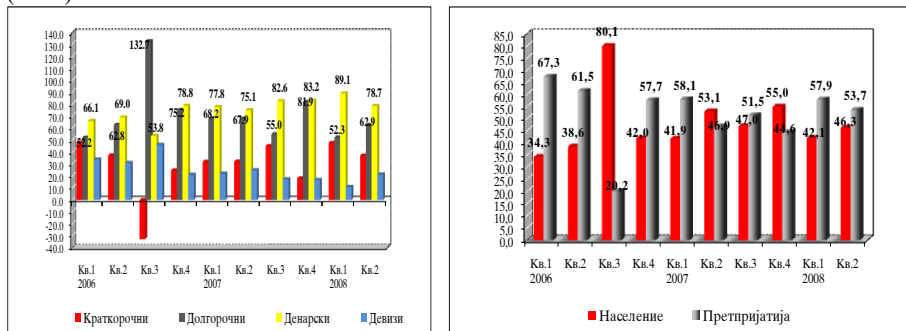

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Како и во претходниот квартал, новоодобрените кредити во поголем дел беа насочени кон задоволување на кредитната побарувачка од страна на претпријатијата. По намалувањето на придонесот на растот на кредитите на населението во претходниот квартал, во вториот квартал на 2008 година тој повторно забележа раст, предизвикувајќи натамошни поместувања во кредитната структура во полза на кредитите на населението, тренд што се задржа и во текот на првите два месеца од третиот квартал.

Графикон 70
Придонес во кварталниот пораст на вкупните кредити
(во %)

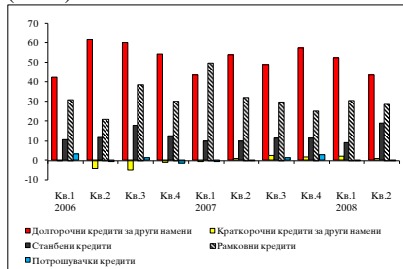

Извор: Народна банка на Република Македонија.

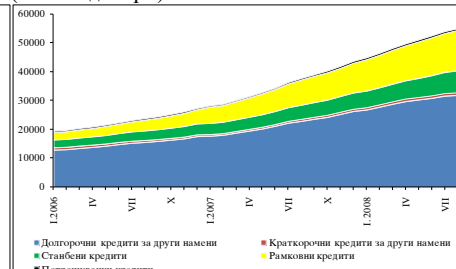
... при непроменета стапка на квартален раст на кредитите на населението...

Кредитирањето на населението во вториот квартал се одвиваше со непроменето темпо во однос на првите три месеци на 2008 година, така што стапката на раст се задржа на нивото од 10,5%. Годишниот раст на кредитите на населението на крајот на вториот квартал на 2008 година изнесуваше 54,5%, што претставува забавување во однос на крајот на првиот квартал на 2008 година, кога кредитниот раст ја достигна највисоката вредност забележана во последните неколку години (од 58,9%). Во услови на високи инфлаторни притисоци и постојано еродирање на салдото на тековната сметка, зголемената задолженост на населението предизвикува дополнителни ризици. Имено, основната компонента на порастот на кредитите на населението претставуваат долгорочните кредити за други намени²⁷, особено потрошувачките кредити, што придружено со високиот номинален пораст на платите, генерира притисоци врз идното движење на инфлацијата. Зголемувањето на цените на пазарот на недвижности ја зголемува вредноста на колатералот достапен за населението, што овозможува повисоки стапки на раст на обезбедените кредити, предизвикувајќи повисока вкупна задолженост на населението кон банкарскиот сектор, но и натамошно зголемување на трошоците за отплата на долгот. Врз способноста за отплаќање на долгот, покрај движењата кај тековните примања на населението, влијание има и финансиската актива, којашто во текот на 2008 година е под значителен притисок од макроекономските случувања во економијата.

Графикон 71
Придонес во кварталниот пораст на денарските кредити на населението
(во %)

Графикон 72
Распределба на денарските кредити на населението по одделни видови
(во мил.денари)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

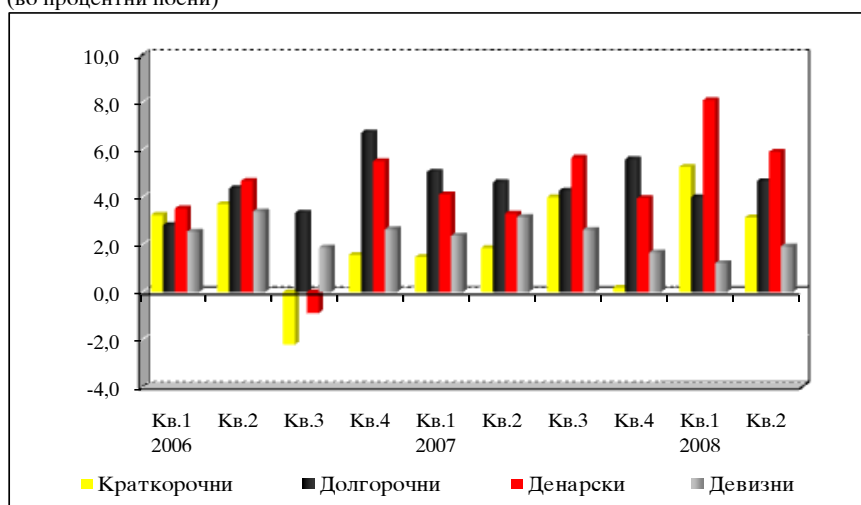
²⁷ Кредитите за други намени вклучуваат: потрошувачки кредити, станбени кредити, кредити за автомобили, кредити за школување и кредити за други намени.

Натамошната динамика на кредитите алоцирани кај населението е проследена со висока неизвесност. Имено, слабата каматна еластичност на кредитите на населението на промените во каматните стапки, може да го релативизира евентуалниот ефект на монетарните мерки врз каматната политика на банките и да доведе до натамошен динамичен раст на овие кредити и зголемување на ризиците во економијата. Од друга страна, повисокото ценовно ниво на храната и енергијата може да го намали расположливиот доход за други видови потрошувачка, да ги влоши перцепциите на населението за кредитоспособноста и да ја редуцира побарувачката на кредити. Во секој случај, остварените движења покажуваат континуирано забавување на растот на кредитите на населението, при што нивната годишна промена се сведе на 49,5% во август 2008 година²⁸.

Графикон 73

Придонес во кварталниот пораст на кредитите на претпријатијата (во процентни поени)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во вториот квартал, дел од дополнително одобрените кредити беше насочен во корпоративниот сектор, иако со послаба динамика во однос на претходниот квартал. Притоа, кварталниот раст изнесува 7,8%, наспроти 9,2% во првиот квартал. Растот на корпоративните кредити е во линија со интензивираната инвестициска активност во земјата, особено во градежништвото и преработувачката индустрија, како и трговијата на мало и трговијата на големо. Во таа насока, кредитната изложеност на банките спрема овие дејности во првата половина на 2008 година зазема доминантен дел во порастот на вкупната кредитна изложеност на банките кон претпријатијата, што потврдува дека банкарските производи и понатаму претставуваат битен надворешен извор за финансирање на претпријатијата. Истовремено, стабилното, високо учество на долгорочните кредити во структурата на корпоративните кредити укажува дека банките имаат капацитет да одговорат на зголемените инвестициски потреби, што би значело поддршка и на идните перспективи за инвестирање и развој на економијата во целина.

... и послаб интензивираниот раст на кредитите на претпријатијата на квартална основа

²⁸Сепак, од аспект на мерката за забавување на растот на кредитите (Одлука за задолжителен депозит донесена од НБРМ), во јули и август банките ги надминаа максимумите поставените во Одлуката.

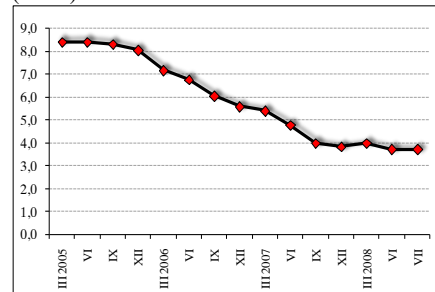
Табела 3
Вкупни кредити на приватен сектор
(квартални просеци)

	Годишни стапки на промени (%)				Учество во порастот на вкупните кредити (%)			
	Кв. 1 2008	Кв. 2 2008	Јули 2008	Август 2008	Кв. 1 2008	Кв. 2 2008	Јули 2008	Август 2008
Кредити на население	58,0	56,0	51,7	49,5	48,9	46,8	45,8	46,4
Краткорочни	76,1	68,9	61,9	57,3	17,2	15,9	15,4	15,6
Долгорочни	51,3	51,1	47,7	46,3	31,7	30,9	30,4	30,8
Денарски	58,5	54,9	49,0	46,4	46,7	43,5	41,3	41,5
Девизни	48,4	76,9	104,4	110,3	2,2	3,3	4,5	4,9
Кредити на претпријатија	32,0	35,7	36,1	34,2	50,5	52,7	54,0	53,4
Краткорочни	24,2	31,0	33,5	31,6	18,2	21,2	22,7	22,2
Долгорочни	39,1	39,7	38,3	36,4	32,3	31,5	31,3	31,2
Денарски	33,8	41,6	42,4	39,5	33,8	38,7	39,8	38,7
Девизни	28,8	25,6	25,6	25,4	16,7	14,0	14,3	14,7
Вкупни кредити	41,2	43,2	41,9	39,9				

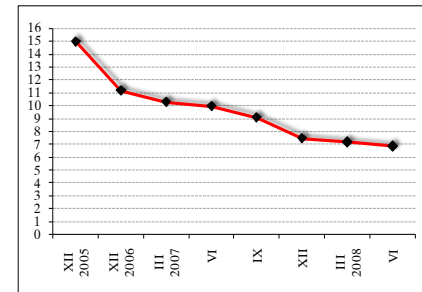
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Порастот на корпоративното финансирање е поддржан и со континуираното намалување на каматните стапки (со исклучок на месец јуни), а со тоа и стеснување на диференцијалот помеѓу каматните стапки на кредитите на претпријатијата и тримесечниот ЕУРИБОР, којшто ја отсликува премијата за ризик при секоја дадена фаза на деловниот циклус. Надолното движење на каматната разлика соодветствува со подобрената финансиска состојба на претпријатијата, и оттука, помалиот кредитен ризик за банките. Истовремено, квалитетот на кредитното портфолио на банките постојано се подобрува.

Графикон 74
Каматна разлика помеѓу
активната каматна стапка на
претпријатијата и тримесечен
ЕУРИБОР
(во %)

Графикон 75
Квалитет на кредитното
портфолио
(учество на нефункционалните* во
вкупните кредити, во %)

Извор: Централна банка на Холандија (www.statistics.dnb.nl); Народна банка на Република Македонија

*Во нефункционални кредити спаѓаат побарувања класифицирани во категории на ризик „Г“ и „Д“ или побарувања, коишто по кој било основ (главница, камата, други некаматни приходи) не се наплатени подолго од 90 дена сметано од денот на достасувањето.

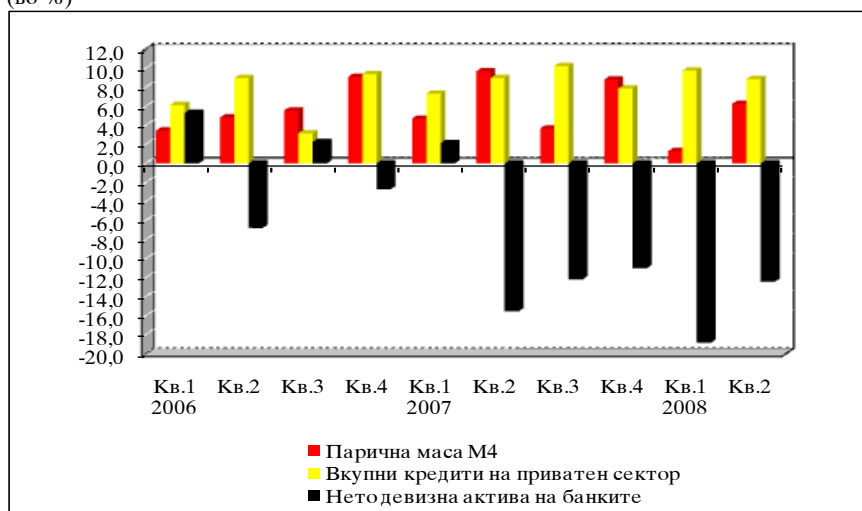
Во поглед на структурата на финансирање на кредитната активност на банките, во услови на послаба акумулација на депозити, како доминантен извор, сè поголемо значење банките им даваат на дополнителните извори на финансирање, пред сè адекватното управување со нето девизната позиција. Имено, почнувајќи од крајот на првиот квартал на 2008 година, средствата на банките пласирани во странство за прв пат бележат двоцифрени годишни стапки на пад, додека на страната на обврските, надворешното задолжување го продолжува трендот на раст на годишна основа. Меѓутоа, треба да се напомене дека стапките на раст на девизните обврски, почнувајќи од септември 2007 година, континуирано паѓаат, што делумно би можело да е одраз на глобалната финансиска криза, недостатокот на ликвидност на пазарите ширум светот и влошувањето на условите на

екстерно финансирање. И покрај тоа што македонските банки не се директно вклучени во т.н. ризични (sub-prime) хипотекарни пазари, и директниот ефект од кризата изостанува, значајната контракција на ликвидноста во глобални рамки, има секундарни ефекти врз локалните банки, изразени преку зголемувањето на трошоците на надворешното финансирање. Како резултат на ваквите движења, и покрај зголемениот трошок за привлекување дополнителна депозитна база на домашниот пазар, во услови на високи конкурентски притисоци, банките настојуваат сè повеќе да го зајакнат својот депозитен потенцијал, како најстабилен извор на финансирање.

Графикон 76

Квартални промени на селектирани монетарни индикатори (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

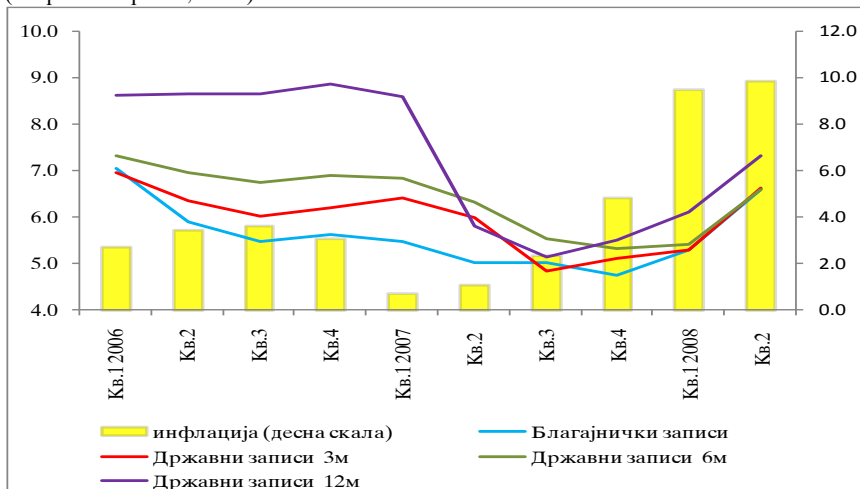
2.3. Каматни стапки

Промената на просечната каматна стапка на благајничките записи на 6,6% (квартален раст од 1,3 процентни поени) предизвика и соодветни поместувања на останатите сегменти на финансискиот пазар, односно на меѓубанкарскиот пазар на пари (пораств на каматната стапка за еден процентен поен, при што изнесува 4,1%) и на пазарот на државни хартии од вредност (пораств на просечните каматни стапки на тримесечните, шестмесечните и дванаестмесечните државни записи за 1,3, 1,2 и 1,2 процентни поени, така што во второто тримесечје тие изнесуваат 6,6%, 6,6% и 7,3%, соодветно). Во банкарскиот систем, промените во каматната политика на банките на депозитниот и кредитниот пазар, во најголема мера беа движени од растечката конкуренција. Така, на квартално ниво е забележано намалување на просечната активна каматна стапка, при пораст на просечната пасивна каматна стапка. Согласно со промените на каматната стапка на благајничките записи, во јуни, НБРМ ја зголеми каматната стапка на ломбардниот кредит за 1 процентен поен (со што таа достигна 8,5%).

Квартален пораст на референтната каматна стапка за 1,3 процентни поени

Графикон 77
Каматни стапки и годишна инфлација
(квартален просек, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Прилог 2

Промени во референтните каматни стапки на одделни централни банки

Постојаното слабеење на економските активности како резултат на нестабилноста на финансиските пазари и зголемувањето на цените на енергијата и храната придонесе централните банки на Англија и САД во вториот квартал да ги намалат каматните стапки за 0,25 процентни поени (на 5% и 2%, соодветно). Од друга страна, како реакција на инфлациските притисоци Европската централна банка во јули ја зголеми референтната каматна стапка за 0,25 процентни поени, по што таа изнесуваше 4,25%. Различните монетарни реакции на централните банки произлегуваат од разликите во нивните перцепции на билансот на ризиците, коишто се формираат според движењата на пазарот на примарни производи и финансиската криза врз економскиот раст и инфлацијата. Така, за разлика од централните банки на САД и Англија, коишто ги гледаат ризиците во влезот на економиите во рецесија, ЕЦБ стави поголем акцент на инфлациските притисоци и потребата од нивното сузбивање.

Табела 4

Референтни каматни стапки по земји (во %)

Централни банки	сегашна каматна стапка *	претходна каматна стапка	последна промена	
САД	1,5	2	октомври 2008	?
евро-зона	3,75	4,25	октомври 2008	?
Англија	4,5	5	октомври 2008	?
Чешка	3,5	3,75	август 2008	?
Унгарија	8,5	8,25	мај 2008	?
Словачка	4,25	4,5	април 2007	?
Полска	6	5,75	јуни 2008	?
Романија	10,25	10	август 2008	?
Турција	16,75	16,25	јули 2008	?
Бугарија	5,38	5,23	октомври 2008	?
Албанија	6,25	6	ноември 2007	?
Србија	15,75	15,25	мај 2008	?
Македонија	7	6	мај 2008	?

*Податоците се дадени заклучно со 8 октомври 2008

Турбуленциите на финансиските пазари, експанзивниот кредитен раст, како и порастот на цените се одразуваат врз економските движења во земјите на ЕУ и регионот, со единствена разлика во интензитетот. За да се справат со актуелната состојба и да

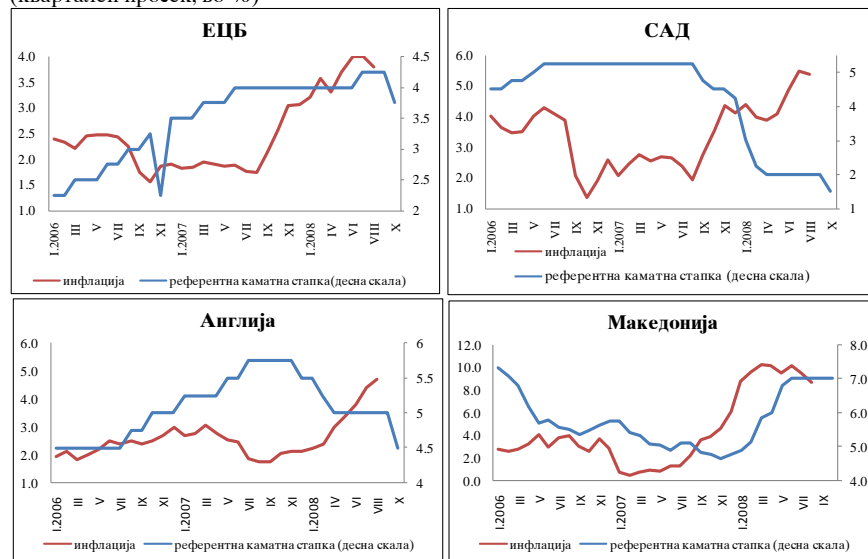

спречат понатамошно нејзино интензивирање, монетарните власти презедоа различни мерки, меѓу кои и корекција на референтната каматна стапка. Така, во анализираната група земји, поголемиот број централни банки се решија за зголемување на референтната каматна стапка. Притоа, некои централни банки (како што се оние на Словачка и Албанија), ги имаат задржано референтните каматни стапки на исто ниво повеќе од една година.

Иако економските анализи²⁹ претпоставуваа раст на референтните каматни стапки на централните банки на Англија и ЕЦБ во наредниот период, сè поголемото продолбочување на шведската финансиска криза, при истовремено намалување на цените на храната и енергијата, значително го зголемија ризикот од отпочнување циклус на рецесија, намалувајќи ја веројатноста за раст на нивоите на цените. Од овие причини, на 8 октомври Банката на Канада, Банката на Англија, централните банки на САД, на Шведска и на Швајцарија и ЕЦБ ги намалија референтните каматни стапки.

Графикон 78

Референтни каматни стапки и годишна стапка на инфлација по земји (квартален просек, во %)

Извор: Интернет-страници на централните банки и на бироата за статистика на земјите.

**Квартално
намалување на
активната каматна
стапка на банките,
при пораст на
пасивната каматна
стапка**

Политиката на банките за обезбедување поголемо пазарно учество, во услови на растечка конкуренција во рамките на банкарскиот сектор и од небанкарските финансиски институции, беше главниот двигател на каматните промени и во овој квартал, така што беше забележан умерен квартален пад на активната камата (за 0,1 процентен поен, при што таа изнесува 9,6%), при пораст на пасивните каматни стапки (за 0,2 проценти поени и изнесуваат 5,7%). Сепак, во јуни за прв пат од почетокот на годината, е забележан умерен пораст на активната денарска каматна стапка којшто достигна 9,7% (9,6% во претходниот месец), пред сè кај каматите на одредени видови кредити на корпоративниот сектор. Воедно, просечната каматна стапка на новоодобрените кредити во вториот квартал остана непроменета, задржувајќи се на ниво од 9,2%, додека просечната каматна стапка на новопримените депозити на квартална основа се зголеми за 0,4

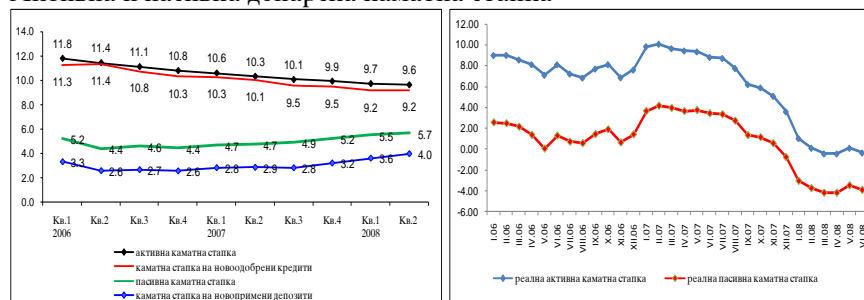
²⁹ Преглед на економистите на „Ројтерс“, квартален билтен 2, Банка на Англија, 2008 (Reuters Survey of Economists, Quarterly Bulletin 2, Bank of England, 2008).

процентни поени и изнесува 4%. Во вториот квартал е забележано намалување на распонот помеѓу каматните стапки на вкупните кредити и депозити и каматните стапки на новоодобрените кредити и новопримените депозити (за 0,2 процентни поена, соодветно, во однос на претходниот квартал).

Во глобални рамки, влошување на пристапот до кредити е забележано и во земјите од евро-зоната, САД како и во Англија, главно поради ризиците што се поврзани со определени кредити. Воедно, интензивниот кредитен раст во најголем број од земјите придонесе банките да повлечат некои од своите производи од пазарот³⁰, со цел намалување на побарувачката на кредити.

Графикон 79
Активна и пасивна денарска каматна стапка

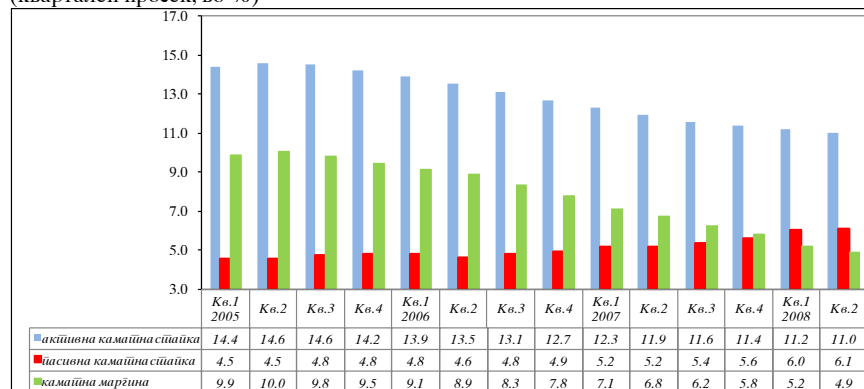

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Намалување на каматните стапки на кредитите на населението

Намалувањето на активните каматни стапки, при пораст на каматите на депозитите, доведе до натамошно стеснување на каматниот распон на сегментот на кредитирање на населението, но со забавено темпо. На квартална основа, најголемо намалување е забележано кај каматните стапки на краткорочните кредити без валутна клаузула, за 0,6 процентни поени (на 12,2% во вториот квартал) и кај каматните стапки на долгорочните кредити со валутна клаузула за 0,3 процентни поени (на 9,4% во вториот квартал). Кај каматните стапки на долгорочните денарски депозити со валутна клаузула е забележан пораст од 0,6 процентни поени, со што тие достигнаа ниво од 9,9%.

Графикон 80
Просечна пондерирана денарска активна и пасивна каматна стапка на населението и каматна маргина (квартален просек, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

³⁰ Квартален билтен 2 на Банката на Англија, 2008 (Quarterly Bulletin 2 of the Bank of England, 2008)

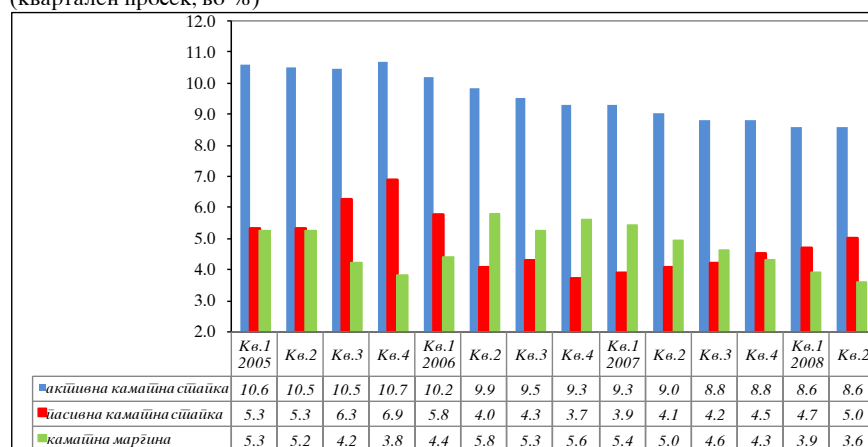
Според Анкетата за кредитна активност³¹, најголем број од банките оценуваат дека во вториот квартал на 2008 година е забележано намалување на каматната стапка на станбените кредити, при делумно зголемување на каматната стапка на потрошувачките кредити (над една третина од банките). Како фактори коишто делуваат врз ваквата каматна политика, банките ги издвојуваат трошоците на финансиските средства и ограничувањето на билансот на состојба, како и притисокот на конкуренцијата. Во наредните три месеци, банките очекуваат непроменети услови кај станбените кредити, при заострување на условите кај потрошувачките кредити. Континуиран пораст на каматните стапки³² на станбените и потрошувачките кредити е регистриран и во земјите од евро-зоната, при што овој тренд се очекува³³ да продолжи и во наредниот период.

Кај секторот „претпријатија“, активната каматна стапка го задржа истото ниво од претходниот квартал, односно 8,6%, додека пасивната каматна стапка забележа пораст од 0,3 процентни поени и изнесува 5%. Како резултат на овие движења, каматниот распон помеѓу овие две каматни стапки се намали за 0,3 процентни поени во однос на претходниот квартал. Сепак анализата на одделни видови каматни стапки покажува промени коишто кореспондираат со промената во монетарната политика. Така, забележана е селективност во промената на каматната политика, при што во однос на крајот на 2007 година е регистриран пораст на каматната стапка на новодобрените долгорочни кредити без валутна клаузула и кај новоодобрените краткорочни кредити со валутна клаузула (за 1 и 1,4 процентни поени, соодветно), така што во јуни изнесуваат 9,8% и 8,8%, соодветно. Кај пасивните каматни стапки, најголема промена е забележана кај депозитите по видување без валутна клаузула, чијашто каматна стапка е намалена за 0,8 процентни поени и изнесува 2,2%. Од друга страна, кај краткорочните орочени депозити со валутна клаузула каматната стапка е зголемена за 0,4 процентни поени и изнесува 4,2%.

Кај претпријатијата, непроменета каматната стапка на кредитите, при пораст на каматната стапка на нивните депозити

Графикон 81

Просечна пондеризирана денарска активна и пасивна каматна стапка на корпоративниот сектор и каматна маргина (квартален просек, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

³¹ Анкета за кредитна активност, јули 2008 година, Народна банка на Република Македонија.

³² Каматна статистика на МФИ за евро-зоната, јуни 2008 (Euro area MFI interest rate statistics, June 2008)

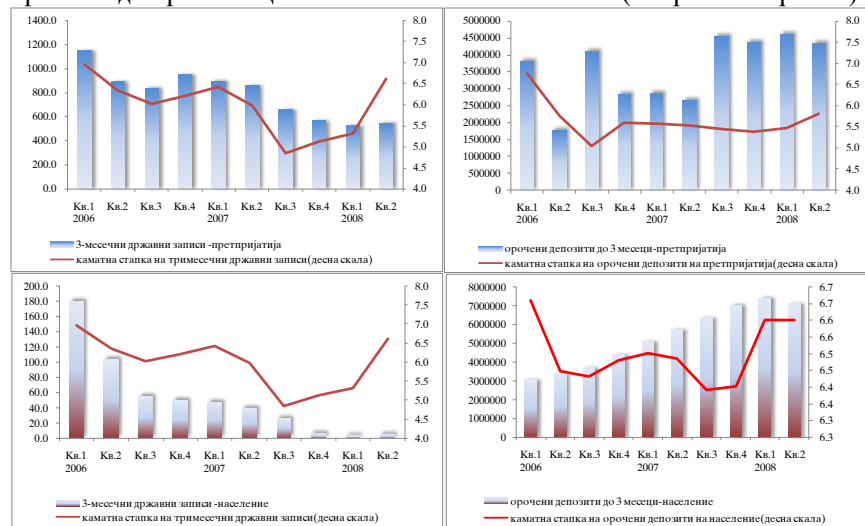
³³ Анкета за кредитна активност на банките од евро-зоната, јули 2008, ЕЦБ (Euro area bank lending survey, July 2008, ECB)

Според Анкетата за кредитна активност³⁴, над половина од анкетираниите банки оцениле дека каматните услови на кредитите наменети за претпријатијата се делумно заострени, додека притисокот од конкуренцијата е фактор кој делумно придонесува за олеснување на кредитните услови. Во наредните три месеци, банките очекуваат непроменети кредитни услови кај корпоративниот сектор, со исклучок кај кредитите наменети за малите и средните претпријатија (половина од банките се за делумно заострување на кредитните услови). Ова се совпаѓа со движењето на каматните стапки во земјите на евро-зоната, каде што во јуни е забележан најголем пораст на цената на кредитите наменети за претпријатијата од почетокот на годината. Според Анкетата за кредитна активност на ЕЦБ се очекува понатамошно заострување на стандардите за одобрување кредити на претпријатија, имајќи предвид дека финансиската криза има поголемо влијание врз кредитите наменети за претпријатија, особено врз кредитите наменети за припојување и соединување на претпријатијата, како и за процесот на корпоративно реструктурирање.

Графикон 82

Вложувања во тримесечни државни записи, денарските депозити орочени до три месеци и нивните каматни стапки (квартален просек)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Зголемен интерес за инвестирање во државните записи од страна на претпријатијата и населението

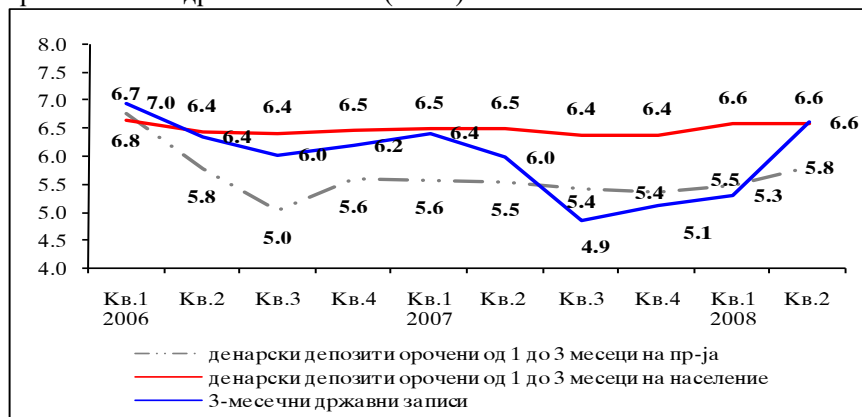
Во вториот квартал, после подолго време е забележан зголемен интерес на претпријатијата и на населението за инвестирање во тримесечни државни записи. Во услови на зголемување на каматната стапка на тримесечните државни записи во овој период, на четири од шесте одржани аукции побарувачката на државни записи ја надмина понудата. Намалено инвестирање на државните записи (тримесечни) од страна на претпријатијата е забележано во мај, што соодветствува со помалата понуда во овој месец. Од друга страна, забележан е квартален пад на орочените депозити (тримесечни) на претпријатијата и населението, во услови на непроменета каматна стапка кај секторот „население“, додека кај претпријатијата е забележан пораст. Согласно со последните измени, после подолг период, каматната стапка на орочените денарски депозити (до три месеци без валутна клаузула) на населението се изедначи со каматната стапка на државни записи (тримесечните). Од друга страна, пасивната каматна стапка на претпријатијата (за тримесечните депозити) е пониска од цената на државни записи (тримесечните).

³⁴ Анкета за кредитна активност, јули 2008 година, Народна банка на Република Македонија.

Графикон 83

Просечни каматни стапки на тримесечните денарски депозити на претпријатијата и на населението и просечни каматни стапки на тримесечните државни записи (во %)

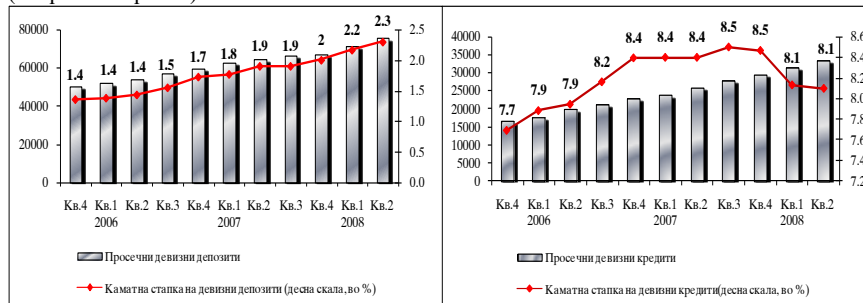
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Непроменета девизна активна каматна стапка, во услови на пораст на девизната пасивна каматна стапка

Поместувањата кај девизните каматни стапки, генерално, соодветствуваат со поместувањата кај денарските каматни стапки. Така, на квартално ниво, просечната девизна активна каматна стапка е непроменета и изнесува 8,1%, додека кај просечната пасивна каматна стапка е забележан пораст од 0,1 процентен поен и изнесува 2,3%.

Графикон 84

Квартална динамика на девизните депозити и кредити на приватниот сектор и на активната и на пасивната каматна стапка (квартален просек)

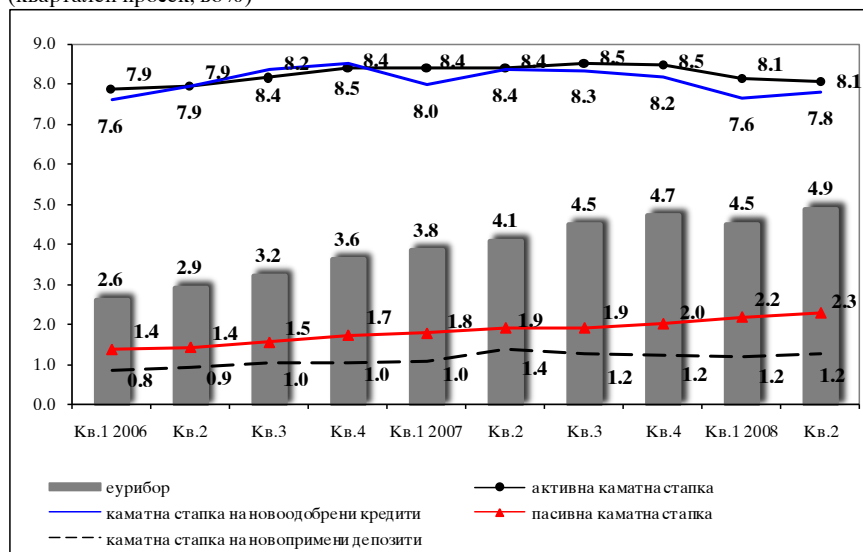
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Кај секторот „население“ е забележано намалување на просечната каматна стапка на долгорочните кредити во евра (од 0,4 процентни поени) и во долари (од 0,9 процентни поени), така што изнесуваат 8,1% и 3,6%, соодветно. При деталната анализа, кај пасивните девизни каматни стапки не се забележани поголеми промени во овој сектор, во споредба со претходниот квартал. Кај активните каматни стапки на секторот „претпријатија“ поголеми квартални промени се забележани кај краткорочните девизни кредити (одобрени во долари) чијашто просечна каматна стапка е намалена од 5% на 4,7%. Воедно, просечната каматна стапка на долгорочните девизни кредити (во долари) забележа квартален пад од 0,7 процентни поени, сведувајќи се на ниво од 5,1%. Кај пасивната девизна каматна стапка за претпријатија, поголема промена е забележана кај краткорочно орочените депозити во долари чија каматна стапка е намалена за 1,1 процентен поен и изнесува 2,2%, додека кај долгорочно орочените депозити (во евра) од 2,9% е намалена на 2,6%.

Графикон 85

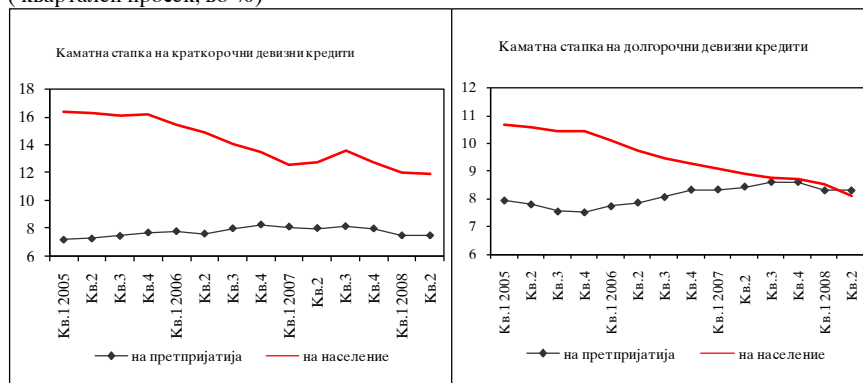
Каматна стапка на девизни кредити и депозити и меѓународна тримесечна каматна стапка ЕУРИБОР
(квартален просек, во%)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Графикон 86

Каматна стапка на краткорочни и долгорочни девизни кредити на приватниот сектор
(квартален просек, во%)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

III.

Јавни финансии

Остварен буџетски суфицит

Во вториот квартал буџетското салдо и натаму е во суфицит, иако во многу помал обем споредено со првиот квартал на годината. Притоа, побрзата динамика на раст на расходите, при умерено намалување на буџетските приходи доведе до остварување дефицит во текот на мај и јуни. Сепак, ваквиот тренд не се одржа, имајќи го предвид релативно високиот суфицит остварен во текот на јули. Доколку буџетското салдо се коригира за каматните отплати, примарниот буџетски суфицит изнесува 937 милиони денари, односно е повисок за 3,7 пати од вкупното буџетско салдо.

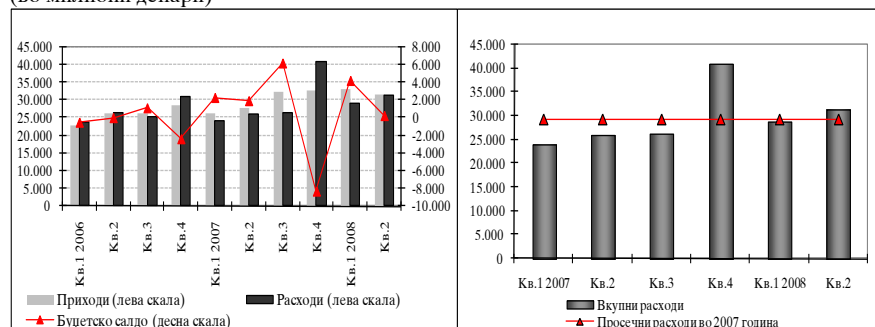
Се очекува до крајот на годината фискалната политика да има поекспанзивен карактер, буџетското салдо да влезе во зоната на дефицит, а приливите од концесии и новото надворешно задолжување да бидат главните извори на неговото финансирање. Сепак, ова

сценарио е проследено со неизвесност, односно постои можност за остварување подобро буџетско салдо во однос на проектираното.

Графикон 87

Вкупни буџетски приходи и расходи и буџетско салдо
(во милиони денари)

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Во вториот квартал на 2008 година, годишен пораст на вкупните јавни приходи...

...при зголемена наплата на даночни приходи и расходи на неданочните приходи

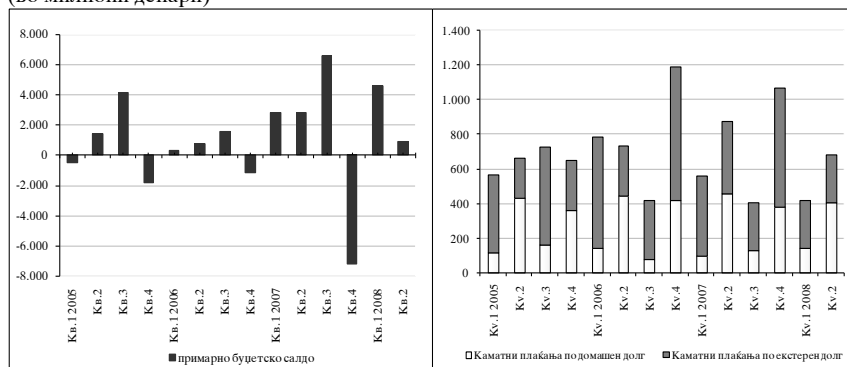
Растот на економијата се рефлектира и врз буџетот на државата, каде во вториот квартал на 2008 година даночните приходи забележаа раст од 15,1%, додека растот на придонесите изнесува 12,5%. Притоа, средствата коишто се собрани врз основа на даноци и придонеси изнесуваат 23,7% од средствата планирани за 2008 година. Во рамки на даноците, најголем пораст на наплатата е забележан кај данокот на добивка (од 67,7%, одразувајќи подобрена ефикасност во наплатата и раст на профитабилноста на фирмите, како и намаленото одбегнување на плаќање данок). Наплатата на данокот на додадена вредност забележа меѓугодишен пораст од 12,2%, што кореспондира и со растот на потрошувачките цени во анализираниот период, додека наплатата на акцизите и царините бележи пораст од 4,8%, односно 21,4%, соодветно. Во вториот квартал на 2008 година, најголем дел од неданочните приходи на Буџетот се однесуваат на приходите коишто ги реализираат буџетските корисници на сопствените сметки врз основа на самофинансирачки активности, кредити и донации (1.543 милиони денари, или 50,9% од вкупните неданочни приходи во анализираниот период). Во истиот период, реализирани се и странски донации во износ од 237 милиони денари (донации врз основа на билатерални договори на буџетските корисници за финансирање одделни проекти и активности). Притоа, приходите коишто ги реализираат буџетските корисници на сопствените сметки и странските донации бележат пораст од 6% и 18,5%, соодветно на годишна основа. Значајно зголемување на годишна основа бележат и капиталните приходи, што се должи главно на продажбата на општествени станови и државно градежно земјиште.

Повисоката наплата на даночни приходи во услови на намалени даночни стапки, покрај на растот на економијата, упатуваат и на постоење на поефикасни системи на прибирање на даноците, поефикасни контроли и зајакнат технички и институционален капацитет на Царинската управа и на Управата за јавни приходи.

Графикон 88

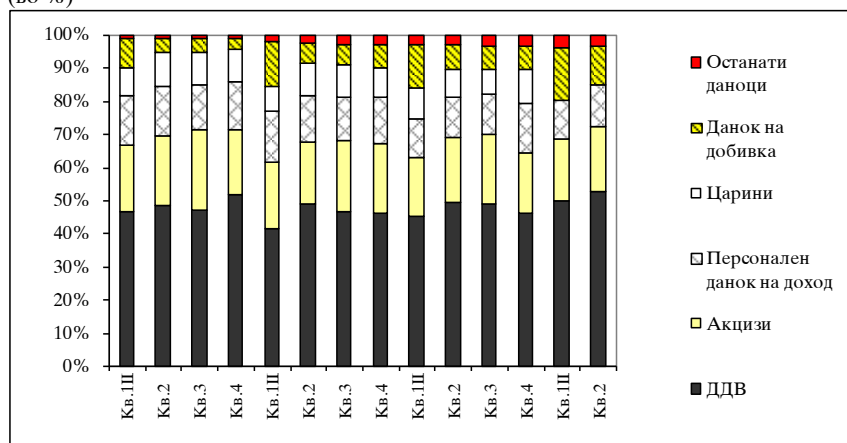
Буџетското салдо и каматни отплати врз основа на надворешното и домашното задолжување (во милиони денари)

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Графикон 89

Структура на даночните приходи (во %)

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Во вториот квартал на 2008 година, остварен е годишен пораст на јавните расходи, при зголемено кайшијално и тековно трошење

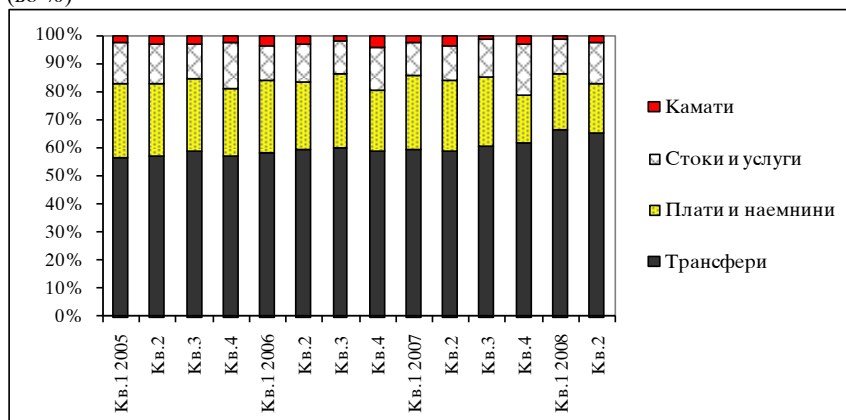
Вкупните расходи во вториот квартал на 2008 година бележат годишен раст од 21,2%. Поинтензивното државно трошење произлегува од истовремениот пораст на капиталните и на тековните расходи. Кај тековните расходи, коишто структурно зафаќаат 89% од вкупните расходи реализирани во вториот квартал на 2008 година, трошоците за стоки и услуги и трошоците за трансфери забележаа годишен пораст од 32,6% и 28,7%, соодветно. Доколку се анализираат трошоците за плати и надоместоци, тие бележат годишно намалување од 18,7%. Надолната „корекција“ на оваа поткатегија, а во услови на пораст на платите во јавната администрација, се должи на отпочнувањето на втората фаза од процесот на фискална децентрализација³⁵, односно на исплатата на платите на поголемиот дел од вработените во јавната администрација преку локалната самоуправа. Следствено, трансферите до локалните власти се повисоки за 7,2 пати во однос на истиот период од минатата година. Притоа, значајно зголемување беше забележано и кај ставката „останати трансфери“, од кои поголем дел се однесуваат на доделените субвенции на земјоделците, (односно износ од 1.358

³⁵ Со одлуката донесена во јули 2007 година, трошоците за надоместоци и плати на вработените во четири сектори од локалната јавна администрација (образование, социјална политика и детска заштита, култура и здравство) се финансираат преку блок-дотации кај општините што ги исполниле соодветните критериуми.

милиони денари во вториот квартал на 2008 година, наспроти 1.054 милиони денари во истиот период на претходната година).

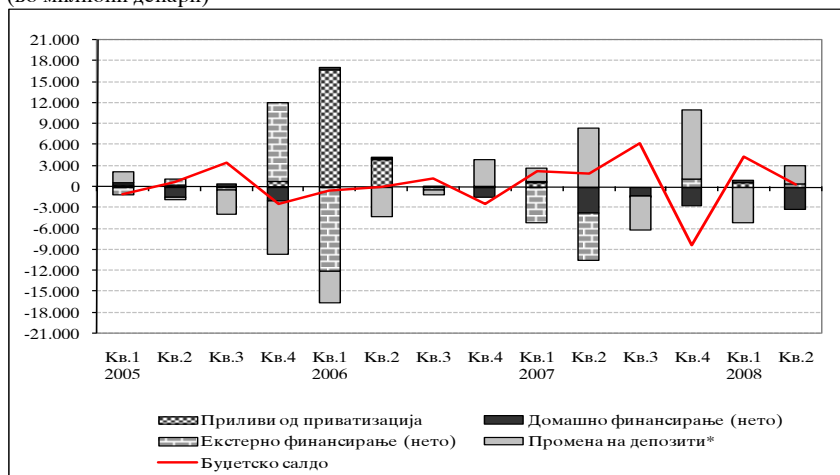
Графикон 90
Структура на тековните трошења на државата
(во %)

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

И покрај остварениот суфицит, од денарската сметка на државата кај НБРМ се одлеани 2.635 милиони денари, и тоа во најголем дел за исплата на обврските на државата врз основа на домашно задолжување. Покрај отплатите врз основа на сервисирање на обврските на државата по краткорочно домашно задолжување, извршена е и отплата на редовна рата од Обврзницата за приватизација на „Стопанска банка“ (131 милион денари), отплата на редовна рата од Обврзницата за замрзнатото девизно штедење (1.560 милиони денари), Обврзницата за денационализација (904 милиони денари) и исплата на обврски врз основа на редовните долгорочни обврзници (250 милиони денари). Од аспект на надворешното финансирање, во вториот квартал се регистрирани нето-приливи (и тоа главно врз основа на директно задолжување во странство на одделни буџетски корисници по разни основи, задолжување на Фондот за патишта кај ЕИБ и ЕБРД врз основа на првата и втората фаза на проектот за изградба на скопската заобиколница).

Графикон 91
Финансирање на буџетското салдо
(во милиони денари)

* Позитивна промена - повлекување депозити; негативна промена - кумулирање депозити.

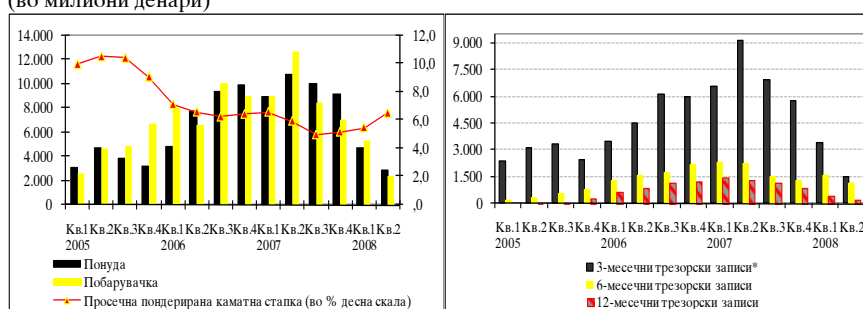
Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Во текот на вториот квартал на 2008 година, на примарниот пазар на државни записи беа реализирани 70,3% од вкупниот понуден износ на краткорочни државни хартии од вредност (односно реализиран се 1.967,3 милиони денари). Понудата ја надминуваше побарувачката за 17%, додека просечната пондерирана каматна стапка на краткорочните државни записи (збирно за сите рочности) во вториот квартал на 2008 година достигна 6,50% (наспроти 5,47% во првиот квартал на 2008 година). Во текот на вториот квартал на 2008 година, за исплата достасуваат краткорочни државни хартии од вредност во износ од 2.498,2 милиони денари (од кои 1.799 милиони денари се државни записи за монетарни цели, чијашто емисија во целост достаса за исплата на 17.06.2008 година), наспроти реализираниот износ од 1.967 милиони денари. Следствено, преку примарниот пазар на краткорочни државни хартии од вредност е креирана нето-ликвидност во износ од 531,2 милиона денари. Од аспект на рочноста, најзастапени беа тримесечните трезорски записи (76,3% од вкупните реализирани државни записи), при што состојбата на тримесечните трезорски записи на 30.06.2008 година изнесува 1.500,1 милион денари, наспроти 3.412,5 милиони денари на 31.03.2008 година.

Графикон 92

Вкупна понуда и побарувачка на трезорски записи (во милиони денари) и просечна пондерирана каматна стапка и состојби на инвестиции во трезорските записи (по рочност) (во милиони денари)

*Ги вклучува државните записи за монетарни цели.

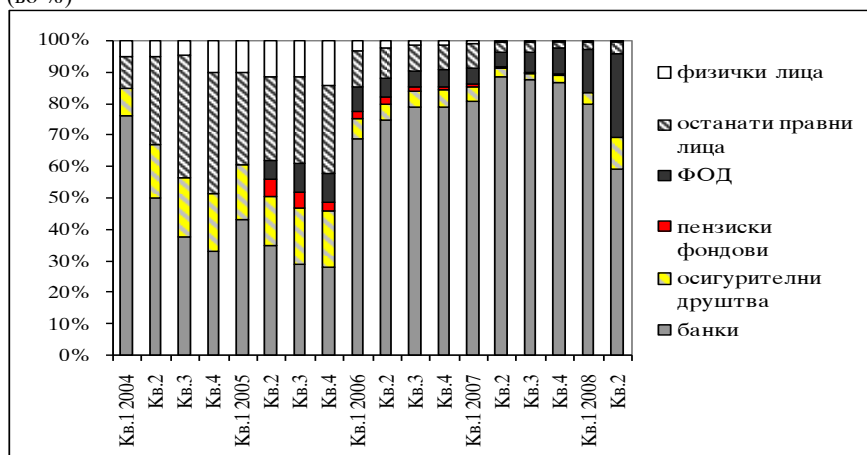
Извор: Народна банка на Република Македонија и Министерство за финансии на Република Македонија.

На крајот на вториот квартал на 2008 година, вкупниот јавен долг³⁶ споредено со состојбата на 31.03.2008 година, бележи намалување за 6,2%. Притоа, кварталниот пад се должи на намалувањето и на домашниот и на надворешниот јавен долг за 84,5 милиони евра, односно 0,7 милиони евра, соодветно. Намалувањето на домашниот јавен долг во целост е резултат на намалената емисија на континуирани државни хартии од вредност и на намалениот долг врз основа на структурните обврзници (Обврзницата за приватизација на „Стопанска банка“, Обврзница за старото девизно штедење и Обврзницата за денационализација).

³⁶ Заради конзистентност на анализата, јавниот долг се заснова врз долгот на централната државна власт и фондовите (консолидираниот долг на државната власт без долгот на НБРМ, општините и јавните претпријатија). Имено, ваквата анализа не соодветствува со националната методологија за пресметка на јавниот долг во која е вклучен и долгот на општините и јавните претпријатија (без долгот на НБРМ) и статистика на владините финансии (на ММФ) во која е вклучен и долгот на НБРМ. Од друга страна, домашниот долг на централната државна власт се однесува на структурните и континуираните хартии од вредност.

Графикон 93
Структура на вложувањата во државни записи по инвеститори*
(во %)

* На 07.03.2006 година, Народна банка на Република Македонија, во соработка со Министерството за финансии, започна со емисија на државни записи за монетарни цели, со рок на достасување од 3 месеци.

Извор: Народна банка на Република Македонија и Министерство за финансии на Република Македонија.

Според последните расположливи податоци, во јули 2008 година во Буџетот на Република Македонија беа реализирани повисоки вкупни приходи од вкупните расходи, што придонесе за остварување суфицит од 953 милиони денари. Во рамки на вкупните остварени приходи и понатаму најзначајна компонента претставуваат даночните приходи, и тоа пред сè високата реализација на данокот на додадена вредност (53,5% од вкупните даночни приходи). На страната на вкупните расходи, најголемиот дел од државните трошоци се однесуваат на тековните трошоци, односно социјалните трансфери.

Во согласност со остварениот буџетски суфицит, на денарската сметка на државата кај НБРМ е забележан прилив од 796 милиони денари. На примарниот пазар на државни записи (за сите рокови), во јули 2008 година, понудата ја надминуваше побарувачката за 2,1 пати, при што, побаруваниот износ беше во целост реализиран.

IV.

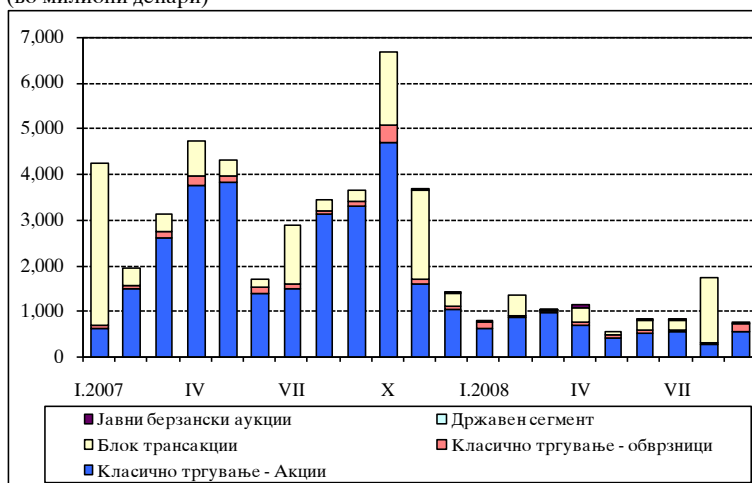
Пазар на капитал

Продолжува њадој на берзанскиот промет и на МБИ-10

Во вториот квартал на 2008 година е регистриран пад на берзанското тргување во споредба со претходниот квартал. Вкупниот берзански промет (вклучувајќи ги блок-трансакциите и државниот сегмент) во вториот квартал на 2008 година изнесува 2,5 милијарди денари, што претставува намалување за 21,7% во однос на претходниот квартал. Во рамките на вкупниот берзански промет, доминира класичното тргување со акции со 1,6 милијарди денари, коешто забележа пад од 33,6% во однос на претходниот квартал.

Графикон 94
Структура на берзанскиот промет по месеци
(во милиони денари)

Извор: „Македонска берза“ АД Скопје.

Вредноста на индексот МБИ-10³⁷ на 30.06.2008 година изнесува 4.886 индексни поени, што претставува значаен пад од 27,2% во однос на крајот на првиот квартал, односно 36,9% во споредба со состојбата на крајот на 2007 година. Ваквите движења на овој индекс се должат главно на значителниот пад на прометот на берзата, но и на падот на цените на поголемиот број акции. Намалената побарувачка и падот на цените делумно се одраз на политичката неизвесност по недобивањето на покана за зачленување во НАТО и во текот на предизборниот период. Неизвесноста предизвика воздржаност на домашните и странските инвеститори од вложување во хартии од вредност, но и од нивно продавање заради избегнување поголеми капитални загуби. Следствено, при пад и на побарувачката и на понудата за хартии од вредност, продолжи трендот на намалување на прометот на берзата.

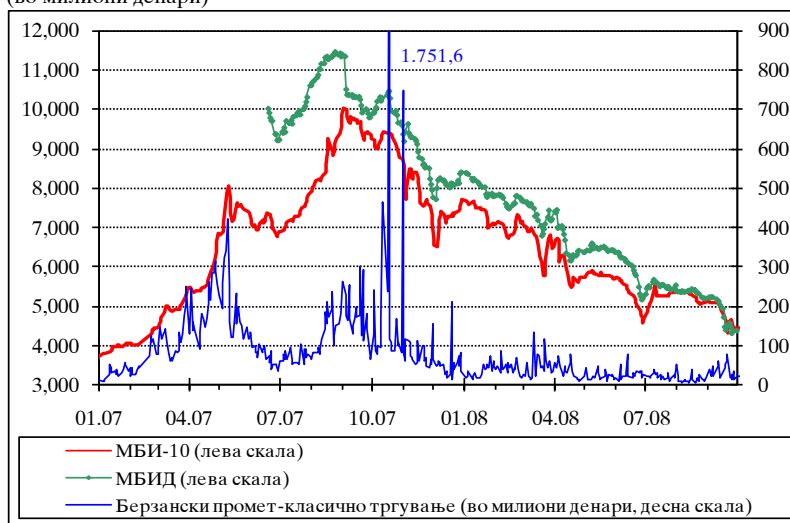
Индексот на јавно поседувани друштва - МБИД³⁸ го следи движењето на МБИ-10, при што неговата вредност на крајот на вториот квартал изнесува 5.319,3 индексни поени, што претставува пад од 28,3% во споредба со крајот на првиот квартал.

³⁷ Ценовен индекс пондериран со пазарната капитализација, изготвен врз основа на обичните акции на десет котираны друштва на официјалниот пазар.

³⁸ Ценовен непондериран индекс, чишто составни елементи се избираат земајќи ги предвид бројот на денови на тргување и остварениот промет помеѓу две ревизии на индексот.

Графикон 95
МБИ-10, МБИД и берзански промет остварен со класично тргување³⁹
(во милиони денари)

Извор: „Македонска берза“ АД Скопје.

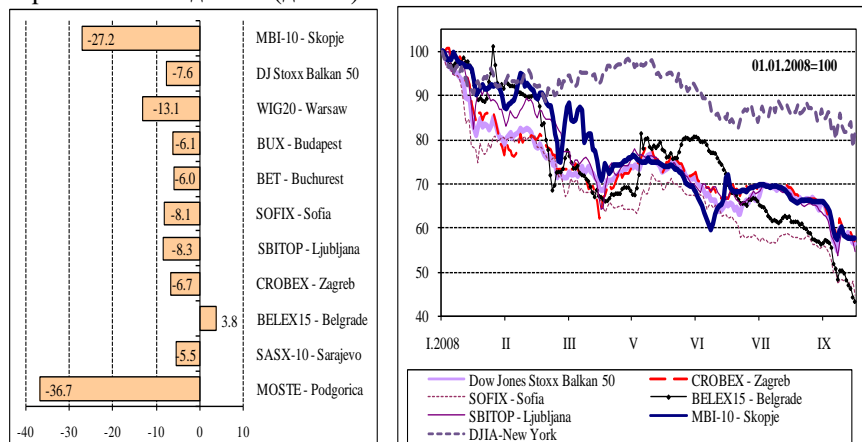
*Значително
намалување на
берзанските индекси во
регионот*

Споредбата со берзанските индекси во регионот и во земјите од Централна и Источна Европа покажува дека во вториот квартал на 2008 година сите индекси имаат надолни движења (со исклучок на благиот пораст на индексот на Белградската берза). За земјите од Централна и Источна Европа, ова се должи на континуираната глобална финансиската нестабилност од крајот на 2007 година, како и неизвесноста во поглед на идните економски движења во светот. Овие ефекти, особено глобалната финансиска криза и нестабилноста на светските финансиски пазари, се одразија и врз берзите во Југоисточна Европа. Кај нив, исто така, беше присутно и влијанието на политичката неизвесност, при што комбинирано, овие фактори влијаеја во насока на воздржување на инвеститорите од поголеми вложувања на овие берзи и следствено, врз пад на берзанските индекси и во текот на вториот квартал на 2008 година, кој се движеше од 5,5% во Сараево до 36,7% во Подгорица.

³⁹ На графиконот е прикажан дневниот берзански промет преку класично тргување, кој го опфаќа само класичното тргување со акции и обврзници, додека ги исклучува сите други видови трансакции. Со цел подобро прикажување, на графиконот не е целосно прикажано класичното тргување на 16.10.2007 година во износ од 1.751,6 милиони денари (што се должи на преземањето на една домашна компанија од странски инвеститор).

Графикон 96

Квартални стапки на промена на националните и композитните регионални берзански индекси⁴⁰ (лево) и споредба на движењето на берзанските индекси (десно)

Извор: „Блумберг“, „Доу Џонс“, „Македонска берза“ АД Скопје, национални берзи.

Прилог 3

Светската финансиска криза и балканските берзи

Иако за прашањето на пренесување на движењата на светските финансиски пазари во берзите од Југоисточна Европа е потребно многу поопширно истражување, едноставната споредба на основните берзански индекси дава одредени индикации за поврзаноста на финансиските системи. Доколку се споредат берзанските движења во земјите од регионот (графикон 96, десна слика), јасни се нивните сличности во текот на 2008 година. И поединечните индекси на земјите и „Доу Џонс Стокс Балкан 50“ (Dow Jones Stoxx Balkan 50) како композитен индекс, имаат надолни движења во текот на вториот квартал, што продолжува и во третото тримесечје. Така, на крајот на септември, сите регионални индекси имаат пониска вредност помеѓу 30% и 60% отколку на почетокот на годината. Сепак, од ваквата споредба од почетокот на годината се добива впечаток дека овие индекси не се многу поврзани со индексите на светските берзи, при што како што е вообичаено, како индикатор за светските берзански движења се користи „Индустриски просек Доу Џонс - ДЈИА“ (Dow Jones Industrial Average - DJIA) од берзата во Њујорк. ДЈИА се движи поразлично од другите индекси во целиот период, и на крајот на септември има изгубено само околу 20% од неговата вредност од почетокот на годината.

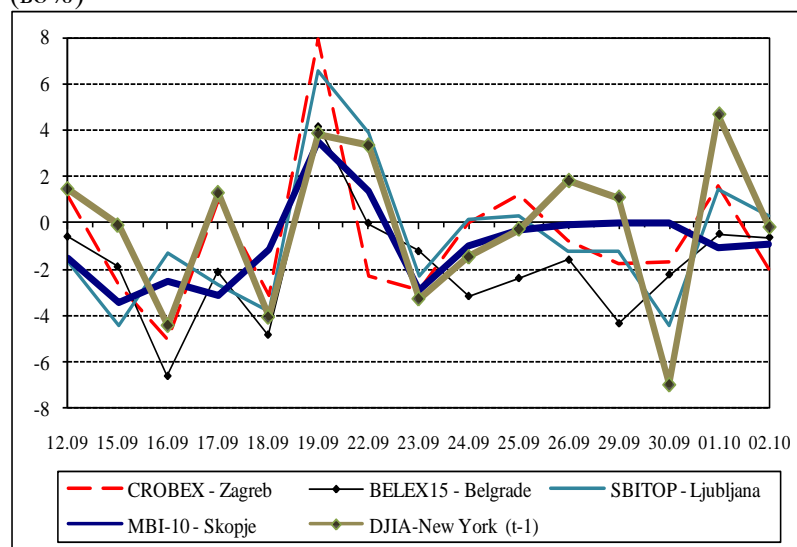
Од друга страна, заклучокот е поинаков доколку се анализираат изолирано движењата во септември, кога кулминира светската финансиска криза. На графикон 97 се прикажани дневните стапки на промена на индексите на неколку берзи во периодот 12.09-02.10. 2008 година. Овој период опфаќа неколку исклучителни настани од финансиската криза во САД: банкротирањето на инвестициската банка „Лиман брадерс“ (Lehman Brothers) и купувањето на „Мерил Линч“ (Merill Lynch) од страна на Банката на Америка (13 и 14 септември), спасувањето на Американската осигурителна групација (American Insurance Group) за 85 милијарди долари и де-факто национализација на 80% од сопственоста (16 септември), предлог-

⁴⁰ „Доу Џонс Стокс Балкан 50“ вклучува акции од 50 најголеми и најликвидни компании од осум балкански берзи.

планот на американската влада и Федералните резерви за одобрување износ до 700 милијарди долари за откуп на неликвидни средства за излез од кризата (19 септември) и неизвесноста околу неговото усвојување од Конгресот на САД, вклучувајќи го и неговото отфрлање од Конгресот на 29 септември; пропаѓањето на шестата по големина банка во Америка, „Вашингтон мјучуал“ (Washington Mutual) со актива од 330 милијарди САД-долари (најголем банкарски банкрот во американската историја) и преземањето од страна на „JP Morgan чејс“ (JPMorgan Chase); итн. Сето ова е проследено со продолжување на ликвидносната криза и на недостатокот на доверба на финансиските пазари, како и со невообичаено високи маргини меѓу референтните и меѓубанкарските каматни стапки. Во текот на целиот период имаше масовни координирани интервенции од страна на поголемите централни банки за внесување ликвидност и стабилизирање на движењата на пазарите на пари и на капитал, коишто беа само делумно успешни токму поради неизвесноста и недовербата меѓу финансиските институции (т.н. ризик на другата страна во трансакцијата (counterparty risk)). Финансиската криза се одрази и во Европа: делумна национализација со 11,2 милијарди евра на банкарскиот и осигурителен гигант „Фортис“ (Fortis) од страна на Белгија, Холандија и Луксембург (28 септември); национализација на британскиот хипотекарен зајмувач „Брадфорд и Бингли“ (Bradford & Bingley) за 50 милијарди фунти, итн.

Графикон 97

Дневни стапки на промена на берзанските индекси КРОБЕКС (CROBEX), БЕЛЕКС15 (BELEX15), СБИТОП (SBITOP), МБИ-10 и Индустриски просек Доу Џонс (Dow Jones Industrial Average)⁴¹ (во%)

Според графиконот, во овој период на финансиска криза, движењата на Индустрискиот просек Доу Џонс (ДЈИА) имаат значајно влијание врз балканските индекси. Индексот ДЈИА се совпаѓа значително со индексите на Љубљанската и Загребската берза во целиот овој период, како и со индексот на Белградската берза. Што се однесува на МБИ-10 во однос на ДЈИА, најголемо совпаѓање има во периодот 18-25 септември, додека во другиот дел од периодот МБИ-10 има постабилно движење од ДЈИА. Ова укажува на

⁴¹ Со цел пореално прикажување на ефектите и надминување на временската разлика, движењето на Индустриски просек Доу Џонс на графиконот е со временско задолжување од 1 ден (на пр. датумот е 19 септември за сите, освен за Индустриски просек Доу Џонс, за кој на тој датум е прикажано движењето на 18 септември).

тоа дека македонската берза не е изолирана од случувањата на светските берзи, иако директната поврзаност е можеби мала. Ефектите врз македонската берза се пренесуваат во најголем дел преку странските инвеститори. Ова особено се однесува на инвеститорите од Словенија и Хрватска, кои се многу повеќе директно поврзани со светските берзански движења, а истовремено имаат значително учество во тргувањето на македонскиот пазар на капитал.

Извори: „Блумберг“, „Ројтерс“, „Би-би-си“, „Вол стрит цурнал“ и други медиуми

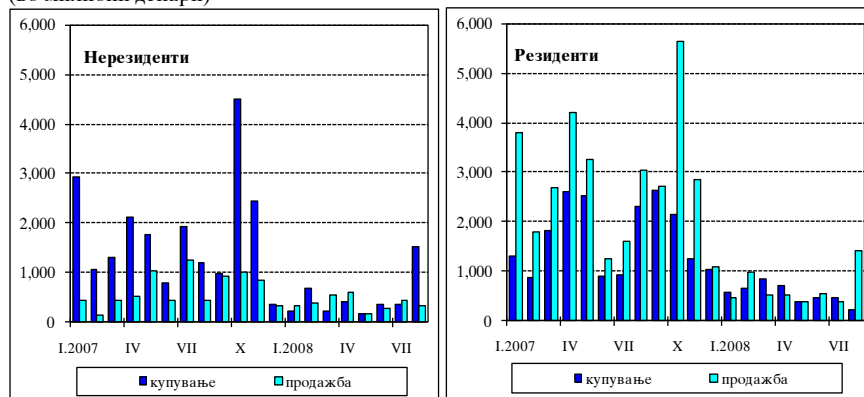
Доминанција на резидентите во тргувањето на берзата

Од аспект на учеството во прометот на берзата, продолжи доминацијата на резидентите и на страната на купувањето и на страната на продажбата. Така, во вториот квартал на 2008 година, учеството на резидентите во прометот со хартии од вредност на берзата беше речиси непроменето во однос на првиот квартал, односно тие учествуваа со 59,8% во купувањето и 60% во продажбата на хартии од вредност на берзата. Притоа, домашните физички лица учествуваат со 32,3% во купувањето и со 40,5% во продажбата. Од друга страна, во вториот квартал нерезидентите учествуваа со 40,2% во купувањето и 40% во продажбата на хартии од вредност. Како резултат на овие движења, на крајот на вториот квартал, странските инвеститори учествуваат со 31,3% во вкупната главница на друштвата и 7,7% во вкупната номинална вредност на обврзниците⁴², што е слично како и на крајот на првиот квартал на 2008 година.

Графикон 98

Структура на прометот на берзата, според инвеститорите и насоката на трансакциите

(во милиони денари)

Извор: „Македонска берза“ АД Скопје, пресметки во Народна банка на Република Македонија.

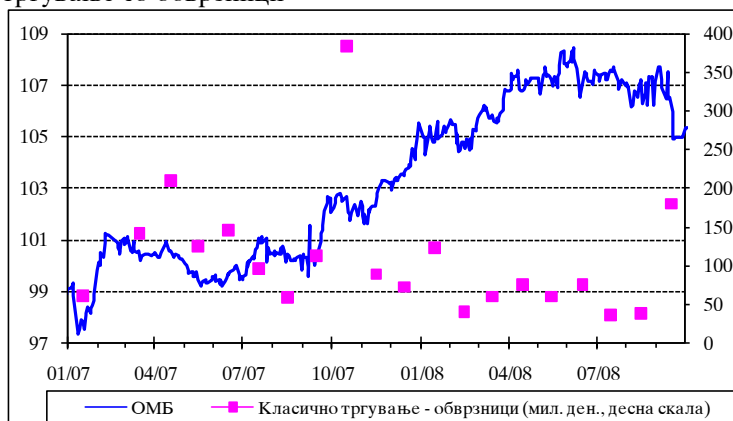
Во вториот квартал на 2008 година, прометот со обврзници на Берзата изнесува 209,7 милиони денари и забележа квартален пад од 5,7%. Во прометот доминираа обврзниците за денационализација од петтата и втората емисија, со 60,5 и 54,1 милиони денари, соодветно. Во текот на кварталот, ОМБ⁴³ имаше, главно, позитивни движења, при што на крајот на јуни се позиционира на 107,4 индексни поени (квартален пораст од 0,6%)

⁴² Според податоци од Централен депозитар на хартии од вредност.

⁴³ ОМБ е ценовен индекс пондеран со прометот и е составен од Обврзниците за старото девизно штедење и Обврзниците за денационализација од првата, втората, третата, четвртата, петтата и шестата емисија, при што почетната вредност на ОМБ е 100.

Графикон 99
Индекс на обврзници на Македонската берза (ОМБ) и класично тргување со обврзници

Извор: „Македонска берза“ АД Скопје.

Во текот на вториот квартал на 2008 година, на Пазарот преку шалтер беа реализирани две трансакции со државни записи во номинален износ од 2 милиона денари и 9 трансакции со благајнички записи во номинална вредност од 350 милиони денари. Споредено со претходниот квартал, вкупното секундарно тргување на наведените хартии од вредност на овој пазарен сегмент е пониско за 35,5%.

Трендот на релативно мал берзански промет и на пад на МБИ-10 продолжи и во третиот квартал. На крајот на септември, вредноста на МБИ-10 е пониска за 8,9% отколку на крајот на вториот квартал, односно 42,5% отколку на крајот на 2007 година. Во структурата на берзанскиот промет во јули и август 2008 година беше забележано зголемување на учеството на нерезидентите во купувањето и на резидентите во продажбата на хартии од вредност.

*Очекувања за
продолжување на
негативниите движења*

Иако предвидувањата за берзанските движења се особено тешки во периоди на финансиски кризи и нестабилност, сепак повеќето анализи укажуваат на продолжување на моменталната неизвесност и тешкотии на светските пазари на капитал. Врз основа на индикациите за поврзаноста на светските со балканските берзански движења, се очекува дека ова ќе се одрази врз македонската берза преку воздржување на странските, особено регионалните инвеститори од понатамошни вложувања, што ќе придонесе за понатамошно стагнирање или пад на индексот МБИ-10.

V.

Макроекономски проекции

*Македонската економија
под влијание на
глобалните движења*

Глобалните движења во 2008 година имаа исклучително големо влијание врз македонската економија. Растот на светските цени на храната и енергијата извршија притисок врз домашната инфлација, а големата неизвесност околу нивната идна динамика доведува до честа промена на дел од претпоставките на коишто се базираа проекциите на инфлацијата за 2008 година. Промените на овие светски цени, надополнети со падот на светските цени на металите, доведоа и до влошување на условите на размена и значајно постојано продлабочување на трговскиот дефицит, како и чести промени во очекувањата за движењата во надворешниот сектор. Покрај притисоците од увозните врз домашните цени, како и врз остварувањата на надворешниот сектор, силната домашна

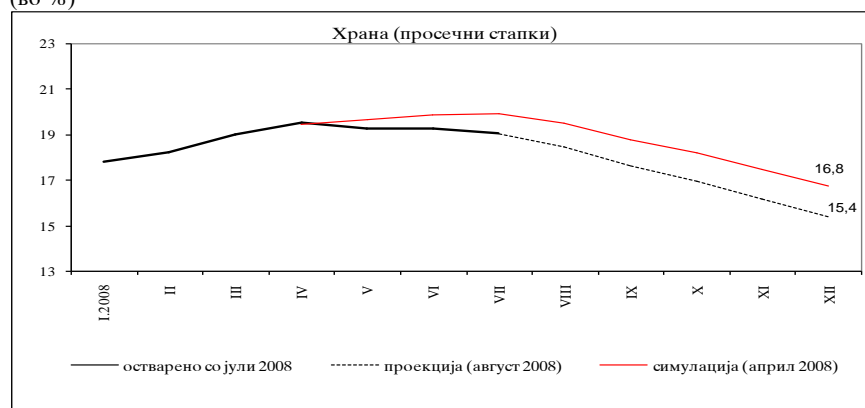
побарувачка, исто така, претставува фактор што ја движеше инфлацијата во текот на 2008 година, истовремено стимулирајќи дополнителен увоз во економијата.

Макроекономското сценарио до крајот на 2008 година го карактеризираат неколку битни елементи: 1) од аспект на инфлацијата, претпоставките за движењето на светските цени на храната и енергијата до крајот на годината, влијанието на промените во дел од регулираните цени, динамиката на домашната побарувачка, како и оцената на реакцијата на понудата (особено во земјоделскиот сектор) се главните фактори што ја движат инфлацијата до крајот на годината; 2) во рамки на билансот на плаќања, условите на размена, како и притисоците од домашната побарувачка ги определуваат очекувањата за насоката на нето извозната побарувачка во преостанатиот дел од 2008 година; 3) претпоставките за одливи на средства од банкарскиот систем заради исплата на дивиденди, заедно со очекувањата за повисока цена на кредитите, и покрај подобрата капитална позиција на банките и намалувањето на нивната нето девизна актива, се очекува да го забават финансирањето преку кредити, што на среден рок може да има ефекти на забавување на домашната побарувачка и инфлацијата.

Од аспект на економскиот раст, се очекува солидните остварувања од првите два квартала да продолжат до крајот на годината. Во прилог на ваквите очекувања се интензивниот раст на инвестициската активност, интензитетот на странските инвестиции, како и значително подобрите остварувања во градежништвото. Како и да е, постојат ризици за остварување побавен раст на економијата во однос на очекуваниот, коишто во голема мера се однесуваат на неповолните глобални движења на пазарот на метали со сериозни негативни последици врз дел од домашната индустрија, како и очекувањата за забавување на побарувачка на извоз.

Очекувања за одржување на стабилноста на економски раст, со присушни ризици...

Графикон 100
Цени на храната
(во %)

Извор: Државен завод за статистика и Народна банка на Република Македонија.

...при забавување на годишниот раст на инфлацијата до 5,9% во декември...

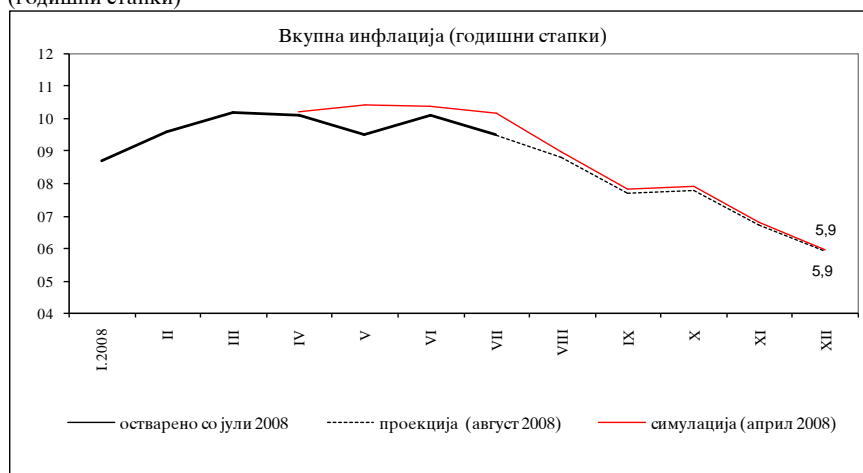
Побавниот раст на цените на храната во однос на очекуваниот, придонесе инфлацицкиите остварувања од април 2008 година наваму постојано да се движат под проекциите, потврдувајќи го релативно конзервативниот пристап при вклучувањето на претпоставките за цените на храната. До крајот на годината се очекува најголемиот дел од факторите да делуваат во насока на забавување на растот на инфлацијата. Ова се однесува пред сè на веќе започнатиот тренд на намалување на светските цени на храната и на нафтата, како и на оцените за раст на домашната понуда на храна,

што треба да ги намали ценовните притисоци, или да биде фактор што нема да доведе до дополнителен раст на цените. Воедно, очекувањата за постепено редуцирање на пристапот до кредитите, особено во сегментот на кредитирање на населението, се смета дека ќе има умерен ефект и врз намалувањето на притисоците од побарувачката. Од друга страна, најавеното зголемување на цените на електричната енергија е фактор што ќе делува во насока на еднократен пораст на нивото на цените и ќе делува врз стапката на инфлација во најголемиот дел од следната година (пониска споредбена основа).

Имајќи ги предвид претпоставките за намалување на ценовните притисоци што ги вршат цените на храната и енергијата и домашната побарувачка, како и досегашната динамика на инфлацијата, се очекува годишната стапка на инфлација постојано да се намалува и во декември би се позиционирала на 5,9%. Тековните движења на цената на нафтата и храната на светските берзи се во прилог на намалување на домашните цени, додека најавите за евентуално зголемување на цената на струјата за домаќинствата во земјата можат да доведат до делумно неутрализирање на очекуваниот поволен ефект од повисоката споредбена основа во последниот квартал од годината. Најновите движења во глобалната економија и ризикот од намалување на агрегатната побарувачка во домашната економија се проценува дека би се одразиле со намалување на инфлацијата, но со одложено дејство во следната година.

Графикон 101
Вкупна инфлација
(годишни стапки)

Извор: Државен завод за статистика и Народна банка на Република Македонија.

Во рамки на надворешниот сектор, влошувањето на условите на размена при раст на цените на енергијата и храната и истовремено намалување на цените на металите, заедно со растот на увозот предизвикан од растечката лична и инвестициска потрошувачка се главните фактори на продлабочувањето на трговскиот дефицит во 2008 година. Негативниот шок од влошувањето на условите на размена, иако беше антиципиран, сепак ги надмина очекувањата и доведе до отстапувања од проектираните движења до крајот на годината. Од друга страна, иако трендот на намалување на приватните трансфери (започнат при крајот на претходната година) продолжи и во 2008 година, сепак неговата динамика е во рамки на очекувањата.

Имајќи ги предвид поместувањата во одделни претпоставки врз кои се темелат проекциите и отстапувањата на движењата во одделни

...и проширување на дефицитот во тековната сметка...

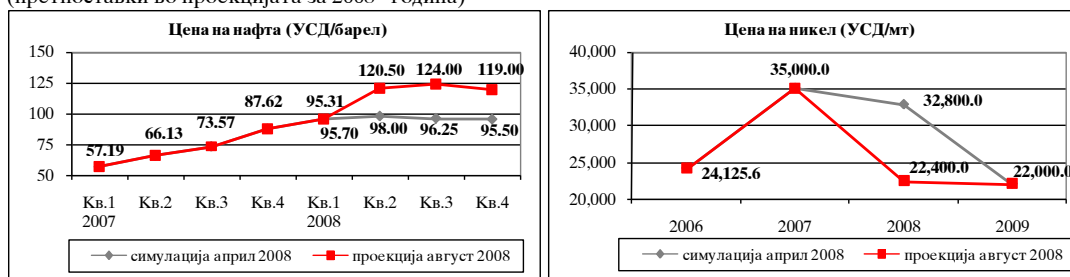

сегменти во однос на очекувањата, оцената на движењата во тековната сметка во билансот на плаќања до крајот на 2008 година, вклучува неколку поважни елементи:

1. Промена во условите на размена, односно вклучување нови претпоставки за: а) цената на нафтата - проекции за намалување на цената на нафтата до крајот на годината, при што сепак цените на нафтата се повисоки од претпоставките во проекциите користени досега; и б) намалување на цената на никелот, согласно со последните движења на цената на светскиот пазар.

Графикон 102

Цени на нафтата и на никелот
(претпоставки во проекцијата за 2008 година)

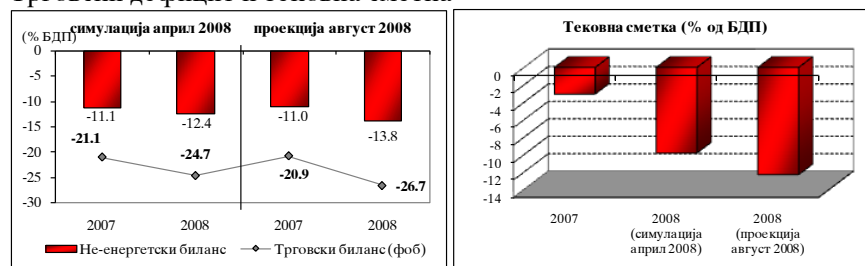
Извор: Светски економски преглед, ММФ.

2. Претпоставки за ефектот од преземените монетарни мерки врз екстерните движења врз забавувањето на личната потрошувачка и нејзините преносни ефекти врз увозот.

Во согласност со ваквите претпоставки, за 2008 година се очекува влошување на трговскиот дефицит на 26,7% од БДП, споредено со 20,9% во 2007 година. Овие движења, комбинирани со претпоставката за исплата на висок износ на дивиденда кон странскиот инвеститор и намалување на учеството на тековните трансфери во БДП се очекува да доведат до дефицит во тековната сметка во 2008 година од 12,3% од БДП. Притоа, од аспект на фискалната поставеност, во рамки на проекцијата се претпоставува целосна реализација на проектираниот буџетски дефицит од 1,5% од БДП.

Остварените капитални приливи врз основа на директни инвестиции во текот на 2008 година значително ги надминаа очекувањата, финансирајќи значаен дел од влошувањето на тековната сметка. До крајот на годината, очекувањата се во насока на натамошен раст на приливите врз основа на странски инвестиции (иако неизвесноста е зголемена заради глобалните случувања), како и поинтензивно користење девизни средства од страна на банките, што ќе овозможи финансирање на поголем дел од дефицитот во тековните трансакции.

...во голем дел финансиран со директни инвестиции, нејо.

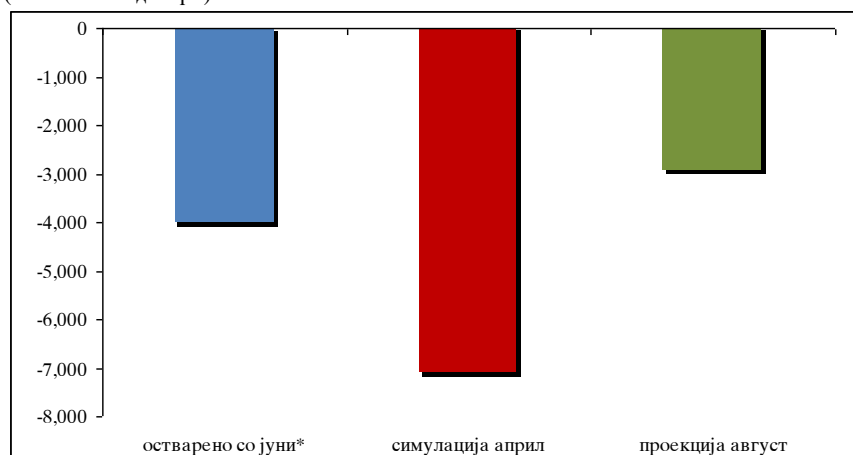
Графикон 103
Трговски дефицит и тековна сметка

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Имајќи ги предвид ваквите очекувани поместувања во билансот на плаќања, во 2008 година се очекува кумулирање девизни резерви, со што тие би овозможиле 3,1 месечна покриеност на увозот на стоки и услуги за наредната година.

Очекуваните движења на девизни резерви, како и проектираната фискална позиција, се главните влезни елементи за проектирање на динамиката на *монетарниите инструменти* до крајот на годината. Притоа, во рамките на фискалниот сектор, и покрај задржувањето на претпоставката за целосна реализација на планираниот буџетски дефицит од 1,5% од БДП (наспроти досегашниот суфицит), одливите од сметката на државата кај НБРМ не се големи, заради проектираните високи приливи од приватизација и концесии во структурата на финансирањето. Во согласност со ваквите претпоставки, за 2008 година се очекува нето креирање ликвидност, преку монетарните инструменти на годишна основа (од околу 2.900 милиони денари), додека досегашното нето креирање изнесува 2.605 милиони денари⁴⁴.

*Проектирано
креирање ликвидност
преку монетарниите
инструменти во 2008
година...*

Графикон 104
Кумулативна промена на монетарните инструменти на крајот на 2008 година во однос на крајот на претходната година (во милиони денари)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

⁴⁴Податокот се однесува на кумулативната промена на монетарните инструменти за периодот 01.01.2008 - 06.10.2008 година (вклучувајќи го ефектот од државните записи за монетарни цели и задолжителниот депозит кај НБРМ).

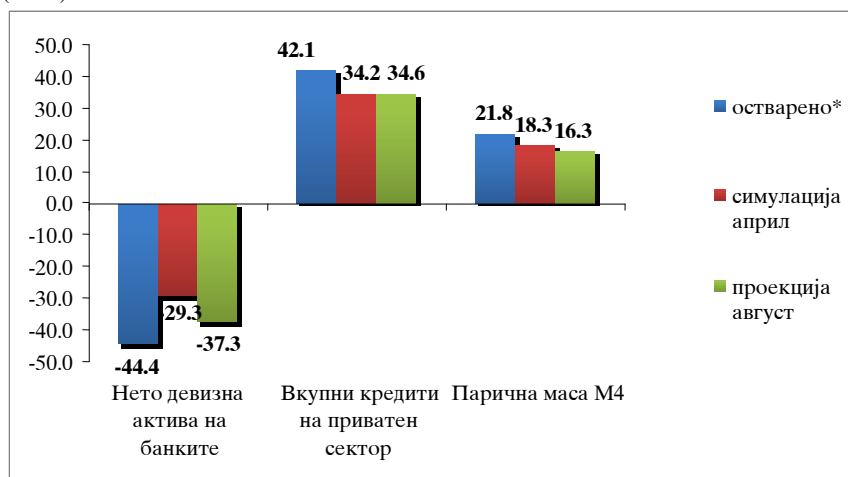

..при одливи на дейоцији од банкарској сектор врз основа на исплаќи на дивиденди и забавување на сџајкаќа на кредитен расј.

Во рамки на банкарскиот сектор, по забавувањето на годишниот раст во првата половина на годината, динамиката на паричната маса во втората половина се очекува да се стабилизира. Сепак, на крајот на годината годишната промена би била значително пониска (16,3%), во склад со очекувањата за значителен еднократен одлив на депозити врз основа на дивиденди. Забавувањето на растот на депозитната база, како и досега преземените монетарни мерки, се очекува да придонесат за намалување на брзината на растот на кредитите до крајот на годината. Воедно, во услови на планирани високи отплати на обврски по странски кредити во втората половина на годината, банките би можеле да се соочат со билансни ограничувања за натамошно намалување на расположливите девизни средства во функција на финансирање на кредитната активност. Во вакви услови, годишната стапка на кредитен раст во декември 2008 година би се намалила на 34,6%.

Графикон 105

Годишни стапки на раст за декември 2008 година
(во %)

* Остварено со јуни.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Сепак, ваквото монетарно сценарио е проследено со висока неизвесност, пред сè заради неизвесноста околу износот на дивидендата, како и агресивните стратегии на банките за зголемување на нивното пазарно учество на кредитниот пазар, што може да го забави очекуваното заострување на кредитните услови и намалување на кредитната побарувачка (иако слабата еластичност на побарувачката на кредити од страна на населението го релативизира ефектот на поригидните услови на кредитирање). Воедно, ваквата политика би можела да значи и поактивно користење надворешни извори од страна на банките заради финансирање на домашната кредитна активност, при што сепак треба да се имаат предвид тековните услови на меѓународните финансиски пазари. Во секој случај, имајќи ги предвид преносните ефекти на прекумерната кредитна експанзија врз домашната побарувачка, (не)ограниченоста на пристапот до финансирање потребно е да се следи како битен фактор на ризик во рамките на макроекономското сценарио.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ**Табели од реалниот сектор**

Табела 1: Бруто домашен производ	78
Табела 2: Цени	79
Табела 3: Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата	80
Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија	81
Табела 5: Плати	82
Табела 6: Државен буџет	83

Табели од монетарниот сектор

Табела 7: Биланс на Народна банка	84
Табела 8: Биланс на депозитни банки	85
Табела 9: Биланс на штедилници	86
Табела 10: Монетарен преглед (без штедилници)	87-88
Табела 11: Монетарен преглед (со штедилници)	89-90
Табела 12: Кредити на недржавен сектор	91
Табела 13: Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)	92
Табела 14: Вкупни побарувања на депозитните банки	93-94
Табела 15: Вкупни обврски на депозитните банки	95-96
Табела 16: Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити	97-98
Табела 17: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија	99
Табела 18: Задолжителна резерва на банки и штедилници	100
Табела 19: Каматни стапки на државни хартии од вредност	101

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци	102
Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци	103
Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - услуги	104
Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - доход	105
Табела 24: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери	106
Табела 25: Платен биланс на Република Македонија - капитална и финансиска сметка (без официјални резерви)	107
Табела 26: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена	108
Табела 27: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји	109
Табела 28: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори	110-111
Табела 29: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности	112
Табела 30: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојба на крај на период	113
Табела 31: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојба на крај на период	114
Табела 32: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба	115
Табела 33: Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба	116
Табела 34: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба	117
Табела 35: Девизни резерви	118
Табела 36: Девизен курс на денарот (просек за периодот)	119
Табела 37: Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)	120
Табела 38: Индекси на ефективен девизен курс на денарот	121

Методолошки објаснувања**122**

Табела 1
Бруто домашен производ
 во милиони денари (1997=100) и годишни стапки на реален раст (во %)

НКД ¹	БДП вкупно		Земјоделство, лов, шумарство и рибарство		Валење руди и камен, преработувачка индустрија и снабдување со електрицитет, гас и вода		Градежништво		Трговија на големо и трговија на мало		Хотели и ресторани		Сообраќај, складирање и вреќи		Финансиско посредување		Јавна управа и одбрана	
		%		%		%		%		%		%		%		%		%
	A+B				V+Г+Д		Г		Е		Ж		З		S+И+Љ		J+K+Л+X	
1997	186018	1,4	20411		45317		9867		21297		2819		11372		26002		27067	
1998	192308	3,4	21083	3,3	45969	1,4	10626	7,7	21377	0,4	3025	7,3	14385	26,5	26002	0,0	27395	1,2
1999	200669	4,3	21273	0,9	46750	1,7	11732	10,4	22025	3,0	3771	24,7	16854	17,2	26499	1,9	28519	4,1
2000	209777	4,5	21489	1,0	51122	9,4	12037	2,6	22695	3,0	3345	-11,3	18282	8,5	27215	2,7	28546	0,1
2001	200284	-4,5	19169	-10,8	48786	-4,6	10300	-14,4	22505	-0,8	3195	-4,5	16761	-8,3	27783	2,1	27876	-2,3
2002	201993	0,9	18779	-2,0	48390	-0,8	10364	0,6	23725	5,4	3726	16,6	16467	-1,8	26758	-3,7	28843	3,5
2003	207690	2,8	19686	4,8	50845	5,1	11741	13,3	24146	1,8	4085	9,6	16539	0,4	25787	-3,6	30262	4,9
2004	216164	4,1	20908	6,2	50439	-0,8	12610	7,4	27933	15,7	3623	-11,3	15745	-4,8	28817	11,8	30068	-0,6
2005	225035	4,1	20941	0,2	51803	2,7	12725	0,9	29243	4,7	3675	1,4	17387	10,4	28283	-1,9	31476	4,7
2006	231849	3,0	21069	0,6	53657	3,6	12674	-0,4	30854	5,5	3674	0,0	18633	7,2	28719	1,5	32115	2,0
2005 Кв.1	51487	3,0	5064	1,2	11358	0,6	2003	-4,1	6500	2,7	783	-1,3	3988	10,7	7010	-2,9	7847	3,7
Кв.2	56655	5,1	5251	0,7	13210	8,7	3337	-3,3	7328	5,0	905	3,2	4343	11,8	7042	-2,4	7834	3,4
Кв.3	57353	4,2	5341	-0,1	13112	1,8	3684	3,0	7225	5,4	1056	3,2	4517	12,4	7058	-1,9	7847	5,1
Кв.4	59540	4,0	5285	-1,0	14123	0,0	3701	6,0	8190	5,4	931	0,1	4539	7,1	7173	-0,3	7948	6,5
2006 Кв.1	52973	2,9	5319	5,0	11148	-1,8	2185	-2,4	7029	8,1	854	9,1	4428	11,0	7656	9,2	7956	1,4
Кв.2	59104	4,3	5502	4,8	13726	3,9	3783	13,4	7759	5,9	963	6,4	4754	9,5	7713	9,5	8044	2,7
Кв.3	60176	4,9	5579	4,5	14064	7,3	4191	13,8	7664	6,1	1132	7,2	4846	7,3	7755	9,9	8044	2,5
Кв.4	61679	3,6	5512	4,3	14192	0,5	4005	8,2	8778	7,2	1003	7,7	5066	11,6	7807	8,8	8151	2,6
2007 Кв.1 ²	56522	6,7	5505	3,5	12463	11,8	2312	5,8	7978	13,5	836	-2,1	4840	9,3	7786	1,7	8044	1,1
Кв.2 ²	61409	3,9	5419	-1,5	13616	-0,8	3934	4,0	9039	16,5	1071	11,2	5277	11,0	7890	2,3	8092	0,6
Кв.3 ²	62824	4,4	5445	-2,4	14317	1,8	4430	5,7	8768	14,4	1253	10,7	5306	9,5	8065	4,0	8036	-0,1
Кв.4 ²	64825	5,1	5093	-7,6	14987	5,6	4313	7,7	10270	17,0	1060	5,7	5725	13,0	8033	2,9	8184	0,4
2008 Кв.1 ³		5,4		4,7		6,5		9,8		10,2		13,7		4,1		1,2		1,9
Кв.2 ³		6,5		3,0		12,6		23,2		6,2		6,3		0,8		1,2		2,5

¹ Национална класификација на дејности.

² Претходни податоци

³ Процентни податоци

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 2
Цени
годишни стапки на раст (во %)

	Индекс на трошоци на живот (стапки на раст)															Индекс на цени на производителите на индустријски производи (стапки на раст)	
	Вкупно	Стопки	Услуги	По категории													Останати услуги ^{1/}
				Исхрана	Тутун и пијалаци	Облека и обувки	Домување					Хигиена и здравје	Култура и разонода	Сообраќајни средства и услуги	Ресторани и хотели ^{1/}		
							Вкупно	Стан (станарина, вода, услуги)	Отрив и осветление	Покуќина	Останати услуги ^{1/}						
1997	2.6	2.2	3.8	4.2	-3.9	-1.6	1.7	0.3	3.8	1.6	-0.5	-8.6	19.4				4.2
1998	-0.1	0.0	-0.4	-0.2	3.6	2.4	0.4	0.0	0.4	2.0	0.1	-10.3	2.4				4.0
1999	-0.7	-1.1	0.5	-1.6	0.2	1.2	0.3	0.1	1.1	-1.9	-1.4	-2.2	-0.8				-0.1
2000	5.8	5.2	8.9	-0.4	13.9	-2.3	19.3	8.8	27.4	1.7	-1.7	-1.6	22.4				8.9
2001	5.5	4.5	10.9	6.9	2.3	1.3	5.5	11.3	3.9	0.1	-0.7	1.9	9.5				2.0
2002	1.8	1.2	5.0	1.8	1.0	6.8	1.7	4.1	1.0	-0.6	-3.8	3.6	2.1				-0.9
2003	1.2	0.3	5.9	-1.4	3.4	2.2	3.9	3.9	4.4	1.1	3.9	2.2	4.2				-0.3
2004	-0.4	-1.1	3.3	-3.1	1.1	0.9	2.2	-0.3	3.0	4.2	0.4	1.3	4.0				0.9
2005	0.5	0.3	1.3	-1.2	5.5	2.2	0.4	0.3	1.0	-1.2	-3.5	0.9	3.7				3.2
2006	3.2	3.7	1.3	2.2	17.8	0.2	2.0	-0.7	3.7	-0.8	2.0	6.4	1.8				7.3
2007	2.3	3.0	-0.3	3.9	1.8	1.8	4.7	6.3	5.8	-0.7	0.3	2.4	-3.1	4.7	8.6		2.6
2006 Кв.1 ^{2/}	2.7	3.2	0.9	1.6	17.7	-0.5	0.9	-0.2	1.6	-0.5	0.3	6.0	2.6				7.7
Кв.2	3.4	3.8	2.0	2.3	17.5	0.3	1.1	0.2	1.9	-0.5	1.9	6.8	3.8				9.1
Кв.3	3.6	4.0	1.9	2.9	17.9	0.5	1.7	-0.6	3.2	-0.9	2.7	6.9	2.3				7.6
Кв.4	3.1	3.7	0.4	2.1	17.9	0.6	4.2	-2.2	7.9	-1.1	2.9	5.7	-1.5				4.9
2007 Кв.1	0.7	1.3	-1.1	0.7	0.1	1.8	5.1	1.6	8.8	-1.8	0.0	3.5	-5.0	3.0	-2.8		1.1
Кв.2	1.1	1.6	-0.5	0.7	2.2	1.0	5.9	6.6	7.8	-0.9	0.5	3.1	-4.3	3.6	11.6		0.7
Кв.3	2.4	3.0	0.2	3.8	2.3	1.1	5.2	7.5	6.0	-0.1	0.9	3.6	-3.1	3.9	12.5		1.4
Кв.4	4.9	6.2	0.4	10.4	2.4	3.5	2.8	9.6	1.1	0.0	0.0	-0.5	-0.6	8.0	13.0		7.0
Јануари	0.8	1.4	-1.2	1.1	0.1	1.2	4.8	-0.7	9.3	-1.9	-0.1	3.5	-4.8	3.3	0.3		1.8
Февруари	0.5	1.1	-1.3	0.8	0.0	1.8	4.5	-0.6	8.7	-1.9	0.1	3.5	-5.8	3.3	-1.1		-0.3
Март	0.8	1.3	-0.9	0.3	0.1	2.2	6.0	6.2	8.3	-1.4	0.1	3.6	-4.4	2.5	-1.1		1.8
Април	1.0	1.4	-0.2	0.3	2.3	1.2	6.0	7.0	8.0	-1.5	0.2	3.5	-4.0	4.2	11.7		1.6
Мај	0.9	1.4	-0.8	0.7	2.2	0.9	5.8	6.4	7.7	-1.1	0.1	3.4	-5.1	3.5	11.7		-1.0
Јуни	1.3	1.9	-0.6	1.1	2.1	0.8	6.0	6.3	7.9	-0.2	1.0	2.4	-3.7	3.1	11.7		1.6
Јули	1.3	1.9	-0.8	0.7	2.3	0.8	6.1	6.4	7.9	-0.2	0.8	4.2	-3.8	3.0	11.7		1.1
Август	2.2	3.3	-1.3	3.9	2.4	0.6	6.2	6.5	8.1	-0.2	1.1	4.3	-4.9	3.1	12.9		1.5
Септември	3.6	3.9	2.6	6.7	2.4	1.7	3.5	9.7	2.1	0.2	0.9	2.3	-0.6	5.7	13.0		1.6
Октомври	3.9	4.8	0.9	8.2	2.5	2.1	1.9	9.6	-0.4	0.0	-0.5	0.6	0.5	6.3	13.5		5.3
Ноември	4.6	6.1	-0.5	10.2	2.4	2.8	2.5	9.7	0.5	-0.1	-0.2	-0.8	-0.8	7.6	13.5		8.7
Декември	6.1	7.6	0.7	12.8	2.4	5.6	4.1	9.5	3.3	0.0	0.6	-1.2	-1.6	10.0	12.2		6.9
2008 Кв.1	9.5	11.0	3.9	19.0	4.2	1.6	3.6	8.5	2.7	0.4	1.5	-0.3	4.4	11.8	16.7		10.5
Кв.2	9.9	11.4	4.5	19.5	3.5	3.6	3.4	4.7	3.7	1.0	1.1	0.5	5.8	12.0	1.9		13.6
Кв.3	8.4	9.0	6.1	14.7	4.1	1.9	6.3	5.7	7.9	1.6	1.2	-0.2	5.1	13.1	-1.1		-
Јануари	8.7	10.3	2.6	17.8	2.5	2.2	3.0	9.5	1.4	0.3	1.9	-0.7	3.4	10.6	14.8		9.5
Февруари	9.6	11.0	4.4	18.7	4.7	1.2	4.5	11.7	2.9	0.6	1.8	-0.4	4.7	12.3	17.5		10.2
Март	10.2	11.7	4.7	20.6	5.3	1.4	3.3	4.4	3.7	0.3	0.9	0.3	5.2	12.6	17.7		11.7
Април	10.1	11.7	4.4	21.0	3.4	2.7	3.4	4.2	3.8	1.0	1.1	1.2	4.1	11.4	1.6		10.7
Мај	9.5	11.0	4.3	18.4	3.6	4.1	3.3	4.6	3.5	0.9	1.1	0.0	5.7	11.9	2.0		14.4
Јуни	10.1	11.6	4.8	19.2	3.6	3.9	3.6	5.3	3.7	1.0	1.0	0.3	7.5	12.8	2.0		15.7
Јули	9.5	10.7	5.0	17.7	3.8	2.3	3.9	5.7	3.9	1.3	1.3	-0.4	7.4	14.1	2.0		17.2
Август	8.6	8.9	7.4	14.7	4.3	2.2	7.3	5.7	9.6	1.5	0.9	-0.7	5.2	14.1	0.9		13.8
Септември	7.1	7.4	6.0	11.8	4.3	1.1	7.7	5.7	10.2	1.9	1.3	0.4	2.8	11.2	-6.1		-

^{1/} Почнувајќи од 2007 година, структурата на индексот на трошоците на животот (CPI) е проширена за категориите: ресторани и хотели и за категоријата останати услуги неспомнати на друго место.

^{2/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 3

Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата
годишни стапки на раст (во %)

	Вкупно	По сектори			По група на производи				
		Вадење руди и камен	Преработувачка индустрија	Електрична енергија, гас и вода	Енергија	Интермедијарни производи, освен енергија	Капитални производи	Трајни производи за широка потрошувачка	Нетрајни производи за широка потрошувачка
2002	-5.3	-24.5	-4.7	-3.8	-16.8	-8.0	53.3	-22.6	-2.4
2003	4.7	-39.1	5.9	9.8	28.7	-12.1	-9.0	36.9	19.0
2004	-2.2	-5.0	-2.1	-2.6	-1.8	0.9	-20.1	9.1	-3.4
2005	7.0	40.4	7.3	2.5	4.6	14.2	-3.2	-14.9	3.8
2006	2.5	28.0	2.4	-0.6	1.5	7.3	8.2	-5.0	-2.2
2007	3.7	9.8	5.2	-9.5	-6.9	12.9	19.7	8.8	-2.0
2005 Кв.1 ^{1/}	5.2	-18.9	6.4	3.8	2.3	14.8	-0.9	-18.2	1.8
Кв.2	13.5	17.0	16.3	-0.5	6.5	24.6	-1.2	4.8	8.9
Кв.3	6.0	62.9	5.5	2.0	4.0	9.8	-2.5	-11.1	5.4
Кв.4	4.2	97.1	2.5	4.3	7.4	9.5	-5.3	-24.8	-0.1
2006 Кв.1	0.5	111.6	-0.9	-0.9	3.0	5.6	-2.5	10.5	-6.1
Кв.2	1.7	53.2	1.3	-2.0	-3.0	5.1	17.0	-6.5	-0.3
Кв.3	4.3	13.1	4.9	0.1	0.7	12.0	0.1	2.1	-0.7
Кв.4	3.5	4.8	4.0	1.9	5.7	6.3	26.3	-12.5	-1.1
2007 Кв.1	11.6	13.9	16.0	-9.1	-2.1	25.0	39.0	10.3	6.2
Кв.2	-2.8	16.2	-1.5	-20.8	-16.6	7.9	-4.4	25.3	-7.8
Кв.3	1.1	15.4	1.5	-8.7	-4.5	7.5	27.3	-3.0	-5.8
Кв.4	6.2	-3.3	7.8	-1.1	-6.2	15.3	24.7	6.5	1.8
Јануари	10.6	11.7	16.4	-9.8	-11.6	31.8	102.3	53.3	3.5
Февруари	14.9	29.9	17.8	-4.2	13.4	23.7	33.3	-8.8	7.6
Март	9.6	0.8	14.2	-12.7	-5.5	21.6	14.9	6.1	7.0
Април	5.3	10.1	6.8	-6.8	18.1	18.9	-11.9	39.5	-9.7
Мај	-5.8	25.0	-4.6	-25.6	-37.2	3.6	16.2	15.1	-5.5
Јуни	-7.1	14.6	-5.4	-32.1	-29.6	2.9	-13.0	23.1	-8.3
Јули	-2.2	56.1	-2.1	-18.9	-11.1	6.9	4.0	8.4	-7.0
Август	1	3.3	2.2	-11.6	-8.9	14.3	2.5	4.0	-7.8
Септември	4.5	0.6	4.3	9.5	9	1.9	77.6	-15.4	-2.4
Октомври	10.5	-4.0	14.6	-13.5	-8.3	22.5	70.0	10.7	0.0
Ноември	5.5	-11.3	7.3	-1.0	-8.2	21.1	9.1	17.4	-1.8
Декември	2.6	4.8	1.4	9.8	-2.8	1.3	3.6	-6.2	7.0
2008 Кв.1	5.8	11.9	6.6	-0.8	1.7	8.8	26.6	77.3	-1.3
Кв.2	12.0	13.6	12.8	1.9	15.8	13.1	28.0	77.0	3.9
Јануари	13.6	15.3	16.1	1.6	9.6	21.4	19.7	84.3	4.3
Февруари	6.9	6.2	8.4	-1.6	-2.8	11.0	56.0	70.9	-1.6
Март	-1.4	15.3	-2.0	-2.8	-1.6	-2.0	5.4	77.4	-5.3
Април	6.2	9.0	7.5	-5.2	-7.1	9.4	15.6	73.6	4.2
Мај	17.6	8.8	19.5	3.4	40.4	16.8	33.4	80.1	7.2
Јуни	12.3	24.0	11.8	11.5	31.3	13.2	34.9	77.4	0.6
Јули	14.7	10.0	17.1	-6.5	-0.3	29.7	13.1	62.6	4.8
Август	8.6	-5.2	10.0	1.4	10.2	13.2	-1.6	48.8	2.5

^{1/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 4

Вработеност и продуктивност во целата економија

	Вкупно работоспособно население	Активно население:			Број на вработени лица по економски дејности:			Продуктивност ^{1/}
		Вкупно	Вработени	Невработени	Земјоделство	Индустрија	Услуги	
1996	1,436,602	789,081	537,591	251,489	100,067	193,975	243,548	-
1997	1,489,625	800,513	512,301	288,213	84,256	163,988	264,056	-
1998	1,503,365	823,826	539,762	284,064	107,249	190,674	241,839	-
1999	1,518,250	806,674	545,222	261,452	115,361	185,283	244,580	-
2000	1,534,256	811,557	549,846	261,711	119,971	187,066	242,809	-
2001	1,554,420	862,504	599,308	263,196	131,094	190,458	277,755	-
2002	1,566,953	824,824	561,341	263,483	134,293	186,917	238,868	-
2003	1,579,450	860,976	545,108	315,868	120,132	184,855	238,583	-
2004	1,594,557	832,281	522,995	309,286	88,050	171,390	261,810	-
2005	1,607,997	869,187	545,253	323,934	106,533	175,868	261,523	-0.1
2006	1,618,482	891,679	570,404	321,274	114,777	186,085	268,117	-0.7
2007	1,628,635	907,138	590,234	316,905	107,717	184,928	294,305	1.5
2005 K1	1,603,675	827,428	507,397	320,030	76,546	181,450	251,307	5.9
K2	1,606,833	883,522	552,797	330,724	126,194	174,588	251,112	2.6
K3	1,609,071	889,725	564,880	324,845	135,712	170,157	257,804	-2.1
K4	1,612,410	876,074	555,938	320,136	87,921	180,089	286,837	-6.3
2006 K1	1,615,584	877,798	559,702	318,096	103,319	190,355	264,550	-6.6
K2	1,617,423	885,609	566,293	319,316	128,519	189,630	246,842	1.6
K3	1,619,447	899,732	576,813	322,919	125,322	187,760	262,480	2.6
K4	1,621,475	903,576	578,810	324,766	101,948	176,592	298,599	-0.2
2007 K1	1,624,611	902,588	579,301	323,287	95,384	186,975	293,629	2.8
K2	1,627,216	906,199	589,254	316,944	112,982	184,622	288,104	-0.2
K3	1,630,010	909,466	598,327	311,139	117,531	181,993	294,863	0.6
K4	1,632,702	910,301	594,054	316,247	104,975	186,122	300,622	2.7
2008 K1	1,635,058	920,512	600,593	319,919	121,238	178,848	298,110	1.3
K2	1,633,339	917,566	607,125	310,441	129,711	186,184	289,783	3.4

^{1/} Годишни стапки на раст во (%). Пресметките се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика. Анкета за работна сила.

Табела 5

Плати

износ (во денари), промена (во %)

	Бруто плати:						Нето плати:					
	Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:			Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:		
				Земјоделство	Индустрија	Услуги				Земјоделство	Индустрија	Услуги
1999	16,941	3.6	-	12,944	16,306	19,684	10,029	2.9	3.6	8,667	8,380	10,720
2000	17,958	6.0	-	15,733	17,785	20,968	10,526	5.5	-0.3	9,294	8,883	11,354
2001	17,893	-0.4	-5.6	14,739	18,304	20,467	10,592	3.5	-1.9	8,754	10,348	11,852
2002	19,030	6.4	4.5	14,437	19,243	21,648	11,550	6.9	5.0	8,833	11,415	12,791
2003	19,957	4.9	3.7	14,100	19,854	22,955	11,955	4.8	3.6	8,522	11,782	13,549
2004	20,779	4.1	4.5	17,287	20,692	23,748	12,534	4.0	4.4	10,337	12,290	13,999
2005	21,335	2.7	2.2	19,128	21,450	24,737	13,125	2.5	2.0	11,419	12,738	14,548
2006	23,037	8.0	4.6	19,485	23,570	25,624	13,854	7.3	4.0	11,660	13,983	15,036
2007	24,139	4.8	2.4	17,755	23,965	26,520	14,586	7.9	5.5	10,766	14,585	16,080
2006 Кв.1	22,559	7.6	4.9	19,179	22,969	25,184	13,207	6.9	3.7	11,466	13,606	14,757
Кв.2	22,923	8.5	5.1	19,600	23,340	25,444	13,428	7.7	4.2	11,681	13,820	14,910
Кв.3	23,214	8.7	5.1	19,719	23,967	25,835	13,584	7.7	3.9	11,779	14,184	15,125
Кв.4	23,451	7.1	4.0	19,440	24,003	26,035	13,854	7.2	4.0	11,712	14,321	15,351
2007 Кв.1	23,139	2.6	1.9	17,809	23,414	25,635	13,962	5.7	5.0	10,802	14,230	15,516
Кв.2	23,651	3.2	2.1	18,396	23,569	26,020	14,287	6.4	5.3	11,161	14,335	15,746
Кв.3	24,193	4.2	1.8	17,524	24,043	26,510	14,604	7.5	5.1	10,652	14,608	16,086
Кв.4	25,574	9.1	4.2	17,291	24,836	27,917	15,490	11.8	6.9	10,451	15,167	16,971
Јануари	23,003	1.1	0.3	18,113	23,811	25,604	13,884	4.2	3.4	10,980	14,475	15,509
Февруари	23,088	3.6	3.1	17,559	22,803	25,515	13,934	6.9	6.4	10,610	13,860	15,442
Март	23,327	3.0	2.2	17,755	23,628	25,786	14,067	6.1	5.3	10,816	14,356	15,595
Април	23,632	5.1	4.0	17,789	22,945	25,922	14,291	8.4	7.3	10,836	13,968	15,698
Мај	23,733	2.7	1.8	19,379	23,949	26,165	14,328	5.8	4.9	11,586	14,564	15,819
Јуни	23,589	1.9	0.5	18,019	23,813	25,972	14,242	5.1	3.8	11,063	14,473	15,722
Јули	23,701	3.2	1.9	16,284	24,053	26,219	14,300	6.5	5.1	9,963	14,600	15,900
Август	23,907	2.0	-0.2	19,480	24,486	26,227	14,447	5.3	3.0	11,760	14,885	15,906
Септември	24,971	7.4	3.7	16,807	23,589	27,086	15,066	10.8	6.9	10,233	14,340	16,453
Октомври	25,889	9.8	5.6	17,089	25,671	28,060	15,608	13.0	8.8	10,369	15,599	16,996
Ноември	25,397	7.1	2.4	18,319	24,622	27,658	15,320	10.3	5.4	11,037	14,983	16,748
Декември	25,435	10.3	4.0	16,465	24,200	28,034	15,543	12.2	5.7	9,947	14,920	17,170
2008 Кв.1	25,146	8.7	-0.8	16,983	24,571	27,429	15,430	10.5	0.9	10,315	15,220	16,934
Кв.2	25,566	8.1	-1.6	16,679	25,126	27,899	15,697	9.9	0.0	10,295	15,559	17,228
Јануари	25,349	10.2	1.4	17,355	25,456	27,398	15,555	12.0	3.1	10,453	15,757	16,918
Февруари	24,799	7.4	-2.0	16,599	24,265	27,165	15,207	9.1	-0.4	10,169	15,019	16,771
Март	25,289	8.4	-1.6	16,994	23,993	27,724	15,529	10.4	0.2	10,325	14,884	17,114
Април	25,412	7.5	-2.3	16,379	24,735	27,808	15,605	9.2	-0.8	10,042	15,315	17,176
Мај	25,612	7.9	-1.4	16,379	25,337	27,843	15,728	9.8	0.2	10,104	15,691	17,198
Јуни	25,673	8.8	-1.1	17,279	25,307	28,047	15,759	10.7	0.5	10,741	15,672	17,311
Јули	25,739	8.6	-0.8	16,653	24,907	28,100	15,808	10.5	1.0	10,493	15,415	17,355

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 6
Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)
 во милиони денари

	2007				Јан.- дек. 2007	2008					
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Април	Мај	Јуни	Кв.2	Јули
ВКУПНИ ПРИХОДИ	26,445	27,882	32,599	32,683	119,609	33,139	10,835	10,513	10,367	31,714	11,918
Даночни приходи и придонеси	23,478	24,648	26,586	28,507	103,219	28,004	9,564	9,232	9,339	28,135	10,502
Даночни приходи (ССП)*	59	45	46	97	247	135	11	6	14	31	13
Даноци приходи	15,755	16,514	18,282	18,964	69,515	19,046	6,403	6,271	6,332	19,006	7,199
Персонален данок на доход	1,844	2,006	2,220	2,823	8,893	2,075	699	617	818	2,134	689
Данок на добивка	2,035	1,237	1,278	1,348	5,898	2,823	780	692	603	2,075	567
ДДВ	7,106	8,150	8,968	8,738	32,962	8,857	3,262	3,061	2,822	9,145	3,858
Акцизи	2,780	3,234	3,788	3,463	13,265	3,291	955	1,155	1,279	3,389	1,209
Увозни давачки	1,502	1,380	1,403	1,914	6,199	1,320	521	530	624	1,675	683
Други даноци	488	507	625	678	2,298	680	186	216	186	588	193
Придонеси	7,664	8,089	8,258	9,446	33,457	8,823	3,150	2,955	2,993	9,098	3,290
Фонд за ПИОМ	4,971	5,219	5,444	6,302	21,936	5,956	2,105	1,957	1,992	6,054	2,199
Завод за вработување	343	364	372	444	1,523	416	145	140	140	425	153
Фонд за здравство	2,350	2,506	2,442	2,700	9,998	2,451	900	858	861	2,619	938
Неданочни приходи	2,521	2,844	5,517	3,080	13,962	4,551	1,067	1,107	860	3,033	1,206
Неданочни приходи (ССП)*	1,501	1,455	1,286	1,670	5,912	1,882	607	556	380	1,543	695
Профит од јавни финансиски институции	72	368	3,032	60	3,532	1,338	16	15	16	46	17
Народна банка на Република Македонија	0	258	0	0	258	1,289	0	0	0	0	0
Агенција за управување со средства	49	15	100	0	164	0	0	0	0	0	0
Други приходи од имот	7	0	5	0	12	4	0	0	0	0	3
Камати од депонирани средства во НБРМ	16	94	50	58	218	44	15	14	15	44	13
Дивиденди	0	1	2,877	2	2,880	1	1	1	1	2	1
Административни такси	419	384	406	474	1,683	472	139	152	161	452	179
Партиципација за здравствени услуги	70	78	81	138	367	121	44	40	35	119	41
Други административни такси	72	68	67	117	324	121	52	48	43	143	44
Други неданочни приходи	78	72	220	157	527	146	34	107	37	178	43
Надоместоци за Фондот за патишта	309	419	425	464	1,617	471	175	189	188	552	187
Капитални приходи	167	151	301	778	1,397	340	122	69	89	280	150
Странски донации	259	200	180	267	906	191	56	102	79	237	48
Приходи од наплатени заеми	20	39	15	51	125	53	26	3	0	29	12
ВКУПНИ РАСХОДИ	24,144	25,968	26,376	40,948	117,436	28,920	10,167	10,748	10,544	31,459	10,965
Тековни трошоци	23,038	24,296	23,995	32,366	103,695	26,320	9,413	9,596	9,004	28,013	10,247
Плати и надоместоци	6,025	6,112	5,940	5,530	23,607	5,221	1,664	1,663	1,644	4,971	1,685
Стоки и услуги	2,739	3,074	3,138	5,862	14,813	3,166	1,418	1,460	1,198	4,076	1,353
Трансфери	13,715	14,235	14,545	19,906	62,401	17,514	6,066	6,337	5,881	18,284	7,082
Трансфери (ССП)*	191	164	106	176	637	320	204	136	112	452	146
Социјални трансфери	12,336	12,449	12,769	12,437	49,991	13,738	4,671	4,657	4,579	13,907	5,765
Фонд за ПИОМ	6,880	6,968	7,066	7,271	28,185	7,792	2,750	2,721	2,692	8,163	3,965
Завод за вработување	417	437	411	389	1,654	368	145	130	132	407	130
Социјална помош	1,026	876	1,118	1,027	4,047	1,004	341	341	340	1,022	338
Здравствена заштита	4,013	4,168	4,174	3,750	16,105	4,574	1,435	1,465	1,415	4,315	1,332
Други трансфери	1,171	1,603	1,658	7,267	11,699	3,439	1,185	1,540	1,186	3,911	1,166
Бегалци	17	19	12	26	74	17	6	4	4	14	5
Каматни плаќања	559	875	372	1,068	2,874	419	265	136	281	682	127
Камати по домашен долг	94	455	126	378	1,053	140	160	37	211	408	20
Камати по надворешен долг	465	420	246	690	1,821	279	105	99	70	274	107
Гаранции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капитални трошоци	1,106	1,672	2,381	8,582	13,741	2,600	754	1,152	1,540	3,446	718
Инвестиции во постојани средства	846	1,078	1,127	5,766	8,817	2,136	514	474	884	1,872	422
Капитални трансфери	260	590	1,254	2,816	4,920	464	240	678	656	1,574	296
БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ / СУФИЦИТ	2,301	1,914	6,223	-8,265	2,173	4,219	668	-235	-177	255	953
Финансирање	-2,301	-1,914	-6,223	8,265	-2,173	-4,219	-668	235	177	-255	-953
Прилив	3,039	8,944	-5,230	12,542	19,295	-3,696	1,098	572	1,238	2,908	-833
Приходи од приватизација	662	0	0	0	662	661	0	0	0	0	0
Странски заеми	273	375	804	2,191	3,643	355	99	299	280	678	99
Депозити	1,985	8,503	-4,848	9,814	15,454	-5,110	1,245	298	1,092	2,635	-796
Државни записи	118	58	-1,232	530	-526	379	-304	-25	-146	-475	-136
Продажба на акции	1	8	46	7	62	19	58	0	13	70	0
Одлив	5,340	10,858	993	4,277	21,468	523	1,765	337	1,061	3,163	120
Отплата на главница	5,340	10,858	993	4,277	21,468	523	1,765	337	1,061	3,163	120
Надворешен долг	5,340	7,021	862	977	14,200	392	205	87	26	318	120
Домашен долг	0	3,837	131	3,300	7,268	131	1,560	250	1,035	2,845	0

*Сметки за сопствени приходи.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Табела 7
Биланс на Народна банка
во милиони денари

	2007				2007												2008					
	XII.03	XII.04	XII.05	XII.06	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
А. СРЕДСТВА	52418	51506	78785	96376	95139	94320	96102	97381	98142	95116	97067	99342	101561	102733	102699	100505	100583	101332	99566	98487	99042	101307
1. Девизни средства	45854	44637	69504	87761	86503	85676	87526	90111	90799	87849	89718	91954	94209	95977	95873	94343	94939	95448	93487	92136	92392	94449
1.1. Злато и девизи	2131	4101	5855	6652	6850	7024	6826	6786	6667	6538	6645	6676	7053	7362	7299	7696	8441	8614	7986	7518	7627	7983
1.2. СПВ портфолио и резервна позиција кај ММФ	19	38	41	139	104	13	431	259	86	86	86	75	67	66	60	61	55	54	66	63	62	
1.3. Депозити кај странски банки	39175	39157	61556	71001	64054	63326	65245	62725	63638	60850	57230	59481	61554	57771	58027	55832	17439	17931	17084	16192	16534	18301
1.4. Хартии од вредност ¹⁾	4284	1116	1793	9737	15259	15082	14794	20117	20180	20149	25533	25497	25319	30566	30279	30547	68791	68646	68363	68360	68168	68103
1.5. Останати девизни средства	245	225	259	232	236	231	230	224	228	226	224	225	216	212	208	208	207	202	0	0	0	0
2. Побарувања од државата	3878	3467	3911	2854	2854	2854	2854	1626	1626	1626	1626	1626	1626	1626	1626	1591	1591	1591	1591	1591	1591	1591
2.1. Во денари	3878	3467	3911	2854	2854	2854	2854	1626	1626	1626	1626	1626	1626	1626	1626	1591	1591	1591	1591	1591	1591	1591
2.2. Во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Останати средства	2686	3402	5370	5761	5782	5790	5722	5644	5717	5641	5723	5762	5726	5130	5200	4571	4053	4293	4488	4760	5059	5267
Б. ОБВРСКИ	52418	51506	78785	96376	95139	94320	96102	97381	98142	95116	97067	99342	101561	102733	102699	100505	100583	101332	99566	98487	99042	101307
1. Примарни пари	21022	21111	25762	31264	28432	29137	29355	31355	30604	31838	36765	33299	32533	33956	33780	37586	34997	35620	34223	35769	35504	38854
1.1. Готови пари во оптек	14177	14162	14439	16206	14527	14986	15034	15531	15359	15844	16673	16380	16746	16575	16290	17936	16419	16237	15746	16347	16408	16180
1.2. Готовина во благајна	833	909	1374	1526	1397	1520	1468	1567	1644	1590	1741	1816	1768	1720	1692	1958	1914	1887	2046	2161	2013	2274
1.3. Сметка на банките кај НБРМ	6012	6040	9949	13532	12508	12631	12853	14257	13601	14404	18351	15103	14019	15661	15798	17692	16664	17496	16431	17261	17083	20400
1.3.1. Издвоена задолжителна резерва во странска валута	2770	3366	5323	6373	6462	6509	6595	6675	6740	6949	6987	7144	7229	7317	7198	7277	7421	8429	8560	8701	8816	9016
2. Продадени благајнички записи на аукција	4379	4552	8921	9456	11630	11166	11303	11755	13784	15095	10110	10460	16339	17786	19175	20995	21581	22178	21686	20611	23193	21569
3. Депозити на Државата	10317	10956	22279	32957	32094	30508	32236	31279	33163	27536	29329	34213	30968	29649	27922	19999	20892	19880	22489	20595	18727	18277
3.1. Во денари	2337	4696	6993	15326	17161	17647	20106	19997	21803	21807	23940	29221	26128	25403	23987	14406	15351	14494	17333	15671	13997	13250
3.1.1. Државни хартии од вредност за монетарни цели				4573	4391	4756	5537	6284	7166	8082	8520	9412	6312	5409	4561	4560	3036	1956	1776	1211	131	0
3.2. Во странска валута	7980	6260	15286	17631	14933	12861	12130	11282	11360	5729	5389	4992	4840	4246	3935	5593	5541	5386	5156	4924	4730	5027
4. Депозити на останати финансиски институции	78	18	18	23	96	331	423	474	377	206	223	477	473	428	248	148	191	239	175	103	91	126
5. Девизни обврски	3353	2862	3222	2645	2619	2455	2460	2254	0	59	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Останати обврски	13269	12007	18583	20031	20268	20723	20325	20264	20214	20382	20581	20893	21248	20914	21574	21777	22922	23415	20993	21409	21527	22481

1) Ревидирани податоци: Од Јануари 2008 година, во ставката девизни средства е вклучена пресметаната камата на странски хартии од вредност

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8
Биланс на депозитни банки
во милиони денари

	2007																2008					
	XII.03	XII.04	XII.05	XII.06	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X ¹⁾	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
A. СРЕДСТВА	131716	150143	174955	207220	208361	211670	217454	222428	228346	234583	236516	240760	239660	240733	245609	255838	255727	261738	260949	267456	270118	275825
1. Ликвидни средства	4103	3645	6040	8806	7586	7813	7905	9326	8647	9214	13220	9920	8654	9343	10484	12531	11334	11053	10052	10865	10380	13801
1.1. Готовина во благајна	833	909	1374	1526	1397	1520	1468	1567	1644	1590	1741	1816	1768	1720	1692	1958	1914	1887	2046	2161	2013	2274
1.2. Сметка на банките кај НБРМ	3270	2736	4666	7280	6189	6293	6437	7759	7003	7624	11479	8104	6886	7623	8792	10573	9420	9166	8006	8704	8367	11527
2. Депозити кај НБРМ	4379	4552	8921	9456	11630	11166	11303	11755	13784	15095	10110	10460	16339	17786	19175	20995	21581	22178	21686	20611	23193	21569
2.1. Купени благајнички записи на аукција	4379	4552	8921	9456	11630	11166	11303	11755	13784	15095	10110	10460	16339	17786	19175	20995	21581	22178	21686	20611	23193	21569
3. Девизни средства	33081	37105	37786	39707	38257	38837	39614	39419	39424	39000	39182	40996	38175	38541	36865	38412	36425	35590	33580	34775	33795	32400
3.1. Злато, девизи и чекови	1629	1549	2029	2441	1855	1908	1899	2148	2075	2068	2353	2363	1967	1897	1704	2885	1725	1648	1853	2204	2026	2602
3.2. Девизни сметки во странство	30588	34641	34834	36576	35422	35986	36125	35683	35763	35376	35410	37059	34655	34505	33061	33416	32573	31890	29703	30371	30058	27987
3.3. Останати побарувања	864	915	923	690	980	943	1590	1588	1586	1556	1419	1574	1553	2139	2100	2111	2127	2052	2024	2200	1711	1811
4. Побарувања од државата	6708	7157	7195	13484	13172	13662	14433	15261	16132	16996	16896	17700	14172	12994	13062	13018	12520	11103	10552	9607	8472	7720
4.1. Побарувања по кредити	2	158	83	357	377	388	347	296	267	247	262	258	253	281	299	318	290	314	309	326	314	320
4.2. Пласмани во хартии од вредност	6706	6999	7112	13127	12795	13274	14086	14965	15865	16749	16634	17442	13919	12713	12763	12700	12230	10789	10243	9281	8158	7400
5. Побарувања од нефинансисниот и небанкарскиот сектор	45791	57097	68777	89779	91422	93747	96362	98452	101057	105012	108465	111559	115754	116997	120370	124862	127908	132520	137050	141870	144910	149206
5.1. Во денари	38544	45750	51672	66410	68057	69569	71537	73380	75288	78031	81138	83694	86908	88517	91022	94484	96822	101008	105345	108946	111484	114910
5.2. Во странска валута	7247	11347	17105	23369	23365	24178	24825	25072	25769	26981	27327	27865	28846	28480	29348	30378	31086	31512	31705	32924	33426	34296
6. Останати средства	37654	40587	46236	45988	46294	46445	47837	48215	49302	49266	48643	50125	46566	45072	45653	46020	45959	49294	48029	49728	49368	51129
B. ОБВРСКИ	131716	150143	174955	207220	208361	211670	217454	222428	228346	234583	236516	240760	239660	240733	245609	255838	255727	261738	260949	267456	270118	275825
1. Депозити	65653	78801	92887	117813	119562	122818	124931	130388	134425	138011	141247	142193	142609	143993	148273	155626	157388	160273	160234	164165	168001	170770
1.1. Депозитни пари	13018	13370	15206	18518	17960	18116	18797	19703	20218	20269	21020	22194	22129	21563	23251	27674	26415	27419	26699	27859	29608	31063
1.2. Депозити по видување во денари	4883	5143	5793	7226	7330	7758	7668	9147	9150	9253	9272	8998	9282	9808	8978	9405	8432	7674	7146	7503	7013	6905
1.3. Орочени депозити до 1 година	43872	56144	67678	86521	88850	91289	92828	95069	97779	101136	102957	102999	102818	104524	107741	109685	113654	115554	116114	117892	119718	121073
1.4. Ограничени депозити	631	806	782	998	832	912	760	717	1066	852	1156	826	900	849	883	892	686	816	1000	1324	1606	1067
1.5. Орочени депозити над 1 година	3249	3338	3428	4550	4590	4743	4878	5752	6212	6501	6842	7176	7480	7249	7420	7970	8201	8810	9275	9587	10056	10662
2. Кредити од небанкарски организации	905	921	834	1089	1077	1081	1085	1075	1079	1090	1064	1051	1031	1337	1341	1312	1286	1299	1172	1222	1304	1348
3. Хартии од вредност	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Обврски кон државата	1655	1169	1109	1199	1017	1097	1540	1070	1076	1126	1036	1011	1044	1106	961	965	1496	1556	1538	1523	1522	1732
4.1. Депозитни пари	936	335	371	689	519	589	1027	456	530	545	532	505	516	612	501	443	526	589	590	513	537	493
4.2. Депозити по видување во денари	25	27	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	2	2	1	1	0	1	
4.3. Орочени депозити до 1 година	538	703	689	460	448	457	462	563	496	531	454	456	477	443	408	408	855	852	834	906	881	1141
4.4. Орочени депозити над 1 година	156	104	48	49	49	50	50	50	50	50	50	50	51	51	51	113	113	113	103	104	97	
5. Девизни обврски	9790	10064	14330	16781	15686	14918	16205	16325	16445	19224	18210	19940	20806	20572	20456	22964	20156	20400	21030	21487	20407	21409
6. Позјамувања од НБРМ	374	779	937	2301	2256	2489	2610	2201	2185	2130	2074	2075	2023	1637	1619	1560	1530	1523	1349	1347	1338	1288
7. Капитални сметки	30889	33299	34922	35831	36070	36706	37226	37402	38236	38605	38395	38564	39824	38973	39147	39034	39158	39170	40135	40866	41774	41666
8. Останати обврски	22450	25110	29936	32206	32693	32561	33857	33967	34900	34397	34490	35926	32323	33115	33812	34377	34713	37517	35491	36846	35772	37612

1) Во месец октомври 2007 година, покрената е ликвидациона постапка над една банка, поради што истата е исклучена од монетарната статистика.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9
Биланс на штедилници
во милиони денари

	XII.05	XII.06	2007												2008					
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
A. СРЕДСТВА	2199	2622	2674	2696	2810	2850	2917	2947	2979	3010	3040	3094	3183	3215	3263	3428	3407	3511	3615	3696
1. Ликвидни средства	15	19	22	23	23	23	24	25	25	27	28	27	29	28	34	29	28	30	28	29
1.1. Готовина во благајна	15	19	22	23	23	23	24	25	25	27	28	27	29	28	34	29	28	30	28	29
2. Депозити кај НБРМ	76	49	61	74	74	55	63	57	62	62	80	76	127	76	75	61	57	45	53	50
3. Побарувања од државата	62	155	135	64	64	71	66	71	71	65	42	41	31	37	38	38	38	38	37	41
3.1. Побарувања по кредити																				
3.2. Пасмани во хартии од вредност	62	155	135	64	64	71	66	71	71	65	42	41	31	37	38	38	38	38	37	41
4. Побарувања од недржавен сектор	1718	2048	2091	2145	2254	2332	2366	2416	2436	2454	2487	2532	2574	2615	2677	2788	2878	2988	3078	3146
4.1. Побарувања по кредити	1716	2046	2089	2143	2252	2330	2364	2415	2435	2453	2485	2531	2574	2615	2677	2788	2878	2988	3078	3146
4.2. Пасмани во хартии од вредност	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Останати средства	328	427	408	444	504	369	398	378	385	402	403	418	422	459	439	512	406	410	419	430
B. ОБВРСКИ	2199	2622	2674	2696	2810	2850	2917	2947	2979	3010	3040	3094	3183	3215	3263	3428	3407	3511	3615	3696
1. Депозити	455	588	607	615	638	647	651	660	672	678	686	688	699	686	697	702	683	689	704	712
1.1. Депозити по видување во денари	24	24	23	23	30	27	28	30	30	28	27	29	30	37	34	32	35	39	42	43
1.2. Орочени депозити до 1 година	289	401	420	428	443	449	452	457	466	472	482	484	498	505	519	527	525	525	532	535
1.3. Орочени депозити над 1 година	142	163	164	164	165	171	171	173	176	178	177	175	171	144	144	143	123	125	130	134
2. Хартии од вредност	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Позајмувања од НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Капитални сметки	1103	1157	1178	1188	1203	1214	1226	1243	1252	1259	1257	1264	1275	1267	1290	1291	1292	1305	1314	1324
5. Останати обврски	641	877	889	893	969	989	1040	1044	1055	1073	1097	1142	1209	1262	1276	1435	1432	1517	1597	1660

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10
Монетарен преглед (без штедилници)
 во милиони денари

	XII.03	XII.04	XII.05	XII.06	2007												2008					
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
А. Нето девизна актива	65792	68865	89738	108042	106455	107140	108475	110951	113778	107566	110631	113010	111578	113946	112282	109791	111208	110638	106037	105424	105780	105440
<i>Народна банка</i>	42501	41824	66282	85116	83884	83221	85066	87857	90799	87790	89659	91954	94209	95977	95873	94343	94939	95448	93487	92136	92392	94449
Средства	45854	44686	69504	87761	86503	85676	87526	90111	90799	87849	89718	91954	94209	95977	95873	94343	94939	95448	93487	92136	92392	94449
Обврски	3353	2862	3222	2645	2619	2455	2460	2254	0	59	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Дейоизитни банки</i>	23291	27041	23456	22926	22571	23919	23409	23094	22979	19776	20972	21056	17369	17969	16409	15448	16269	15190	12550	13288	13388	10991
Средства	33081	37105	37786	39707	38257	38837	39614	39419	39424	39000	39182	40996	38175	38541	36865	38412	36425	35590	33580	34775	33795	32400
Обврски	9790	10064	14330	16781	15686	14918	16205	16325	16445	19224	18210	19940	20806	20572	20456	22964	20156	20400	21030	21487	20407	21409
Б. Нето домашна актива	16676	26206	19545	28288	29824	33173	34538	37587	38540	48712	49613	48103	50327	49494	54833	66205	65576	68969	72830	77937	81546	84716
<i>1. Домашни кредити</i>	50616	61356	62382	77176	79487	83921	85601	88305	89928	100434	101445	100551	104481	105738	110889	123140	124935	129178	130614	136495	140056	143892
од кои: побарувања од државата	288	-916	-11791	-17184	-16633	-14556	-15513	-14956	-15969	-9477	-11370	-15450	-15736	-15595	-13800	-5921	-7312	-7716	-10877	-9927	-9194	-9496
а) Депозитни банки	57666	69431	81371	107866	109314	112162	115570	118545	122052	126931	129735	133725	134410	134348	137772	142100	144788	148019	152064	156051	157744	161130
-во денари	44528	52575	64186	84368	85822	87861	90626	93354	96169	99837	102258	105693	105391	105658	108192	111467	113471	116249	120101	122849	124047	126554
Држава	1447	1650	7118	13377	13067	13562	14337	15165	16041	16907	16770	17557	14020	12805	12851	12784	12310	10867	10315	9351	8223	7462
Кредити	1437	1648	7115	13355	13045	13539	14314	15142	16018	16883	16746	17533	13999	12784	12830	12763	12289	10845	10294	9329	8201	7440
а) Буџет и министерства	687	1403	7033	13095	12762	13241	14052	14994	15893	16777	16661	17469	13946	12739	12788	12724	12254	10813	10266	9304	8180	7422
б) Фондови	750	245	82	260	283	298	262	148	125	106	85	64	53	45	42	39	35	32	28	25	21	18
в) Инстит. на централната државна власи: судови,	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Пресметана ненаплатена камата	10	2	3	22	22	23	23	23	23	24	24	24	21	21	21	21	21	22	21	22	22	22
Недржавен сектор	43081	50925	57068	70991	72755	74299	76289	78189	80128	82930	85488	88136	91371	92853	95341	98683	101161	105382	109786	113498	115824	119092
Кредити	38430	45750	51672	66410	68057	69569	71537	73380	75288	78031	81138	83694	86908	88517	91022	94484	96822	101008	105345	108946	111484	114910
од кои: Доспирани ненаплатени побарувања	9499	9160	9807	9810	9737	9721	9560	9848	10180	10049	9653	9756	10125	9725	9825	8966	9379	9493	9744	9647	9905	10119
Пресметана ненаплатена камата	4651	5175	5396	4581	4698	4730	4752	4809	4840	4899	4350	4442	4463	4336	4319	4199	4339	4374	4441	4552	4340	4182
-во странска валута	13138	16856	17185	23498	23492	24301	24944	25191	25883	27094	27477	28032	29019	28690	29580	30633	31317	31770	31963	33202	33697	34576
Држава	5891	5509	80	129	127	123	119	119	114	113	150	167	173	210	232	255	231	258	258	278	271	280
од кои: Доспирани ненаплатени побарувања	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Недржавен сектор	7247	11347	17105	23369	23365	24178	24825	25072	25769	26981	27327	27865	28846	28480	29348	30378	31086	31512	31705	32924	33426	34296
од кои: Доспирани ненаплатени побарувања	1502	1600	1748	1650	1625	1473	1511	1566	1630	1611	1591	1748	1763	1691	1631	1516	1982	2112	1610	1535	1551	1743
б) Побарувања на Народна банка од државата	-7050	-8075	-18989	-30690	-29827	-28241	-29969	-30240	-32124	-26497	-28290	-33174	-29929	-28610	-26883	-18960	-19853	-18841	-21450	-19556	-17688	-17238
2. Осипајќи сѐваки, нето	-33940	-35150	-42837	-48888	-49663	-50748	-51063	-50718	-51388	-51722	-51832	-52448	-54154	-56244	-56056	-56935	-59359	-60209	-57784	-58558	-58510	-59176

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Монетарен преглед (без штедилници)

во милиони денари

	XII.03	XII.04	XII.05	XII.06	2007												2008					
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
M4 Вкупно	82468	95071	109283	136330	136279	140313	143013	148538	152318	156278	160244	161113	161905	163440	167115	175996	176784	179607	178867	183361	187326	190156
M4 (недржавен сектор)	80813	93947	108174	135131	135262	139216	141473	147468	151242	155152	159208	160102	160861	162334	166154	175031	175288	178051	177329	181838	185804	188424
M1 (Вкупно)	28209	27885	30034	35436	33102	34022	35281	36164	36484	36864	38448	39556	39864	39178	40290	46201	43551	44484	43210	44822	46644	47862
M1 (недржавен сектор)	27273	27595	29663	34747	32583	33433	34254	35708	35954	36319	37916	39051	39348	38566	39789	45758	43025	43895	42620	44309	46107	47369
Готови пари во оптик	14177	14162	14439	16206	14527	14986	15034	15531	15359	15844	16673	16380	16746	16575	16290	17936	16419	16237	15746	16347	16408	16180
Депозитни пари (вкупно)	14032	13723	15595	19230	18575	19036	20247	20633	21125	21020	21775	23176	23118	22603	24000	28265	27132	28247	27464	28475	30236	31682
Депозитни пари (недржавен сектор)	13096	13433	15224	18541	18056	18447	19220	20177	20595	20475	21243	22671	22602	21991	23499	27822	26606	27658	26874	27962	29699	31189
- Депозитни банки	13954	13705	15577	19207	18479	18705	19824	20159	20748	20814	21552	22699	22645	22175	23752	28117	26941	28008	27289	28372	30145	31556
Недржавен сектор	13018	13415	15206	18518	17960	18116	18797	19703	20218	20269	21020	22194	22129	21563	22674	26415	27419	26699	27859	29608	31063	
Држава	936	290	371	689	589	589	1027	456	530	545	532	505	516	612	501	443	526	589	590	513	537	493
а) Буџет и министерства	104	115	236	551	234	262	226	219	227	232	304	243	276	269	255	271	304	266	243	250	235	244
б) Фондови	821	171	135	138	284	327	801	236	302	312	227	261	239	342	245	172	221	322	346	260	300	246
в) Институт на централната државна власт: судови, и	11	4	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	3	2	3
- Народна банка (недржавен сектор)	78	18	18	23	96	331	423	474	377	206	223	477	473	428	248	148	191	239	175	103	91	126
M2 (Вкупно)	77527	89906	104195	129644	129731	133527	136240	140944	143911	147785	151132	152010	152443	153954	157420	165709	166498	168569	167307	171125	174256	176982
M2 (недржавен сектор)	76028	88886	103134	128494	128763	132480	134750	139924	142885	146709	150146	151049	151450	152899	156510	164857	165115	167126	165882	169705	172838	175347
Краткорочни депозити (вкупно)	49318	62021	74161	94208	96629	99505	100959	104780	107427	110921	112684	112454	112579	114776	117130	119508	122947	124085	124097	126303	127612	129120
Краткорочни депозити (недржавен сектор)	48755	61291	73471	93747	96180	99047	100496	104216	106931	110390	112230	111998	112102	114333	116721	119099	122090	123231	123262	125396	126731	127978
Депозитни банки	49318	62021	74161	94208	96629	99505	100959	104780	107427	110921	112684	112454	112579	114776	117130	119508	122947	124085	124097	126303	127612	129120
Недржавен сектор	48755	61291	73471	93747	96180	99047	100496	104216	106931	110390	112230	111998	112102	114333	116721	119099	122090	123231	123262	125396	126731	127978
- во денари	15568	20483	24364	36317	37295	39293	40511	43540	45648	48389	49353	48434	50045	52787	54061	55057	56108	56458	55902	56577	56676	57007
- во странска валути	33187	40808	49107	57430	58885	59754	59985	60676	61283	62001	62877	63564	62057	61546	62660	64042	65982	66773	67360	68819	70055	70971
Држава	563	730	690	461	449	458	463	564	496	531	454	456	477	443	409	409	857	854	835	907	881	1142
- во денари	538	703	689	460	448	457	462	563	496	531	454	456	477	443	408	408	855	852	834	906	881	1141
- во странска валути	25	27	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	2	1	1	0	1
- Народна банка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Долгорочни депозити (вкупно)	4941	5165	5088	6686	6548	6786	6773	7594	8407	8493	9112	9103	9462	9486	9695	10287	10286	11038	11560	12236	13070	13174
- во денари	3653	3464	3105	3678	3641	3739	3799	4536	4734	4938	5217	5407	5549	5175	5237	5783	5898	6089	6491	6781	7226	7551
- во странска валута	1288	1701	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
Недржавен сектор	4785	5061	5040	6637	6499	6736	6723	7544	8357	8443	9062	9053	9411	9435	9644	10174	10173	10925	11447	12133	12966	13077
- во денари	3497	3360	3057	3629	3592	3689	3749	4486	4684	4888	5167	5357	5498	5124	5186	5670	5785	5976	6378	6678	7122	7454
- во странска валута	1288	1701	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
-Депозитни банки	4941	5165	5088	6686	6548	6786	6773	7594	8407	8493	9112	9103	9462	9486	9695	10287	10286	11038	11560	12236	13070	13174
Недржавен сектор - во денари	3497	3360	3057	3629	3592	3689	3749	4486	4684	4888	5167	5357	5498	5124	5186	5670	5785	5976	6378	6678	7122	7454
Недржавен сектор - во странска валути	1288	1701	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
Држава - во денари	156	104	48	49	49	50	50	50	50	50	50	50	51	51	51	113	113	113	113	103	104	97
Држава - во странска валути	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Народна банка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вкупни депозити	68291	80909	94844	120124	121752	125327	127979	133007	136959	140434	143571	144733	145159	146865	150825	158060	160365	163370	163121	167014	170918	173976
Вкупни депозити (недржавен сектор)	66636	79785	93735	118925	120735	124230	126439	131937	135883	139308	142535	143722	144115	145759	149864	157095	158869	161814	161583	165491	169396	172244

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11
Монетарен преглед (со штедилници)
 во милиони денари

	XII.05	XII.06	2007												2008					
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
А. Нето девизна актива	89738	108042	106455	107140	108475	110951	113778	107566	110631	113010	111578	113946	112282	109791	111208	110638	106037	105424	105780	105440
Народна банка	66282	85116	83884	83221	85066	87857	90799	87790	89659	91954	94209	95977	95873	94343	94939	95448	93487	92136	92392	94449
Актива	69504	87761	86503	85676	87526	90111	90799	87849	89718	91954	94209	95977	95873	94343	94939	95448	93487	92136	92392	94449
Пасива	3222	2645	2619	2455	2460	2254	0	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дейоziи банки	23456	22926	22571	23919	23409	23094	22979	19776	20972	21056	17369	17969	16409	15448	16269	15190	12550	13288	13388	10991
Актива	37786	39707	38257	38837	39614	39419	39424	39000	39182	40996	38175	38541	36865	38412	36425	35590	33580	34775	33795	32400
Пасива	14330	16781	15686	14918	16205	16325	16445	19224	18210	19940	20806	20572	20456	22964	20156	20400	21030	21487	20407	21409
Б. Нето домашна актива	20000	28877	30431	33789	35176	38234	39191	49372	50285	48781	51013	50182	55532	66891	66273	69671	73513	78626	82250	85428
1. Домашни кредити	64162	79379	81713	86130	87919	90708	92360	102921	103952	103070	107010	108311	113494	125792	127650	132004	133530	139521	143171	147079
од кои: побарувања од државата	-11729	-17029	-16498	-14492	-15449	-14885	-15903	-9406	-11299	-15385	-15694	-15554	-13769	-5884	-7274	-7678	-10839	-9889	-9157	-9455
а) Депозитни банки	83151	110069	111540	114371	117888	120948	124484	129418	132242	136244	136939	136921	140377	144752	147503	150845	154980	159077	160859	164317
-во денари	65966	86571	88048	90070	92944	95757	98601	102324	104765	108212	107920	108231	110797	114119	116186	119075	123017	125875	127162	129741
Држава	7180	13532	13202	13626	14401	15236	16107	16978	16841	17622	14062	12846	12882	12821	12348	10905	10353	9389	8260	7503
Кредити	7177	13510	13180	13603	14378	15213	16084	16954	16817	17598	14041	12825	12861	12800	12327	10883	10332	9367	8238	7481
а) Буџет и министерства	7095	13250	12897	13305	14116	15065	15959	16848	16732	17534	13988	12780	12819	12761	12292	10851	10304	9342	8217	7463
б) Фондови	82	260	283	298	262	148	125	106	85	64	53	45	42	39	35	32	28	25	21	18
в) Инститиј. на централната државна власт: судови, шпн.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Пресметана ненаплатена камата	3	22	22	23	23	23	23	24	24	24	21	21	21	21	21	22	21	22	22	22
Недржавен сектор	58786	73039	74846	76444	78543	80521	82494	85346	87924	90590	93858	95385	97915	101298	103838	108170	112664	116486	118902	122238
Кредити	53371	68435	70124	71687	73765	75684	77625	80418	83545	86119	89365	91017	93565	97070	99468	103764	108191	111900	114527	118019
од кои: Достигасани ненаплатени побарувања	9915	9939	9872	9861	9701	9993	10326	10208	9809	9920	10291	9896	9990	9135	9555	9664	9913	9816	10084	10315
Пресметана ненаплатена камата	5415	4604	4722	4757	4778	4837	4869	4928	4379	4471	4493	4368	4350	4228	4370	4406	4473	4586	4375	4219
-во странска валута	17185	23498	23492	24301	24944	25191	25883	27094	27477	28032	29019	28690	29580	30633	31317	31770	31963	33202	33697	34576
Држава	80	129	127	123	119	119	114	113	150	167	173	210	232	255	231	258	258	278	271	280
од кои: Достигасани ненаплатени побарувања	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Недржавен сектор	17105	23369	23365	24178	24825	25072	25769	26981	27327	27865	28846	28480	29348	30378	31086	31512	31705	32924	33426	34296
од кои: Достигасани ненаплатени побарувања	1748	1650	1625	1473	1511	1566	1630	1611	1591	1748	1763	1691	1631	1516	1982	2112	1610	1535	1551	1743
б) Побарувања на Народна банка од државата	-18989	-30690	-29827	-28241	-29969	-30240	-32124	-26497	-28290	-33174	-29929	-28610	-26883	-18960	-19853	-18841	-21450	-19556	-17688	-17238
2. Осиганати сѝавки, неѝо	-44162	-50502	-51282	-52341	-52743	-52474	-53169	-53549	-53667	-54289	-55997	-58129	-57962	-58901	-61377	-62333	-60017	-60895	-60921	-61651

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Монетарен преглед (со штедилници)

во милиони денари

	XII.05	XII.06	2007												2008					
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
M4 Вкупно	109738	136919	136886	140929	143651	149185	152969	156938	160916	161791	162591	164128	167814	176682	177481	180309	179550	184050	188030	190868
M4 (недржавен сектор)	108629	135720	135869	139832	142111	148115	151893	155812	159880	160780	161547	163022	166853	175717	175985	178753	178012	182527	186508	189136
M1 (Вкупно)	30034	35436	33102	34022	35281	36164	36484	36864	38448	39556	39864	39178	40290	46201	43551	44484	43210	44822	46644	47862
M1 (недржавен сектор)	29663	34747	32583	33433	34254	35708	35954	36319	37916	39051	39348	38566	39789	45758	43025	43895	42620	44309	46107	47369
Готови пари во оптик	14439	16206	14527	14986	15034	15531	15359	15844	16673	16380	16746	16575	16290	17936	16419	16237	15746	16347	16408	16180
Депозитни пари (вкупно)	15595	19230	18575	19036	20247	20633	21125	21020	21775	23176	23118	22603	24000	28265	27132	28247	27464	28475	30236	31682
Депозитни пари (недржавен сектор)	15224	18541	18056	18447	19220	20177	20595	20475	21243	22671	22602	21991	23499	27822	26606	27658	26874	27962	29699	31189
- Депозитни банки	15577	19207	18479	18705	19824	20159	20748	20814	21552	22699	22645	22175	23752	28117	26941	28008	27289	28372	30145	31556
Недржавен сектор	15206	18518	17960	18116	18797	19703	20218	20269	21020	22194	22129	21563	23251	27674	26415	27419	26699	27859	29608	31063
Држава	371	689	519	589	1027	456	530	545	532	505	516	612	501	443	526	589	590	513	537	493
а) Буџет и министерства	236	551	234	262	226	219	227	232	304	243	276	269	255	271	304	266	243	250	235	244
б) Фондови	135	138	284	327	801	236	302	312	227	261	239	342	245	172	221	322	346	260	300	246
в) Инстит. на централната државна власт: судови.	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	3	2	3
- Народна банка (недржавен сектор)	18	23	96	331	423	474	377	206	223	477	473	428	248	148	191	239	175	103	91	126
M2 (Вкупно)	104508	130069	130174	133978	136713	141420	144391	148272	151628	152510	152952	154467	157948	166251	167051	169128	167867	171689	174830	177560
M2 (недржавен сектор)	103447	128919	129206	132931	135223	140400	143365	147196	150642	151549	151959	153412	157038	165399	165668	167685	166442	170269	173412	175925
Краткорочни депозити (вкупно)	74474	94633	97072	99956	101432	105256	107907	111408	113180	112954	113088	115289	117658	120050	123500	124644	124657	126867	128186	129698
Краткорочни депозити (недржавен сектор)	73784	94172	96623	99498	100969	104692	107411	110877	112726	112498	112611	114846	117249	119641	122643	123790	123822	125960	127305	128556
- Депозитни банки	74474	94633	97072	99956	101432	105256	107907	111408	113180	112954	113088	115289	117658	120050	123500	124644	124657	126867	128186	129698
Недржавен сектор	73784	94172	96623	99498	100969	104692	107411	110877	112726	112498	112611	114846	117249	119641	122643	123790	123822	125960	127305	128556
- во денари	24677	36742	37738	39744	40984	44016	46128	48876	49849	48934	50554	53300	54589	55599	56661	57017	56462	57141	57250	57585
- во странска валута	49107	57430	58885	59754	59985	60676	61283	62001	62877	63564	62057	61546	62660	64042	65982	66773	67360	68819	70055	70971
Држава	690	461	449	458	463	564	496	531	454	456	477	443	409	409	857	854	835	907	881	1142
- во денари	689	460	448	457	462	563	496	531	454	456	477	443	408	408	855	852	834	906	881	1141
- во странска валута	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	1	1	0	1
- Народна банка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Долгорочни депозити (вкупно)	5230	6850	6712	6951	6938	7765	8578	8666	9288	9281	9639	9661	9866	10431	10430	11181	11683	12361	13200	13308
- во денари	3247	3842	3805	3904	3964	4707	4905	5111	5393	5585	5726	5350	5408	5927	6042	6232	6614	6906	7356	7685
- во странска валута	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
Долгорочни депозити (недржавен сектор)	5182	6801	6663	6901	6888	7715	8528	8616	9238	9231	9588	9610	9815	10318	10317	11068	11570	12258	13096	13211
- во денари	3199	3793	3756	3854	3914	4657	4855	5061	5343	5535	5675	5299	5357	5814	5929	6119	6501	6803	7252	7588
- во странска валута	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
-Депозитни банки	5230	6850	6712	6951	6938	7765	8578	8666	9288	9281	9639	9661	9866	10431	10430	11181	11683	12361	13200	13308
Недржавен сектор - во денари	3199	3793	3756	3854	3914	4657	4855	5061	5343	5535	5675	5299	5357	5814	5929	6119	6501	6803	7252	7588
Недржавен сектор - во странска валута	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
Држава - во денари	48	49	49	50	50	50	50	50	50	50	51	51	51	113	113	113	113	103	104	97
Држава - во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Народна банка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вкупни депозити	95299	120713	122359	125943	128617	133654	137610	141094	144243	145411	145845	147553	151524	158746	161062	164072	163804	167703	171622	174688
Вкупни депозити (недржавен сектор)	94190	119514	121342	124846	127077	132584	136534	139968	143207	144400	144801	146447	150563	157781	159566	162516	162266	166180	170100	172956

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 12
Кредити на недржавен сектор
во милиони денари

	2007				2008																	
	XII.03	XII.04	XII.05	XII.06	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Кредити на недржавен сектор	45677	57094	68777	89774	91417	93743	96362	98448	101057	105019	108453	111551	115751	117000	120366	124858	127907	132518	137039	141873	144911	149196
1. Според валута																						
1.1. во денари	38430	45747	51672	66408	68055	69567	71539	73381	75290	78035	81130	83683	86908	88519	91020	94479	96819	101014	105337	108950	111485	114903
1.2. во странска валута	7247	11347	17105	23366	23362	24176	24823	25067	25767	26984	27323	27868	28843	28481	29346	30379	31088	31504	31702	32923	33426	34293
2. Според рочност																						
2.1. краткорочни	27448	29764	30915	36460	37438	38029	38554	39134	40205	41335	42298	43597	46159	45838	46573	47798	49748	52138	53610	55411	56392	58124
2.2. долгорочни	18229	27330	37862	53314	53979	55714	57808	59314	60852	63684	66155	67954	69592	71162	73793	77060	78159	80380	83429	86462	88519	91072
3. Според сектор																						
3.1. население	9405	15276	21625	30864	31817	32389	33607	35040	36628	38199	40231	41785	43251	44621	46336	48263	49651	51481	53390	55259	57141	59020
3.2. претпријатија	36058	41681	46987	58805	59498	61239	62647	63299	64307	66704	67950	69493	72226	72072	73711	76281	77903	80725	83337	86300	87454	89860
3.3. останато	214	137	165	105	102	115	108	109	122	116	272	273	274	307	319	314	353	312	312	314	316	316
годишни стапки на пораст																						
Кредити на недржавен сектор		25,00	20,46	30,53	31,49	32,22	31,97	31,55	32,33	31,99	34,33	36,21	41,02	36,96	38,01	39,08	39,92	41,36	42,21	44,11	43,40	42,07
1. Според валута																						
1.1. во денари		19,04	12,95	28,52	30,24	30,90	31,33	32,10	32,97	32,28	35,75	38,29	44,01	40,40	41,93	42,27	42,27	45,20	47,24	48,47	48,07	47,25
1.2. во странска валута		56,58	50,74	36,60	35,27	36,19	33,86	29,96	30,47	31,17	30,28	30,31	32,72	27,28	27,14	30,01	33,07	30,31	27,71	31,34	29,72	27,09
2. Според рочност																						
2.1. краткорочни		8,44	3,87	17,94	18,37	18,16	17,04	15,85	18,20	16,84	20,09	23,18	33,59	26,60	29,93	31,10	32,88	37,10	39,05	41,59	40,26	40,62
2.2. долгорочни		49,93	38,54	40,81	42,43	43,92	44,25	44,46	43,67	44,12	45,34	46,12	46,42	44,59	43,66	44,54	44,80	44,27	44,32	45,77	45,47	43,01
3. Според сектор																						
3.1. население		62,42	41,56	42,72	45,20	45,52	45,62	47,48	48,38	49,20	52,32	53,46	56,56	55,88	56,49	56,37	56,05	58,95	58,87	57,70	56,00	54,51
3.2. претпријатија		15,59	12,73	25,15	25,22	26,18	25,69	24,20	24,67	23,81	25,27	27,31	32,82	27,13	28,11	29,72	30,93	31,82	33,03	36,34	35,99	34,71
3.3. останато		-35,98	20,44	-36,36	0,99	7,48	12,50	-2,68	19,61	30,34	227,71	232,93	238,27	184,26	376,12	199,05	246,08	171,30	188,89	188,07	159,02	172,41

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)

во милиони денари

	2007				2007												2008					
	XII.03	XII.04	XII.05	XII.06	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
1. Готови пари во оптек	14177	14162	14439	16206	14527	14986	15034	15531	15359	15844	16673	16380	16746	16575	16290	17936	16419	16237	15746	16347	16408	16180
2. Депозитни пари	13096	13433	15224	18541	18056	18447	19220	20177	20595	20475	21243	22671	22602	21991	23499	27822	26606	27658	26874	27962	29699	31189
3. (1+2) Парична маса M1	27273	27595	29663	34747	32583	33433	34254	35708	35954	36319	37916	39051	39348	38566	39789	45758	43025	43895	42620	44309	46107	47369
4. Краткорочни депозити	48755	61291	73471	93747	96180	99047	100496	104216	106931	110390	112230	111998	112102	114333	116721	119099	122090	123231	123262	125396	126731	127978
4.1. во денари	15568	20483	24364	36317	37295	39293	40511	43540	45648	48389	49353	48434	50045	52787	54061	55057	56108	56458	55902	56577	56676	57007
4.2. во странска валута	33187	40808	49107	57430	58885	59754	59985	60676	61283	62001	62877	63564	62057	61546	62660	64042	65982	66773	67360	68819	70055	70971
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	42841	48078	54027	71064	69878	72726	74765	79248	81602	84708	87269	87485	89393	91353	93850	100815	99133	100353	98522	100886	102783	104376
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	76028	88886	103134	128494	128763	132480	134750	139924	142885	146709	150146	151049	151450	152899	156510	164857	165115	167126	165882	169705	172838	175347
7. Долгорочни депозити	4785	5061	5040	6637	6499	6736	6723	7544	8357	8443	9062	9053	9411	9435	9644	10174	10173	10925	11447	12133	12966	13077
7.1. во денари	3497	3360	3057	3629	3592	3689	3749	4486	4684	4888	5167	5357	5498	5124	5186	5670	5785	5976	6378	6678	7122	7454
7.2. во странска валута	1288	1701	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	4311	4458	4504	4388	4949	5069	5455	5844	5623
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	80813	93947	108174	135131	135262	139216	141473	147468	151242	155152	159208	160102	160861	162334	166154	175031	175288	178051	177329	181838	185804	188424
Годишни стапки на пораст																						
1. Готови пари во оптек		-0,11	1,96	12,24	10,89	9,91	9,74	6,67	10,50	8,67	8,84	10,51	13,07	12,02	13,91	10,68	13,02	8,35	4,74	5,25	6,83	2,12
2. Депозитни пари		2,57	13,33	21,79	23,68	23,30	34,76	35,43	31,31	26,48	26,21	32,71	30,80	23,61	32,67	50,06	47,35	49,93	39,82	38,58	44,20	52,33
3. Парична маса M1		1,18	7,49	17,14	17,63	16,91	22,50	21,21	21,53	18,04	17,93	22,40	22,62	18,35	24,29	31,69	32,05	31,29	24,42	24,09	28,24	30,42
4. Краткорочни депозити		25,71	19,87	27,60	27,32	29,96	27,78	28,84	29,86	36,49	35,62	31,89	30,56	28,81	27,91	27,04	26,94	24,42	22,65	20,32	18,52	15,93
4.1. во денари		31,57	18,95	49,06	45,60	49,76	45,26	47,28	47,90	72,44	69,84	59,82	63,34	60,37	57,47	51,60	50,44	43,68	37,99	29,94	24,16	17,81
4.2. во странска валута		22,96	20,34	16,95	17,94	19,56	18,18	18,23	19,04	17,39	17,10	16,39	12,37	10,21	10,08	11,51	12,05	11,75	12,29	13,42	14,31	14,47
5. Парична маса M2 - денарски		12,22	12,37	31,53	31,07	32,63	33,87	34,27	35,00	43,99	42,57	40,63	42,51	39,47	41,46	41,87	41,87	37,99	31,78	27,30	25,96	23,22
6. Парична маса M2 - вкупно		16,91	16,03	24,59	24,72	26,40	26,40	26,81	27,66	31,41	30,67	29,30	28,40	26,00	26,97	28,30	28,23	26,15	23,10	21,28	20,96	19,52
7. Долгорочни депозити		5,77	-0,41	31,69	28,01	29,86	26,73	32,23	52,58	48,44	63,13	53,52	59,05	54,34	45,92	53,29	56,53	62,19	70,27	60,83	55,15	54,89
7.1. во денари		-3,92	-9,02	18,71	15,46	17,63	20,04	37,73	43,11	50,17	58,69	63,42	69,53	54,43	43,14	56,24	61,05	62,00	70,13	48,86	52,05	52,50
7.2. во странска валута		32,07	16,58	51,69	47,86	48,56	36,30	24,92	66,65	46,12	69,42	41,12	46,34	54,24	49,30	49,73	50,95	62,42	70,44	78,38	59,11	58,17
8. Парична маса M4 - вкупно		16,25	15,14	24,92	24,87	26,56	26,41	27,07	28,82	32,23	32,17	30,46	29,86	27,36	27,93	29,53	29,59	27,90	25,34	23,31	22,85	21,44

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14

Вкупни побарувања на депозитните банки

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР														
- Претпријатија														
Период	Кредити				Харти од вредност		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања			Останати пласмани				
	Според валута		Според рочност		Според рочност		Според валута			Според рочност				
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни				
XII.03	19643	5582	14555	10670	92	596	8713	1454	93	0				
XII.04	22104	9312	16334	15082	69	519	8058	1571	48	0				
XII.05	21911	14636	15581	20966	63	449	8167	1710	51	0				
2006 III	23335	16142	17172	22305	57	442	8412	1406	48	0				
VI	25549	17561	18653	24457	60	455	8566	1653	27	0				
IX	25691	18717	18213	26195	56	456	7948	1485	27	0				
XII	28718	20058	19017	29759	60	459	7890	1601	25	0				
2007 I	29508	20073	19374	30207	51	460	7805	1576	27	0				
II	30492	21050	19995	31547	48	459	7744	1417	28	0				
III	31338	21607	20236	32709	43	441	7723	1456	35	0				
IV	31588	21724	19977	33335	39	427	7980	1510	30	0				
V	31745	22317	20084	33978	36	415	8198	1576	23	0				
VI	33125	23482	20986	35621	33	395	8092	1549	20	0				
VII	34554	23817	21669	36702	24	446	7561	1530	26	0				
VIII	35641	24210	22133	37718	16	446	7521	1646	18	0				
IX	37196	25144	23939	38401	11	445	7748	1652	30	0				
X	37937	24786	23593	39130	5	429	7307	1579	25	0				
XI	38732	25605	23938	40399	0	448	7375	1522	30	0				
XII	41322	26612	25612	42322	0	442	6484	1402	15	0				
2008 I	42015	26808	26069	42754	0	452	6803	1815	12	0				
II	44538	26965	27762	43741	0	441	6795	1968	21	0				
III	46914	27505	28975	45444	0	436	6982	1466	37	0				
IV	49056	28471	30517	47010	0	440	6841	1450	40	0				
V	49979	28663	30728	47914	0	440	6926	1426	21	0				
VI	51825	29105	31585	49345	0	426	7000	1484	23	0				
- Население														
Период	Кредити								Харти од вредност		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања			
	Според валута		Според рочност		Според намена				Според рочност		Според валута			
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Потрошувачки	Рамковни	За станбена изградба	За деловен простор	За вршење на самостојна дејност	За други намени	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута
XII.03	8603	3	1739	6867	319	1186	1465	202	5421	0	0	781	18	
XII.04	13819	341	2519	11641	396	1507	1963	13	9825	0	0	1098	18	
XII.05	19339	705	3612	16432	443	2366	2734	12	933	13556	0	0	1545	36
2006 III	20395	952	4031	17316	484	2737	2862	11	1087	14166	0	0	1697	35
VI	22344	1308	4386	19266	468	3123	3123	9	1388	15469	0	0	1913	39
IX	24423	1479	5028	20874	496	3905	3451	6	1508	16536	0	0	1675	46
XII	27290	1660	5864	23086	455	4828	3832	6	1781	18048	0	0	1866	47
2007 I	28228	1666	6586	23308	438	5594	3908	5	1814	18135	0	0	1878	48
II	28779	1650	6727	23702	443	5720	3988	5	1895	18378	0	0	1910	55
III	30074	1701	7164	24611	439	6164	4104	17	1990	19061	0	0	1783	53
IV	31403	1775	7670	25508	451	6619	4231	18	2065	19794	0	0	1814	53
V	32829	1817	8240	26406	460	7156	4363	18	2149	20500	0	0	1928	52
VI	34356	1883	8622	27617	453	7569	4550	18	2201	21448	0	0	1903	59
VII	36318	1910	9328	28900	518	8156	4754	19	2237	22544	0	0	1948	58
VIII	37703	1898	9922	29679	529	8661	4914	20	2304	23173	0	0	2088	99
IX	38989	1929	10281	30637	523	9036	5115	20	2352	23872	0	0	2227	109
X	40289	1993	10787	31495	608	9413	5263	19	2452	24527	0	0	2233	108
XI	41880	2094	11143	32831	642	9704	5464	21	2563	25580	0	0	2262	104
XII	43638	2233	11687	34184	656	10229	5656	21	2669	26640	0	0	2292	109
2008 I	44858	2279	12292	34845	642	10803	5777	20	2736	27159	0	0	2384	129
II	46418	2417	12743	36092	652	11219	5917	20	2847	28180	0	0	2503	142
III	48122	2571	13249	37444	659	11685	6091	22	2950	29286	0	0	2564	141
IV	49674	2899	13671	38902	646	12055	6310	24	3049	30489	0	0	2604	81
V	51051	3193	14182	40062	674	12577	6610	24	3114	31245	0	0	2774	122
VI	52434	3425	14648	41211	662	13030	6975	23	3170	31999	0	0	2913	255

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Вкупни побарувања на депозитните банки

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР										
- Останато										
Период	Кредити				Харти од вредност		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања		Останати пласмани	
	Според валута		Според рочност		Според рочност		Според валута		Според рочност	
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни
XII.03	23	156	83	96	0	0	5	30	0	0
XII.04	32	93	37	88	0	0	4	11	0	0
XII.05	60	8	53	15	0	0	95	2	0	0
2006 III	51	5	44	12	0	0	37	3	0	0
VI	26	2	19	9	0	0	59	1	0	0
IX	20	1	14	7	0	0	59	1	0	0
XII	49	0	43	6	0	0	54	2	0	0
2007 I	47	0	42	5	0	0	54	1	0	0
II	47	0	42	5	0	0	67	1	0	0
III	48	4	6	46	0	0	54	2	0	0
IV	48	4	9	43	0	0	54	3	0	0
V	56	4	9	51	0	0	54	2	5	0
VI	54	4	9	49	0	0	54	3	0	0
VII	118	8	13	113	0	0	144	3	0	0
VIII	115	8	13	110	0	0	147	3	0	0
IX	114	8	13	109	0	0	150	2	0	0
X	109	8	12	105	0	0	185	4	0	0
XI	110	15	12	113	0	0	188	5	0	0
XII	103	15	7	111	0	0	190	5	0	0
2008 I	102	16	8	110	0	0	192	38	5	0
II	100	15	8	107	0	0	195	2	0	0
III	95	16	6	105	0	0	198	2	0	0
IV	92	16	5	103	0	0	202	4	0	0
V	91	16	8	99	0	0	205	3	0	0
VI	90	16	9	97	0	0	206	4	0	0
II. ДРЖАВА										
Период	Кредити				Харти од вредност		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања		Останати пласмани	
	Според валута		Според рочност		Според рочност					
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Краткорочни	Долгорочни				
XII.03	0	2	0	2	0	6706	0	0	0	0
XII.04	151	7	151	7	539	6460	0	0	0	0
XII.05	3	80	11	72	790	6322	0	0	0	0
2006 III	204	85	162	127	3393	6330	0	0	0	0
VI	289	86	250	125	4821	6207	0	0	0	0
IX	125	139	89	175	6703	6146	0	0	0	0
XII	228	129	206	151	7103	6024	0	0	0	0
2007 I	250	127	229	148	6828	5967	0	0	0	0
II	265	123	243	145	7151	6123	0	0	0	0
III	228	119	151	196	7990	6096	0	0	0	0
IV	177	119	104	192	8963	6002	0	0	0	0
V	153	114	83	184	9869	5996	0	0	0	0
VI	134	113	67	180	10872	5877	0	0	0	0
VII	112	150	51	211	10895	5739	0	0	0	0
VIII	91	167	32	226	11741	5701	0	0	0	0
IX	80	173	26	227	8138	5781	0	0	0	0
X	71	210	20	261	6814	5899	0	0	0	0
XI	67	232	14	285	6458	6305	0	0	0	0
XII	63	255	12	306	6530	6170	0	0	0	0
2008 I	59	231	15	275	6048	6182	0	0	0	0
II	56	258	16	298	4624	6165	0	0	0	0
III	51	258	21	288	4205	6038	0	0	0	0
IV	48	278	22	304	3322	5959	0	0	0	0
V	43	271	18	296	2136	6022	0	0	0	0
VI	40	280	18	302	1642	5758	0	0	0	0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 15

Вкупни обврски на депозитните банки

во милиони денари

Период	Депозити										Харти од вредност		Останати денарски кредитни обврски	
	Во денари					Во странска валута								
	депозитни пари	депозити по впуштање	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по впуштање	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	краткорочни	долгорочни	до 1 година	над 1 година
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР														
- Претпријатија														
ХП.03	8507	391	5830	899	231	90	4892	1481	0	463	0	0	0	0
ХП.04	8988	259	7813	1905	449	111	5020	4088	0	561	0	0	0	0
ХП.05	10143	218	7756	2294	635	107	4487	6500	0	535	0	0	0	27
2006	III	9226	132	9279	2621	712	104	5138	6221	6	542	0	0	25
	VI	10515	147	8235	2071	739	114	5445	6766	7	675	0	0	22
	IX	11550	207	10185	2241	614	114	5280	7869	7	625	0	0	19
	XII	12851	309	12317	2316	478	77	6007	8489	7	756	0	0	17
2007	I	12342	382	12265	2273	444	71	6373	8794	7	596	0	0	16
	II	12366	447	13286	2248	481	82	7044	8845	7	666	0	0	16
	III	12849	435	13870	2059	458	72	9716	6327	7	522	0	0	15
	IV	13377	489	14349	2045	1093	85	7321	9483	7	466	0	0	14
	V	13856	450	15184	2058	1142	66	6887	9923	7	833	0	0	13
	VI	13798	386	16566	2232	1185	70	7846	9519	7	615	0	0	12
	VII	14419	455	16750	2287	1196	71	8361	9257	7	917	0	0	12
	VIII	15581	436	15046	2488	1291	70	7778	9897	7	588	0	0	12
	IX	15341	374	15358	2690	1382	71	7498	8676	7	659	0	0	11
	X	14937	678	16174	2462	708	67	6760	8765	16	611	0	0	0
	XI	15391	389	12038	6507	590	75	7261	8983	34	637	0	0	0
	XII	19786	536	12070	6508	830	61	7304	9431	44	654	0	0	0
2008	I	18482	550	12808	6876	838	65	7624	9582	42	444	0	0	0
	II	19184	361	13527	6979	899	79	8011	9704	42	559	0	0	0
	III	18441	383	15511	5279	928	66	7243	10418	38	755	0	0	0
	IV	18777	447	19230	2525	1011	136	7190	10551	46	1009	0	0	0
	V	20254	294	17734	4752	1029	137	7303	11033	62	1289	0	0	0
	VI	21009	307	17424	5278	1097	129	7998	10559	62	751	0	0	0
- Население														
ХП.03	2712	4492	2683	900	2082	0	15774	10899	815	0	0	0		
ХП.04	2710	4884	3055	2224	1718	0	16890	14529	1137	0	0	0		
ХП.05	3172	5575	3940	3943	1319	0	19276	18581	1448	0	0	0		
2006	III	3074	6016	4606	4684	1359	0	19561	19639	1634	0	0	0	
	VI	3428	6682	5010	5201	1398	0	20291	20103	1751	0	0	0	
	IX	3318	6158	5546	5782	1492	0	20777	20970	2042	0	0	0	
	XII	3716	6917	7260	6621	1649	0	20791	21870	2245	0	0	0	
2007	I	3787	6948	7551	7284	1660	0	20980	22463	2304	0	0	0	
	II	3883	7311	7639	7772	1696	0	21030	22573	2374	0	0	0	
	III	4045	7233	7944	8392	1754	0	20758	22965	2445	0	0	0	
	IV	4341	8658	8399	9021	1844	0	20717	22927	2585	0	0	0	
	V	4424	8700	8986	9677	1998	0	21097	23132	2833	0	0	0	
	VI	4454	8867	9259	10487	2067	0	21030	23374	2933	0	0	0	
	VII	4517	8817	9452	11006	2346	0	21422	23609	2971	0	0	0	
	VIII	4334	8562	9640	11681	2436	0	21657	24018	3101	0	0	0	
	IX	4415	8908	9875	12231	2487	0	21550	24140	3247	0	0	0	
	X	4386	9130	10321	13383	2788	0	21061	24779	3327	0	0	0	
	XI	5430	8589	10484	14286	2857	0	20979	25222	3440	0	0	0	
	XII	5773	8869	10554	15135	3007	0	21210	25872	3460	0	0	0	
2008	I	5738	7882	10775	15840	3049	0	21811	26737	3558	0	0	0	
	II	6125	7313	10845	16040	3078	0	21358	27497	4005	0	0	0	
	III	6247	6763	10541	16029	3178	0	21190	28296	4276	0	0	0	
	IV	7049	7056	10425	15949	3183	0	21545	29347	4400	0	0	0	
	V	7349	6719	10413	15860	3312	0	21483	30055	4493	0	0	0	
	VI	7943	6598	10462	16035	3480	0	21623	30614	4810	0	0	0	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Вкупни обврски на депозитните банки

во милиони денари

Период	Депозити										Хартии од вредност		Останати денарски кредитни обврски	
	Во денари					Во странска валута								
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	краткорочни	долгорочни	до 1 година	над 1 година
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР														
- Останато														
XII.03	1799	0	202	171	111	78	141	0	10	0	0	0	0	905
XII.04	1672	0	172	167	31	134	281	0	3	0	0	0	4	921
XII.05	1891	0	446	192	26	136	261	0	0	0	0	0	0	807
2006 III	1750	0	345	206	24	137	197	0	0	0	0	0	0	762
VI	2133	0	475	241	86	140	208	0	0	0	0	0	0	756
IX	2285	0	263	256	125	142	326	0	0	0	0	0	0	737
XII	1951	0	274	303	171	165	272	0	0	0	0	0	0	1072
2007 I	1831	0	271	321	175	165	274	0	0	0	0	0	0	1061
II	1867	0	289	301	185	164	261	0	0	0	0	0	0	1065
III	1903	0	249	329	214	166	219	0	0	0	0	0	0	1070
IV	1985	0	238	341	223	166	228	0	0	0	0	0	0	1061
V	1938	0	221	370	232	167	244	0	0	0	0	0	0	1066
VI	2017	0	219	372	309	167	229	0	0	0	0	0	0	1078
VII	2084	0	212	373	322	168	225	0	0	0	0	0	0	1064
VIII	2279	0	218	362	341	168	211	0	0	0	0	0	0	1051
IX	2373	0	209	398	357	170	193	0	0	0	0	0	0	1031
X	2240	0	227	411	410	171	178	0	0	0	0	0	0	1337
XI	2430	0	1354	412	499	171	209	0	0	0	0	0	0	1341
XII	2115	0	957	419	629	177	219	0	0	0	0	0	0	1312
2008 I	2195	0	975	398	714	177	222	0	0	0	0	0	0	1286
II	2110	0	962	428	786	178	200	0	0	0	0	0	0	1299
III	2011	0	959	435	855	179	208	0	0	0	0	0	0	1172
IV	2033	0	544	400	947	179	181	0	0	0	0	0	0	1222
V	2005	0	519	385	1160	180	176	0	0	0	0	0	0	1304
VI	2111	0	504	399	1213	187	173	0	0	0	0	0	0	1348
II. ДРЖАВА														
XII.03	936	0	372	166	156	0	25						0	0
XII.04	335	0	379	324	104	0	27						0	0
XII.05	371	0	539	150	48	0	1						0	0
2006 III	469	0	502	257	48	0	0						0	0
VI	433	0	433	261	48	0	0						0	0
IX	329	0	434	156	49	0	1						0	0
XII	689	0	362	98	49	0	1						0	0
2007 I	519	0	353	95	49	0	1						0	0
II	589	0	352	105	50	0	1						0	0
III	1027	0	351	111	50	0	1						0	0
IV	456	0	452	111	50	0	1						0	0
V	530	0	415	81	50	0	0						0	0
VI	545	0	444	87	50	0	0						0	0
VII	532	0	370	84	50	0	0						0	0
VIII	505	0	368	88	50	0	0						0	0
IX	516	0	389	88	51	0	0						0	0
X	612	0	353	90	51	0	0						0	0
XI	501	0	317	91	51	0	1						0	0
XII	443	0	323	85	113	0	1						0	0
2008 I	526	0	776	79	113	0	2						0	0
II	589	0	771	79	113	0	2						0	0
III	590	0	684	148	113	0	1						0	0
IV	513	0	762	142	103	0	1						0	0
V	537	0	737	142	104	0	0						0	0
VI	493	0	1007	132	97	0	1						0	0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 16

Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и дадени кредити
во % на годишно ниво

	XII.05	XII.06	2007												2008									
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																								
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	12,1	10,7	10,7	10,6	10,5	10,5	10,3	10,2	10,1	10,1	10,0	10,0	9,9	9,9	9,8	9,7	9,7	9,6	9,6	9,7				
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна клаузула	12,6	10,9	10,9	10,8	10,8	10,7	10,6	10,5	10,4	10,4	10,2	10,2	10,3	10,2	10,2	10,1	10,1	10,1	10,0	10,0				
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити без валутна клаузула</i>	11,4	9,9	9,9	9,9	9,9	9,8	9,4	9,4	9,3	9,2	9,1	9,0	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,6	8,7	8,9				
- на краткорочни кредити на претпријатија	10,7	9,5	9,5	9,5	9,5	9,4	9,1	9,1	8,9	8,9	8,8	8,7	8,7	8,6	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5				
- на краткорочни кредити на население	19,4	16,9	17,6	17,6	17,1	16,1	15,9	16,3	15,6	15,2	14,9	14,8	13,5	13,4	13,2	13,1	12,3	12,2	12,3	12,2				
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити без валутна клаузула</i>	13,5	11,7	11,7	11,6	11,4	11,4	11,3	11,3	11,2	11,1	11,2	11,4	11,3	11,3	11,2	11,2	11,2	11,3	11,2	11,3				
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,0	8,4	8,5	8,5	8,5	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,1	8,2	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,6				
- на долгорочни кредити на население	15,3	14,3	14,2	14,2	13,9	13,9	13,8	13,7	13,6	13,5	13,4	13,4	13,3	13,3	13,2	13,1	13,0	13,1	12,9	12,9				
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна клаузула	11,1	10,3	10,2	10,2	10,2	10,1	10,0	9,8	9,8	9,7	9,6	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2	9,1	9,1	9,0					
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити со валутна клаузула</i>	9,0	8,1	8,1	8,0	7,8	7,7	7,7	7,7	7,4	7,4	7,3	7,4	7,4	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2				
- на краткорочни кредити на претпријатија	9,1	8,3	8,2	8,2	8,0	7,9	8,0	7,9	7,6	7,6	7,4	7,5	7,4	7,2	7,4	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2				
- на краткорочни кредити на население	8,1	7,0	7,0	7,0	6,8	6,6	6,3	6,3	6,4	6,6	6,6	7,0	7,1	7,1	7,1	7,3	7,1	7,2	7,2	7,2				
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити со валутна клаузула</i>	11,5	10,6	10,6	10,5	10,4	10,3	10,2	10,0	9,9	9,9	9,9	9,8	9,7	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2	9,2	9,1				
- на долгорочни кредити на претпријатија	11,0	10,4	10,4	10,3	10,2	10,0	9,8	9,6	9,6	9,4	9,5	9,5	9,4	9,3	9,1	9,0	8,9	8,9	8,9	8,9				
- на долгорочни кредити на население	11,9	10,8	10,7	10,6	10,5	10,4	10,4	10,3	10,2	10,1	10,1	10,0	9,9	9,8	9,8	9,7	9,6	9,5	9,4	9,4				
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	5,6	4,4	4,5	4,7	4,8	4,7	4,7	4,8	4,7	5,0	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,5	5,7	5,8				
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула	5,7	4,5	4,6	4,8	4,9	4,8	4,8	4,9	4,8	5,2	5,3	5,4	5,4	5,6	5,7	5,9	5,9	5,9	6,0	6,1				
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на претпријатија</i>	7,2	3,4	3,5	4,2	4,2	4,1	4,1	4,4	3,9	4,9	4,9	5,0	4,8	5,4	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6	5,8				
- на депозити по видување	0,6	0,7	0,5	0,4	0,4	0,5	1,8	2,7	2,7	2,9	2,9	2,3	3,2	2,3	2,3	3,3	3,5	3,0	2,4	1,1				
- на краткорочно орочени депозити	7,3	3,4	3,5	4,3	4,3	4,4	4,3	4,5	4,0	5,1	5,1	5,0	4,8	5,4	5,3	5,3	5,4	5,4	5,5	5,8				
- на долгорочно орочени депозити	7,3	6,7	6,6	6,4	6,4	2,5	2,8	2,9	3,0	3,4	3,6	7,4	7,9	7,5	7,4	7,5	7,6	7,5	7,6	8,4				
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на население</i>	4,8	5,0	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2	5,2	5,3	5,4	5,4	5,5	5,6	5,7	5,9	6,0	6,1	6,0	6,1	6,2				
- на депозити по видување	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0				
- на краткорочно орочени депозити	7,0	6,7	6,7	6,7	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,9	6,9	6,9	6,9	7,1	7,1	7,2	7,1	7,1	7,2				
- на долгорочно орочени депозити	8,0	8,0	8,0	8,0	7,9	8,1	8,0	8,2	8,1	8,0	8,1	8,2	8,2	8,3	8,2	8,2	8,2	8,1	8,3	8,4				
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула	4,4	3,4	3,9	3,7	3,6	3,7	3,7	3,7	3,6	3,4	3,4	3,5	3,7	3,9	3,8	3,8	3,9	4,1	4,2	4,5				
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на претпријатија</i>	4,4	3,3	3,8	3,6	3,5	3,6	3,5	3,6	3,5	3,3	3,3	3,4	3,7	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5				
- на краткорочно орочени депозити	4,5	3,2	3,7	3,5	3,5	3,6	3,5	3,6	3,4	3,3	3,3	3,4	3,7	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5				
- на долгорочно орочени депозити	3,7	5,8	5,8	5,0	3,4	3,4	3,5	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9				
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>		8,8	8,8	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,5				
- на краткорочно орочени депозити		8,8	8,8	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1	8,2				
- на долгорочно орочени депозити									8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	9,0	9,0	9,9	9,9	9,9	9,9					

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и дадени кредити
во % на годишно ниво

	XII.05	XII.06	2007												2008					
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																				
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ	7,8	8,5	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,5	8,6	8,5	8,4	8,5	8,2	8,1	8,1	8,0	8,1	8,1
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	8,1	8,4	8,2	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,2	8,2	8,1	7,9	8,1	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на ирејпирјатија</i>	8,0	8,4	8,1	8,2	8,1	8,0	8,0	8,1	8,1	8,2	8,2	8,1	7,9	8,0	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5
- одобрени во ЕВРА	8,1	8,4	8,1	8,3	8,1	8,0	8,1	8,1	8,1	8,2	8,2	8,1	7,9	8,1	7,7	7,6	7,7	7,7	7,7	7,7
- одобрени во САД долари	7,4	8,0	7,9	7,8	7,2	7,6	7,1	7,1	7,3	7,5	7,5	7,2	7,0	6,8	5,7	4,9	4,5	4,8	4,7	4,7
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на население</i>	16,2	13,3	13,1	12,9	11,6	11,7	12,9	13,5	13,5	13,5	13,7	13,3	12,5	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7
- одобрени во ЕВРА	16,2	13,3	13,1	12,9	13,1	11,7	12,9	13,5	13,5	13,5	13,7	13,3	12,5	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7
- одобрени во САД долари					3,8														3,0	3,0
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,8	8,5	8,4	8,4	8,5	8,4	8,4	8,5	8,5	8,6	8,7	8,6	8,5	8,7	8,4	8,3	8,4	8,2	8,3	8,4
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на ирејпирјатија</i>	7,6	8,4	8,3	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,6	8,7	8,5	8,5	8,7	8,4	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
- одобрени во ЕВРА	7,6	8,5	8,4	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,6	8,7	8,6	8,5	8,7	8,5	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4
- одобрени во САД долари	6,9	7,6	7,6	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,6	7,9	7,4	7,0	7,1	6,6	5,6	5,3	5,3	5,1	5,0
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на население</i>	10,4	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	8,8	8,9	8,8	8,8	8,7	8,8	8,7	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4
- одобрени во ЕВРА	10,4	9,2	9,2	9,1	9,0	9,0	8,8	8,9	8,8	8,8	8,7	8,8	8,7	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4
- одобрени во САД долари	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	3,9	3,9	9,1	1,9	4,8	4,7	4,5	4,5	4,4	4,4	3,2	3,1
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ ДЕПОЗИТИ	1,4	1,8	1,8	1,8	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3
2.1. Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија	1,7	2,1	2,1	2,1	1,7	2,2	2,3	2,2	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,5	2,4
- на депозити по видување	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
- примени во ЕВРА	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
- примени во САД долари	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4
- на краткорочно орочени депозити	2,5	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,4	3,4	3,7	3,8
- примени во ЕВРА	2,1	2,8	2,8	2,8	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,9	3,9
- примени во САД долари	3,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,1	4,1	4,1	4,4	4,5	4,6	3,8	3,8	3,6	3,6	2,6	2,4	2,1	2,2
- на долгорочно орочени депозити		3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,9	3,4	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,6
- примени во ЕВРА		3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,9	3,4	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,6
- примени во САД долари																				
2.2. Каматни стапки на девизни депозити на население	1,3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2
- на депозити по видување	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
- примени во ЕВРА	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
- примени во САД долари	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
- на краткорочно орочени депозити	1,8	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
- примени во ЕВРА	1,8	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,9	3,0	3,0	2,9	3,0	3,0
- примени во САД долари	1,7	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2
- на долгорочно орочени депозити	2,9	3,7	3,8	3,8	3,6	3,8	3,7	3,7	3,7	3,9	3,7	3,7	3,8	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0
- примени во ЕВРА	2,9	3,8	3,9	3,9	3,7	3,9	3,8	3,8	3,9	4,0	3,7	3,8	3,9	3,9	3,9	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2
- примени во САД долари	2,5	3,1	3,1	3,1	3,1	3,2	3,0	3,0	3,0	3,0	3,3	3,0	3,0	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 17

Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

во %

Период	Есконтна стапка	Активни каматни стапки - обезбедување на ликвидност		Пасивни каматни стапки - повлекување на ликвидност	
		Расположлив кредит преку ноќ-ломбарден кредит	Аукциски репо-транзакции*	Благајнички записи - основна рочност**	
				тендер со износи	тендер со каматни стапки
2003 XII	6,5	14,0			6,2
2004 XII	6,5	13,0		10,0	
2005 XII	6,5	13,0			8,5
2006 I	6,5	13,0			7,3
II	6,5	11,0			7,1
III	6,5	11,0			6,8
IV	6,5	11,0			6,2
V	6,5	11,0			5,7
VI	6,5	9,5			5,8
VII	6,5	9,5			5,6
VIII	6,5	9,5			5,5
IX	6,5	9,5			5,4
X	6,5	9,5			5,5
XI	6,5	9,5			5,7
XII	6,5	9,5			5,7
2007 I	6,5	9,5			5,7
II	6,5	9,5			5,4
III	6,5	9,5			5,3
IV	6,5	9,5			5,1
V	6,5	9,5			5,0
VI	6,5	7,5			4,9
VII	6,5	7,5			5,1
VIII	6,5	7,5			5,1
IX	6,5	7,5			4,8
X	6,5	7,5			4,8
XI	6,5	7,5			4,7
XII	6,5	7,5			4,8
2008 I	6,5	7,5			4,9
II	6,5	7,5			5,2
III	6,5	7,5			5,9
IV	6,5	7,5			6,0
V	6,5	7,5			6,8
VI	6,5	8,5			7,0

* Аукциските репо-транзакции се воведени во декември 2006 година и претставуваат замена на аукциите на кредити, кои последен пат беа користени во 2000 година

** 28 дена

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 18

Задолжителна резерва на банки и штедилници*

во милиони денари

Период	Задолжителна резерва на банки во денари						Задолжителна резерва на банки во девизи			Задолжителна резерва на штедилници во денари		
	Стапка на задолжителна резерва (%)	Обврска за задолжителна резерва	Просечно исполнување	Вишок/Недостиг	Процент на исполнување (%)	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Обврска за задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Обврска за задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)
2003 XII	7,5	2.488	3.467	980	139,4	4,0	7,5	2.763	1,0	2,5	7	4,0
2004 XII	7,5	2.855	3.309	454	115,9	2,0	7,5	3.374	1,0	2,5	8	2,0
2005 XII	10,0	4.242	5.267	1.025	124,2	2,0	10,0	5.325		2,5	11	2,0
2006 I	10,0	4.352	4.573	220	105,1	2,0	10,0	5.396		2,5	11	2,0
II	10,0	4.434	5.000	566	112,8	2,0	10,0	5.433		2,5	12	2,0
III	10,0	4.542	4.944	403	108,9	2,0	10,0	5.507		2,5	12	2,0
IV	10,0	4.674	5.162	488	110,4	2,0	10,0	5.572		2,5	12	2,0
V	10,0	4.934	5.550	616	112,5	2,0	10,0	5.655		2,5	13	2,0
VI	10,0	5.058	5.433	375	107,4	2,0	10,0	5.663		2,5	13	2,0
VII	10,0	4.931	5.263	332	106,7	2,0	10,0	5.768		2,5	13	2,0
VIII	10,0	5.030	5.435	405	108,1	2,0	10,0	5.874		2,5	14	2,0
IX	10,0	5.213	5.549	336	106,4	2,0	10,0	6.003		2,5	14	2,0
X	10,0	5.304	5.618	314	105,9	2,0	10,0	6.117		2,5	14	2,0
XI	10,0	5.460	6.674	1.214	122,2	2,0	10,0	6.243		2,5	14	2,0
XII	10,0	5.618	6.705	1.087	119,3	2,0	10,0	6.373		2,5	14	2,0
2007 I	10,0	5.883	6.219	336	105,7	2,0	10,0	6.458		2,5	15	2,0
II	10,0	6.057	6.479	422	107,0	2,0	10,0	6.513		2,5	15	2,0
III	10,0	6.194	6.688	494	108,0	2,0	10,0	6.596		2,5	16	2,0
IV	10,0	6.431	6.900	469	107,3	2,0	10,0	6.675		2,5	16	2,0
V	10,0	6.803	7.401	597	108,8	2,0	10,0	6.736		2,5	16	2,0
VI	10,0	7.082	7.343	261	103,7	2,0	10,0	6.952		2,5	16	2,0
VII	10,0	7.433	8.763	1.330	117,9	2,0	10,0	6.988		2,5	17	2,0
VIII	10,0	7.579	8.428	849	111,2	2,0	10,0	7.143		2,5	17	2,0
IX	10,0	7.553	7.933	380	105,0	2,0	10,0	7.225		2,5	17	2,0
X	10,0	7.722	8.425	703	109,1	2,0	10,0	7.303		2,5	17	2,0
XI	10,0	7.952	8.611	659	108,3	2,0	10,0	7.185		2,5	17	2,0
XII	10,0	8.436	9.125	689	108,2	2,0	10,0	7.288		2,5	17	2,0
2008 I	10,0	8.734	8.966	232	102,7	2,0	10,0	7.394		2,5	17	2,0
II	10,0	9.193	9.555	362	103,9	2,0	10,0	8.455		2,5	17	2,0
III	10,0	9.398	9.622	224	102,4	2,0	10,0	8.555		2,5	17	2,0
IV	10,0	9.468	9.714	246	102,6	2,0	10,0	8.684		2,5	17	2,0
V	10,0	9.600	9.800	200	102,1	2,0	10,0	8.847		2,5	17	2,0
VI	10,0	9.774	10.021	247	102,5	2,0	10,0	9.014		2,5	17	2,0

* Задолжителната резерва за банки во денари се одржува на просечно ниво, додека задолжителната резерва за Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 19

Каматни стапки на државни хартии од вредност

во %

Период	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години
2004 XII	9,2	10,4			
2005 XII	8,0	8,8	9,6		
2006 I	7,2	7,6			
II	7,0	7,1			
III	6,8	7,3	8,6		
IV	6,4	6,8		9,4	
V	6,1	7,1			
VI	6,5	6,9	8,7		
VII	6,2	6,7			
VIII	6,0	6,6			
IX	6,0	7,0	8,7		
X	6,2	6,9		9,3	
XI	6,1	6,8			9,6
XII	6,3	7,0	8,9		
2007 I	6,5	6,8	8,8		
II	6,4	6,8		8,9	
III	6,4	7,0	8,4		8,0
IV	6,4	6,8			
V	6,2	6,6		5,7	
VI	5,4	5,5	5,8		
VII	5,4	5,6			
VIII	5,4	5,5			
IX	3,7		5,1		
X	5,1	5,4			
XI	5,2	5,4		6,5	
XII	4,8				
2008 I	5,1	5,4	5,7		
II	5,1	5,3		6,3	
III	5,8	5,6	6,5		6,8
IV	6,1	6,3		7,0	
V	6,7	6,3			
VI	7,1	7,2	7,3		8,0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 20

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1
во милиони САД долари

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
I. Тековна сметка	-82,5	-262,9	-298,9	-339,8	-286,6	-278,8	-65,3	-97,6	-236,1	-377,6	-184,1	-452,8	-157,9	-56,4	-248,1
СТОКИ, нето	42,8	-184,9	-222,8	-314,7	-386,3	-515,6	-495,9	-690,8	-526,7	-805,6	-851,0	-1.139,0	-1.063,0	-1.285,0	-1.627,0
Извоз, ф.о.б	1.055,3	1.086,3	1.204,0	1.147,4	1.236,8	1.291,5	1.190,0	1.320,7	1.155,4	1.112,1	1.362,7	1.674,9	2.040,6	2.396,3	3.349,5
Увоз, ф.о.б /2	-1.012,5	-1.271,3	-1.426,8	-1.462,1	-1.623,1	-1.807,1	-1.685,9	-2.011,6	-1.682,2	-1.917,7	-2.213,7	-2.813,8	-3.103,6	-3.681,2	-4.976,5
УСЛУГИ, нето	-154,5	-155,1	-200,5	-156,2	-137,8	-59,8	38,9	48,7	-19,2	-22,1	-6,6	-54,4	-33,6	28,3	35,0
Прилив	84,0	172,0	185,2	154,3	138,1	149,3	272,8	316,7	244,6	253,1	380,3	452,5	515,5	601,2	818,1
Одлив	238,5	327,1	385,7	310,4	275,8	209,1	234,0	268,0	263,8	275,3	386,9	506,9	549,1	573,0	783,1
ДОХОД, нето	-56,7	-46,6	-39,6	-51,3	-54,5	-52,3	-71,8	-64,5	-28,0	-44,3	-62,4	-39,2	-113,5	-36,6	-35,8
Прилив	4,3	10,0	20,8	22,8	17,5	23,6	24,2	41,6	52,6	50,8	60,4	84,6	97,5	134,9	213,1
Одлив	61,0	56,6	60,4	74,2	72,0	75,8	96,1	106,2	80,5	95,2	122,8	123,8	211,0	171,6	248,9
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	85,8	123,7	163,9	182,3	292,0	348,9	463,6	609,0	337,8	494,4	735,9	779,7	1.052,2	1.237,0	1.379,7
Прилив	115,0	197,0	293,5	341,3	433,3	541,4	618,4	782,1	720,6	655,0	910,4	1.028,8	1.237,7	1.437,0	1.743,5
Одлив	29,2	73,3	129,5	158,9	141,3	192,5	154,8	173,1	382,8	160,6	174,5	249,1	185,5	200,0	363,7
II. Капитална и финансиска сметка	-12,9	162,3	280,6	318,2	349,6	296,3	-91,4	40,2	236,6	388,0	218,3	434,1	165,5	48,5	276,7
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0,0	30,0	1,7	0,0	0,0	-1,8	0,0	0,3	1,4	8,3	-6,7	-4,6	-2,0	-1,1	1,7
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-12,9	132,3	278,9	318,2	349,6	298,1	-91,4	39,9	235,2	379,7	225,0	438,7	167,5	49,7	275,0
Директни инвестиции, нето	0,0	24,0	9,5	11,2	58,0	150,5	88,1	215,7	446,3	105,5	117,5	321,9	94,2	424,0	320,7
Директни инвестиции во земјата	0,0	24,0	9,5	11,2	58,1	150,5	88,4	215,1	447,1	105,6	117,8	323,0	97,0	424,2	319,7
Директни инвестиции во странство	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,3	0,6	-0,9	-0,1	-0,3	-1,2	-2,8	-0,2	1,1
Портфолио-инвестиции, нето	0,0	0,0	2,7	0,3	1,3	0,0	0,0	-0,1	0,4	0,3	5,5	12,5	237,9	92,9	150,7
Средства	0,0	0,0	1,4	-0,5	1,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	-2,3
Обврски	0,0	0,0	1,3	0,8	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	0,4	0,1	5,3	12,4	237,8	92,8	153,1
Останати инвестиции, нето	44,0	150,2	367,4	300,8	294,1	200,9	-36,2	88,8	-134,4	134,2	153,0	123,7	250,5	-91,4	-53,4
Средства	32,0	34,7	39,9	77,7	-66,1	-59,1	-184,0	-63,7	-109,0	227,7	58,3	82,3	-97,9	-234,8	-81,3
Обврски	12,0	115,5	327,5	223,1	360,3	260,0	147,8	152,6	-25,4	-93,4	134,7	116,3	296,8	58,6	27,9
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /3	-56,8	-41,9	-100,6	5,9	-3,8	-53,3	-143,3	-264,5	-77,0	139,7	-51,0	-19,5	-415,1	-375,8	-143,0
III. Грешки и пропусти	95,4	100,6	18,3	21,6	-63,1	-17,5	156,7	57,4	-0,5	-10,4	-34,2	18,8	-7,6	7,8	-28,6

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на факторот ц.и.ф. - ф.о.б. како процент од увозот ц.и.ф. по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%, 1996-14%, 1997-10%, 1998-5,02%, 1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006 и 2007-4,14%.

За 2006 и 2007 година е направено и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Без монетарно злато и курсни разлики.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 21

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1,3

во милиони евра

	I. Тековна сметка												II. Капитална и финансиска сметка												III. Грешки и пропусти								
	Стоки			Услуги			Доход /5			Тековни трансфери			Капитална сметка		Финансиска сметка																		
	Нето	Извоз, ф.о.б	Увоз, ф.о.б/2	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Капитални трансфери, нето	Стекнување/располагање со непроизводни неф. средства	Директни инвестиции			Портфолио инвестиции			Останати инвестиции				Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /4							
																Нето	во земјата	во странство	Нето	Средства	Обврски	Нето	Трговски кредити, нето	Заеми, нето			Валутни депозити, нето	Други, нето					
2003	-168,2	-753,0	1203,2	-1956,2	-6,0	335,3	341,4	-55,3	53,2	108,5	646,1	799,6	153,5	193,9	-5,8	-5,8	-0,1	199,7	100,1	100,4	-0,3	4,9	0,1	4,8	133,3	67,4	50,3	5,9	9,8	-38,6	-25,7		
2004	-362,7	-914,3	1345,0	-2259,3	-43,4	363,7	407,1	-33,2	67,9	101,1	628,2	828,0	199,8	347,1	-3,8	-3,8	0,0	350,9	259,7	260,7	-0,9	9,5	0,1	9,3	97,6	71,0	6,1	-2,3	22,8	-15,9	15,6		
2005	-121,3	-858,5	1642,9	-2501,4	-24,7	416,2	440,8	-91,5	79,0	170,5	853,3	1002,6	149,3	127,7	-1,7	-1,7	0,0	129,4	74,9	77,2	-2,3	200,2	0,1	200,1	202,2	105,9	100,2	-20,3	16,5	-347,9	-6,4		
2006	-44,9	-1020,4	1902,6	-2923,1	22,2	477,2	455,1	-28,4	107,2	135,7	981,8	1140,6	158,8	38,0	-0,8	-0,8	0,0	38,8	344,6	344,8	-0,1	73,1	0,0	73,1	-81,4	2,9	-22,3	-83,7	21,7	-297,6	6,9		
2007	-170,9	-1172,8	2441,5	-3614,3	25,5	594,2	568,7	-33,4	155,2	188,6	1009,8	1270,9	261,2	194,3	1,3	-1,1	2,4	192,9	240,1	239,3	0,9	110,8	-1,7	112,5	-56,3	-33,5	-107,7	5,9	78,9	-101,8	-23,4		
I	-4,4	-81,1	160,5	-241,6	-2,0	37,7	39,7	10,2	11,7	1,5	68,5	83,2	14,7	3,4	-1,2	-1,2	0,0	4,7	3,8	3,8	0,0	12,2	0,0	12,2	-38,4	-3,1	-42,3	5,9	1,2	27,1	1,0		
II	6,0	-74,5	175,7	-250,2	1,0	39,7	38,8	8,6	10,0	1,4	70,9	83,2	12,3	-8,9	0,1	0,1	0,0	-9,0	7,8	5,9	1,9	-7,6	0,0	-7,6	-21,7	6,9	-15,8	-14,3	1,4	12,6	2,9		
III	39,4	-55,5	222,5	-277,9	-0,1	41,0	41,1	10,9	12,6	1,7	84,0	100,6	16,6	-37,5	-0,2	-0,2	0,0	-37,3	8,4	8,5	-0,1	16,0	0,0	16,0	-27,3	-37,5	15,9	-8,3	2,6	-34,4	-1,9		
IV	-0,2	-83,6	200,5	-284,1	1,3	41,8	40,6	-7,3	12,5	19,8	89,4	105,0	15,6	2,8	0,6	0,6	0,0	2,3	44,5	44,1	0,4	25,9	0,0	25,9	-21,9	5,0	-23,0	-10,7	6,7	-46,3	-2,6		
V	45,9	-56,1	212,0	-268,1	-0,6	46,2	46,7	13,2	14,5	1,3	89,4	107,6	18,2	-41,1	0,3	0,3	0,0	-41,4	21,0	20,7	0,3	16,7	0,0	16,8	-69,4	-56,9	-14,8	-0,6	2,8	-9,8	-4,8		
VI	5,3	-68,0	229,3	-297,3	0,4	48,2	47,9	-15,0	11,7	26,7	87,9	105,3	17,3	-8,6	0,6	0,6	0,0	-9,2	-1,6	-0,5	-1,0	3,0	-0,3	3,3	-55,4	-13,2	-87,0	31,4	13,3	44,8	3,3		
VII	-21,1	-125,1	196,4	-321,5	5,5	57,0	51,6	-21,0	14,1	35,1	119,5	137,9	18,4	30,3	4,3	1,1	3,1	26,1	25,2	25,2	0,0	6,2	-0,2	6,4	25,2	45,3	7,0	-29,0	1,9	-30,5	-9,2		
VIII	67,7	-64,5	214,4	-278,9	7,6	54,8	47,2	11,7	15,2	3,5	112,9	132,2	19,3	-59,8	-0,2	-0,2	0,0	-59,6	-5,6	-5,7	0,1	8,8	0,0	8,8	-27,5	-34,4	6,4	-2,7	3,2	-35,3	-7,9		
IX	-38,2	-108,8	194,3	-303,1	10,3	53,8	43,5	-28,4	12,3	40,7	88,7	108,7	20,0	38,3	-0,3	-0,3	0,0	38,6	20,8	20,8	0,0	9,5	-0,2	9,6	44,0	-9,3	-0,8	44,5	9,5	-35,6	-0,1		
X	-37,2	-136,1	215,5	-351,6	9,9	57,6	47,7	5,0	12,8	7,8	84,1	110,1	26,0	38,6	-0,1	0,0	-0,1	38,7	34,9	35,7	-0,8	24,3	-0,4	24,7	5,2	18,9	22,2	-40,0	4,1	-25,7	-1,5		
XI	-99,6	-152,5	208,1	-360,6	-0,6	54,3	55,0	-17,0	14,1	31,1	70,5	96,5	26,0	102,1	-0,8	-0,3	-0,5	102,9	55,6	55,7	-0,1	0,3	-0,1	0,3	46,4	20,0	11,8	11,9	2,7	0,6	-2,5	-2,5	
XII	-134,5	-167,2	212,4	-379,5	-6,9	62,1	69,0	-4,2	13,9	18,0	43,8	100,5	56,8	134,5	-1,6	-1,6	0,0	136,1	25,3	25,1	0,1	-4,4	-0,5	-3,9	84,5	24,5	12,7	17,9	29,5	30,7	0,0	0,0	
Кв.1	41,0	-211,0	558,7	-769,7	-1,2	118,4	119,6	29,7	34,2	4,6	223,5	267,1	43,6	-42,9	-1,3	-1,3	0,0	-41,6	20,1	18,2	1,9	20,5	0,0	20,5	-87,5	-33,6	-42,3	-16,8	5,2	5,3	2,0	2,0	
Кв.2	51,0	-207,7	641,7	-849,4	1,1	136,2	135,2	-9,2	38,6	47,8	266,8	317,9	51,2	-46,9	1,4	1,5	0,0	-48,3	63,9	64,3	-0,3	45,6	-0,3	46,0	-146,7	-65,0	-124,7	20,2	22,9	-11,2	-4,1	-4,1	-4,1
Кв.3	8,4	-298,4	605,1	-903,5	23,3	165,6	142,3	-37,7	41,5	79,2	321,2	378,8	57,6	8,9	3,7	0,6	3,1	5,2	40,4	40,3	0,1	24,5	-0,4	24,8	41,7	1,7	12,6	12,8	14,6	-101,4	-17,2	-17,2	-17,2
Кв.4	-271,2	-455,8	635,9	-1091,7	2,4	174,0	171,6	-16,1	40,8	56,9	198,3	307,1	108,8	275,2	-2,5	-1,9	-0,6	277,7	115,7	116,5	-0,7	20,2	-0,9	21,2	136,1	63,4	46,7	-10,3	36,3	5,6	-4,0	-4,0	-4,0
2008	-408,3	-832,7	1347,0	-2179,7	-9,3	303,3	312,6	-1,8	94,6	96,4	435,6	594,8	159,3	430,1	-3,7	0,0	-3,7	433,9	279,4	268,9	10,5	-19,5	-0,8	-18,6	189,5	46,3	15,8	75,0	52,4	-15,5	-21,8	-21,8	-21,8
I	-33,0	-115,2	181,5	-296,7	8,7	53,7	45,0	13,0	25,9	12,8	60,4	84,8	24,4	37,1	-0,3	-0,3	0,0	37,5	38,5	29,9	8,6	-0,9	-0,1	-0,8	-6,6	-6,8	-3,0	-4,0	7,1	6,5	-4,1	-4,1	
II	-74,0	-131,4	214,8	-346,3	-5,5	41,1	46,6	4,0	14,2	10,2	58,9	85,3	26,4	75,3	-0,3	-0,3	0,0	75,6	68,8	63,6	5,2	-3,4	-0,1	-3,3	22,2	0,5	-0,3	19,7	2,3	-11,9	-1,3	-1,3	-1,3
III	-74,9	-124,8	214,9	-339,7	-4,0	49,4	53,4	-2,6	11,3	13,9	56,5	87,9	31,4	80,3	-0,4	-0,4	0,0	80,6	26,6	27,9	-1,3	-3,9	-0,1	-3,8	44,5	-5,9	2,2	45,1	3,2	13,4	-5,4	-5,4	-5,4
IV	-65,0	-140,1	228,0	-368,1	-2,5	52,4	55,0	2,3	14,5	12,3	75,4	103,6	28,2	68,2	0,9	0,9	0,0	67,3	29,7	30,4	-0,7	-4,4	-0,6	-3,9	22,9	23,4	2,0	-8,3	5,8	19,2	-3,2	-3,2	-3,2
V	-56,7	-141,0	259,3	-400,3	-0,9	51,2	52,1	-5,4	13,0	18,4	90,5	113,0	22,5	58,8	0,3	0,3	0,0	58,5	62,6	63,5	-0,9	-4,2	0,5	-4,6	13,1	-1,6	-12,2	0,0	26,9	-13,0	-2,1	-2,1	-2,1
VI	-104,7	-180,2	248,5	-428,7	-5,2	55,4	60,6	-13,1	15,7	28,8	93,8	120,3	26,5	110,5	-3,8	-0,1	-3,7	114,3	53,2	53,5	-0,4	-2,6	-0,4	-2,1	93,4	36,6	27,1	22,5	7,1	-29,7	-5,8	-5,8	-5,8
Кв.1	-181,9	-371,4	611,2	-982,7	-0,8	144,2	145,0	14,4	51,4	37,0	175,8	258,0	82,2	192,7	-1,0	-1,0	0,0	193,7	133,9	121,4	12,5	-8,3	-0,3	-8,0	60,1	-12,2	-1,1	60,8	12,5	8,0	-10,8	-10,8	-10,8
Кв.2	-226,4	-461,3	735,8	-1197,1	-8,6	159,0	167,6	-16,3	43,2	59,5	259,7	336,8	77,1	237,4	-2,7	1,0	-3,7	240,2	145,5	147,5	-2,0	-11,2	-0,5	-10,6	129,4	58,5	16,9	14,2	39,8	-23,5	-11,1	-11,1	-11,1

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ.

Пресметката на факторот ц.и.ф. - ф.о.б. како процент од увозот ц.и.ф. изнесува: 2003-4,06% 2004, 2005, 2006, 2007 и 2008-4,14%

За 2006, 2007 и 2008 година е направено и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Промени во методологијата: Податоците за платниот биланс за 2007 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположиви заклучно со 2006 година.

4/ Без монетарно злато и курсни разлики.

5/ Од почетокот на 2008 година во податоците за доход е вклучен и износот на пресметана камата на странски должнички хартии од вредност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 22

Платен биланс на Република Македонија - услуги

во милиони евра

	УСЛУГИ																												
	Услуги, нето	Прилив	Одлив	1. Туризам						2. Транспорт						3. Останати услуги													
				Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив				Одлив				Владини услуги	Друго						
														Вкупно, прилив	Комуника- циони услуги	Инвестици- они работи	Осигуру- вање	Деловни услуги		Владини услуги	Друго			Вкупно, одлив	Комуника- циони услуги	Инвестици- они работи	Осигуру- вање	Деловни услуги	
од кои: Застапн. провизија	од кои: Шпед. услуги	од кои: Застапн. провизија	од кои: Шпед. услуги																										
2003	-6,0	335,3	341,4	7,6	49,9	42,3	-34,6	106,2	140,7	20,9	179,3	48,7	36,5	2,0	61,6	5,2	4,8	18,0	12,4	158,4	17,6	3,6	9,5	87,7	4,9	2,9	14,8	25,1	
2004	-43,4	363,7	407,1	14,0	57,9	43,9	-55,3	109,6	164,9	-2,1	196,3	38,6	45,4	3,7	71,7	5,6	5,5	19,1	17,8	198,4	16,8	2,4	10,9	119,1	6,9	2,9	18,1	31,2	
2005	-24,7	416,2	440,8	22,4	72,3	49,9	-47,9	123,2	171,1	0,8	220,6	36,2	47,8	3,9	86,9	8,4	6,1	21,3	24,6	219,8	16,6	7,2	13,1	128,2	7,4	3,3	17,7	37,0	
2006	22,2	477,2	455,1	46,3	102,4	56,2	-38,5	141,2	179,8	14,4	233,6	48,5	38,3	4,7	93,5	8,8	6,8	15,8	32,9	219,1	22,0	2,3	16,5	108,7	5,5	2,4	22,2	47,6	
Кв.1	-4,6	99,1	103,7	7,2	19,1	11,9	-11,4	31,3	42,7	-0,4	48,7	10,6	6,1	0,9	20,8	2,1	1,7	4,2	6,0	49,1	4,4	0,9	2,4	25,3	1,4	0,6	6,9	9,2	
Кв.2	-3,8	110,4	114,1	9,5	23,7	14,2	-13,3	31,1	44,4	0,1	55,6	11,7	8,7	1,4	23,4	1,8	2,2	3,4	7,0	55,5	5,3	0,4	4,7	29,1	1,4	0,6	5,0	11,1	
Кв.3	24,3	134,2	109,9	18,3	34,1	15,8	-5,4	39,3	44,7	11,4	60,8	13,0	9,6	0,9	26,2	2,2	1,1	3,2	7,8	49,5	6,0	0,8	3,4	23,9	1,3	0,4	4,2	11,2	
Кв.4	6,2	133,6	127,3	11,3	25,5	14,3	-8,4	39,6	48,0	3,4	68,5	13,2	13,8	1,4	23,0	2,7	1,8	5,0	12,0	65,1	6,3	0,2	6,0	30,4	1,3	0,6	6,1	16,1	
2007	25,5	594,2	568,7	61,0	134,9	73,9	-48,3	175,2	223,4	12,8	284,2	50,9	54,9	4,2	114,6	12,2	8,5	13,8	45,8	271,4	23,1	1,7	16,0	145,1	15,8	3,1	28,0	57,4	
I	-2,0	37,7	39,7	3,5	8,0	4,5	-3,9	11,2	15,1	-1,7	18,5	3,9	2,5	0,2	8,3	0,9	0,4	1,0	2,5	20,2	1,6	0,0	0,7	8,0	0,4	0,3	4,5	5,4	
II	1,0	39,7	38,8	3,6	8,2	4,6	-5,1	10,7	15,9	2,5	20,8	3,4	3,6	0,3	8,2	0,9	0,5	1,2	4,9	18,2	1,0	0,2	1,3	8,1	2,2	0,2	2,0	5,6	
III	-0,1	41,0	41,1	2,2	7,8	5,6	-3,6	12,6	16,2	1,3	20,6	4,2	3,1	0,6	9,6	1,1	0,6	1,2	2,1	19,3	1,7	0,3	1,4	10,7	2,2	0,3	2,1	3,1	
IV	1,3	41,8	40,6	3,1	8,5	5,3	-3,5	13,0	16,5	1,7	20,4	4,1	2,9	0,6	9,2	0,9	0,4	1,0	2,7	18,7	1,5	0,1	1,1	9,5	1,2	0,3	1,9	4,6	
V	-0,6	46,2	46,7	3,2	9,4	6,2	-5,7	13,0	18,7	2,0	23,8	4,6	4,8	0,3	9,8	1,0	0,8	1,1	3,3	21,8	1,9	0,1	1,2	12,7	1,6	0,2	2,1	3,8	
VI	0,4	48,2	47,9	4,3	10,5	6,1	-2,8	14,5	17,3	-1,2	23,2	3,8	6,5	0,5	6,2	0,9	0,6	0,9	5,3	24,4	2,0	0,1	1,5	14,6	1,6	0,4	1,9	4,3	
VII	5,5	57,0	51,6	7,0	14,5	7,5	-2,1	18,0	20,1	0,6	24,6	5,6	3,0	0,2	10,9	1,0	0,8	1,1	3,8	24,0	2,1	0,2	1,4	12,5	1,2	0,2	2,4	5,4	
VIII	7,6	54,8	47,2	8,8	16,3	7,5	-2,2	16,0	18,1	0,9	22,5	4,4	4,7	0,2	9,1	0,9	0,9	1,0	3,1	21,6	2,6	0,1	1,2	12,6	0,7	0,2	1,5	3,5	
IX	10,3	53,8	43,5	7,9	14,3	6,4	-3,1	15,6	18,7	5,4	23,9	4,7	6,2	0,3	8,0	0,9	0,9	1,2	3,5	18,4	2,0	0,0	0,7	9,9	0,9	0,2	2,1	3,7	
X	9,9	57,6	47,7	6,7	13,6	6,9	-4,2	17,1	21,2	7,4	26,9	3,9	5,9	0,4	10,4	1,0	0,8	1,6	4,7	19,5	2,1	0,3	2,1	9,3	1,2	0,2	1,9	3,9	
XI	-0,6	54,3	55,0	3,9	10,4	6,5	-6,7	16,6	23,4	2,2	27,3	4,5	7,1	0,3	9,0	1,1	0,7	1,2	5,3	25,1	1,8	0,1	1,6	14,4	0,9	0,2	2,6	4,6	
XII	-6,9	62,1	69,0	6,8	13,6	6,7	-5,3	16,9	22,3	-8,4	31,6	3,9	5,3	0,3	16,1	1,8	1,0	1,4	4,6	40,0	2,8	0,2	1,9	22,6	1,6	0,4	3,0	9,4	
Кв.1	-1,2	118,4	119,6	9,3	24,0	14,7	-12,6	34,5	47,1	2,2	59,9	11,5	8,4	1,1	26,1	2,8	1,5	3,4	9,4	57,7	4,4	0,5	3,3	26,8	4,9	0,7	8,5	14,2	
Кв.2	1,1	136,2	135,2	10,6	28,3	17,7	-12,0	40,5	52,5	2,5	67,4	12,5	14,3	1,4	25,1	2,8	1,8	2,9	11,3	65,0	5,3	0,3	3,8	36,9	4,4	1,0	6,0	12,7	
Кв.3	23,3	165,6	142,3	23,7	45,0	21,3	-7,4	49,6	56,9	7,0	71,0	14,7	13,9	0,7	28,0	2,7	2,6	3,3	10,4	64,1	6,8	0,3	3,3	35,1	2,7	0,6	6,0	12,6	
Кв.4	2,4	174,0	171,6	17,4	37,5	20,2	-16,2	50,6	66,9	1,2	85,8	12,3	18,3	1,0	35,4	3,8	2,5	4,2	14,7	84,6	6,7	0,6	5,6	46,3	3,7	0,8	7,5	17,9	
2008	-9,3	303,3	312,6	20,6	63,0	42,3	-31,8	97,5	129,3	1,9	142,8	23,4	20,6	2,3	68,7	7,7	4,6	6,4	21,4	141,0	12,9	0,9	9,3	72,3	7,3	1,2	12,9	32,6	
I	8,7	53,7	45,0	6,4	12,8	6,3	-4,5	14,6	19,1	6,8	26,3	3,6	6,1	0,6	11,8	1,0	1,0	0,9	3,3	19,5	2,0	0,1	1,7	10,4	1,7	0,2	1,8	3,6	
II	-5,5	41,1	46,6	1,6	7,8	6,2	-3,5	15,4	19,0	-3,5	17,9	4,0	1,2	0,5	7,1	1,3	1,0	1,1	3,9	21,4	2,1	0,2	1,3	10,6	0,8	0,3	1,7	5,5	
III	-4,0	49,4	53,4	2,5	9,4	6,9	-6,1	14,7	20,8	-0,4	25,3	3,3	4,9	0,2	11,4	1,2	0,6	1,1	4,3	25,7	1,9	0,1	1,1	13,5	0,9	0,2	3,9	5,3	
IV	-2,5	52,4	55,0	2,7	10,1	7,4	-6,0	17,0	23,1	0,8	25,3	4,0	2,3	0,3	13,9	1,3	0,6	1,2	3,6	24,5	2,2	0,1	1,4	11,4	1,8	0,2	2,0	7,4	
V	-0,9	51,2	52,1	3,1	10,8	7,7	-3,6	17,8	21,4	-0,5	22,6	4,0	3,0	0,3	10,7	1,6	0,5	1,0	3,6	23,1	2,4	0,2	1,8	12,8	1,1	0,1	1,9	4,1	
VI	-5,2	55,4	60,6	4,2	12,0	7,8	-8,1	17,9	26,1	-1,3	25,5	4,4	3,0	0,3	13,8	1,2	0,8	1,1	2,8	26,7	2,3	0,1	2,1	13,7	1,0	0,2	1,7	6,8	
Кв.1	-0,8	144,2	145,0	10,5	30,0	19,5	-14,1	44,7	58,8	2,8	69,5	11,0	12,2	1,4	30,4	3,5	2,6	3,1	11,5	66,7	6,0	0,4	4,1	34,4	3,4	0,7	7,4	14,4	
Кв.2	-8,6	159,0	167,6	10,1	32,9	22,8	-17,7	52,8	70,5	-0,9	73,4	12,4	8,4	1,0	38,3	4,2	1,9	3,3	9,9	74,3	6,9	0,5	5,2	37,9	3,9	0,6	5,6	18,2	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 23

Платен биланс на Република Македонија - доход
во милиони евра

	ДОХОД													
	Доход, нето	1. Надомест за вработени			Доход од инвестиции, нето	2. Доход од инвестиции			2.2. Портфолио инвестиции			2.3. Останати инвестиции		
		Нето	Прилив	Одлив		2.1. Директни инвестиции			Нето	Прилив	Одлив	Нето	Наплатена камата	Платена камата
					Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Наплатена камата	Платена камата	
2003	-55,3	24,0	24,5	0,5	-79,3	-54,4	0,8	55,2	2,8	4,8	1,9	-27,7	23,2	50,9
2004	-33,2	40,6	41,7	1,1	-73,8	-56,3	0,3	56,7	3,4	2,2	-1,2	-20,8	23,6	44,5
2005	-91,5	44,9	46,3	1,4	-136,4	-113,1	0,5	113,5	-2,7	0,9	3,6	-20,7	31,3	52,0
2006	-28,4	53,1	54,9	1,8	-81,5	-48,2	0,4	48,7	-13,9	2,3	16,3	-19,4	49,6	69,0
Кв.1	-1,6	13,2	13,6	0,4	-14,8	-5,1	0,2	5,3	-2,0	0,2	2,3	-7,6	10,7	18,3
Кв.2	-8,1	12,8	13,2	0,4	-20,9	-16,1	0,0	16,1	-1,8	0,5	2,4	-2,9	10,6	13,5
Кв.3	-16,0	11,7	12,1	0,4	-27,8	-20,7	0,2	20,9	-1,8	0,6	2,3	-5,3	13,3	18,5
Кв.4	-2,7	15,4	16,0	0,6	-18,1	-6,3	0,0	6,3	-8,3	1,0	9,3	-3,6	15,1	18,7
2007	-33,4	75,1	77,0	1,8	-108,5	-92,5	1,8	94,3	1,9	9,4	7,5	-17,9	67,0	84,9
I	10,2	5,3	5,5	0,2	4,9	4,7	0,0	-4,7	0,3	0,3	0,0	-0,2	5,8	6,0
II	8,6	4,9	5,0	0,1	3,7	5,1	0,0	-5,0	0,3	0,3	0,0	-1,7	4,6	6,3
III	10,9	5,8	6,0	0,1	5,1	4,3	0,0	-4,3	0,8	0,9	0,0	-0,1	5,7	5,8
IV	-7,3	6,3	6,5	0,1	-13,6	-12,5	0,0	12,5	0,3	0,4	0,1	-1,5	5,6	7,1
V	13,2	7,4	7,5	0,1	5,8	5,2	1,1	-4,1	0,5	0,5	0,0	0,1	5,3	5,2
VI	-15,0	4,0	4,1	0,1	-19,0	-16,5	0,2	16,7	1,3	1,3	0,0	-3,8	6,1	9,9
VII	-21,0	7,5	7,6	0,1	-28,5	-29,4	0,2	29,6	0,9	1,0	0,0	0,0	5,3	5,3
VIII	11,7	8,3	8,4	0,1	3,4	1,8	0,0	-1,8	0,6	0,6	0,0	1,1	6,1	5,1
IX	-28,4	3,9	4,1	0,2	-32,4	-30,1	0,2	30,3	1,4	1,4	0,0	-3,6	6,6	10,1
X	5,0	7,6	7,8	0,2	-2,6	-0,5	0,0	0,5	0,1	0,2	0,1	-2,2	4,9	7,0
XI	-17,0	9,1	9,3	0,2	-26,1	-26,4	0,1	26,4	0,5	0,5	0,0	-0,2	4,2	4,4
XII	-4,2	4,9	5,1	0,2	-9,1	1,9	0,0	-1,9	-5,1	2,0	7,1	-5,9	6,8	12,7
Кв.1	29,7	16,1	16,5	0,4	13,6	14,1	0,1	-14,1	1,5	1,5	0,1	-2,0	16,1	18,1
Кв.2	-9,2	17,7	18,1	0,4	-26,9	-23,9	1,3	25,1	2,1	2,2	0,2	-5,1	17,0	22,1
Кв.3	-37,7	19,7	20,2	0,5	-57,4	-57,8	0,4	58,1	2,9	3,0	0,1	-2,5	18,0	20,5
Кв.4	-16,1	21,7	22,2	0,5	-37,8	-25,0	0,1	25,1	-4,5	2,7	7,2	-8,3	15,9	24,1
2008	-1,8	44,0	45,3	1,2	-45,8	-46,8	0,4	47,1	28,3	28,5	0,2	-27,4	20,5	47,9
I	13,0	8,9	9,2	0,3	4,1	-5,9	0,0	5,9	9,7	9,7	0,0	0,3	6,9	6,7
II	4,0	8,3	8,5	0,2	-4,3	-4,7	0,0	4,7	2,6	2,6	0,0	-2,1	3,1	5,2
III	-2,6	4,4	4,5	0,2	-6,9	-5,9	0,0	6,0	4,1	4,1	0,0	-5,1	2,6	7,8
IV	2,3	8,0	8,2	0,2	-5,8	-5,5	0,1	5,6	3,8	3,8	0,1	-4,0	2,4	6,4
V	-5,4	6,7	7,0	0,2	-12,1	-6,7	0,3	7,0	3,0	3,1	0,0	-8,4	2,7	11,1
VI	-13,1	7,7	7,9	0,2	-20,8	-18,0	0,0	18,0	5,1	5,1	0,0	-8,0	2,7	10,7
Кв.1	14,4	21,6	22,2	0,6	-7,1	-16,6	0,0	16,6	16,4	16,5	0,1	-7,0	12,7	19,7
Кв.2	-16,3	22,5	23,1	0,6	-38,7	-30,2	0,4	30,6	11,9	12,0	0,1	-20,4	7,8	28,2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 24

Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери
во милиони евра

	Тековни трансфери, нето	ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ																
		Нето	1. Официјални трансфери						Нето	2. Приватни трансфери								
			Прилив			Одлив				2.1. Дознаки			2.2. Ефектива			2.3. Останати трансфери		
			Вкупно	Стоки	Пари	Вкупно	Стоки	Пари		Дознаки, нето	Прилив	Одлив	Ефектива, нето	Откупена ефектива	Продадена ефектива	Останати трансфери, нето	Прилив	Одлив
2003	646,1	89,4	92,9	24,2	68,7	3,5	1,5	2,1	556,7	115,2	128,9	13,6	347,0	467,1	120,1	94,5	110,7	16,2
2004	628,2	55,5	60,1	26,3	33,9	4,7	2,0	2,7	572,7	117,9	129,8	11,9	346,1	510,0	163,9	108,7	128,2	19,4
2005	853,3	53,4	60,9	28,2	32,8	7,6	4,0	3,5	799,9	125,3	136,6	11,3	546,9	662,1	115,1	127,7	143,0	15,3
2006	981,8	58,7	66,2	36,8	29,4	7,4	2,8	4,6	923,1	144,7	157,1	12,4	649,5	774,9	125,4	128,9	142,4	13,5
2007	1009,8	23,9	60,6	40,9	19,7	36,7	4,7	32,0	985,8	158,1	174,3	16,2	695,4	886,0	190,6	132,3	150,0	17,7
I	68,5	3,2	3,5	1,8	1,7	0,3	0,2	0,1	65,3	10,1	11,3	1,2	46,4	58,5	12,0	8,8	9,9	1,1
II	70,9	1,5	2,0	1,1	0,9	0,5	0,3	0,2	69,5	10,8	11,8	1,1	47,9	58,0	10,1	10,8	11,4	0,6
III	84,0	3,9	4,6	3,1	1,4	0,6	0,3	0,4	80,1	13,5	14,9	1,3	55,4	67,8	12,4	11,2	13,4	2,2
IV	89,4	5,4	6,5	5,2	1,2	1,1	0,4	0,7	84,0	12,0	13,3	1,3	61,1	73,2	12,1	10,9	12,0	1,2
V	89,4	5,9	6,5	4,8	1,7	0,6	0,4	0,1	83,5	14,2	15,4	1,1	59,2	74,6	15,4	10,1	11,1	1,1
VI	87,9	5,8	6,7	5,1	1,6	0,9	0,6	0,3	82,2	13,0	14,4	1,4	57,7	71,7	14,0	11,4	12,6	1,1
VII	119,5	5,2	5,6	4,1	1,5	0,4	0,2	0,1	114,3	14,8	16,1	1,3	87,6	102,4	14,7	11,9	13,9	2,0
VIII	112,9	2,2	3,8	2,4	1,4	1,6	0,6	1,0	110,7	14,1	15,4	1,3	87,1	102,1	15,0	9,5	10,9	1,3
IX	88,7	3,3	3,8	2,0	1,8	0,5	0,3	0,2	85,5	14,8	16,2	1,4	58,9	76,3	17,4	11,7	12,4	0,7
X	84,1	3,1	3,6	3,0	0,6	0,5	0,4	0,1	81,0	15,6	17,4	1,8	54,1	74,9	20,8	11,3	14,2	2,9
XI	70,5	8,1	9,1	6,4	2,7	0,9	0,2	0,8	62,3	12,5	14,1	1,6	38,8	60,6	21,7	11,0	12,7	1,7
XII	43,8	-23,6	5,1	1,9	3,2	28,8	0,7	28,0	67,4	12,6	14,0	1,4	41,1	66,0	24,9	13,7	15,4	1,7
Кв.1	223,5	8,6	10,0	6,0	4,0	1,4	0,8	0,6	214,9	34,4	38,0	3,6	149,7	184,2	34,5	30,8	34,8	4,0
Кв.2	266,8	17,1	19,6	15,1	4,5	2,5	1,4	1,1	249,7	39,3	43,1	3,8	178,1	219,5	41,5	32,4	35,7	3,4
Кв.3	321,2	10,7	13,2	8,5	4,7	2,5	1,1	1,3	310,5	43,7	47,7	4,0	233,6	280,8	47,2	33,1	37,2	4,0
Кв.4	198,3	-12,4	17,8	11,3	6,5	30,2	1,3	28,9	210,7	40,7	45,5	4,8	134,0	201,5	67,4	36,0	42,3	6,3
2008	435,6	29,9	37,5	22,3	15,2	7,6	3,2	4,4	405,6	76,1	85,8	9,7	264,2	397,9	133,6	65,3	73,6	8,4
I	60,4	0,5	4,7	4,0	0,7	4,1	1,3	2,8	59,9	10,3	12,5	2,3	39,8	56,7	16,9	9,8	10,9	1,1
II	58,9	4,4	5,2	3,7	1,5	0,7	0,3	0,4	54,5	11,2	12,8	1,6	33,4	55,8	22,4	9,9	11,5	1,7
III	56,5	2,7	3,3	2,4	1,0	0,6	0,3	0,3	53,8	13,2	14,5	1,4	30,9	58,7	27,8	9,8	11,3	1,6
IV	75,4	4,6	5,6	4,2	1,3	0,9	0,6	0,4	70,8	13,5	15,3	1,8	45,7	69,9	24,2	11,5	12,7	1,2
V	90,5	6,6	6,9	5,1	1,8	0,3	0,3	0,1	83,9	14,0	15,4	1,4	57,9	77,4	19,5	12,0	13,3	1,2
VI	93,8	11,0	11,8	2,9	8,9	0,8	0,4	0,4	82,8	14,0	15,3	1,2	56,5	79,4	22,8	12,3	13,9	1,6
Кв.1	175,8	7,7	13,2	10,1	3,1	5,5	2,0	3,5	168,1	34,6	39,8	5,2	104,1	171,2	67,1	29,4	33,8	4,4
Кв.2	259,7	22,2	24,3	12,2	12,1	2,1	1,2	0,8	237,5	41,5	46,0	4,5	160,1	226,6	66,5	35,9	39,9	4,0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 25

Платен биланс на Република Македонија - капитална и финансиска сметка (без официјални резерви)

во милиони евра

	КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА, БЕЗ ОФИЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВИ																							
	Капитална и финансиска сметка, без официјални резерви	А. Капитална сметка				Б. Финансиска сметка, без официјални резерви																		
		Нето	Капитални трансфери, нето	Стекнување/располагање со непр. добра	Финансиска сметка, нето	1. Директни инвестиции			2. Портфолио инвестиции			3. Останати инвестиции						3.4 Друго, нето						
						Нето	Директни инвестиции во земјата	Директни инвестиции во странство	Нето	Средства	Обврски	Останати инвестиции, нето	3.1 Трговски кредити, нето	3.2. Заеми			3.3. Валутни и депозити							
													Заеми, нето	Средства	Обврски	Валутни и депозити, нето	Монетарна власт, нето	Влада, нето	Банки, нето	Останати сектори, нето				
2003	232.3	-6.1	-6.0	-0.1	238.3	100.1	100.4	-0.3	4.9	0.1	4.8	133.3	67.4	50.3	-1.1	51.4	48.4	3.0	5.9	15.5	0.0	-44.7	35.1	9.8
2004	362.6	-4.2	-4.2	0.0	366.8	259.7	260.7	-0.9	9.5	0.1	9.3	97.6	71.0	6.1	1.5	4.6	25.7	-21.1	-2.3	23.2	0.0	-84.4	58.9	22.8
2005	475.6	-1.7	-1.7	0.0	477.3	74.9	77.2	-2.3	200.2	0.1	200.1	202.2	105.9	100.2	-4.3	104.4	89.0	15.4	-20.3	0.0	0.0	22.4	-42.7	16.5
2006	335.7	-0.7	-0.7	0.0	336.4	344.6	344.8	-0.1	73.1	0.0	73.1	-81.4	2.9	-22.3	4.1	-26.4	-59.4	33.0	-83.7	-5.7	0.0	-10.4	-67.6	21.7
Кв.1	68.7	0.4	0.4	0.0	68.3	254.0	254.1	-0.1	13.7	0.0	13.7	-199.4	-1.3	-134.1	0.4	-134.5	-149.6	15.1	-66.8	-56.7	0.0	6.1	-16.2	2.7
Кв.2	143.8	-0.4	-0.4	0.0	144.2	31.8	31.1	0.7	26.7	0.0	26.7	85.7	24.9	56.6	3.2	53.4	36.4	17.0	-3.2	0.0	0.0	19.4	-22.6	7.4
Кв.3	31.5	-0.2	-0.2	0.0	31.7	24.1	24.6	-0.6	8.9	0.0	8.9	-1.3	-52.4	24.5	0.2	24.3	23.2	1.1	22.6	51.1	0.0	-17.6	-10.8	4.0
Кв.4	91.7	-0.6	-0.6	0.0	92.2	34.7	34.9	-0.2	23.8	0.0	23.8	33.7	31.7	30.7	0.2	30.5	30.6	-0.1	-36.4	0.0	0.0	-18.3	-18.0	7.7
2007	296.0	1.3	-1.1	2.4	294.7	240.1	239.3	0.9	110.8	-1.7	112.5	-56.3	-33.5	-107.7	-0.6	-107.1	-127.7	20.6	5.9	-0.2	0.0	68.4	-62.3	78.9
I	-23.7	-1.2	-1.2	0.0	-22.4	3.8	3.8	0.0	12.2	0.0	12.2	-38.4	-3.1	-42.3	0.0	-42.3	-44.4	2.1	5.9	0.0	0.0	3.7	2.2	1.2
II	-21.5	0.1	0.1	0.0	-21.6	7.8	5.9	1.9	-7.6	0.0	-7.6	-21.7	6.9	-15.8	0.0	-15.8	-19.2	3.4	-14.3	0.0	0.0	-8.2	-6.1	1.4
III	-3.0	-0.2	-0.2	0.0	-2.9	8.4	8.5	-0.1	16.0	0.0	16.0	-27.3	-37.5	15.9	0.0	15.9	6.5	9.4	-8.3	0.0	0.0	0.7	-9.0	2.6
IV	49.1	0.6	0.6	0.0	48.5	44.5	44.1	0.4	25.9	0.0	25.9	-21.9	5.0	-23.0	-0.1	-22.9	-23.4	0.5	-10.7	0.0	0.0	-1.6	-9.1	6.7
V	-31.3	0.3	0.3	0.0	-31.6	21.0	20.7	0.3	16.7	0.0	16.8	-69.4	-56.9	-14.8	-0.2	-14.5	-16.2	1.7	-0.6	0.0	0.0	4.9	-5.4	2.8
VI	-53.4	0.6	0.6	0.0	-53.9	-1.6	-0.5	-1.0	3.0	-0.3	3.3	-55.4	-13.2	-87.0	-0.1	-86.9	-85.6	-1.3	31.4	0.0	0.0	37.9	-6.4	13.3
VII	60.8	4.3	1.1	3.1	56.6	25.2	25.2	0.0	6.2	-0.2	6.4	25.2	45.3	7.0	-0.7	7.7	2.6	5.0	-29.0	0.0	0.0	-22.1	-6.9	1.9
VIII	-24.6	-0.2	-0.2	0.0	-24.3	-5.6	-5.7	0.1	8.8	0.0	8.8	-27.5	-34.4	6.4	0.0	6.4	7.9	-1.5	-2.7	0.0	0.0	-1.6	-1.1	3.2
IX	74.0	-0.3	-0.3	0.0	74.3	20.8	20.8	0.0	9.5	-0.2	9.6	44.0	-9.3	-0.8	0.0	-0.8	-8.3	7.5	44.5	0.0	0.0	50.6	-6.0	9.5
X	64.3	-0.1	0.0	-0.1	64.4	34.9	35.7	-0.8	24.3	-0.4	24.7	5.2	18.9	22.2	0.1	22.1	29.3	-7.2	-40.0	-0.3	0.0	-34.2	-5.6	4.1
XI	101.5	-0.8	-0.3	-0.5	102.3	55.6	55.7	-0.1	0.3	-0.1	0.3	46.4	20.0	11.8	0.1	11.7	11.8	-0.1	11.9	0.2	0.0	19.8	-8.2	2.7
XII	103.8	-1.6	-1.6	0.0	105.4	25.3	25.1	0.1	-4.4	-0.5	-3.9	84.5	24.5	12.7	0.2	12.5	11.3	1.2	17.9	0.0	0.0	18.6	-0.7	29.5
Кв.1	-48.2	-1.3	-1.3	0.0	-46.9	20.1	18.2	1.9	20.5	0.0	20.5	-87.5	-33.6	-42.3	0.0	-42.3	-57.1	14.9	-16.8	0.0	0.0	-3.8	-12.9	5.2
Кв.2	-35.6	1.4	1.5	0.0	-37.1	63.9	64.3	-0.3	45.6	-0.3	46.0	-146.7	-65.0	-124.7	-0.4	-124.3	-125.3	0.9	20.2	0.0	0.0	41.2	-20.9	22.9
Кв.3	110.2	3.7	0.6	3.1	106.5	40.4	40.3	0.1	24.5	-0.4	24.8	41.7	1.7	12.6	-0.7	13.3	2.3	11.0	12.8	0.0	0.0	26.9	-14.0	14.6
Кв.4	269.6	-2.5	-1.9	-0.6	272.1	115.7	116.5	-0.7	20.2	-0.9	21.2	136.1	63.4	46.7	0.4	46.3	52.5	-6.2	-10.3	-0.1	0.0	4.2	-14.5	36.3
2008	445.6	-3.7	0.0	-3.7	449.4	279.4	268.9	10.5	-19.5	-0.8	-18.6	189.5	46.3	15.8	-0.2	16.0	26.1	-10.1	75.0	16.6	0.0	63.0	-4.5	52.4
I	30.6	-0.3	-0.3	0.0	31.0	38.5	29.9	8.6	-0.9	-0.1	-0.8	-6.6	-6.8	-3.0	0.0	-3.0	-6.7	3.7	-4.0	7.4	0.0	-9.4	-1.9	7.1
II	87.2	-0.3	-0.3	0.0	87.5	68.8	63.6	5.2	-3.4	-0.1	-3.3	22.2	0.5	-0.3	0.0	-0.3	-2.1	1.8	19.7	0.1	0.0	19.4	0.1	2.3
III	66.8	-0.4	-0.4	0.0	67.2	26.6	27.9	-1.3	-3.9	-0.1	-3.8	44.5	-5.9	2.2	0.1	2.1	10.9	-8.8	45.1	3.2	0.0	37.2	4.7	3.2
IV	49.0	0.9	0.9	0.0	48.1	29.7	30.4	-0.7	-4.4	-0.6	-3.9	22.9	23.4	2.0	-0.2	2.2	0.7	1.5	-8.3	-0.2	0.0	-8.3	0.2	5.8
V	71.8	0.3	0.3	0.0	71.6	62.6	63.5	-0.9	-4.2	0.5	-4.6	13.1	-1.6	-12.2	-0.1	-12.2	2.0	-14.1	0.0	6.1	0.0	-1.8	-4.2	26.9
VI	140.2	-3.8	-0.1	-3.7	144.0	53.2	53.5	-0.4	-2.6	-0.4	-2.1	93.4	36.6	27.1	0.0	27.1	21.3	5.8	22.5	0.0	0.0	25.9	-3.4	7.1
Кв.1	184.7	-1.0	-1.0	0.0	185.7	133.9	121.4	12.5	-8.3	-0.3	-8.0	60.1	-12.2	-1.1	0.1	-1.2	2.2	-3.4	60.8	10.7	0.0	47.2	2.9	12.5
Кв.2	261.0	-2.7	1.0	-3.7	263.7	145.5	147.5	-2.0	-11.2	-0.5	-10.6	129.4	58.5	16.9	-0.3	17.2	23.9	-6.7	14.2	5.9	0.0	15.7	-7.4	39.8

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 26

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ				УВОЗ				ИЗВОЗ				УВОЗ				ИЗВОЗ		УВОЗ			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2007				2007				2008		2008			
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.1	Кв.2
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.400,7	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.762,7	733,6	866,8	832,7	923,2	3.356,2	1.052,0	1.177,73	1.269,67	1.728,17	5.227,58	918,3	1.126,8	1.581,2	1.931,44
СМТК																						
Храна и живи животни	92,0	125,6	167,2	191,1	271,2	337,5	343,2	369,0	44,2	64,3	70,9	68,8	248,1	109,9	120,35	114,34	169,33	513,94	59,0	85,5	149,0	158,84
Пијалоци и тутун	137,1	127,8	163,1	192,0	24,2	28,0	31,1	32,1	39,4	54,7	54,1	59,1	207,3	7,3	10,14	10,45	9,99	37,87	37,1	67,1	10,8	12,81
Суровини освен гориво	39,9	44,1	67,8	111,8	60,0	77,4	106,7	133,6	39,4	46,4	35,3	49,0	170,1	57,6	54,93	80,06	100,89	293,53	74,7	75,2	88,5	84,71
Минерални горива, мазива и сл.	73,7	78,3	163,6	225,1	323,1	397,8	619,2	760,1	44,6	19,3	46,8	54,3	165,1	211,7	143,71	229,62	394,47	979,47	66,6	94,1	402,0	375,54
Животински и растителни масла	0,8	7,0	2,9	2,2	24,5	52,9	30,0	30,6	0,2	0,3	0,5	1,6	2,6	5,6	9,63	14,75	16,87	46,88	3,4	3,1	21,2	17,06
Хемиски производи	70,2	73,4	90,8	100,5	254,9	281,0	334,0	365,3	26,4	34,4	33,0	38,5	132,2	102,4	124,99	121,23	134,21	482,81	37,5	44,0	137,4	175,66
Производи класирани по материјали	398,1	552,7	682,8	852,6	333,2	740,8	950,5	1.118,8	326,5	437,6	352,3	386,3	1.502,7	307,4	388,23	364,76	422,68	1.483,07	362,0	496,4	369,3	596,86
Машини транспортни уреди	80,6	92,6	109,9	117,9	434,2	504,5	563,1	688,6	29,9	33,5	36,7	49,7	149,8	181,5	239,48	242,97	366,84	1.030,83	44,4	49,4	307,3	388,97
Разни готови производи	471,8	570,8	590,5	604,1	128,7	171,9	252,9	260,9	182,7	176,0	202,7	215,2	776,5	67,7	85,27	90,44	111,07	354,45	232,0	211,9	94,6	119,55
Трансакции и неспомната стока	2,7	3,5	3,7	3,5	452,4	340,1	2,1	3,6	0,4	0,3	0,5	0,8	1,9	0,9	1,00	1,04	1,82	4,72	1,8	0,1	1,1	1,46
Економска намена																						
Производи за репродукција	669,2	816,2	1.110,4	1.393,7	1.492,5	1.904,7	2.099,0	2.453,3	448,1	561,5	503,5	559,4	2.072,5	705,5	737,94	824,85	1.121,67	3.389,94	547,5	745,2	1.068,9	1.283,50
Средства за работа	22,3	30,6	39,9	51,5	285,9	312,8	348,5	419,7	15,8	16,7	17,3	25,7	75,5	108,1	146,65	155,26	229,76	639,74	31,7	34,5	179,6	245,05
Стока за широка потрошувачка	674,5	827,7	891,2	954,3	525,2	711,8	783,2	886,1	269,7	288,6	311,9	337,9	1.208,0	237,6	292,15	288,56	374,98	1.193,27	337,6	347,1	331,7	401,44
Непознато	0,9	1,3	0,8	1,3	2,7	2,3	2,1	3,6	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,9	0,98	1,01	1,77	4,62	1,6	0,0	1,1	1,46

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 27

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ				УВОЗ				ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ		УВОЗ	
	2003		2004		2005		2006		2007					2007					2008		2008	
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.1	Кв.2
ВКУПНО	1.366,99	1.675,88	2.042,30	2.400,71	2.306,35	2.931,63	3.232,84	3.762,72	733,62	866,76	832,71	923,15	3.356,25	1.052,01	1.177,73	1.269,67	1.728,17	5.227,58	918,34	1126,80	1.581,19	1.931,44
Србија и Црна Гора	274,99	347,60	459,66	557,85	212,80	243,72	264,21	282,85														
Србија									133,04	148,24	172,24	185,90	639,42	75,95	95,93	108,94	167,58	448,40	200,56	275,77	135,42	142,56
Црна Гора									4,35	7,76	7,68	7,89	27,69	0,16	0,35	0,40	0,42	1,34	8,48	11,03	0,23	0,16
Германија	279,39	317,22	364,21	375,48	304,77	368,19	336,14	369,27	115,30	105,14	131,58	132,00	484,02	102,86	123,26	122,66	176,53	525,32	154,19	144,95	139,70	182,20
Грција	180,40	228,76	313,15	361,16	300,58	282,64	297,72	319,88	97,20	110,85	95,89	116,47	420,41	96,47	104,32	102,24	110,32	413,35	124,27	166,60	110,74	142,88
Италија	95,41	134,55	169,81	236,85	123,13	168,81	194,12	226,92	73,83	102,03	76,53	94,37	346,77	54,30	87,44	68,00	93,79	303,54	74,59	73,97	75,01	115,95
Бугарија	25,83	51,54	76,10	130,14	149,21	209,75	234,41	250,17	48,76	57,18	65,65	70,87	242,46	54,58	56,31	67,45	88,77	267,10	95,04	109,12	77,03	82,00
Хрватска	66,17	80,16	81,08	124,23	63,55	65,78	75,25	78,96	31,91	38,32	37,71	55,92	163,87	23,23	29,95	27,00	29,56	109,74	47,90	64,23	33,36	37,50
Белгија	9,70	15,16	34,64	83,15	16,70	22,10	27,28	26,22	38,03	55,79	38,52	45,49	177,83	5,64	7,49	7,21	11,58	31,92	23,49	26,34	9,52	11,86
Босна и Херцеговина	23,79	33,23	50,46	64,70	11,75	16,31	23,58	26,53	17,75	22,76	21,94	25,57	88,02	6,39	7,66	10,14	10,32	34,52	22,37	29,99	8,75	15,03
Холандија	47,33	47,31	44,58	55,39	49,60	57,13	53,31	59,77	17,34	18,22	21,20	15,00	71,76	15,40	16,78	17,18	24,56	73,92	18,64	15,37	22,68	25,08
Турција	32,81	53,95	46,31	55,18	78,82	94,88	113,90	123,92	9,82	10,74	18,72	13,98	53,25	37,20	47,82	50,39	59,35	194,77	9,65	10,05	56,66	80,96
Шпанија	21,29	23,03	14,01	50,40	24,61	30,97	32,36	51,73	51,37	75,16	23,74	22,68	172,95	11,44	14,23	11,22	13,89	50,77	16,45	34,59	12,52	14,51
Словенија	21,34	27,19	31,81	41,18	139,07	140,34	128,02	129,41	13,57	20,31	19,60	15,24	68,71	29,30	35,81	39,45	49,99	154,55	12,87	19,80	42,50	55,20
Албанија	17,42	23,59	27,52	40,56	3,96	6,35	9,08	11,72	15,14	17,01	20,35	20,20	72,69	2,43	4,49	6,94	5,66	19,52	19,89	26,19	6,09	9,98
В.Британија	35,18	42,46	42,94	36,46	39,48	54,75	44,16	37,17	15,56	26,84	18,22	14,47	75,10	11,77	13,51	11,78	12,86	49,92	18,99	15,42	16,11	21,46
Русија	13,74	19,67	21,42	25,48	178,97	271,01	425,24	569,58	4,88	5,28	6,82	6,59	23,57	157,44	99,05	171,99	214,80	643,28	5,74	7,88	272,08	275,43
САД	72,80	72,06	44,45	22,42	56,55	47,95	45,21	41,00	6,24	9,66	15,13	20,57	51,60	16,57	22,08	19,59	19,67	77,92	3,10	2,06	20,30	21,13
Шведска	5,65	5,75	8,34	19,44	20,18	25,10	20,06	29,51	4,16	2,19	5,40	3,09	14,83	8,27	11,56	17,10	17,95	54,88	1,66	2,75	12,58	13,22
Австрија	7,68	8,51	9,00	14,99	56,20	68,86	69,21	80,56	4,54	5,36	5,04	4,93	19,87	16,74	23,70	26,60	34,39	101,43	4,41	5,53	20,81	38,71
Романија	1,39	1,83	4,19	13,30	14,38	113,06	64,91	91,87	5,35	2,93	4,32	6,04	18,64	31,23	17,27	16,21	31,78	96,49	6,73	7,42	19,64	42,80
Чешка	3,07	5,36	6,05	10,55	11,95	17,47	23,35	32,79	1,07	2,81	3,44	3,80	11,13	8,97	14,10	12,82	28,30	64,19	2,82	4,18	14,04	20,41
Франција	54,66	77,32	19,91	10,29	51,51	67,55	60,98	66,25	3,98	4,88	2,63	4,43	15,92	17,56	20,68	21,58	29,72	89,54	4,35	7,10	26,18	35,30
Швајцарија	19,31	6,45	7,52	10,19	27,22	45,70	63,87	59,08	2,42	1,84	4,14	2,20	10,60	16,36	19,48	21,22	57,26	114,33	3,38	3,83	87,87	59,52
Унгарија	2,83	2,19	2,70	6,39	29,14	30,99	36,29	38,06	1,61	1,32	1,71	2,05	6,68	8,86	11,22	13,61	21,32	55,02	1,11	3,40	26,47	22,51
Полска	0,49	2,62	4,04	6,33	26,42	78,31	94,65	117,69	1,45	2,54	3,53	3,54	11,07	34,30	35,27	40,54	52,28	162,40	4,35	5,00	46,56	81,81
Кипар	0,50	4,80	5,54	4,48	4,08	4,69	3,47	1,50	1,74	0,28	0,27	0,68	2,97	0,18	0,14	0,20	1,33	1,86	0,63	0,43	0,39	1,29
Австралија	2,47	2,52	1,71	2,27	6,72	2,73	4,29	1,78	0,89	0,44	0,83	1,39	3,55	0,59	0,84	1,14	0,87	3,44	0,64	0,52	0,30	0,69
Украина	1,78	2,16	2,04	1,80	88,03	74,10	72,11	105,65	0,40	0,51	0,55	0,57	2,04	25,68	29,25	23,27	24,74	102,94	0,30	0,71	32,14	78,02
Кореја	0,12	1,96	1,37	1,65	14,02	23,38	33,69	41,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	12,05	14,40	16,77	54,33	0,31	0,01	12,53	15,80
Кина	14,59	1,36	9,93	1,47	48,32	82,02	115,28	139,39	0,03	0,03	0,08	0,43	0,58	44,64	57,28	52,26	88,54	242,72	0,46	0,44	62,85	80,14
Данска	3,28	2,31	2,78	1,47	11,30	14,83	14,29	16,86	0,49	1,01	1,21	1,01	3,73	3,53	5,48	4,38	5,98	19,36	2,80	2,56	5,18	6,76
Јапонија	5,76	2,72	8,40	1,23	19,35	24,37	22,76	26,96	0,24	0,14	0,16	0,13	0,67	6,77	8,85	8,51	16,54	40,67	0,25	0,13	12,66	18,22
Канада	0,49	1,12	1,09	0,97	3,96	8,65	22,27	36,04	0,25	0,23	0,29	1,05	1,82	3,56	3,57	4,32	4,07	15,52	0,28	0,21	2,27	5,11
Белорусија	0,12	0,16	0,50	0,94	0,63	0,22	0,24	0,25	0,10	1,82	0,43	0,23	2,59	0,04	0,08	0,09	0,16	0,38	0,24	2,09	0,14	0,61
Хонг Конг	0,22	0,14	0,06	0,18	2,43	2,96	2,58	1,74	0,01	0,01	0,01	0,00	0,02	0,61	0,58	0,57	12,07	13,83	0,00	0,03	11,72	1,19
Лихтенштајн	0,00	0,31	0,28	0,13	0,72	0,36	0,60	0,22	0,02	0,02	0,00	0,00	0,05	0,01	0,13	0,07	0,06	0,27	0,00	0,00	0,01	0,07
Аргентина	0,01	0,31	1,59	0,01	5,59	9,88	8,74	10,68	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	3,10	2,85	3,23	4,16	13,34	0,00	0,00	3,17	4,93
Боливија	0,00	0,00	0,00	0,00	3,81	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Бразил	0,00	0,00	0,94	0,00	23,25	41,07	37,66	39,64	0,00	0,01	0,05	0,03	0,09	15,03	18,44	19,96	21,52	74,94	0,00	0,00	15,20	30,98

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 28

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1
во милиони евра

Земји СДИ во Република Македонија	1997		1998		1999		2000		2001	
	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)
Авганистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Албанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,6	0
Австралија	-0,1	0	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,4	0
Австрија	17,6	12	30,1	11	39,5	11	33,0	6	36,8	4
Бахамски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Белгија	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,1	0	0,4	0
Бермуди	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Босна и Херцеговина	1,6	1	2,9	1	2,8	1	2,7	0	2,4	0
Белизе	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Британски Девствени Острови	0,1	0	0,1	0	0,5	0	1,4	0	3,9	0
Бугарија	2,6	2	3,4	1	2,9	1	3,5	1	6,6	1
Белорусија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Канада	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	0	0,1	0
Кајмански Острови	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Кина	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Тајван	0,0	0	0,0	0	0,0	0	2,8	0	4,2	0
Хрватска	5,8	4	6,4	2	7,6	2	8,2	1	10,3	1
Кипар	1,2	1	77,1	29	92,8	26	117,9	20	138,7	13
Чешка	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0
Данска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0
Доминиканска Република	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Финска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Франција	0,2	0	0,4	0	0,4	0	8,0	1	5,9	1
Германија	9,3	7	14,1	5	15,9	4	50,2	9	54,6	5
Гибралтар	0,3	0	0,4	0	0,5	0	0,9	0	0,8	0
Грција	9,7	7	12,8	5	20,5	6	105,3	18	174,2	17
Хонг Конг	0,0	0	0,0	0	0,3	0	0,3	0	0,0	0
Унгарија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	300,6	29
Исланд	0,9	1	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
Индија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Иран	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,1	0
Ирак	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Ирска	0,0	0	-0,1	0	-0,1	0	0,1	0	0,7	0
Израел	0,0	0	0,2	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
Италија	9,9	7	11,0	4	11,4	3	11,4	2	13,9	1
Јапонија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Џонстон Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Јордан	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
Либан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Либија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Лихтенштајн	0,2	0	3,8	1	10,2	3	4,8	1	6,5	1
Луксембург	0,2	0	1,8	1	1,9	1	2,3	0	2,3	0
Малезија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Малта	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Мексико	0,0	0	-0,9	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Молдавија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Холандија	1,4	1	4,6	2	10,2	3	14,7	3	15,6	2
Холандски Антили	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Нигерија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Норвешка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
Маршалски Острови	1,3	1	0,6	0	0,7	0	0,1	0	0,2	0
Пакистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Панама	2,0	1	2,9	1	3,1	1	3,5	1	12,9	1
Полска	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Португалија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Романија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0
Русија	3,5	3	5,5	2	2,5	1	0,0	0	0,0	0
Сент Винсент	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Сан Марино	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Сејшелски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
Сингапур	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Словенија	16,4	12	21,2	8	43,7	12	56,2	10	58,8	6
Јужна Африка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шпанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шведска	1,4	1	1,6	1	1,7	0	2,2	0	1,1	0
Швајцарија	32,1	23	40,8	15	45,8	13	61,5	11	79,2	8
Сирија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
Обединети Арапски Емирати	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Турција	0,7	1	1,1	0	14,2	4	16,1	3	16,2	2
Украина	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Велика Британија	5,3	4	5,9	2	4,2	1	39,5	7	26,6	3
Човечки Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
САД	1,4	1	2,4	1	4,1	1	12,5	2	34,0	3
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,2	0
Узбекистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Србија и Црна Гора	15,9	11	19,4	7	21,1	6	19,3	3	29,7	3
Словачка	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
Меѓународна финансиска корпорација	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Европска банка за реконструкција и развој	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Банка за развој на Централно африкански земји	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Северноатлантска алијанса за соработка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Вкупно	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2	100

1/Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1
во милиони евра

Земји СДИ во Република Македонија	2002		2003		2004		2005		2006	
	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)
Авганистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Албанија	2,1	0	2,0	0	4,4	0	3,6	0	11,6	1
Австралија	1,8	0	2,1	0	2,1	0	2,1	0	2,3	0
Австрија	37,7	3	42,8	3	62,3	4	57,7	3	219,4	10
Бахамски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Белгија	0,5	0	1,3	0	1,3	0	1,3	0	0,9	0
Бермуди	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Босна и Херцеговина	2,4	0	2,4	0	0,7	0	0,2	0	1,0	0
Белизе	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Британски Девствени Острови	7,0	1	11,3	1	8,7	1	11,8	1	15,8	1
Бугарија	11,7	1	23,3	2	24,3	2	27,4	2	42,8	2
Белорусија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Канада	0,1	0	0,3	0	0,4	0	0,5	0	1,1	0
Кајмански Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Кина	0,1	0	0,2	0	0,9	0	1,1	0	1,4	0
Тајван	3,5	0	3,3	0	2,5	0	0,8	0	2,2	0
Хрватска	12,3	1	10,9	1	15,7	1	20,3	1	30,6	1
Кипар	141,6	12	141,1	11	150,5	9	160,8	9	182,2	9
Чешка	0,2	0	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,3	0
Данска	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,5	0
Доминиканска Република	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Финска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Франција	10,7	1	15,2	1	19,6	1	1,5	0	0,3	0
Германија	52,5	5	57,3	4	70,6	4	64,1	4	64,1	3
Гибралтар	1,0	0	0,4	0	0,4	0	0,5	0	0,7	0
Грција	213,0	18	223,0	17	264,1	16	279,2	16	320,4	15
Хонг Конг	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Унгарија	300,1	26	313,4	24	354,4	22	350,0	20	350,4	17
Исланд	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Индија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Иран	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Ирак	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Ирска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Израел	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Италија	16,5	1	15,0	1	32,1	2	37,7	2	44,4	2
Јапонија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Џонстон Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Јордан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Либан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Либија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Лихтенштајн	4,1	0	22,0	2	1,5	0	2,5	0	6,7	0
Луксембург	2,3	0	2,2	0	10,8	1	15,2	1	25,4	1
Малезија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Малта	0,0	0	0,0	0	-0,1	0	-0,2	0	-0,1	0
Мексико	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Молдавија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Холандија	61,1	5	69,7	5	103,2	6	213,3	12	212,0	10
Холандски Антили	0,0	0	0,0	0	98,9	6	69,5	4	54,7	3
Нигерија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Норвешка	0,1	0	0,0	0	-0,1	0	0,0	0	0,0	0
Маршалски Острови	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,0	0	0,0	0
Пакистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Панама	13,3	1	13,3	1	3,0	0	3,2	0	4,1	0
Полска	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,5	0
Португалија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	1,8	0
Романија	0,3	0	0,3	0	0,5	0	0,4	0	0,1	0
Русија	1,3	0	1,3	0	1,4	0	1,3	0	1,3	0
Сент Винсент	0,0	0	0,0	0	0,0	0	36,1	2	17,6	1
Сан Марино	0,8	0	0,7	0	0,7	0	0,8	0	0,9	0
Сејшелски Острови	0,1	0	-0,1	0	2,1	0	0,0	0	0,1	0
Сингапур	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Словенија	66,4	6	84,7	7	101,8	6	106,8	6	126,7	6
Јужна Африка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шпанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шведска	2,3	0	2,0	0	2,5	0	2,5	0	2,6	0
Швајцарија	85,2	7	101,9	8	143,9	9	164,2	9	150,8	7
Сирија	0,2	0	0,2	0	0,1	0	0,2	0	0,0	0
Обединети Арапски Емирати	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Турција	18,0	2	18,9	1	26,5	2	25,1	1	27,7	1
Украина	0,0	0	0,2	0	0,6	0	3,6	0	3,3	0
Велика Британија	21,9	2	34,7	3	38,4	2	38,2	2	67,4	3
Човечки Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
САД	41,3	4	42,2	3	25,6	2	29,8	2	45,3	2
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,2	0	0,5	0	0,8	0	0,9	0	1,2	0
Узбекистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	-0,1	0
Србија и Црна Гора	26,7	2	29,1	2	29,5	2	32,8	2	53,8	3
Словачка	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,2	0	0,0	0
Меѓународна финансиска корпорација	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Европска банка за реконструкција и развој	0,0	0	2,6	0	2,4	0	1,8	0	1,4	0
Банка за развој на Централно африкански земји	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Североатлантска алијанса за соработка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,9	0
ВКУПНО	1.160,7	100	1.292,1	100	1.610,2	100	1.769,0	100	2.098,6	100

1/Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 29

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности /1

во милиони евра

Дејности	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		
	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	
СДИ во Република Македонија																					
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И РИБАРСТВО	1,1	1	0,6	0	0,9	0	0,8	0	2,7	0	3,7	0	9,8	1	23,1	1	23,0	1	23,1	1	
РУДАРСТВО И ЕКСТРАКЦИЈА	0,3	0	0,4	0	0,7	0	0,9	2	13,6	1	16,9	1	15,5	1	22,4	1	39,3	2	45,3	2	
Екстракција на нафта и гас	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	0	1,4	0	1,4	0	1,3	0	1,3	0	1,3	0	1,3	0	
Рударство и екстракција невклучени на др.место	0,3	0	0,4	0	0,7	0	0,6	2	12,2	1	15,6	1	14,2	1	21,1	1	38,0	2	44,0	2	
ПРОИЗВОДСТВО	67,5	48	165,3	61	222,1	62	294,8	51	396,2	38	457,7	39	490,4	38	664,9	41	775,3	44	801,9	38	
Производство на прехранбени производи	16,3	12	61,5	23	85,8	24	112,4	19	138,8	13	164,9	14	173,7	13	182,6	11	187,1	11	189,0	9	
Производство на текстил и текстилни производи	3,4	2	5,6	2	8,0	2	10,9	2	9,7	1	14,0	1	15,0	1	18,2	1	21,9	1	36,7	2	
Производ. на дрво, издавачка и печатарска дејност	2,2	2	2,8	1	3,5	1	9,6	2	10,8	1	9,8	1	9,1	1	9,6	1	10,3	1	8,6	0	
Рафинирање на нафтени деривати и други третмани	0,0	0	0,4	0	0,2	0	-11,5	-2	1,4	0	31,0	3	25,9	2	55,0	3	64,3	4	75,2	4	
Производство на хемикалии и хемиски производи	8,3	6	9,3	3	10,2	3	11,0	2	16,3	2	19,9	2	26,4	2	35,7	2	37,7	2	46,7	2	
Гума и пластични производи	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,7	0	0,6	0	1,0	0	1,4	0	1,8	0	2,8	0	3,1	0	
Метални производи	25,4	18	31,6	12	46,7	13	74,7	13	98,6	9	96,5	8	115,1	9	188,2	12	287,4	16	258,1	12	
Машински производи	0,3	0	0,3	0	0,2	0	0,3	0	0,4	0	0,4	0	0,3	0	0,5	0	0,9	0	2,1	0	
Канцелариска опрема и компјутери	0,2	0	0,3	0	0,5	0	0,5	0	0,5	0	1,0	0	1,0	0	1,0	0	0,9	0	2,5	0	
Радио, ТВ, комуникациска опрема	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,2	0	0,2	0	0,2	0	-0,5	0	-0,4	0	2,1	0	1,9	0	
Моторни возила	2,7	2	1,5	1	1,5	0	1,2	0	0,9	0	4,0	0	5,2	0	12,3	1	12,6	1	12,8	1	
Други транспортни средства	0,0	0	-0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	1,5	0	2,0	0	7,2	0	7,8	0	9,4	0	
Производство невклучено на друго место	8,5	6	52,6	19	64,9	18	84,7	15	118,2	11	113,6	10	115,8	9	153,1	10	139,5	8	155,6	7	
ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,7	0	5,2	0	6,2	0	157,1	7	
ГРАДЕЖНИШТВО	0,6	0	0,8	0	5,6	2	32,9	6	47,0	5	56,1	5	65,9	5	64,5	4	61,1	3	70,5	3	
ВКУПНО УСЛУГИ	68,3	48	98,1	36	124,9	35	236,9	41	574,4	55	619,6	53	702,5	54	822,0	51	854,2	48	984,5	47	
ТРГОВИЈА И ПОПРАВКИ	48,4	34	67,9	25	82,7	23	88,7	15	91,6	9	103,7	9	106,2	8	113,7	7	118,9	7	182,0	9	
Трговија и поправка на моторни возила	3,3	2	5,7	2	5,7	2	7,0	1	8,7	1	8,7	1	8,9	1	12,2	1	11,6	1	18,8	1	
Трговија на големо	25,0	18	35,3	13	45,8	13	53,2	9	51,8	5	65,5	6	66,0	5	63,4	4	64,1	4	98,9	5	
Трговија на мало	20,2	14	27,0	10	31,2	9	28,5	5	31,1	3	29,4	3	31,2	2	38,1	2	43,2	2	62,7	3	
ХОТЕЛИ И РЕСТОРАНИ	2,4	2	3,0	1	4,7	1	7,4	1	8,2	1	11,8	1	21,6	2	23,8	1	27,7	2	39,6	2	
ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ	2,9	2	5,5	2	4,5	1	11,4	2	34,2	33	350,4	30	372,8	29	445,4	28	425,5	24	422,5	20	
Копнен сообраќај	4,0	3	6,2	2	8,4	2	9,5	2	9,2	1	9,6	1	8,4	1	8,1	1	7,1	0	8,0	0	
Воен сообраќај	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	
Воздушен сообраќај	-1,7	-1	-1,7	-1	-5,3	-1	0,2	0	0,2	0	0,2	0	0,1	0	0,3	0	0,4	0	0,0	0	
Телекомуникации	0,0	0	0,0	0	0,1	1	0,4	0	330,8	32	337,7	29	361,1	28	433,7	27	414,4	23	406,2	19	
Транспорт и комуникации невклучени на друго место	0,7	0	0,9	0	1,3	0	1,3	0	2,2	0	2,9	0	3,2	0	3,3	0	3,5	0	8,1	0	
ФИНАНСИСКО ПОСРЕДУВАЊЕ	11,5	8	15,8	6	24,9	7	118,9	21	115,0	11	136,1	12	174,6	14	202,3	13	232,8	13	268,2	13	
Монетарно посредување	11,4	8	15,5	6	24,7	7	100,1	17	94,6	9	118,0	10	143,5	11	147,6	9	166,8	9	189,1	9	
Други финансиски посредувања	0,0	0	0,3	0	0,2	0	0,1	0	2,9	0	3,5	0	10,4	1	26,3	2	38,4	2	47,7	2	
Осигурување и помошни активности во осигурувањето	0,0	0	0,0	0	0,0	0	18,7	3	17,5	2	14,6	1	20,6	2	28,1	2	27,1	2	30,4	1	
Финансиско посредување невклучено на друго место	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,4	0	0,9	0	
НЕДВИЖЕН ИМОТ И ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	1,8	1	2,4	1	4,1	1	6,0	1	11,2	1	11,8	1	20,0	2	29,0	2	40,1	2	57,5	3	
Недвижен имот	0,0	0	0,0	0	0,6	0	0,6	0	0,6	0	0,6	0	0,6	0	5,9	0	16,6	1	16,6	1	
Компјутерски активности	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,4	0	0,6	0	0,7	0	0,6	0	1,2	0	1,6	0	6,6	0	
Други деловни активности	1,2	1	1,8	1	2,8	1	4,6	1	9,5	1	10,1	1	18,4	1	21,3	1	21,6	1	32,8	2	
Недвижен имот и делов. активн. невклуч. на др. место	0,3	0	0,3	0	0,4	0	0,4	0	0,5	0	0,4	0	0,5	0	0,6	0	0,3	0	1,2	0	
ДРУГИ УСЛУГИ	1,3	1	3,6	1	4,1	1	4,4	1	6,0	1	5,9	1	7,3	1	7,9	0	9,4	1	14,6	1	
НЕАЛОЦИРАНИ	3,6	3	5,1	2	5,7	2	4,7	1	5,3	1	6,7	1	7,3	1	8,1	1	9,9	1	16,2	1	
СУБ-ТОТАЛ	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2	100	1.160,7	100	1.292,1	100	1.610,2	100	1.769,0	100	2.098,6	100	
ВКУПНО	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2	100	1.160,7	100	1.292,1	100	1.610,2	100	1.769,0	100	2.098,6	100	

/1 Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 30

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојба на крај на период
во милиони САД долари

	2003	2004	2005	2006
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.999,0	-2.498,5	-2.333,9	-2.474,0
Средства	1.868,5	2.162,2	2.455,8	3.256,5
<i>Директни инвестиции во странство</i>	42,0	54,2	62,1	39,7
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	35,7	43,9	43,6	37,7
Останат капитал	6,3	10,3	18,5	2,0
<i>Порfolio-инвестиции</i>	3,8	4,1	3,6	4,2
Сопственички хартии од вредност	3,8	4,1	3,6	4,2
Банки	3,0	3,3	2,9	3,4
Останати сектори	0,8	0,8	0,7	0,8
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-
<i>Останати инвестиции</i>	929,3	1.128,6	1.065,4	1.346,9
Трговски кредити	194,3	267,2	299,0	441,8
Останати сектори	194,3	267,2	299,0	441,8
Заеми	25,5	27,4	26,0	2,3
Банки	24,0	25,7	25,6	2,0
Долгорочни	15,2	16,5	15,0	1,4
Краткорочни	8,8	9,2	10,6	0,5
Останати сектори	1,5	1,7	0,4	0,3
Долгорочни	-	1,7	0,1	0,3
Краткорочни	1,5	-	0,2	-
Валуте и депозити	706,0	827,7	733,3	868,4
Монетарна власт	41,4	16,2	15,5	23,6
Банки	664,6	811,5	717,8	844,8
Останати средства	3,5	6,3	7,1	34,4
<i>Меѓународни официјални резерви</i>	893,4	975,3	1.324,7	1.865,8
Обврски	3.867,5	4.660,7	4.789,7	5.730,5
<i>Директни инвестиции во земјата</i>	1.614,7	2.190,6	2.086,9	2.763,8
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.477,0	1.858,5	1.863,5	2.454,0
Останат капитал	137,7	332,1	223,4	309,8
<i>Порfolio-инвестиции</i>	107,2	71,7	273,9	366,5
Сопственички хартии од вредност	80,5	40,0	52,8	114,0
Банки	12,6	19,1	29,5	106,2
Останат сектор	67,9	20,9	23,3	7,8
Должнички хартии од вредност	26,8	31,7	221,2	252,5
<i>Останати инвестиции</i>	2.145,6	2.398,5	2.428,9	2.600,2
Трговски кредити	398,2	485,6	457,0	486,2
Останати сектори	398,2	485,6	457,0	486,2
Долгорочни	61,8	46,7	29,3	25,8
Краткорочни	336,4	438,9	427,6	460,4
Заеми	1.657,2	1.814,4	1.852,2	1.853,3
Монетарна власт	68,4	62,5	62,1	55,8
Држава	1.256,5	1.351,2	1.292,2	1.152,6
Банки	90,9	89,1	131,0	192,7
Долгорочни	80,0	78,4	128,3	192,7
Краткорочни	10,9	10,7	2,7	-
Останати сектори	241,4	311,6	366,9	452,2
Долгорочни	219,9	293,6	293,5	436,8
Краткорочни	21,5	18,0	73,4	15,4
Валуте и депозити	69,0	70,5	86,9	148,6
Банки	69,0	70,5	86,9	148,6
Останати обврски	21,4	27,9	32,8	112,1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 31

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојба на крај на период во милиони евра

	2003	2004	2005	2006
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.599,7	-1.836,6	-1.978,4	-1.878,5
Средства	1.495,3	1.589,3	2.081,7	2.472,7
<i>Директни инвестиции во сѝрансѝво</i>	33,6	39,9	52,6	30,1
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	28,60	32,3	37,00	28,6
Останат капитал	5,0	7,6	15,6	1,5
<i>Порѝфолио-инвестиции</i>	3,0	3,0	3,1	3,2
Сопственички хартии од вредност	3,0	3,0	3,1	3,2
Банки	2,4	2,4	2,5	2,6
Останати сектори	0,6	0,6	0,6	0,6
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-
<i>Осѝанати инвестиции</i>	743,7	829,5	903,1	1.022,7
Трговски кредити	155,5	196,4	253,5	335,5
Останати сектори	155,5	196,4	253,5	335,5
Заеми	20,4	20,1	22,0	1,7
Банки	19,2	18,9	21,7	1,5
Долгорочни	12,2	12,2	12,7	1,1
Краткорочни	7,0	6,7	9,0	0,4
Останати сектори	1,2	1,2	0,3	0,3
Долгорочни	-	1,2	0,1	0,3
Краткорочни	1,2	-	0,2	-
Валуте и депозити	565,0	608,4	621,6	659,4
Монетарна власт	33,2	11,9	13,2	17,9
Банки	531,8	596,5	608,4	641,5
Останати средства	2,8	4,6	6,0	26,1
<i>Меѓународни официјални резерви</i>	715,0	716,9	1.122,9	1.416,7
Обврски	3.095,0	3.426,0	4.060,1	4.351,2
<i>Директни инвестиции во земјата</i>	1.292,1	1.610,2	1.769,0	2.098,6
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.182,0	1.366,1	1.579,6	1.863,4
Останат капитал	110,2	244,1	189,4	235,2
<i>Порѝфолио-инвестиции</i>	85,8	52,7	232,2	278,3
Сопственички хартии од вредност	64,4	29,4	44,7	86,6
Банки	10,1	14,0	25,0	80,7
Останати сектори	54,3	15,4	19,7	5,9
Должнички хартии од вредност	21,4	23,3	187,5	191,7
<i>Осѝанати инвестиции</i>	1.717,1	1.763,1	2.058,9	1.974,3
Трговски кредити	318,6	356,9	387,3	369,2
Останати сектори	318,6	356,9	387,3	369,2
Долгорочни	49,4	34,3	24,9	19,6
Краткорочни	269,2	322,6	362,5	349,6
Заеми	1.326,2	1.333,8	1.570,1	1.407,2
Монетарна власт	54,7	46,0	52,7	42,4
Држава	1.005,5	993,2	1.095,4	875,2
Банки	72,8	65,5	111,1	146,3
Долгорочни	64,0	57,6	108,8	146,3
Краткорочни	8,7	7,9	2,3	-
Останати сектори	193,2	229,1	311,0	343,3
Долгорочни	175,9	215,8	248,8	331,6
Краткорочни	17,2	13,3	62,2	11,7
Валуте и депозити	55,2	51,9	73,7	112,8
Банки	55,2	51,9	73,7	112,8
Останати обврски	17,1	20,5	27,8	85,1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 32

Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба /1
 во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.03.2006	30.06.2006	30.09.2006	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	1.016,46	1.282,82	1.078,76	1.079,64	1.076,08	1.066,92	1.003,13	894,08	887,29	910,45	901,21	908,07
1.1 Краткорочен	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,64	0,00	0,00	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,63	0,00	0,00	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочен	1.016,45	1.282,82	1.078,76	1.079,64	1.076,08	1.066,92	1.003,13	894,08	879,65	910,45	901,21	908,07
1.2.1. Обврзници	23,25	187,47	190,99	191,87	191,67	191,74	191,04	187,07	185,00	183,03	183,00	180,64
1.2.2. Заеми	993,20	1.095,36	887,76	887,77	884,41	875,19	812,09	707,01	694,65	727,41	718,21	727,44
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	45,97	52,66	51,81	47,82	47,26	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1 Краткорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	45,97	52,66	51,81	47,82	47,26	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Заеми	45,97	52,66	51,81	47,82	47,26	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	123,24	192,02	181,68	191,44	205,47	269,88	266,70	312,94	340,70	387,92	347,95	360,91
3.1 Краткорочен	67,32	81,41	72,25	77,76	83,57	115,44	111,15	144,87	165,51	175,93	144,08	147,29
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	7,04	1,30	0,00	0,00	0,00	0,00	24,22	30,76	41,67	16,50	10,72	10,00
3.1.3. Валутни и депозити	51,71	69,46	61,74	67,18	72,85	104,70	77,56	104,54	114,30	152,26	124,29	121,28
3.1.4. Останати обврски	8,57	10,66	10,52	10,58	10,72	10,74	9,37	9,56	9,55	7,17	9,07	16,01
Достасани неплатени обврски	8,57	10,66	10,52	10,58	10,72	10,74	9,37	9,56	9,55	7,17	9,07	16,01
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	55,93	110,60	109,42	113,68	121,90	154,44	155,55	168,07	175,19	211,99	203,87	213,62
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	55,79	106,40	103,29	107,48	115,91	146,31	147,56	159,90	166,73	202,07	189,05	200,03
3.2.3. Валутни и депозити	0,14	4,20	6,14	6,20	5,99	8,13	8,20	8,17	8,47	9,92	14,82	13,58
3.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	600,40	721,01	664,92	727,28	701,21	786,69	823,94	846,00	868,99	973,37	982,52	1.115,60
4.1 Краткорочен	370,02	475,84	409,86	425,28	390,24	435,42	448,80	473,29	501,86	619,50	578,82	685,62
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	4,78	53,03	15,56	30,32	17,16	11,65	26,15	19,93	34,60	31,70	23,55	18,78
4.1.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.4. Комерцијални кредити	322,58	362,86	341,53	343,08	314,62	349,59	359,78	364,52	371,00	442,89	429,84	534,31
4.1.5. Останати обврски	42,66	59,95	52,76	51,89	58,46	74,17	62,87	88,84	96,26	144,92	125,42	132,52
Достасани неплатени обврски	42,66	58,40	52,76	51,89	58,46	74,17	62,87	88,84	96,26	144,92	125,42	132,52
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	230,39	245,18	255,06	302,00	310,97	351,27	375,14	372,71	367,13	353,87	403,71	429,99
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	207,63	234,14	242,23	283,70	290,16	331,68	357,18	358,06	354,13	341,67	387,34	412,15
4.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	11,04	12,83	18,30	20,81	19,59	17,96	14,65	13,00	12,20	16,01	17,48
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,36	0,36
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	284,52	269,57	327,43	334,18	332,61	329,30	337,70	386,11	394,89	439,80	513,55	624,10
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	3,70	5,68	5,68	5,68	5,68	13,16	13,16	13,16	13,16	13,16	13,16	13,16
5.2. Обврски кон директните инвеститори	280,82	263,89	321,75	328,50	326,93	316,14	324,54	372,95	381,73	426,63	500,39	610,94
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	2.070,61	2.518,09	2.304,60	2.380,36	2.362,63	2.495,18	2.469,56	2.439,14	2.491,88	2.711,54	2.745,23	3.008,68

/1/ Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 33

Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба / 1
во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.03.2006	30.06.2006	30.09.2006	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Краткорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	664,66	1.040,51	1.121,85	1.205,24	1.284,33	1.326,97	1.315,13	1.329,96	1.424,84	1.416,28	1.395,51	1.413,65
2.1 Краткорочен	664,66	1.040,51	1.092,79	1.129,48	1.160,32	1.167,82	1.073,26	1.000,55	1.011,09	917,15	279,69	300,38
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валутни и депозити	664,66	1.040,51	1.092,79	1.129,48	1.160,32	1.167,82	1.073,26	1.000,55	1.011,09	917,15	279,69	300,38
2.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	0,00	0,00	29,06	75,76	124,01	159,16	241,87	329,41	413,75	499,13	1.115,83	1.113,26
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	29,06	75,76	124,01	159,16	241,87	329,41	413,75	499,13	1.115,83	1.113,26
2.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	619,59	635,87	618,10	599,78	621,57	668,26	667,61	658,57	644,64	648,05	569,95	550,82
3.1 Краткорочен	618,75	634,56	613,68	595,44	617,26	667,17	650,53	641,73	627,88	631,33	553,25	531,11
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	0,00	2,17	1,92	0,02	0,08	0,39	0,39	0,01	0,00	0,00	0,00	0,02
3.1.3. Валутни и депозити	596,54	608,45	587,54	570,86	592,20	641,45	624,38	615,25	601,14	604,19	525,74	502,97
3.1.4. Останати побарувања	22,21	23,93	24,22	24,56	24,98	25,33	25,75	26,46	26,73	27,14	27,51	28,12
Достасани ненаплатени побарувања	22,21	23,93	24,22	24,56	24,98	25,33	25,75	26,46	26,73	27,14	27,51	28,12
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	0,84	1,31	4,42	4,34	4,31	1,10	17,08	16,84	16,77	16,72	16,70	19,71
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	0,84	1,31	1,29	1,21	1,18	1,10	1,08	0,84	0,82	0,74	0,72	1,23
3.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	3,13	3,13	3,13	0,00	16,00	16,00	15,95	15,98	15,98	18,48
3.2.4. Остнати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	197,77	253,94	256,91	249,34	266,90	336,54	373,79	443,54	450,47	460,65	463,12	472,12
4.1 Краткорочен	196,55	253,46	256,15	248,57	266,13	335,63	372,68	442,52	448,95	458,31	458,88	467,64
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,65	0,31	0,23	0,51
4.1.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,17	0,12	0,34	0,21	0,22	0,38	0,12	0,39	0,13	0,18
4.1.4. Комерцијални кредити	196,12	252,79	255,51	247,97	265,31	334,82	371,82	441,24	447,37	456,74	457,34	465,74
4.1.5. Останати побарувања	0,43	0,46	0,47	0,48	0,49	0,60	0,64	0,80	0,81	0,87	1,18	1,21
Достасани ненаплатени побарувања	0,43	0,46	0,47	0,48	0,49	0,60	0,64	0,80	0,81	0,87	1,18	1,21
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	1,23	0,49	0,76	0,76	0,76	0,91	1,11	1,02	1,51	2,34	4,23	4,48
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	1,23	0,10	0,10	0,10	0,10	0,25	0,38	0,41	0,74	1,57	3,71	3,96
4.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	0,00	0,39	0,66	0,66	0,66	0,66	0,73	0,61	0,77	0,77	0,52	0,52
4.2.5. Остнати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47,98	95,87	95,45	92,28	95,69	95,60	111,65	129,29	130,06	126,87	126,99	132,52
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11,28	21,33	0,00	0,00	0,00	14,69	14,69	14,69	14,69	14,69	14,69	14,69
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36,70	74,54	95,45	92,28	95,69	80,91	96,96	114,60	115,37	112,18	112,30	117,83
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊА	1.530,00	2.026,19	2.092,31	2.146,63	2.268,48	2.427,38	2.468,17	2.561,36	2.650,01	2.651,85	2.555,57	2.569,11

/1/ Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 34

Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба / 1
во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.03.2006	30.06.2006	30.09.2006	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	1.016,46	1.282,82	1.078,76	1.079,64	1.076,08	1.066,92	1.003,13	894,08	887,29	910,45	901,21	908,07
1.1 Краткорочен	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,64	0,00	0,00	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,63	0,00	0,00	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочен	1.016,45	1.282,82	1.078,76	1.079,64	1.076,08	1.066,92	1.003,13	894,08	879,65	910,45	901,21	908,07
1.2.1. Обврзници	23,25	187,47	190,99	191,87	191,67	191,74	191,04	187,07	185,00	183,03	183,00	180,64
1.2.2. Заеми	993,20	1.095,36	887,76	887,77	884,41	875,19	812,09	707,01	694,65	727,41	718,21	727,44
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	-618,69	-987,85	-1.070,04	-1.157,42	-1.237,07	-1.284,58	-1.277,04	-1.329,96	-1.424,84	-1.416,28	-1.395,51	-1.413,65
2.1 Краткорочен	-664,66	-1.040,51	-1.092,79	-1.129,48	-1.160,32	-1.167,82	-1.073,26	-1.000,55	-1.011,09	-917,15	-279,69	-300,38
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валуты и депозити	-664,66	-1.040,51	-1.092,79	-1.129,48	-1.160,32	-1.167,82	-1.073,26	-1.000,55	-1.011,09	-917,15	-279,69	-300,38
2.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	45,97	52,66	22,75	-27,94	-76,75	-116,77	-203,78	-329,41	-413,75	-499,13	-1.115,83	-1.113,26
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	-29,06	-75,76	-124,01	-159,16	-241,87	-329,41	-413,75	-499,13	-1.115,83	-1.113,26
2.2.2. Заеми	45,97	52,66	51,81	47,82	47,26	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Валуты и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	-496,34	-443,85	-436,42	-408,34	-416,09	-398,38	-400,90	-345,63	-303,94	-260,13	-222,00	-189,92
3.1 Краткорочен	-551,43	-553,14	-541,43	-517,68	-533,69	-551,72	-539,38	-496,86	-462,37	-455,39	-409,17	-383,82
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	7,04	-0,87	-1,92	-0,02	-0,08	-0,39	23,83	30,75	41,67	16,50	10,72	9,98
3.1.3. Валуты и депозити	-544,82	-539,00	-525,81	-503,68	-519,35	-536,75	-546,81	-510,71	-486,84	-451,93	-401,45	-381,68
3.1.4. Останати обврски	-13,64	-13,27	-13,70	-13,99	-14,26	-14,59	-16,38	-16,90	-17,19	-19,97	-18,44	-12,12
Достасани неплатени обврски	-13,64	-13,27	-13,70	-13,99	-14,26	-14,59	-16,38	-16,90	-17,19	-19,97	-18,44	-12,12
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	55,09	109,29	105,01	109,34	117,60	153,34	138,47	151,23	158,42	195,27	187,17	193,91
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	54,95	105,09	102,00	106,27	114,74	145,21	146,28	159,06	165,91	201,33	188,34	198,81
3.2.3. Валуты и депозити	0,14	4,20	3,01	3,07	2,86	8,13	-7,80	-7,83	-7,48	-6,06	-1,16	-4,90
3.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	402,63	467,07	408,01	477,94	434,31	450,15	450,16	402,46	418,53	512,72	519,41	643,49
4.1 Краткорочен	173,47	222,38	153,71	176,71	124,11	99,79	76,12	30,77	52,91	161,19	119,93	217,98
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	4,78	52,83	15,56	30,32	17,16	11,65	26,15	19,83	33,95	31,39	23,33	18,27
4.1.3. Валуты и депозити	0,00	0,00	-0,17	-0,12	-0,34	-0,21	-0,22	-0,38	-0,12	-0,39	-0,13	-0,18
4.1.4. Комерцијални кредити	126,47	110,07	86,02	95,11	49,31	14,77	-12,04	-76,73	-76,37	-13,86	-27,51	68,57
4.1.5. Останати обврски	42,23	59,48	52,29	51,40	57,97	73,57	62,23	88,05	95,44	144,05	124,24	131,31
Достасани неплатени обврски	42,23	57,94	52,29	51,40	57,97	73,57	62,23	88,05	95,44	144,05	124,24	131,31
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	229,16	244,69	254,30	301,24	310,20	350,36	374,04	371,69	365,62	351,53	399,47	425,51
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	206,40	234,04	242,13	283,60	290,06	331,43	356,81	357,65	353,38	340,10	383,62	408,19
4.2.3. Валуты и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	10,65	12,17	17,64	20,15	18,93	17,23	14,04	12,23	11,43	15,49	16,96
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,36	0,36
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	236,54	173,71	231,98	241,91	236,92	233,70	226,05	256,83	264,83	312,93	386,56	491,57
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	-7,57	-15,65	5,68	5,68	5,68	-1,53	-1,53	-1,53	-1,53	-1,53	-1,53	-1,53
5.2. Обврски кон директните инвеститори	244,11	189,36	226,30	236,22	231,24	235,23	227,58	258,35	266,36	314,46	388,09	493,10
НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	540,60	491,90	212,29	233,73	94,15	67,80	1,39	-122,22	-158,13	59,69	189,66	439,57

1/ Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 35
Девизни резерви
 во милиони евра

	1.Девизни резерви					2.Други девизни средства
	Монетарно злато	Специјални права на влечење-SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизи	ВКУПНО	
2003	29,7	0,3	0,0	685,0	715,0	33,2
2004	63,6	0,6	0,0	652,8	716,9	11,9
2005	94,9	0,7	0,0	1.027,3	1.122,9	13,2
2006	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
I	102,9	0,7	0,0	865,8	969,4	13,0
II	102,5	0,2	0,0	873,3	976,0	13,1
III	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
IV	111,1	2,6	0,0	1.079,3	1.193,1	69,4
V	111,2	0,9	0,0	1.100,3	1.212,5	69,2
VI	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
VII	109,8	0,8	0,0	1.165,5	1.276,1	69,3
VIII	105,9	0,3	0,0	1.239,4	1.345,6	18,1
IX	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
X	103,1	2,8	0,0	1.295,8	1.401,7	18,2
XI	105,9	0,5	0,0	1.307,3	1.413,8	17,9
XII	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
Кв.1	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
Кв.2	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
Кв.3	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
Кв.4	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
2007	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
I	108,7	1,7	0,0	1.284,7	1.395,1	18,1
II	111,7	0,2	0,0	1.276,4	1.388,3	12,1
III	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
IV	108,5	4,2	0,0	1.343,0	1.455,7	17,7
V	106,8	1,4	0,0	1.357,8	1.466,0	17,8
VI	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
VII	106,6	1,4	0,0	1.341,1	1.449,1	17,7
VIII	107,1	1,2	0,0	1.377,1	1.485,4	17,8
IX	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
X	118,6	1,1	0,0	1.431,4	1.551,1	17,6
XI	117,7	1,0	0,0	1.428,3	1.547,0	17,1
XII	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
Кв.1	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
Кв.2	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
Кв.3	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
Кв.4	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
2008	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6
I	136,1	1,0	0,0	1.398,6	1.535,8	9,9
II	139,9	0,9	0,0	1.408,1	1.548,9	9,8
III	129,5	0,9	0,0	1.388,9	1.519,3	6,6
IV	121,6	1,1	0,0	1.371,5	1.494,3	6,7
V	123,8	1,0	0,0	1.385,1	1.509,9	0,6
VI	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6
Кв.1	129,5	0,9	0,0	1.388,9	1.519,3	6,6
Кв.2	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 36

Девизен курс на денарот (просек за периодот)

	100 ATS	100 FRF	100 ITL	100 DEM	100 CHF	1 GBP	1 USD	1 EUR	100 JPY
1993 /1	2,0127	4,1226	1,4832	14,1617	15,9867	35,3541	23,5722	-	
1994	3,7833	7,7828	2,6792	26,6162	31,5905	66,0911	43,2351	-	
1995	3,7722	7,6206	2,3369	26,5390	32,1770	60,0303	38,0354	-	
1996	3,7787	7,8183	2,5929	26,5848	32,3948	62,4691	39,9935	-	
1997	4,0780	8,5259	2,9225	28,6980	34,3423	81,6392	49,8299	-	
1998	4,3993	9,2329	3,1357	30,9525	37,5788	90,2462	54,4506	-	
1999	4,4052	9,2409	3,1306	30,9927	37,8747	92,0413	56,8964	-	
2000	4,4131	9,2575	3,1362	31,0482	38,9892	99,6905	65,8856	60,7250	61,1533
2001	4,4267	9,2862	3,1459	31,1445	40,3381	97,9875	68,0421	60,9133	56,0157
2002	-	-	-	-	41,5689	97,0365	64,7341	60,9783	51,6839
2003	-	-	-	-	40,3117	88,6405	54,3031	61,2639	46,8292
2004	-	-	-	-	39,7337	90,4298	49,4105	61,3377	45,6661
2005	-	-	-	-	39,5872	89,6186	49,2919	61,2958	44,7895
2006	-	-	-	-	38,8981	89,7611	48,7854	61,1885	41,9345
2007	-	-	-	-	37,2534	89,4324	44,7184	61,1838	37,9705
2006 Кв.1	-	-	-	-	39,2848	89,2867	50,9665	61,2334	43,5954
Кв.2	-	-	-	-	39,1077	88,8832	48,7465	61,1661	42,5425
Кв.3	-	-	-	-	38,7979	89,9489	48,0042	61,1697	41,3318
Кв.4	-	-	-	-	38,4127	90,9055	47,4714	61,1856	40,3109
2007 Кв.1	-	-	-	-	37,8609	91,2615	46,6974	61,1809	39,1234
Кв.2	-	-	-	-	37,1487	90,0730	45,3961	61,1741	37,6175
Кв.3	-	-	-	-	37,1335	90,0013	44,5585	61,1750	37,8021
Кв.4	-	-	-	-	36,8825	86,4403	42,2718	61,2053	37,3601
2008 Кв.1	-	-	-	-	38,2826	81,0138	40,9350	61,2908	38,8218
Кв.2	-	-	-	-	38,0241	77,2550	39,2020	61,2579	37,5382
2005 1	-	-	-	-	39,7112	87,8420	46,6876	61,4287	45,1666
2	-	-	-	-	39,5700	88,9779	47,1916	61,359	44,9537
3	-	-	-	-	39,6300	88,6702	46,5671	61,4176	44,2666
4	-	-	-	-	39,6527	89,8171	47,4544	61,3886	44,1968
5	-	-	-	-	39,7529	89,8212	48,2674	61,4171	45,2970
6	-	-	-	-	39,8482	91,6345	50,3377	61,3120	46,3906
7	-	-	-	-	39,2967	89,0983	50,8157	61,2015	45,4303
8	-	-	-	-	39,4266	89,3141	49,7871	61,2329	45,0299
9	-	-	-	-	39,5245	90,3334	49,8574	61,2245	44,9833
10	-	-	-	-	39,4880	89,7278	50,8468	61,1880	44,3459
11	-	-	-	-	39,6099	90,1112	51,8977	61,1789	43,8416
12	-	-	-	-	39,5424	90,1243	51,6661	61,2046	43,5954
2006 1	-	-	-	-	39,5447	89,3827	50,7503	61,2839	43,8820
2	-	-	-	-	39,3020	89,6578	51,2317	61,2179	43,4344
3	-	-	-	-	39,0093	88,8557	50,9433	61,1970	43,4544
4	-	-	-	-	38,8317	88,0838	49,9694	61,1625	42,5913
5	-	-	-	-	39,2724	89,4229	47,9649	61,1686	42,8457
6	-	-	-	-	39,2134	89,1251	48,3312	61,1670	42,1803
7	-	-	-	-	39,0015	88,9010	48,2135	61,1671	41,7135
8	-	-	-	-	38,7629	90,3501	47,7888	61,1688	41,2355
9	-	-	-	-	38,6238	90,6172	48,0105	61,1732	41,0371
10	-	-	-	-	38,4876	90,9394	48,4970	61,1815	40,8833
11	-	-	-	-	38,4257	90,8063	47,5741	61,1799	40,5425
12	-	-	-	-	38,3251	90,9675	46,3465	61,1954	39,5143
2007 1	-	-	-	-	37,8973	92,1831	47,0635	61,1802	39,1269
2	-	-	-	-	37,7300	91,6664	46,8414	61,1905	38,8048
3	-	-	-	-	37,9428	89,9742	46,2014	61,1729	39,4077
4	-	-	-	-	37,3937	90,0173	45,3304	61,1754	38,1562
5	-	-	-	-	37,0661	89,7285	45,2464	61,1729	37,5017
6	-	-	-	-	36,9892	90,4847	45,6166	61,1739	37,1983
7	-	-	-	-	36,9193	90,7086	44,6560	61,1771	36,6735
8	-	-	-	-	37,3499	90,3063	44,9242	61,1713	38,4779
9	-	-	-	-	37,1313	88,9552	44,0798	61,1767	38,2698
10	-	-	-	-	36,6500	87,9323	43,0387	61,1820	37,1373
11	-	-	-	-	37,1130	86,4482	41,7364	61,2049	37,5533
12	-	-	-	-	36,8919	84,9406	42,0230	61,2290	37,3960
2008 1	-	-	-	-	37,7680	82,1796	41,6851	61,3375	38,5097
2	-	-	-	-	38,1420	81,7821	41,6268	61,3231	38,8401
3	-	-	-	-	38,9287	79,1295	39,5378	61,2140	39,1168
4	-	-	-	-	38,4651	77,1392	38,9019	61,3727	38,0133
5	-	-	-	-	37,7336	77,334	39,3720	61,2280	37,7820
6	-	-	-	-	37,8834	77,2891	39,3265	61,1740	36,8111

/1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993 година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 37

Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

	EUR	DEM	ITL	USD	ATS	FRF	GBP	CHF
	1	100	100	1	100	100	1	100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489
30.04.2007	61,1621			44,8304			89,6476	3.722,3602
31.05.2007	61,1920			45,5976			90,0545	3.716,0381
30.06.2007	61,1692			45,2973			90,7555	3.695,3543
31.07.2007	61,1658			44,7806			90,5757	3.721,2265
31.08.2007	61,1716			44,9461			90,2236	3.729,5208
30.09.2007	61,1940			43,1582			87,8215	3.686,1635
31.10.2007	61,1821			42,4669			87,7540	3.652,4446
30.11.2007	61,2935			41,5888			85,7552	3.713,6322
31.12.2007	61,2016			41,6564			83,2901	3.685,9552
31.01.2008	61,4240			41,4747			82,6258	3.806,8795
29.02.2008	61,2338			40,4959			80,4279	3.818,2827
31.03.2008	61,2664			38,7860			77,4740	3.893,6384
30.04.2008	61,3856			39,4230			77,8067	3.800,2600
31.05.2008	61,1654			39,4412			77,8186	3.758,0118
30.06.2008	61,1741			38,8456			77,2059	3.810,7581

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 38

Индекси на ефективен девизен курс на денарот*

базен период 2003=100, пондери НТР 2006 година

година	Квартал	Номинален ефективен девизен курс на денарот	Реален ефективен девизен курс на денарот		
			Индекс на трошоци на живот	Индекс на цени на производители на индустриски производи	Индекс на трошоци на работна сила по единица производ
1995	Квартал 4	41,2	132,1	117,9	
1996	Квартал 4	48,5	118,4	106,1	
1997	Квартал 4	49,9	97,0	93,4	
1998	Квартал 4	66,6	105,7	112,8	
1999	Квартал 4	82,7	113,0	119,0	
2000	Квартал 4	90,0	107,1	109,8	
2001	Квартал 4	94,1	101,7	101,8	
2002	Квартал 4	97,6	99,9	100,7	
2003	Квартал 4	101,2	100,1	99,1	86,7
2004	Квартал 4	104,4	96,1	95,8	92,3
2005	Квартал 4	104,8	90,8	93,0	87,2
2006	Квартал 4	104,2	89,2	91,9	78,3
2007	Квартал 4	104,4	88,0	90,8	68,9
2005	Квартал 1	104,8	94,6	94,9	93,6
	Квартал 2	104,5	92,9	94,2	77,9
	Квартал 3	104,7	91,7	95,1	78,9
	Квартал 4	104,8	90,8	93,0	87,2
2006	Квартал 1	104,8	91,3	94,1	91,9
	Квартал 2	105,6	91,3	95,1	79,5
	Квартал 3	105,1	90,3	94,5	81,5
	Квартал 4	104,2	89,2	91,9	78,3
2007	Квартал 1	104,4	89,0	90,8	75,9
	Квартал 2	104,8	88,8	90,7	71,8
	Квартал 3	104,5	88,0	90,7	68,3
	Квартал 4	104,4	88,0	90,8	68,9
2008	Квартал 1	105,6	90,4	91,2	69,7
	Квартал 2	106,0	89,8	92,7	н.п.

* Индекс под 100 означува зголемена извозна конкурентност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоци за БДП на квартална основа се расположливи од 1997 година. Производствената страна на БДП на квартална основа се пресметува по постојани цени. Податоците за БДП по произведен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животоот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: „Ресторани и хотели“ и „Останати услуги неспомнати на друго место“.

Цениите на производите на индустријски производи - ЦПИП (Producer price index - PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустријски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустријски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираат според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Продуктивноста во индустријата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за физичкиот обем на индустриското производство и бројот на вработените во индустријата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во целата економија

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Вработените во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; вработените во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; вработените во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платиите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платиите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД.

Платите во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; платите во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; платите во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации. Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на депозитните банки и билансот на Народна банка на Република Македонија (НБРМ) се дезагрегирани согласно секторскиот и валутниот критериум, како и согласно финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во презентираниите биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите кои се деноминирани во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата резиденти постојат пет сектори: нефинансиски правни лица, држава, банки и останати финансиски институции, други комитенти и население.

- Секторот нефинансиски правни лица опфаќа три подсектори: јавни нефинансиски претпријатија, претпријатија кои не се организирани како јавни, а се во сопственост на државата во обем поголем од 50% и приватни претпријатија.

- Секторот држава е дезагрегиран на: централна државна власт (Буџет и органи на централна државна власт); институции на централна државна власт (Судови, Обвинителства); фондови (фондови на социјално осигурување и други фондови и агенции); локална власт; установи на јавен сектор (училишта, болници и сл.). Последните два подсектори се носители на монетарните агрегати.

- Секторот банки и други финансиски институции го сочинуваат пет подсектори:

- Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);

- Депозитни банки;

- Штедилници ;

- Осигурителни компании во кои се вклучуваат друштва и заводи кои вршат работи на осигурување и реосигурување, фонд за осигурување на депозити, инвестициони фондови, финансиски институции кои вршат финансиски лизинг и други финансиски услуги;

- Останати финансиски институции во кои се вклучуваат институциите кои се занимаваат со посредување на пазарот на капитал, брокерски куќи, клириншки куќи, берза.

- Секторот други комитенти вклучува непрофитни и нефинансиски организации (организации со социјално хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

- Секторот население опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.

Народна Банка на Република Македонија, депозитните банки и штедилниците го сочинуваат банкарскиот сектор на Република Македонија.

Средствата и обврските на банкарскиот сектор се класифицирани во следните агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити, хартии од вредност освен акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, технички резерви за осигурување, финансиски деривативи, останати сметки на приливи/одливи и нефинансиски средства. Кај дел од овие агрегирани категории постои понатамошна дезагрегација по најразлични критериуми.

Табела бр.7 Биланс на Народна банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот нерезиденти. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и останати средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: монетарно злато, резервната позиција во ММФ, холдинг на Специјални Права на Влечење (СПВ), девизи во форма на ефективни странски пари, чекови, депозити на НБРМ во странски банки, пласмани во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласмани во девизи кај меѓународни финансиски институции и останати девизни средства (девизни ностро покриени акредитиви и девизни ностро покриени гаранции).

Побарувањата на НБРМ од државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична

категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку која се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во склад со склучениот договор помеѓу државата и Централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: примарни пари, продадени благајнички записи на аукција, депозити на државата, депозити на останати финансиски институции, девизни обврски кон странство и останати обврски на НБРМ.

Примарните пари вклучуваат: готови пари во оптек, готовина во благајна и сметки на банките кај НБРМ. Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек кои ги држат небанкарските субјекти. Готовината во благајна се однесува на готовите пари во благајна на депозитните банки. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на депозитните банки кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва (во денари и во странска валута) на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците). Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва кои се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување на задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците базираат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ, кој се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чија рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување на аукции кои можат да бидат организирани како „тендер со износи“ или „тендер со каматни стапки“ (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел зголемување на нивната ефикасност и успешна реализација на поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно и локално ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата почнувајќи од март 2006 година се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, кои се депонираат на посебна сметка. Имено, на 07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање на државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезиденти врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските по искористени кредити од Меѓународниот Монетарен Фонд.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капитални сметки, одливи врз основа на камати - со секторска дистрибуција на одливите врз основа на достасана камата, неизвршени исплати врз основа на наплати во странство, привремени уплати, обврски кон Буџетот на државата, обврски кон добавувачи, обврски врз основа на девизни резерви, обврски по други основи и за останати намени, како и обврски за посебни намени и според посебни прописи и комисионите сметки.

Табела бр.8 и 9 Биланс на депозитните банки и штедилници

Билансот на депозитните банки и Билансот на штедилниците се изготвуваат врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на депозитните банки и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите депозитни банки и штедилници. Месечниот преглед на депозитните банки и штедилници се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно националната дефиниција) на банкарскиот сектор (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот нерезиденти. Податоците се класифицирани во стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на депозитните банки и штедилници вклучуваат: ликвидни средства, депозити кај НБРМ, девизни средства, побарувања од државата и побарувања од нефинансискиот и небанкарски сектор и останати средства.

Ликвидните средства ги опфаќаат сметките на банките и штедилниците кај НБРМ (кои ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и готовината во благајна.

Депозитите на банките и штедилниците кај НБРМ се однесуваат на ефектите од инструментите на монетарната политика (благајнички записи купени од НБРМ).

Девизните средства се однесуваат само на депозитните банки бидејќи штедилниците не се овластени за вршење на девизни работи и платен промет со странство и претставуваат побарувања од нерезиденти и вклучуваат: злато (злато во трезор на банка и злато депонирано во странство), девизи и чекови, девизни сметки во странство (редовни девизни сметки во странство и орочени девизни средства во странство), останати побарувања (побарувања врз основа на девизни ностро покриени акредитиви и гаранции и врз основа на одобрени кредити и достасани ненаплатени побарувања).

Побарувањата на банките и штедилниците се класифицирани според секторот на кој се однесуваат (побарувања од државата и побарувања од нефинансиски и небанкарски сектор). **Побарувањата од државата** се класифицирани според видот на: побарувања врз основа на одобрени кредити и побарувања врз основа на хартии од вредност. **Побарувања од нефинансискиот и небанкарскиот сектор** се класифицирани според валутата на денарски и девизни.

Останатите средства на депозитните банки и штедилниците опфаќаат меѓубанкарски побарувања, основни средства, пресметани недостасани и достасани камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата, надомести и провизии и останато. Меѓубанкарските побарувања ги опфаќаат интеракциите помеѓу банкарските институции, односно: кредити одобрени на други банки, депозити депонирани кај други банки, побарување од делови на банки, побарувања врз основа на емитирани хартии од вредност од страна на други банки или други финансиски институции, останати побарувања и достасани ненаплатени побарувања.

Б. Обврските на депозитните банки и штедилниците ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, капитални сметки и останати обврски.

Депозитите се диференцирани на: депозитни пари (жиро и тековни сметки само кај депозитните банки), депозити по видување, орочени депозити до една година, ограничени депозити и орочени депозити над една година.

Кредитите се однесуваат на средства кои само депозитните банки ги добиваат од небанкарски институции.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијални хартии од вредност емитирани од страна на финансиските институции во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал. Во банкарскиот систем на Република Македонија досега се емитирани само депозитни сертификати.

Обврските кон државата (се однесуваат само на депозитните банки бидејќи штедилниците не примаат депозити од сектор држава) кои ги опфаќаат депозитните пари, депозити по видување, орочени и ограничени депозити на државата.

Обврските кон нерезиденти (се однесуваат само на депозитните банки бидејќи штедилниците не се овластени за вршење на девизни работи и платен промет со странство) кои ги опфаќаат обврските врз основа на депозити, кредити или инструменти на надворешен платен промет.

Позајмувањата од НБРМ се однесуваат на кредити, купени депозити на аукција, останати обврски врз основа на примени аванси за откуп на ефективни странски валути, достасани неизмирени обврски.

Капиталните сметки го вклучуваат основачкиот капитал на банката (во паричен и непаричен облик), резервниот фонд на банката, посебни фондови (средства за заедничка потрошувачка), како и вкупните приходи и расходи на финансиската институција.

Останатите обврски вклучуваат: меѓубанкарски обврски (кредити земени од други банки, депозити депонирани од други банки, обврски кон делови на банки, обврски врз основа на емитирани хартии од вредност), одливи на средства врз основа на пресметана недостасана камата, достасана камата и останати одливи. Останатите обврски ги вклучуваат и комисионите сметки (активности на банката во име и за сметка на други). Воедно, категориите приходи, расходи, добивка за распределба и исправката на различни видови на билансни позиции имаат третман на останати обврски. Посебна категорија на обврски претставуваат обврските кон банки од поранешна СФРЈ, настанати пред монетарното осамостојување (26.04.1992 година), деноминирани во странска валута, врз основа на девизни жиро сметки на банки од поранешна СФРЈ.

Табела бр.10 и 11 Монетарен преглед без и со опфатени штедилници

Монетарниот преглед претставува консолидиран преглед на сметките на депозитните банки, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинираниот средства и обврски на монетарниот систем во однос на небанкарските резидентни и нерезидентни субјекти. Монетарниот преглед се добива со соодветна рекласификација на ставките од прегледите на депозитните банки и НБРМ, во формат што ја олеснува анализата на монетарните движења. Основни извори за изработка на монетарниот преглед се прегледот на НБРМ и прегледите на депозитните банки и штедилниците.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово континуирано следење. Истовремено, монетарниот преглед овозможува и анализа на интеракциите на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, екстерниот и монетарниот сектор.

Месечниот монетарен преглед се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни ставки во Монетарниот преглед се: Нето девизна актива, Нето домашна актива и Парична маса (монетарни агрегати), чии составни компоненти се претходно објаснети во рамки на Билансот на Народна банка на Република Македонија и Билансот на депозитните банки и штедилници (Табела бр.1 и Табела бр.2 и 3).

Нето девизната актива претставува разлика од девизните средства на НБРМ и депозитните банки и девизните обврски на НБРМ и депозитните банки. Сите девизни средства и обврски на НБРМ и депозитните банки се агрегирани и презентирани како нето девизна актива на монетарниот систем.

Нето домашната актива ги опфаќа домашните кредити и останатите ставки, нето, при што домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните банки и штедилниците од државата и недржавниот сектор (домашни кредити од прегледот на депозитните банки) и побарувањата на НБРМ од државата на нето основа (нето позиција на државата кај НБРМ од прегледот на НБРМ). Останати ставки, нето ги опфаќаат сите ставки (на нето основа) од прегледот на НБРМ и прегледот на депозитните банки кои не се опфатени во другите компоненти од монетарниот преглед.

Паричната маса ги опфаќа различните дефиниции на парична маса, т.е. монетарните агрегати М1, М2 и М4. Притоа, при дефинирањето на монетарните агрегати земени се во предвид карактеристиките на финансиските инструменти (рочност, степен на ликвидност, мотиви за држење). Истовремено, со цел да се обезбеди меѓународна споредливост и компатибилност, методологијата што ја користи НБРМ е усогласена со меѓународните стандарди и критериуми за дефинирање на финансиските инструменти и сектори (емитенти и носители на парична маса).

Монетарниот агрегат М1 претставува најтесна дефиниција на парична маса и ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари (тековни сметки, трансакциски депозити).

Монетарниот агрегат М2 покрај готовите пари во оптек и депозитните пари (М1) ги вклучува и краткорочните депозитите на државниот и недржавниот сектор (дефинирани претходно).

Монетарниот агрегат М4 претставува најширока дефиниција на парична маса и ги вклучува монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити на државниот и недржавниот сектор (дефинирани претходно).

Табела бр.12 Кредити на недржавен сектор

Кредитите кои депозитните банки ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута, од аспект на рочноста: краткорочни и долгорочни кредити и од аспект на подсекторот: кредити одобрени на население, претпријатија и останати подсектори.

Кредитите на недржавен сектор во денари опфаќаат кредити и пласмани во хартии од вредност (на претпријатијата, на населението и на други комитенти - единици на локална самоуправа, установи на јавен сектор), достасани ненаплатени побарувања врз основа на кредити и пласмани во хартии од вредност. Кредитите во денари ги вклучуваат и денарските кредити со девизна клаузула.

Кредитите на недржавен сектор во странска валута опфаќаат побарувања по кредити и хартии од вредност од претпријатија (врз основа на користени странски кредити, кредитни линии, депозити и др.), население, други комитенти, достасани ненаплатени побарувања по кредити и пласмани во странска валута од претпријатија, население и други комитенти.

Табела бр.13 Монетарни агрегати и нивните компоненти

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно степенот на нивната ликвидност, се дефинирани на начин компатибилен со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ, базирана на Системот на национални сметки, 1993). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следните сектори: нефинансиски правни лица, население, други финансиски институции, локалната власт и установите на јавниот сектор и други комитенти- непрофитни нефинансиски институции.

Паричната маса М1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековни сметки.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на депозитните банки, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса М2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат М1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, краткорочни обврски по издадени хартии од вредност и краткорочни кредити од небанкарски институции.

Парична маса М4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити т.е. депозити орочени над 1 година, долгорочни хартии од вредност, долгорочни кредити добиени од небанкарски институции и ограничените депозити (депозити чија употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис - наменети за покривање на отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.).

Табела бр.14 Вкупни побарувања на депозитните банки

Вкупните побарувања на банките се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, останати пласмани и достасаните ненаплатени побарувања врз основа на пласмани. Пласманите на депозитните банки се секторски, рочно и валутно декомпонирани. Согласно прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на депозитните банки од претпријатијата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност, останати пласмани и достасани ненаплатени побарувања. Депозитните банки одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања по краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања по долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките во хартии од вредност на нефинансиски правни лица со право на управување и во приоритетни акции, како и специфични вложувања согласно Законот за реструктурирање на дел од претпријатијата кои во своето работење искажуваат загуба. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата останати пласмани се однесуваат на дадени аванси во девизи, побарувања врз основа на авали и гаранции, како и аванси во врска со редовното работење на банките. Достасаните, ненаплатени побарувања се диференцирани на достасани, ненаплатени побарувања врз основа на краткорочни и долгорочни кредити, како и сомнителни и спорни побарувања.

Побарувањата на депозитните банки од населението се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и достасани ненаплатени побарувања, диференцирани по валута, рок и намена. Според намената, краткорочните кредити се дезагрегирани на: потрошувачки кредити, кредити за вршење на самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност), контнокорентни кредити (рамковни кредити или негативно салдо на тековните сметки) и кредити за други намени. Долгорочните кредити, од

аспект на намената можат да бидат: кредити за станбена изградба, за деловен простор, за вршење на самостојна дејност и кредити за други намени.

Побарувањата на депозитните банки од други комитенти - непрофитни и нефинансиски организации, локална власт и установи на јавен сектор се однесуваат на побарувања по краткорочни и долгорочни кредити (кредити до и над една година) и побарувања по хартии од вредност. Побарувањата се категоризирани од аспект на нивната рочна и валутна структура, од аспект на видот (кредити, хартии од вредност, останати побарувања и достасани ненаплатени побарувања), како и од аспект на изворот на средства врз основа на кој се одобрени кредитите. Краткорочните кредити во странска валута се одобруваат со користење на средствата од примени странските кредити, врз основа на депозитниот потенцијал на банката врз основа на користени странски кредитни линии. Останатите побарувања на депозитните банки од други комитенти претставуваат побарување на банката по дадени авали на хартии од вредност и гаранции.

Вкупните побарувања на депозитните банки од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и достасани ненаплатени побарувања. Како извори на краткорочни кредити одобрени на државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност. Така, постојат следниве категории на побарувања врз основа на хартии од вредност:

1. Долгорочни пласмани во хартии од вредност во девизи на јавен сектор - согласно Законот за гарантирање на инвестицијата на стратешки инвеститори и за преземање на одделни побарувања од крајни корисници од страна на Република Македонија, државата ги презеде побарувањата на Стопанска банка а.д. - Скопје од групација на фирми -загубари од билансот на банката, со состојба 31 декември 1999 година, за што на банката издаде долгорочни обврзници;

2. Побарувања од јавниот сектор врз основа на обврзници - инструменти за плаќање со рок за наплата над една година. Основа за емитурање на овие обврзници се побарувањата по замрзнатите девизни штедни влогови на населението. По распаѓот на СФРЈ, банките во Република Македонија завршија со побарувања кон НБЈ врз основа на редепонираните девизи и врз основа на негативни курсни разлики по кои банките добиваа гаранција од НБЈ. Согласно законската уредба, државата од билансите на банките го презеде побарувањата врз оваа основа и им издаде обврзници;

3. Побарувања по обврзници издадени од Агенцијата за санација на банка - станува збор за обврзници издадени од страна на Република Македонија врз основа на преземени побарувања од билансот на Стопанска банка во процесот на нејзината поединечна санација. Во функција на санација на најголемата банка и враќање на довербата во банкарскиот систем, државата ги презеде побарувањата по лоши пласмани на оваа банка.

Табела бр.15 Вкупни обврски на депозитните банки

Согласно доминантната класична депозитно-кредитна активност на банките во Република Македонија, **обврските на депозитните банки кон претпријатијата** вклучуваат депозити на нефинансиските правни лица и кредитите добиени од нефинансиските правни лица. Депозитите се дезагрегирани од аспект на нивната рочна, валутна и наменска структура. Кредитите се диференцирани согласно нивната валутна и рочна структура.

Обврски на депозитните банки кон населението вклучуваат тековни сметки, депозити по видување, орочени депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничени депозити наменети за покривање на акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти- непрофитни и нефинансиски организации, кон државата, кон други финансиски организации, како и обврските кон локална власт и установи на јавен сектор, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови на депозити диференцирани согласно нивната рочна и валутна структура, како и обврски кон непрофитните и нефинансиските организации и кон останатите финансиски институции врз основа на хартии од вредност и краткорочни и долгорочни кредити.

Табела бр.16 Преглед на каматните стапки на депозитните банки

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.17 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.
5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.18 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната

резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.19 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.20-25 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (КЗ);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

-опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;

-класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот **ц.и.ф.** за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорти: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дезагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Останиаџни услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од останиаџни инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни, среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Платените камати сеоднесуваат на доспеаните тековни обврски по камати за користени среднорочни и долгорочни странски заеми и кредити. Извор се податоците од КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар и останатите трансфери

од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалиднините и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефектива на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стоките од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и обврските за отплата на главнина, по среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутни и дејозитни: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефектива на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефектива на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Податоците се однесуваат на промените на состојбата на официјалните девизни резерви. Извор на податоци се извештаите на НБРМ за состојбата на девизните резерви пресметани по курс на денот на извештајниот период.

Табели бр.26 и 27 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.**, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.28 и 29 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајќа од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.30 и 31 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски

на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и депозити ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.32-34 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг

Општи методолошки објаснувања

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народната банка на Република Македонија (во продолжение: Народната банка) како надлежна институција, согласно со Законот за Народната банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешниот долг, во основа, се изготвува согласно со Прирачникот за статистика на надворешниот долг⁴⁵ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешниот долг во даден момент е еднаков на износот на тековните и безусловните обврски кои бараат плаќања на главница и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти, од страна на резидентите на една економија. Согласно со ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главница, достасани неплатени обврски по главница и камата, како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања, врз основа на должнички инструменти, кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардното прикажување се состои од поделба по институционални сектори, рочност и инструменти на долг.

Согласно со Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државниот сектор (ја вклучува јавната власт и нејзините агенции - владините единици на сите нивоа - централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарната власт (централната банка, или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарскиот сектор (финансиските посредници кои вршат активности на прибирање депозити и давање кредити);
- останати сектори (небанкарските финансиски посредници, нефинансиските трговски друштва, домаќинствата и непрофитните институции).

Понатаму, во рамките на секој сектор, е извршено разграничување по рочност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување кредит од добавувачот (испорачателот), врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);
- должнички хартии од вредност (креирање долг или побарувања преку емисија/купување хартии од вредност, како дел од портфолио-инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);
- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезидентите кои располагаат со нив. Обврските врз основа на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезидентите, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и
- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката „останато“

⁴⁵ External Debt Statistics: Guide for compilers and Users, IMF, 2003.

се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи доспеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициска позиција, каде што овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата „директни инвестиции (останат капитал)“.

Од аспект на вреднувањето, согласно со Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде што долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост усогласено со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициска позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народната банка, на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народната банка, на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата и оценета задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето-промените од трансакции, туку таа ги вклучува и остварените курсни разлики.

Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешниот долг на државниот сектор:

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти, се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (КЗ);

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - во делот на должничките хартии од вредност, издадени во земјата и купени од нерезиденти, се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на хартиите од вредност. Во делот на бруто надворешниот долг, за тековната година, при пресметката на оваа ставка се користи состојбата на долг на крајот на претходната година и нејзе ѝ се додадени нето-движењата од платниот биланс во делот на портфолио-инвестициите - должнички хартии од вредност.

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (извештаи за кредитното задолжување КЗ) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасаните неплатени обврски за одредена кредитна работа и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасаните ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа и сл.

Извори на податоци за нејо надворешен долг на секторот „монетарна власи“:

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- за категоријата „валути и депозити“ - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- за категоријата „заеми“ - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на секторот „банки“:

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);
- за категоријата „валути и депозити“ се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;
- за категоријата „останати обврски“ се користат податоци за достасаните неплатени обврски по категоријата „заеми“, од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на осиганатиите сектори:

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);
- за категоријата „валути и депозити“ се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);
- за категоријата „краткорочни трговски кредити“ се користат податоци од кварталните извештаи за побарувањата и обврските по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). Исклучок е направен за 2007 година, каде поради воведување нов прашалник, кој сè уште е во фаза на тестирање, податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијалното работење се добиени со додавање на состојбата од крајот од 2006 година со податоците за трговските кредити од платниот биланс;
- за категоријата „долгорочни трговски кредити“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);
- за категоријата „останати обврски“ се користат податоци за достасаните неплатени обврски по категоријата „заеми“ од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешниот долг на меѓусебно поврзаниите субјекти - директни инвестиции:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат податоци од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11), кои ги доставуваат сите резиденти-правни лица за вложувањата во и од странство. За тековната година, во отсуство на податоци од основниот извор, како извори на податоци се користат: за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО), каде што постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците; и за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти - податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО), од каде што се проценува учеството на долгот/побарувањата на меѓусебно поврзаните лица, врз основа на застапеноста од претходните години.

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна, додека почнувајќи од 2006 година, тие се објавуваат на квартална основа во евра и американски долари.

Табела бр.35 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви и другите девизни средства на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Злато: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Депозити во злато: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Депозити кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства наostro сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покритие за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефективна во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вредност: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Други девизни средства

Во оваа категорија се опфатени пласманите во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, девизни средства во странски банки кои служат како колатерал за дадени гаранции, примени девизни средства на тековните сметки на државата, како и пласмани во сопственички хартии од вредност издадени од нерезиденти (БИС-акции) во странска валута расположиви за продажба.

Табели бр.36 и 37 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.

Табела бр.38 Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Реалниот ефективен девизен курс претставува индексен број кој се добива како количник од индексот на номиналниот ефективен девизен курс на денарот и индексот на релативните цени.

Индексот на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) на денарот се пресметува како пондерирана геометриска средина од билатералните просечни месечни девизни курсеви на дванаесет поголеми надворешнотрговски партнери на Република Македонија (Австрија, Бугарија, Хрватска, Германија, Грција, Италија, Холандија, Русија, Словенија, Турција, САД и Србија), со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година.

Индексот на релативни цени е однос помеѓу просечниот пондериран индекс од индексите на странски цени на земјите што соодветствуваат со изборот на земји чии валути се користат при пресметката на НЕДК на денарот и индексот на домашни цени, со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година. Притоа, како дефлатори се користат индексот на потрошувачки цени (CPI), Индексот на производители на индустриски производи (PPI) и Индексот на трошоци на работна сила по единица производ (ULC).